

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, za inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70

Nr. 556

Wydanie P

Poznań, niedziela dnia 29 listopada 1936

Rok 31

Poznań, 28 listopada.

W sprawie reformy rolnej i ziemiaństwa

Od p. Jana Żółtowskiego z Czacza, b. prezesa wielkopolskiego Związku Ziemiaków, otrzymujemy następujące uwagi:

Szanowny Panie Redaktorze!

W jednym z ostatnich numerów „Kurjera Poznańskiego” znalazły się w rubryce „Z Chwili” uszczypliwe uwagi, odnoszące się do ziemiaństwa polskiego. Wywołał je fakt, że warszawski Związek Ziemiaków oparł się w obronie przeciw samowoli władz o ustawę z roku 1925, dziecko duchowe t. zw. paktu Lanckorońskiego. A zatem — zaznacza „Kurjer” — ustawa ta nie była widać taka zła, a paktu i jego twórców nie powinniśmy ziemianie potępiać.

Rozumowanie takie nie jest ściśle. Ci, co pamiętają czasy niewoli, przypomną sobie, ile to razy broniliśmy się ustawami niemieckimi o wrogiem nawet nastawieniu, ale chroniącymi społeczeństwo polskie od administracyjnych wybryków. „Mutatis mutandis” stoimy dziś wobec sytuacji podobnej.

Chciałbym przy tej sposobności zaznaczyć, że wnikiwie w istotny charakter całego tego zagadnienia zdaje się być dla nie-ziemiaków szczególnie trudnym. Ziemiaństwo przeciwstawia się brutalnie pojętej reformie rolnej z całą bezwzględnością, bo chodzi tu nie tylko o obronę interesów czysto materialnych, jaką spotykamy codziennie i na innych polach. Tu chodzi o coś więcej. Tu nie zależy tylko na stracie pieniężnej, w majątku czy dochodzie, ale o przymusowe zepchnięcie z placówki, nakładającej poważne, tradycją uświęcone, obowiązki, a dającej i moralne prawa.

I nie zmienia tego okoliczność, że zdarzają się niegodni dzierżyciele tej spuścizny. Ten objaw jest tem mniej decydujący, że z takimi małowartościowymi jednostkami życie samo zwykle się załatwia bardzo szybko.

Większość ziemian widzi i czuje, że ponad walkami prądów politycznych, zmiennych i często krótkotrwałych, istnieje zagadnienie, wrzynające się głęboko w strukturę społeczeństwa, w jego kulturalne i moralne walory, w jego organiczny charakter. Ewolucja tych pojęć postępuje i postępować musi. Dzieje się to samorzutnie, a obecnie w tempie przyspieszonym. Ale groźnym dla narodu jest gwałtowne zrywanie z przeszłością, usuwanie nie tego tylko, co nieżywotne, ale i tego, co niemożliwe.

Pociągnięcia na arenie politycznej działają na lata, przebudowa społeczeństwa na pokolenia, czasem na stulecia. To też patrzącym na rzeczy z bliska nie wolno dopuścić milcząco do tego, by ważny odcinek życia narodowego stał się polem doświadczalnym dla nieopiętych doktryn, niezgodnych z rdzennym interesem narodu.

Na temat ten pisać można foljanty. Mnie chodzi tylko o to, by prasa, stawiająca sobie zadanie wychowawcze, zrozumieć chciała, że tu wchodzi w grę nie taktyka bieżącej chwili, lecz poczucie odpowiedzialności wobec przyszłości narodu.

Z wysokim poważaniem

(—) Jan Żółtowski.

Ze swej strony musimy najpierw wyjaśnić pewne szczegóły natury faktycznej:

Manowce gdańskiej „sprawiedliwości”

Znamienne oskarżenia działacza niemiecko-narodowego dr. Webera pod adresem hitlerowców gdańskich — Sprawiedliwość wyłącznie na użytek partji narodowo-socjalistycznej

Gdańsk (PAT) Przed izbą karną odpowiadał b. członek gdańskiego sądu administracyjnego, nadradca dr. Weber, działacz niemiecko-narodowy, oskarżony o wydanie broszury, w której rzekomo obraził władze oraz czynniki narodo-socjalistyczne.

Oskarżony złożył oświadczenie, wyrażając zastrzeżenie co do składu izby karnej, w której zasiadywali wyłącznie sędziowie, członkowie stronnictwa narodo-socjalistycznego. Powstaje wobec tego obawa, iż zajmą oni w stosunku do niego stanowisko stronnictwa. Na podstawie art. 61 konstytucji, każdy obywatel gdański żądać może, aby został pociągnięty do odpowiedzialności wobec sędziów niezależnych, którzy opierają się jedynie na treści ustaw. Składając ślubowanie partyjne, członkowie stronnictwa narodo-socjalistycznego zobowiązali się do bezwzględnej posłuszeństwa w stosunku do swych przełożonych nie tylko w sprawach pozazawodowych, lecz przedewszystkiem w wykonywaniu swoich czynności sędziowskich. Przewódca hitlerowców p. Forster twierdził wobec prawników gdańskich w jesieni r. b. m. in., że potrzebni są partji narodowo-socjalistycznej dla zlikwidowania opozycji. Wyraził przytem przekonanie, że zawsze znaleźć można w ustawach pewne punkty, dogodne dla celów narodo-socjalistycznych.

Gdański senator sprawiedliwości dr. Wierciński-Kaiser wyraził na zebraniu sędziów i urzędników sądowych, które odbyło się 14 października r. b. swe podziękowanie za to, iż w swoich orzeczeniach w poważnej mierze uwzględnili już program partji narodowo-socjalistycznej. Nie wystarczy to jednak. W przyszłości sędziowie gdańscy powinni przyczynić się do ostatecznego zwycięstwa światopoglądu narodo-socjalistycznego.

„Dzięki Bogu — mówił następnie dr. Wierciński-Kaiser — posiadamy w

Gdańsku konstytucję liberalną, którą można interpretować tak czy owak. Istnieją co prawda poszczególne postanowienia, w swoim brzmieniu sprzeciwiające się stanowczo światopoglądowi narodo-socjalistycznemu. W takich wypadkach więc prawo musi

być wzięte z powietrza (aus der Luft greigen)“.

Jako świadków na stwierdzenie powyższych okoliczności oskarżony Weber podał sen. dr. Wiercińskiego-Kaisera, oraz prezesa sądu gdańskiego von Hageny.

Przyjaźń polsko-rumuńska

Bukareszt. (PAT) Wszystkie dzienniki zamieszczają na czołowych miejscach długie sprawozdanie o wizycie min. Antonescu w Warszawie w urzędowych przemówieniach podkreślono, że przyjaźń i przymierze pomiędzy Polską a Rumunią nie wyłącza specjalnych zainteresowań, które oba państwa posiadają. Dla utrzymania współpracy polsko-rumuńskiej, której konieczność uznają obie strony, potrzebna jest polityka jasna, szczerza, wyraźna w interesie pokoju nieustannie zagrożonego przez agitację nieodpowiedzialnych czynników.

Warszawa. (PAT) Nastąpiło podpisanie konwencji polsko-rumuńskiej o współpracy kulturalnej.

Konwencja wykonuje tę współpracę przez: 1) organizowanie ośrodków naukowych polskich w Rumunii i rumuńskich w Polsce; 2) wymianę profesorów, studentów, uczniów i t. d.; 3)

popieranie tłumaczeń i dzieł naukowych i literackich; 4) wzajemne organizowanie wystaw dzieł sztuki; 5) urządzanie słuchowisk radiowych itp.

Specjalną uwagę zwraca konwencja na podręczniki szkolne, podkreślając, że właściwa znajomość krajów i narodów nabyta w ciągu nauki szkolnej młodzieży, jest jednym z zasadniczych czynników zacieśnienia przyjaznych stosunków między obu narodami.

Podpisanie konwencji nastąpiło w czasie pobytu w Polsce rumuńskiego ministra spr. zagr. p. Antonescu, przez co podkreślono doniosłość, jaką obie strony przywiązują do tej konwencji.

Warszawa (tel. wł.) Podczas śniadania wydanego przez tow. polsko-rumuńskie na cześć min. Antonescu ogłoszono przemówienia, w których podkreślono wspólność dążeń oraz ideałów obu narodów.

Układy Tokia z Rzymem

Rzym (PAT) W związku z rozmową, jaka odbędzie się pomiędzy ambasadorem włoskim w Tokio, a japońskim koła półurzędowe podają, iż narada ta jest etapem rokowań, które oddawna toczą się.

Są one zupełnie niezależne od ostatniego przeciwkomunistycznego układu niemiecko-japońskiego. Rozpo-

częto je celem zawarcia konwencji handlowych.

Należy jednak zaznaczyć, że w wyniku rozmów doszło do uznania przez Japonię włoskiego imperjum w Afryce wschodniej. Równocześnie Italia uzna niezależne państwo mandzurskie wobec czego utworzony będzie konsulat włoski w Charbinie.

Zadnego „paktu lanckorońskiego” nie było. Natomiast po długich rokowaniach doszło w roku 1923 do jawnego porozumienia między Związkiem Ludowo-Narodowym a Polskim Stronnictwem Ludowym „Piast”, które to porozumienie stało się podstawą rządu polskiej większości parlamentarnej.

Istotną częścią porozumienia było uzgodnienie zasad reformy rolnej. Rokowania w tej mierze prowadzili z ramienia Związku Ludowo-Narodowego posłowie Głabiński i M. Seyda, a dobrą radą i pomocą służyli im czelowi przedstawiciele zorganizowanego ziemiaństwa wielkopolskiego, których nazwiskami możemy na życzenie służyć

Uzgodniono w rezultacie między Związkiem Ludowo-Narodowym a „Piastem” zasady kompromisowe, które, uznając wyłączenie przymusowe za konieczne, ustaliły jednak przepisy, zabezpieczające — jak się wyraża obecna uchwała zjazdu Związku Ziemiaków w Warszawie — „oparcie ustroju rolnego na silnych, zdrowych i zdolnych do wydatnej produkcji go-

spodarstwach różnego typu i różnej wielkości”. Kompromis poszedł po tej linii, że z jednej strony utworzył drogę energicznej akcji parcelacyjnej, choćby przymusowej, dla racjonalnej przebudowy naszego ustroju rolnego, z drugiej zaś strony podtrzymał istnienie średnich, a nawet większych wariantów rolnych w granicach, wymaganych przez dobro gospodarze i bezpieczeństwo kraju.

Nie bez przyczyny przeto, obecnie, gdy się forsuje radykalizowanie reformy z pobudek nie gospodarczych i społecznych w rzetelnym znaczeniu tego słowa, lecz z motywów demagogiczno-agitacyjnych, warszawski zjazd Związku Ziemiaków powołał się na „podstawowe założenie” dotychczasowej ustawy o reformie rolnej. A p. Jan Żółtowski nie ma naszym zdaniem słuszności, zestawiając ustawę tę z „ustawami niemieckimi o wrogiem nawet nastawieniu, ale chroniącymi społeczeństwo polskie od administracyjnych wybryków”.

Nie sądzimy też, by tak było, że „wniknięcie w istotny charakter całego tego zagadnienia zdaje się dla nie-

ziemiaków szczególnie trudne”. Najlepszym dowodem — rzeczowe, wyłącznie dobrem narodu i państwa jako całości podyktowane stanowisko w tych sprawach ruchu narodowego.

Dla ruchu tego nie istnieją jednostronne, ciasne interesy ziemiaństwa jako klasy społecznej, tak samo, jak nie broni ruch narodowy jednostronnych, klasowych interesów żadnej innej warstwy. To, co głosimy w sprawie reformy rolnej, co popieramy w tej dziedzinie, a co zwalczamy, jest wyrazem naszego stosunku do całego narodu i państwa, jego dobra, jego potrzeb i jego szkód.

Ale właśnie z tego stanowiska musimy bardzo krytycznie oceniać krótkowzroczność większości sfer ziemiańskich, których „całopalne” zachowanie się w ostatnich latach nie dowodzi ani szerokiego ujmowania spraw, ani dobrego przewidywania na nieco dalszy dystans, ani rzeczywiście trzeźwego zmysłu samoobronnego. Komu tem oddano usługę, tłumaczyć nie potrzebujemy.

Położenie wewnętrzne Francji zaostroża się

Poważne znaczenie zatargu rządu ze związkiem pracodawców — Marksisci grożą nawet strajkiem generalnym — Blum usprawiedliwia się - Wichrzenia wywrotowców

Paryż (PAT). Zerwanie rokowań między naczelną organizacją przemysłowców francuskich a generalną konfederacją pracy w sposób bardzo poważny zaostrożało położenie wewnętrzne kraju.

Nowy zatarg społeczny stawia przeciw sobie z jednej strony naczelną organizację przemysłowców, a z drugiej generalną konfederację pracy i rząd. Blum bowiem w sposób wyraźny obarczał odpowiedzialnością przemysłowców za wytworzony stan rzeczy.

Prasa wykazuje poważne zaniepokojenie z powodu napięcia we Francji. Dzienniki prawicowe wskazują, że cały szereg aktów gwałtu, jakie zaszły ostatnio na terenie kraju, jak np. napad zbrojnej bojówki na samochód ciężarowy, wiozący 20.000 egzemplarzy prawnicowego tygodnika „Gringoire”, dalej napad 200 robotników, strajkujących na budowie nowego lokalu naczelnej organizacji przemysłu francuskiego, położonego w centrum Paryża, oraz zapowiedź strajku powszechnego w przemyśle metalurgicznym, — świadczą o poważnym wzroście niebezpiecznych tendencji wśród mas robotniczych, podsyconych przede wszystkim przez skrajne elementy komunistyczne.

Paryż (ATE). W kołach politycznych przypisują zatargowi, jaki nagle wyłonił się między rządem a związkiem pracodawców, poważne znaczenie. Przypuszczają, że zatarg doprowadzić może do kryzysu w szeregach „frontu ludowego”, gdyż znaczna część radykałów popiera stanowisko pracodawców.

Paryż (Tel. wł.) W hali paryskiego Pałacu Zimowego odbyło się wielkie zebranie partji, należących do „frontu ludowego”.

Generalny sekretarz marksistowskich związków zawodowych groził, że robotnicy wobec obecnego stanowiska pracodawców nie cofną się nawet przed strajkiem powszechnym.

Generalny sekretarz partji komunistycznej, Thorez, domagał się m. in.

zniesienia zakazu wywozu broni do Hiszpanji.

Blum usprawiedliwiał politykę swego rządu zapewniając, że uzasadnione żądania robotników, nawet wbrew stanowisku pracodawców zostaną przeprowadzone. Zapowiedział dalej przymus rozjemstwa oraz wniesienie do parlamentu projektu ustawy o prawie strajku. W związku z tem Blum zwał robotników do nieutrudniania rządowi pracy przez nielegalne obciążanie fabryk.

Przechodząc do omówienia położenia międzynarodowego Blum stwierdził, że biorąc pod uwagę ostatnie trzy miesiące, jeszcze nigdy nie było ono tak ciężkie, jak dziś.

Paryż (Tel. wł.) Bardzo pesymistycznie zapatruje się na wewnętrzne położenie kraju „Echo de Paris”, które stwierdza, że Francja z każdym dniem zmierza nie tylko ku wojnie domowej i sowietyzacji, ale również ku zatargowi zagranicznemu. Działalność komunistycznych jacejek jest w sa-

mych koszarach utrudniona, lecz poza nimi rozwija się bez przeszkód, przy czem dużą rolę odgrywają kobiety. Ciągłe strajki uniemożliwiają przeprowadzenie dozbrojenia w nakreślonym poprzednio czasokresie.

Dziennik dochodzi do wniosku, że tu nie idzie już o sam rząd czy obecną jego formę, lecz o losy Francji. Wszystko wskazuje na to, że kraj w rękach Bluma, który jest pomocni-

kiem czy też więźniem czynników wywrotowych, zdąży ku wielkiemu niebezpieczeństwu.

Kneblowanie opinii przez „front ludowy”

Wszyscy przeciwno rządowemu projektowi kagańcowej ustawy prasowej

Paryż (PAT). Ogłoszony ostatnio projekt nowego ustawodawstwa prasowego, nad którym rozpoczęły swe prace komisje izb deputowanych, spotkał się z jednolitym wrogiem frontem całej prasy i kół politycznych. Jedynie tylko socjalistyczny „Populaire” nie podaje go ostrej krytyce. Poza tem jednak cała prasa radykalna, a nawet komunistyczna „Humanite” uważa, że w obecnej formie nie nadaje się on do przyjęcia.

Projekt rządowy zmienia zasadniczo całe obecne ustawodawstwo. Wprowadza on kontrolę zasobów finansowych dzienników i zastrzone postępowanie przeciw zniesławieniom w druku.

Wszelka publikacja, ukazująca się częściej, niż 30 razy do roku, musi być przekształcona na własność towarzystwa akcyjnego o obligacjach imiennych. Redaktorem odpowiedzialnym dziennika będzie musiał być prezes rady nadzorczej, albo dyrektor tego towarzystwa akcyjnego. Skład rady nadzorczej i nazwiska głównych akcjonariuszy, posiadających co najmniej jedną dziesiątą część kapitału zakładowego, mają być ogłaszane co roku na łamach dziennika w ciągu 15 dni od walnego zebrania.

Dzienniki będą musiały również ogłaszać nazwiska i adresy pośredników, przez których przechodzą wszystkie wpływy kasowe, pochodzące z zagranicy. Urzędnicy min. finansów i przedstawiciele władz policyjnych będą mieli prawo dokonywania badań czy odnośne towarzystwo nie narusza tych postanowień. Redaktor odpowiedzialny dziennika obowiązany będzie zamieszczać wszelkie sprostowania, przesyłane przez członków rządu.

Ogłaszanie oraz przedrukowywanie nieprawdziwych wiadomości, lub celo-

wo znieszczenia dokumentów sfalszowanych, lub błędnie przypisywanych pewnej osobie, podlegać będzie karze więzienia od 1 miesiąca do 1 roku i grzywnie do 10.000 franków. Zniesławienie sądów, armji i władz administracyjnych podlegać będzie karze więzienia od 8 dni do 1 roku, oraz grzywnie takiej samej jak wyżej. Dziennik, zamieszczający zniesławienie drukiem osobistość, pełniące funkcje publiczne lub wywierające wpływy zapomocą działalności politycznej, albo publicystycznej, obowiązany jest przeprowadzić przed sądem dowód prawdy. Obrazu szefów państw obcych karana będzie więzieniem od 3 miesięcy do roku i grzywną od 100 do 3.000 fr.

Odpowiedzialność sądowa za zniesławienie w druku dotyczyć będzie nie tylko autoar artykułu, lecz również kolejno redaktorów odpowiedzialnych i wydawców, lub redaktorów naczelnych, poza tem drukarza w razie nieujawnienia nazwiska redaktorów i wydawców, a nawet sprzedawców, kolporterów i osób, rozlepiających afisze. W razie oskarżenia autora redaktor odpowiedzialny, redaktor naczelny i wydawca są również odpowiedzialni jako współwinni.

Paryż (PAT). Początkowo przypuszczano, że ustawa prasowa przejdzie w izbie deputowanych, a napotka na trudności dopiero w senacie. Obecnie po pierwszych echach politycznych i prasy, jest oczywiste, że w tej formie ustawa nie przejdzie nawet przez izbę.

Prawdopodobnie rząd będzie musiał ograniczyć narazie zmianę ustawodawstwa do zaostrożenia procedury w sprawach zniesławienia, a do odroczenia ogólniejszej reformy ustawy prasowej na czas późniejszy.

O odżyczenie adwokatury

Warszawa (Tel. wł.) Dziś odbyła się doroczne walne zebranie izby adwokackiej.

Na posiedzenie to 230 adwokatów złożyło analogiczny wniosek, jaki wpłynął w Poznaniu. Dotyczy on spolszczenia zawodu adwokackiego.

Pierwotnie Nar. Zrzeszenie Adwokatów liczyło się z możliwością współdziałania z „sanacyjną” organizacją t. zw. „Karpim”, tymczasem na 5 dni przed zebraniem przedstawiciele „Karpia” oświadczyli, że wycofują się. Stało się to pod wpływem rozmaitych czynników zewnętrznych. (w)

Położenie w stolicy

Warszawa (Tel. wł.) 18 studentów, którzy blokowali uniwersytet, zostało oddanych do dyspozycji władz śledczych. W piątek przebywało jeszcze w areszcie 88 studentów. Główne dochodzenia skierowane są przeciwko członkom komitetu strajkowego. (w)

Romantyczna historia

Aleksandra (PAT). Policja otrzymała anonimowe doniesienie, że w pewnym domu rodzice uwięzili córkę i przykuli ją do ściany żelaznymi obręczami. Władze udały się pod wskazanym adresem i znalazły rzeczywiście skutą młodą kobietę.

Wszczęte śledztwo ujawniło, że rodzice, ubodzy ludzie, wydali swą 17-letnią, bardzo ładną córkę, za bogatego, ale 70-letniego kupca. Córka kilkakrotnie uciekała od męża i dlatego uwięziono ją, by się „opamiętała”.

Pomoc przyszła nieoczekiwanie ze strony kowala, którego wezwano, by wykonał obręcz. Zakończył się on w młodej dziewczynie od pierwszego wejrzenia i zawiadomił policję. Sędzia śledczy spostrzegłszy, że sympatja jest wzajemna, namówił kupca, by wypowiedział muzułmańską formułkę rozwodową, poczem niezwłocznie spisano kontrakt małżeński pomiędzy kowalem a córką kupca.

Katastrofa kolejowa

Lublin (PAT). Dnia 28 b. m. o godz. 3.26 na stacji Krasnystaw najechał pociąg towarowy na zdążający ze Lwowa osobowy.

Wskutek zderzenia uszkodzony został wagon pociągu osobowego, a trzy wagony pociągu towarowego zbita i cztery uszkodzone. W osobowym ranni zostali: pomocnik maszynisty i 1 pasażer, a z obsługi pociągu towarowego odniosły rany 2 osoby.

Na miejsce wypadku wyjechała natychmiast komisja kolejowa i władze śledcze. Przyczyną katastrofy było złe nastawienie zwrotnicy. Zwrotniczcy zbiegli.

Czytajcie i abonujcie „Ilustracje Polską”!

456

Zapamiętaj nazwę superheterodyny Philipsa, która zdobyła rekord powodzenia

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 28. 11. 1936 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany.

Z pożyczek państwowych ofiarowano 5% poz. konwers. — większe sztuki — po 51,50, natomiast poszukiwano 4% premj. dol. po 46,— bez oddawców.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono za 4½% złotowe listy zast. 43,50; pozatem ofiarowano 4% listy zast. konwert. po 38,—.

Z akcji bankowych płacono za Bank Polski 105,—.

Cedula Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominalu wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

5% państw. poz. konwers. 51,50 O. (za większe sztuki).

4½% złotowe listy zastawne serji L. Pozn. Ziem. Kred. 43,50 P.

4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 38,— O.

Akcje bankowe i przemysłowe

Bank Polski 105,— P.

Tendencja bez zmiany.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 28 listopada 1936 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowa, dostawa bieżąca za 100 kg: STANDARTY: 1) żyto 700 g/l., 2) pszenica 742 g/l., 3) owies 420 g/l.

Ceny orientacyjne:

Żyto (Usposobienie stałe) 18,25— 18,50

Pszenica (Usposobienie słabe) 24,00— 24,25

Jęczmień browarowy 24,00— 26,00

Usposobienie spokojne.

Jęczmień 630—640 g/l. 19,75— 20,00

Jęczmień 667—676 g/l. 20,75— 21,00

Jęczmień 700—715 g/l. 22,00— 22,75

Usposobienie spokojne.

Owies 16,00— 16,50

Usposobienie spokojne.

Maka

żytnia wyciąg 0-30% wł. w. 28,00— 28,25

żytnia gat. I 0-50% wł. w. 27,50— 27,75

żytnia gat. I 0-65% wł. w. 25,75— 26,25

żytnia gat. II 50-65% wł. w. 18,00— 18,50

żytnia pośl. pon. 65% wł. w. 16,25— 16,75

Usposobienie spokojne.

pszenica gat. I wyc. 0-20% wł. w. 30,25— 40,25

pszenica gat. IA 0-45% wł. w. 38,25— 38,75

pszenica gat. IB 0-55% wł. w. 36,75— 37,25

pszenica gat. IC 0-60% wł. w. 36,25— 36,75

pszenica gat. ID 0-65% wł. w. 35,25— 35,75

pszenica gat. IIA 20-55% wł. w. 34,25— 34,75

pszenica gat. IIB 20-55% wł. w. 33,50— 34,00

pszenica gat. IID 45-65% wł. w. 30,50— 31,50

pszenica gat. IIF 55-65% wł. w. 26,50— 27,50

pszenica gat. IIG 60-65% wł. w. 20,00— 21,00

pszenica gat. IIIB 70-75% wł. w. 17,00— 18,00

Usposobienie spokojne.

Otreby żytnie stand. 13,00— 13,50

Otreby pszenne grube stand. 13,00— 13,50

Otreby pszenne średnie stand. 12,00— 12,75

Czeby jęczmienne 13,75— 15,00

Rzepak zimowy 45,00— 46,00

Siemien lniane 42,00— 45,00

Gorzyczka 30,00— 33,00

Groch Wiktoria 22,00— 25,00

Groch Folgera 23,00— 25,00

Mak niebieski 64,00— 68,00

Koniczyna czerwona surowa 100,00— 125,00

Koniczyna biała 90,00— 135,00

Ziemiaki fabryczne za kilo 18

Makuch lniany w tafłach 20,75— 21,00

Makuch rzepak w tafłach 16,75— 17,00

Makuch sl. w taf. 42—43% 21,50— 22,50

Słoma pszenna luzem 2,15— 2,40

„ pszena prasowana 2,65— 2,90

„ żytnia luzem 2,25— 2,50

„ żytnia prasowana 3,00— 3,25

„ owsiana luzem 2,50— 2,75

„ owsiana prasowana 3,00— 3,25

„ jęczmienna luzem 2,15— 2,40

„ jęczmienna prasowana 2,65— 2,90

Siano zwykłe luzem 4,10— 4,60

„ zwykłe prasowane 4,75— 5,25

„ nadnoteckie luzem 5,00— 5,50

„ nadnoteckie prasowane 6,00— 6,50

Ogólne usposobienie spokojne.

Ogólny obrót: 2906,6 tonn, w tem żyta 975 tonn, pszenicy 125 tonn, jęczmienia 493 tonn,

owsa 140 tonn.

Uspokojenie w Krakowie

Kraków (Tel. wł.) Na uniwersytecie krakowskim nastąpiło pewne uspokojenie umysłów.

Rektor Szafer zaprosił wieczorem przedstawicieli Młodzieży Wszepolskiej i Bratniej Pomocy, których poinformował o stanowisku rządu i władz uniwersyteckich wobec rezolucji młodzieży. Stanowisko to jest w stosunku do żądania podziału miejsc negatywne. Rektor udzielił młodzieży 3 dni czasu do rozważenia, czy mogą zagwarantować spokój na uniwersytecie, od tego bowiem zależy normalna praca i wznowienie wykładów.

Studenci Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie odbyli wcz. na którym przyjęto rezolucję, przyłączającą się do akcji młodzieży uniwersyteckiej.

W Wilnie

Wilno (Tel. wł.) Do lokalu komitetu akademickiego Młodzież Wszepolska zwołała wcz. na którym chciała omówić sprawę żydowską, ale policja nie pozwoliła na zebranie.

Młodzież udała się do lokalu Stronnictwa Narodowego, lecz i tam natrafiła na patrole policyjne, które ją zmusiły do rozejścia.

Wiadomości

Dziś rano przycholowano do Kilonji łódź podwodna „U 18”, wydobytą z głębin morskich. Zwłoki 8 marynarzy, którzy zamknięci w łodzi utoneli przewieziono na cmentarz garnizonowy, gdzie odbędzie się w poniedziałek pogrzeb.

Marynarka niemiecka posiadać będzie dwa lotniskowce. Jeden o tonnażu 19 250 znajduje się już w dokach, a budowa drugiego ma być podjęta niebawem.

Niem. Biuro Inform. donosi, że wszystkie pogłoski o rzekomej decyzji, powziętej przez rząd Rzeszy z powodu sprawy Ossietzky'ego opierają się na dowolnych domysłach. Dotychczas żadna uchwała nie zapadła.

Irlandzka izba gmin odrzuciła większość 65 przeciw 44 wniosków opozycji o uznanie rządu gen. Franco

Napięcie w Europie

Stan rzeczy w Europie na całym widnokręgu polityki międzynarodowej jest obecnie bardzo poważny i bardzo niepokojący. Niewątpliwie znacznie groźniejszy, niż się pospolicie mniema, gdyż umysły zazwyczaj niedość raczo nadążają biegowi zdarzeń współczesnych. Prawie zawsze wielkie wybuchy są dla szerokiego kół społeczeństw Europy zaskoczeniem, a grom pada zwykle z jasnego nieba, lub w ledwie niepewnej dla nich pogodzie.

Było jednak coś prawdy w tem, gdy to tu, to tam ktoś przepowiadał — np. Mussolini koło r. 1930 — że nowa wojna jest możliwa koło r. 1935. Pomijając nawet wojnę afrykańską, rozwój

UWAGI

By odpowiedzieć na stawiane tak często pytanie, czy film jest dla dzieci rzeczą szkodliwą, Brytyjski Instytut Filmowy urządził niedawno ciekawy eksperyment przed publicznością, złożoną z rodziców i wychowawców.

Do jednego z kinoteatrów Londynu zaproszono około tysiąca dzieci w wieku szkolnym z tem, że wolno im będzie objawić swe upodobania głośno i bez skrępowania. W ciągu 2-godzinnej seansu dano mozaikę wycinków filmowych: lekką komedię, film z detektywami, obrazy z życia przyrody, nie zapominając oczywiście i o „Wild Westie”, z walkami cowbojów z czerwonoskórzymi.

Dziesiątka pilnie śledziła tok akcji, darząc obrazy raz poraz wybuchami młodocianego temperamentu.

W przerwach co śmieli spośród widzów perorowali, że ten film był „pierwsza klasa”, — tamten zaś „marny”. Bawili się młodzie i towarzyszący im starsi. Po spektaklu zorganizował Instytut Filmowy — już w mniejszym gronie — pogadankę, gdzie nastąpiła wymiana zdań co do poczynionych spostrzeżeń.

*

Głos zabrał m. in. podsekretarz stanu w angielskim ministerstwie spraw wewnętrznych, p. Harris, cytując materiały z zebranych przez jego departament doświadczeń. I dane te przeciwstawił opinjom, częstokroć nieopartym na dostatecznym materiale dowodowym, — opinjom kategorycznym co do formy, bądź bezgranicznych entuzjastów, bądź skrajnych pesymistów.

Od pierwszych lat istnienia filmu — mówił — gdy przeważała na ekranie sensacja, wyrażająca się w niewybrednych występach często natury kryminalnej, produkcja filmowa uczyniła wiele postępów. Odjęto filmowi pozę i przesadę. Przez wprowadzenie tak często krytykowanej zasady „happy endu” dano przeważnie akcji pewne wyrównanie moralne: karę za błędy, nagrodę za dobroć.

Zarazem urzędowa cenzura filmów przeprowadziła klasyfikację między obrazami szkodliwymi dla dzieci, a filmami ogólnie dostępnymi.

Osobny rozdział współczesnej produkcji stanowią filmy naukowe, popularyzujące z powodzeniem wiedzę wśród młodzieży, — uczące obserwacji zjawisk i zamilowania dla przyrody.

*

Czy tematy filmowe pobudzają fantazję w niewłaściwym kierunku — na to nie da się odpowiedzieć zasadniczo: ani tak, ani nie. Jest to kwestja wielce indywidualna, zależna od lotności i wrażliwości umysłu młodego osobnika. Uogólnienia w tej materji nie oddają istoty rzeczy.

Filmy o przygodach podróżniczych kierują nieraz wybujałe jednostki na tory szaleńczych eksperymentów podróżniczych. Tego nie uniknie się u szczególnie podatnych jednostek, pochłaniających książki podróżnicze. Widoki obcych krajów pobudzają z jednej strony fantazję, ale z drugiej też — zaspakajają żądze egzotyki. Niejeden młody, po oglądaniu obrazu, przeżył już w sobie wewnętrznie tęsknotę i staje się od tej chwili odporny. Potwierdza ten proces wielu wychowawców.

Jest wreszcie kwestja, czy filmy z krwawą fabułą nie działają ujemnie, posuwając wręcz dziecko do naśladownictwa złych czynów.

Ciekawy w tym względzie przykład dała w ramach wspomnianego wieczoru dyskusja. Pewna matka, badając swoich chłopców, jak im się spodobał ostatni film o walce morderczej Indian z białymi, otrzymała odpowiedź: „Są to stare dzieje! Dziś nie jest już na Wasze, by ludzie się zabijali!”

Oczywiście traktować trzeba powyższe odpowiedzi z tem ograniczeniem, że pochodzą z jednego tylko terenu — angielskiego.

Ciekawe byłoby porównać to z innemi terenami i zbadać, czy młodzież jest w tym względzie inna, czy też są analogje.

stosunków ściśle europejskich, z niesamowitem zjawiskiem Trzeciej Rzeszy pośrodku, jako ogniskiem niespodzianek i wstrząsów, doszedł w latach 1935-36 do stanu wrzenia pod przykrywą dyplomatyczną, która już ciągle podskakuje.

Była też pewna myśl w tem, że traktat wersalski wprowadził zabezpieczenie pokoju, a w szczególności, jako główne, okupację Nadrenji, właśnie na lat piętnaście, do roku 1935. Jak to pojmowano? Wiemy z dokumentów konferencji pokojowej, iż myśl przewodnią była taka: do piętnastu lat nowe lub powiększone państwa nabiorą siły i zwartości, a ponieważ dla nich obrona nowego stanu rzeczy europejskiego jest obroną własnego obszaru państwowego i niepodległości, poprą one usiłowania wielkich mocarstw sprzymierzonych w czasie wojny, a to stworzy razem taką siłę, o którą rozbijają się wszelkie zapędy odwetowo-wojenne.

Jak to się spełniło? Zawiodła rachuba na stałą zgodę między wielkimi mocarstwami sprzymierzonymi; nie dopisało współdziałanie z państwami wskrzeszonymi lub powiększonymi, których okrzepnięcie też ma swe niedociągnięcia; okupację Nadrenji zniesiono lekkomyślnie już w r. 1930, a reszta zobowiązań w zakresie ograniczenia zbrojeń zrzucił samowolnie Niemcy w latach 1935-36, stając się znowu największą potęgą wojskową.

Trzeba bowiem brać dosłownie oświadczenia w tym względzie Führera Hitlera i zastępcy jego p. Rudolfa Hessa na wrześniowym sejmie w Norymberdze r. b. Powiedzieli oni tam: Niemcy są dzisiaj mocniejsi w sile zbrojnej, niż były kiedykolwiek. Jest to pobudka dla własnego kraju i przegrzywką do widocznego nacisku wzmożonego nazewną.

Bądź co bądź rzecz to znamienita, że w paryskim „Tempsie” na naczelnem miejscu, gdzie zazwyczaj oświetla się poszczególne zdarzenia dnia w polityce międzynarodowej, pojawiają się rozważania ogólniejsze p. t. (nr. 27.473) „Kryzys Europy”.

Nie bez powodu przypominają się pismu francuskiemu wieki i lata największych rozterek w Europie, już nowoczesnej, czy doby wojen religijnych siedemnastego i osiemnastego stulecia, czy też doby rewolucyjno-napoleońskiej na przełomie osiemnastego i dziewiętnastego stulecia. I rzeczywistość bardzo błędne byłoby mniemanie, że zarodki i zaczyny niepokojów były wówczas mocniejsze, niż dzisiaj. A bolszewizm ze swem przenikaniem światłowem? A dyktatury ze swą potrzebą szumnych przedsięwzięć? A zachwianie, głównie za sprawą działań niemieckich, wszelkiej powagi prawa międzynarodowego? Przeciwnie powłóczyć trzeba, że pierwiastki rozstrojowo-wybuchowe nigdy nie były silniejsze i rozleglejsze, niż dzisiaj. Byłoby niemal czemś zdumiewajacem, gdyby spiętrzenie się takich napięć, ustawicznie potężniejących, nie wyladowało się w wybuchu.

Być może, iż u nas w kierownictwie państwem budzi się świadomość, że czasy, które przeżywamy, mało niosą z sobą pogody i spokoju. Wskazówką po temu byłoby przeobrażenie się naszej polityki zagranicznej, poprzednio bardzo skłonnej do zadowalania się jednostronnością i wyłącznością t. zw. przyjaźni polsko-niemiec-

Podróż bolszewickiego podpalacza

Bela Kun, znany bolszewik, noszący przydomek „kata Węgier”, znajdował się ostatnio w objędziu niektórych państw europejskich. Według twierdzeń niemieckich Bela Kun podróżuje za sowieckim paszportem dyplomatycznym.

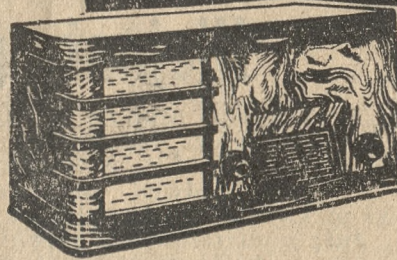
Obecnie, jak alarmuje część prasy czeskiej, Bela Kun przebywał w Czechosłowacji. Przedtem był we Francji. Głośny był pobyt Beli Kuna w Hiszpanji oraz na terenie Katalonji

Nowy most na Dunaju między Jugosławją i Rumunją

Białogrodzki korespondent („Wegbe”) „Kurjera” pisał niedawno o jugosłowiańsko-rumuńskim planie budowy kolej o dużem znaczeniu strategicznem dla obu państw.

1. Zdmiewająca selektywność
2. Ogromny zasięg
3. Do złudzenia naturalne odtwarzanie dźwięków
4. Piękny wygląd zewnętrzny
5. 3 zakresy fal (ultra krótkie)
6. Antifading
7. Ultranowoczesna konstrukcja
8. Przejrzysta kolorowa skala
9. Uproszczona obsługa
10. Najnowsze typy lamp
11. Zupelne wyeliminowanie sztaclj lokalnych
12. Sprzedaż na dogodnie i niewielkie raty

KOSMOS RADIO

Demonstracje i sprzedaż w czołowych firmach radiowych

Kalet
ODBIORNIKA
KOSMOS IMPERIAL
 5 lampowa ultranowoczesna superheterodyna o 7 obwodach strojonych, wyposażona w najnowsze zdobycze radiotechniki w cenie dostępnej dla każdego
RATY 28
OD ŻŁ. MIESIĘCZNIE

kiej, a od czasu wymiany odwiedzin gen. Gamelina i gen. Śmigłego-Rydza, nawiązującej kolejno stosunki bardzo już nadwątlone z Francją, Anglią, Rumunją. Ale połowiczność tego zrozumienia powagi stanu rzeczy europejskiego uwydatnia się jeszcze jak skrawo w nieliczeniu się z ta wielką prawdą, że tylko o społeczeństwo, rzetelnie powołane do współodpowiedzialności za losy narodu, można oprzeć prawdziwą potęgę i siłę obronną państwa.

STANISŁAW STROŃSKI

technicznych budowy tego mostu oraz linii kolejowej, która po nim przejdzie.

Najdalej w ciągu 8 miesięcy będzie można zacząć już bić pale pod nowy most. Most rumuńsko-jugosłowiański rozpocznie się pod Kladowem na brzegu jugosłowiańskim i zakończy się pod Turn-Severinem w Rumunji, mając jeden km. długości.

W tych dniach wznowiono roboty około wąskotorowej linii kolejowej Bord — Sarejewo, która ma być zamieniona na kolej normalną. Na roboty te wyasygnowano 300 milionów dinarów i będą one skończone przed upływem 1936 r. Tym sposobem przesiedanie się podróżnych jugosłowiańskich w Brodzie, praktykowane dotąd, i bardzo nieprzyjemne w nocy, będzie zniesione.

Udaremniiony napad

Z Wilna donoszą:

W pobliżu redakcji „Słowa” na przechodzącym red. Stanisława Mackiewicza dokonał napadu student uniwersytetu Stefana Batorego, Wroński, działacz „sanacyjno-lewicowego ZZZ. Red. Mackiewicz napad udaremnił i napastnika oddał w ręce policji. Po spisaniu protokołu i przesłuchaniu zwolniono go.

Tym napadu były artykuły p. Mackiewicza, ostro krytykujące działalność Z. Z. Z.

Czwarty dzień blokady

Konferencja młodzieży z przedstawicielami Senatu Akademickiego — Spodziewane zakończenie

Dzień dzisiejszy rozpoczęła młodzież, zgromadzona w Nowym Domu Akademickim, od wysłuchania mszy św., w czasie której śpiewano pieśni kościelne.

Następnie odbyło się śniadanie. Dzięki paczkom, nadsyłanym przez ofiarne społeczeństwo poznańskie, wszyscy dzisiaj otrzymali śniadanie, przygotowane przez sekcję aprowizacyjną. Również nadesłanie przez poznańskich mistrzów rzeźniczkich większej ilości mięsa pozwoli na to, że dzisiaj wszyscy spożyją obiad za cenę 10 groszy.

W dalszym ciągu nadesłali prowiant następujący mistrzowie rzeźnicy: Stefan Kaźmierczak, Kazimierz Tefelski, Józef Jankowiak i Albin Ratajczak.

O godz. 11 rozpoczęła się trzecia z kolei konferencja przedstawicieli Senatu Akademickiego z komitetem blokady. Wyników jej oczekuje się z wielkim zainteresowaniem; zgromadzona młodzież spodziewa się, że rozmowy te dadzą rezultaty pomyślne. Władze akademickie wykazują zrozumienie stanowiska polskiej młodzieży akademickiej; to też prawdopodobnie w dniu dzisiejszym dojdzie do ostatecznego porozumienia.

Należy się liczyć z tem, że o ile Senat Akademicki poprze postulaty studentów, dziś jeszcze w godzinach wieczornych nastąpi zakończenie blokady.

Na godz. 17 przewidziany jest wiec, na którym poda się do wiadomości młodzieży stanowisko władz akademickich i powzięcie się ostateczne decyzje.

W dniu wczorajszym komunizujący Legion Młodych wydał ulotkę, w której potępił walczących o obniżkę opłat i zajmujących Nowy Dom Akademicki. To postępowanie Legionu Młodych wywołało oburzenie polskiej młodzieży akademickiej, która już zresztą oddawna postawiła tę organizację poza nawias swej społeczności.

Oburzenie wywołał też komunikat, ogłoszony przez Legion Młodych za pośrednictwem Radja Poznańskiego, które — nie po raz pierwszy zresztą — daje się użyć do tego rodzaju roboty partyjnej.

W ostatniej chwili

Dowiadujemy się, że zakończenie blokady nastąpi dziś o godz. 19. Późnym uda się młodzież przed Pomnik Najśw. Serca Jezusowego.

Migawki z blokady

Na ustach całego Poznania jest dziś blokada Nowego Domu Akademickiego przez studentów U. P. Przede wszystkim jednak na ustach samych studentów. Bo przecież oni tem tylko żyją i tem chcą i muszą zwyciężyć.

Tak, jak zamknęło ich się w N. D. A. przeszło tysiąc, tak też przeszło tysiąc jest ogarniętych wolą wytrwania i zwycięstwa. Solidarność akademików poznańskich jest rzeczywiście godna uznania. Nikt, poza nielicznymi grupkami akademickiej komuno-„sanacji” nie próbuje i nie myśli wyłamywać się z blokady, nikt nie myśli nie słuchać raz ustalonego kierownictwa i nie respektować wszystkich jego zarządzeń.

Ta solidarność, ta jednolita postawa ogółu zablokowanych studentów pozwala im też znosić z uśmiechem na ustach wszystkie trudy i niewygody, z podobną blokadą związane. A niewygody są rzeczywiście; i mieszkano-

we i aprowizacyjne. Ale sprężyste i sprawne kierownictwo stara się wszystkiemu jakoś zaradzić. Zwłaszcza, że społeczeństwo poznańskie odpowiedziało gorącym sercem na apel zablokowanych. Ci zaś umieją płacić sercem za serce. Przykładem tego jest choćby długotrwała owacja, zgotowana w czwartek wieczorem firmie Bracia Dawidowscy za nadesłanie większej ilości mięsa i wędlin.

Dzień zablokowanych studentów mija niezmiernie szybko. Ruch i praca wró od samego rana aż do późnych godzin wieczornych. Każdy ma jakąś funkcję, każdy jest czemś zajęty, nikomu nie wolno próżnować.

W przerwach zaś między poszczególnymi punktami regulaminu dziennego urzęduje świetnie zorganizowane komisja kulturalno - rozrywkowa. Program ma bogaty, a zawsze nowy i urozmaïcony. Wciąż „łowi” się nowe talenty, czy to śpiewacze, deklamatorskie, recytatorskie, czy też muzyczne. I idzie „numer” za „numerem”, a „publika” biją brawa i krzyczy wciąż: „mało!” A cóż dopiero mówić o hała-

FOTO
W NIEPOGODĘ
ULTRAPAN
28°SCH
SZCZYTOWY
PRODUKT FABRYKI „ALFA” BYDGOSZCZ

nr 20 285

Klejnoty p. Beckowej

Min. Beck bawiąc ostatnio w Londynie, był, jak zwykle podczas swych podróży dyplomatycznych, w towarzystwie żony, p. Jadwigi Beckowej. Podczas przyjęć, wśród Angielek wywołały duże zainteresowanie wspaniałe klejnoty p. Beckowej, projektowane i wykonane specjalnie przez artystę malarza p. G. osobne do każdej toalety.

Korespondentka „Kurjera Warszawskiego” nadesłała do pisma swego opis biżuterji p. Beckowej.

„Oglądam zbliska trójkątny diadem Diany Łowczyńni, — pisze ona — masywny naszyjnik i szerokie bransolety z ciemnej, malopolskiwej miedzi. Przez środek dużej, wydłużonej klamry, przciągnięto skos aksamitu ciemnoszafirowego, jak nocne niebo.

„— Garnitur ten — objaśnia autor i wykonawca biżuterji — skomponowałem do toalety wieczorowej z tego właśnie aksamitu. Klamra stanowiła spięcie i ornament paska. Była to suknia o draperjach podłużnych, zbliżonych do antyku. Diadem podkreślał jej majestatyczną, posagową prostotę.

„— A te bransolety — tłumaczy w

Recepta oświetleniowa Nr. 3

Osramówki **D** dają tańsze światło, co umożliwia używanie większych żarówek. Dla ochrony oczu przy pisaniu na maszynie należy stosować żarówki na 65-Dlm.

OSRAMÓWKI-D

Produkuje się na 15, 25, 40, 65, 100, 125 i 150-Dlm.

Wyrób polski

nr 19 352

się, jaki powstał w świetlicy, gdy ukazała się w niej znana wszystkim twarz „dobrego wojaka”, Tadeusza Zygmunta dwojga imion Hernesa. Owacjom i krzykom nie było końca!

I tak, poważni sytuacją i celami, do jakich dążą, a weseli duchem i nastrojem, żyją już poznańscy studenci cztery dni w zablokowanym Domu Akademickim.

Lecz skończy się chyba wnet ich zamknięcie. Wyjdą zwycięzcy, zadowoleni. Napelnia znowu Poznań gwarem i radością życia, radością młodzieńczą.

I zaśpiewają z nimi wszyscy: „Gaudemus igitur...” (j. pat.).

Miecz walecznych dla Alkazarczyków

Lwów. (ATE). Przez Lwów przejeżdżała delegacja nacjonalistycznej partji rumuńskiej, złożona z 7 osób z gen. Cantacuzino na czele, która udaje się do Hiszpanji, celem wręczenia obrońcom Alkazaru specjalnego miecza walecznych.

Delegacja przejeżdża przez Polskę, udając się przez Berlin do Hamburga, skąd statkiem przejedzie do Hiszpanji.

Emeryturka co się zowie...

Warszawa (Tel. wł.). Tygodnik „Odnova” donosi, że były minister w. r. i. o. p. p. Janusz Jędrzejewicz otrzymuje jakoby emeryturę w wysokości 2.910 zł.

Jeśli to doniesienie się zgadza, byłaby to emeryturka nielada.

„Tragizm dziejów Polski”

Warszawa. (Tel. wł.) Red. Jędrzejewi Giertychowi doreczono w piątek akt oskarżenia w sprawie skonfiskowanej książki „Tragizm dziejów Polski”. (w)

Napad na red. Mackiewicza

Wilno. (Tel. wł.) Dokonano tu ponownego napadu na redaktora „Słowa” Mackiewicza.

Napadu dokonał znów działacz ZZZ, którego aresztowano.

Posiedzenie Sejmu?

Warszawa (Tel. wł.). W kołach parlamentarnych rozeszła się pogłoska, że dekret, zwołujący sesję budżetową, ukaże się już dziś, a pierwsze posiedzenie Sejmu miałyby się odbyć we wtorek, 1 grudnia.

Ładny pedagog!

Katowice. (Tel. wł.) W Rybniku odbyła się rozprawa przeciwko b. dyrektorowi gimnazjum Kadzielowi, oskarżonemu o przywłaszczenie 250 zł, które wpłynęły do kasy gimnazjum jako stypendjum dla ucznia.

Sąd skazał Kadziela na 2 lata więzienia bez zawieszenia kary.

Burmistrz przemysłnikiem

Katowice. (Tel. wł.) Przy przejściu granicznym w Piekarach Śląskich urzędnicy celnicy zatrzymali b. burmistrza z Tarnowskich Gór Michałta, który chciał przewieźć przez granicę 2 kg marcepanu i schował je pod kapeluszem. Marcepan wykryto, a burmistrza aresztowano.

Wylosowane bony funduszu inwestycyjnego

Urząd długów państwa komunikuje, że w dniu 26 listopada 1936 r. wylosowane zostały do umorzenia bony funduszu inwestycyjnego, oznaczone nr. nr.: 4132, 7046, 14950, 15522, 17133, 21361 i 24276.

PRZECIWI ZAPARCIU

stolca i hemoroidom zaleca się stosować Kaskarynę Leprince. Dawka: 1 lub 2 pigułki, wieczorem podczas jedzenia. Koszt mały, torbka 40 groszy. Do nabycia w każdej aptece.

nr 20 550

Pomoc bezrobotnym to nie jałmużna, to obowiązek i nakaz sumienia.

Walki o Madryt

Rabat. (PAT.) Radjostacja w Tetuanie donosiła wczoraj, wieczorem, że na froncie madryckim wojska powstańcze posunęły się naprzód i że walki toczą się dokoła pałacu królewskiego.

Gmach ambasady włoskiej został ograbiony przez milicjantów.

Gen. Queipo de Llano oświadczył przez radio, że powstańcy nie uznają nigdy niezależności Katalonji i że wojska powstańcze niezwłocznie po zajęciu Madrytu, ruszą na Barcelonę.

Komunikat kwatery głównej

Salamanca. (PAT.) Komunikat urzędowy głównej kwatery po-

wstańczej donosi, że w rejonie Alcu-bierre prowadzona była niezbyt ożywiona wymiana strzałów. Na odcinku Jaca nieprzyjaciel usiłował przejść do ataku, lecz został odparty z ciężkimi stratami.

W Asturji nieprzyjaciel atakował linie powstańcze w pobliżu Grados, lecz został odparty, pozostawiając na placu boju licznych zabitych i rannych. Lotnictwo powstańcze zniszczyło lotnisko rządowe w Aludjar. Potwierdza się wiadomość, że przy bombardowaniu lotniczym Kartageny liczne objekty wojskowe zostały poważnie uszkodzone.

Tak
rozpoczyna się grypa.
Uczucie zmęczenia. Bóle w stawach i członkach. W tych wypadkach natychmiast do łóżka i aż lekarz nie przyjdzie bierz

ASPIRIN
Produkt zaufania
Preparat wyrabiany w kraju.

nr 19 350

O prawdę historyczną

Początki nowoczesnego obozu narodowego w Polsce IV

W owym czasie — kończy „Myśl Narodowa” — rozwinęło się wśród licznych już młodych członków Ligi niezadowolone z nieznanego im osobiście Komitetu Centralnego Ligi Polskiej na zabór rosyjski. Zarzucano mu bezczynność, brak kontaktu z pracą członków organizacji i nierozumienie ich dążeń. W pierwszych dniach stycznia r. 1893, opuścił cytadelę Dmowski, który przebywał w niej za sprawą „3 maja” i zamieszkał w Warszawie w oczekiwaniu wyroku. Zajął się on natychmiast uzdrowieniem stosunków wewnętrznych w Lidze Polskiej wspólnie z Popławskim, Balickim, Hłaską, Wasilewskim, Kamińskim, Jabłonowskim, Raczkowskim, Rutkowskim i innymi.

Wskazując, że Liga, postawiwszy na czele swego programu zdobycie niepodległości Polski, wobec nierealności powstania zbrojnego, ma za zadanie — rozwiniecie pracy i systematycznej walki politycznej, zbliżającej naród do tego celu, postawili oni zarzut władzom Ligi, że żadnej inicjatywy w tym kierunku nie podejmują. Wobec tego uważają oni za konieczną reformę organizacji i proponują, ażeby Komitet Centralny zwołał zebranie wspólne z przedstawicielami organizacji w kraju, na którym oni swoje projekty w tym względzie przedstawiają.

Gdy po upływie paru miesięcy Komitet na ich propozycję nie zareagował, zawiadomili go, że sami wyznaczają zebranie na kwiecień (1893) i zaprosili, żeby na to zebranie przybył. Gdy Komitet znów nie odpowiedział, zebrali się w oznaczonym terminie i uznali swe zebranie w nieobecności Komitetu Centralnego za prawomocne.

Na zebraniu kwietniowym uchwalono reformę organizacji, wybrano nowy Komitet Centralny, jako władzę naczelną spośród siebie, i żeby się wyraźnie odciąć od przeszłości organizacyjnej, przemianowano ją na Ligę Narodową. Liga Narodowa otrzymała nowy program i zaczęła przedewszystkiem od pracy organizacyjnej.

Postanowiono rozwiązać podrzędną organizację „Łączność” i wprowadzić czynniejszych jej członków do Ligi. Ze wszystkimi członkami Ligi i z nowoprowadzonymi członkami z „Łączności” Dmowski z każdym z osobna rozmówił się w ciągu kilku miesięcy osobiście, wyjaśniając im istotę reformy i zadanie nowej organizacji. Robotę tę zdołał prawie ukończyć, gdy otrzymał wyrok w sprawie „3 maja” i musiał opuścić Warszawę. Osiadł w Mitawie, żeby mieć blisko do Warszawy, z którą postanowił utrzymywać stałe stosunki. Skazany był na trzy lata wygnania z Polski; wiedząc wszakże, że rząd poszczególnym ludziom ten termin przedłuża, po piętnastu miesiącach wyemigrował do Lwowa, w celu wydawania tam organu Ligi dla trzech zaborów („Przegląd Wszechpolski”), którego plan w Mitawie sobie obmyślił i uzyskał w Warszawie zgodę na Komitet Centralny.

Tak powstała nowa organizacja Ligi Narodowej, złożona z nowych w głównej swej masie, młodych ludzi, otrzymała ona swój organ „Przegląd Wszechpolski”, rozpowszechniany we wszystkich trzech dzielnicach oraz na emigracji europejskiej i amerykańskiej. Do zaboru rosyjskiego dochodził on, ma się rozumieć, drogą zorganizowanej w dużych ilościach, stałej kontrabandy.

Dawna Liga Polska przestała istnieć. Komitet Centralny na zabór austriacki zawiadomiał Centralizację w Szwajcarii, że żadnej działalności nie zdołał rozwinąć i podał się do dymisji. Wobec tego i Centralizacja się rozwiązała. Dopiero Dmowski w r. 1895 odwiedził Miłkowskiego i innych członków dawnej Ligi Polskiej na emigracji i przyjął ich do Ligi Narodowej, formując z nich grupę emigracyjną. Jednocześnie Balicki także grupę sformował w Stanach Zjednoczonych. Główną pracą pierwszej z tych grup było utworzenie komisji, zarządzającej Skarbem Narodowym, który Polacy w Ameryce głównie zasilali. Część procentów Skarbu komisja postanowiła przeznaczyć na pracę Ligi Narodowej w kraju.

Ważnym momentem w życiu Ligi Narodowej był zjazd jej członków w Budapeszcie w r. 1896. Postanowiono tam Centralizację Ligi przenieść z Warszawy do Krakowa. Weszli do niej wtedy: Dmowski, Balicki, Popławski, Teofil Waligórski, Karol Raczkowski. Komitet Centralny w tym składzie działał szereg lat. Akcja polityczna w całym kraju znacznie się

pogłębiła i rozszerzyła przez powstanie w najbliższych latach Stronnictwa Demokratyczno-Narodowego.

Dalsze dzieje obozu narodowego, a w szczególności Ligi Narodowej, rola „Przeglądu Wszechpolskiego”, jego wpływ na młodzież i wzrost organizacji, wytworzenie we wszystkich trzech zaborach Stronnictwa Demokratyczno-Narodowego (dziś: Narodowego), jego walk i jego zdobyczy, w końcu odbudowanie państwa polskiego — nie należy już do tego szkicu.

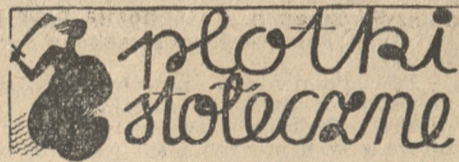
Nie wzmiankowałem o masonerii, o której działaniach pionierzy nowoczesnego obozu narodowego nie w początkach nie wiedzieli, aczkolwiek już w tych początkach odgrywała ona pewną rolę, usiłując, jak się w następstwie okazało, rozpoczynający się nowy ruch polski dla siebie użytkować. Dopiero postawienie Ligi Narodowej na miejsce Ligi Polskiej i rozpoczęcie w „Przeglądzie Wszechpolskim” jawnej walki o zasady odebrało jej nadzieje w tym względzie. Rozwinęła się wtedy zawzięta walka masonerii przeciw obozowi narodowemu, w której główną bronią jest kłamstwo i fałszerstwo.

SENJOR.

Poważne przyczynki do dziejów „Zetu” znajdzie czytelnik w pracy ś. p. Stefana Surzyckiego, ogłoszonej w „Myśli Narodowej” w r. 1930 nr. 42, 43, 44. To samo w broszurze (Kraków 1930). Poza tem istnieje broszura Tomasza Ruśkiewicza

nr 19 381

27 listopada.

Listopad ma się już ku końcowi, a nic nie słyhać o akcji płk. Koca. Po 11 listopada, na który to termin niewłaściwie stawiano jako na dzień proklamowania nowego obozu, zupełnie przycichło o płk. Kocu. Nawet wyrażano przypuszczenia, że zaniechał on realizacji swoich zamierzeń.

Tak nie jest. Płk. Koc pracuje dalej. W wielkiej tajemnicy. Uszczeknijmy jej rąbek, zwłaszcza, że w myśl jego intencji już podjęto pewną działalność w kraju. Niedawno bowiem jako komendant główny Związku Legionistów zwołał do Warszawy zjazd komendantów obwodowych i na nim polecił podkomendnym swoim przygotować grunt do zjazdu Związku, który się odbędzie dnia 12 i 13 grudnia. Ma zjazd m. in. wysłuchać sprawozdania z dotychczasowej akcji płk. Koca i ją zatwierdzić.

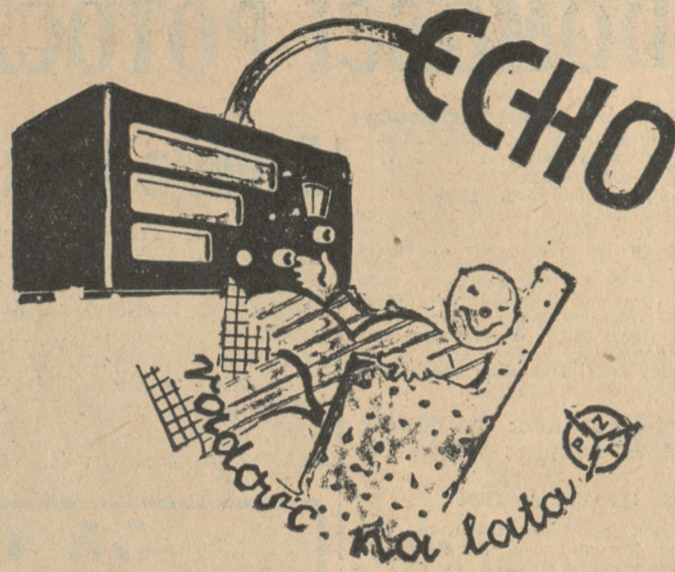
*

Zjazdy takie trzeba przygotowywać. Nieraz na zjazdach legionowych dochodziło do bardzo ostrej wymiany opinii, nieraz dyskusja przechodziła w burliwą, zwłaszcza, że legionieci na ogół są ludźmi niemałego temperamentu. A jakżeż było w maju? Wszak i wtedy temperamenty ujawniły się silnie, ba, nawet samo powołanie komendanta głównego w osobie p. Koca spotkało się z licznymi zastrzeżeniami...

A cóż dopiero teraz! Przecie to minęło przeszło półrocze od czasu powierzenia p. Kocowi misji zorganizowania obozu politycznego. I jaki wynik? Już nawet w łonie obozu prorządowego wyrażają się z przekąsem o tych pracach. Trudno przesądzać, czy słusznie, bo nikt nic pozytywnego o nich nie wie. Już z tej racji organizator będzie narażony na ostrą krytykę.

*

A gdy do tego wystąpi z — odsłonięciem pewnej tajemnicy! Pono ma płk. Koc wystąpić z t. zw. „małym programem”. To znaczy, że

wierność i czystość odtwarzania — selektywność daleki zasięg — oszczędne zużycie prądu.

ECHO

luksusowy 2-lamp. na pr. zm.
2-lamp. na pr. zm. bardzo wydajny
taki sam lecz na prąd stały
3-lampowy bateryjny

NA 10 RAT

do zł 21,—
do zł 17,—
do zł 19,50
do zł 16,—

nr 19 262/8

Sprzedaz w większych sklepach radiowych.

PAŃSTWOWE ZAKŁADY TELE- i RADIOTECHNICZNE w Warszawie.

Sir Bazyli Zacharow

Jak donosiliśmy, w Monte Carlo zmarł wczoraj znany przemysłowiec i finansista Bazyli Zacharow.

Sir Bazyli Zacharow, Grek, urodzony w r. 1850 w skromnej wiosce w Azji Mniejszej, był uważany za króla fabryk broni. Dzięki osobistym zdolnościom i zabiegom stał się z agenta fabryk broni jednym z głównych współwłaścicieli angielskich zakładów zbrojeniowych Vickersa.

W r. 1924 ożenił się z księżniczką de Villafranca de Los Caballeros, która jednakże w dwa lata po ślubie zmarła. Zacharow kształcił się w Londynie i Paryżu. Utworzył katedry aeronautyki na uniwersytetach paryskim i piotrogrodzkim oraz katedrę aeronautyki przy Imperjalnym Kolegium Naukowym w Londynie. W uznaniu dla swoich wielkich przyjaciół ustanowił profesurę literatury francuskiej im. marszałka Focha na uniwersytecie w Oxfordzie oraz profesurę literatury angielskiej im. marszałka Haiga przy uniwersytecie paryskim. Zacharow dorobił się olbrzymiej fortuny na dostawach broni, a jego majątek obliczają na zgorą pól miljarde złotych.

W roku 1919 odznaczony został wielką wstęgą orderu „Łaźni” i wielką wstęgą Orderu Imperjum Brytyjskiego. W r. 1921 otrzymał od króla angielskiego Jerzego V tytuł „sira”. Rząd francuski odznaczył go wielką wstęgą Legji Honorowej.

Na temat jego działalności krążyło wiele pogłosek. Nie ulega wątpliwości, że dzięki specjalnym zdolnościom dyplomatycznym dysponował on wielkimi wpływami na całym świecie. Stał też Bazyli Zacharow otrzymał przydomek „Tajemniczego Europejczyka”.

przedstawi najbardziej ogólnikowy zarys programowy i organizacyjny i wysunie tezę, że wykonanie opracowania szerszego programu oraz ram organizacyjnych należy powierzyć elicie, specjalnemu komitetowi...

Kiedyś, na początku akcji p. Koca już mówiono, że ma być powołanych stu „najczystszych” obywateli, którzy mieliby tworzyć jądro organizacji. O-tóż pomysł ten wraca obecnie. „Elita” — oniby dopiero opracowali szczegółowy, „wielki program” i mieliby z nim być gotowi do wiosny. Dopiero wówczas odsłoniłaby się pełnia programu i form organizacyjnych...

A życie tymczasem płynie, nie czekając na terminy wyznaczone...

*

O tyle to wszystko będzie ciekawe, że nie wiadomo, jak się ustosunkują do wszelkich tych zamiarów i ostatnich wydarzeń doły legionowe. Reprezentują one sporo temperamentu, a niezawsze są zadowolone i z posunięć personalnych i z posunięć organizacyjnych. Frondy legionowe zachodziły w Lublinie, gdzie kap. Zajęczkowski wydawał „Ziemie Lubelską”, której potem nie chciała drukować żadna drukarnia, zachodziły we Lwowie, gdzie maj. Pytel skupił grono niezadowolonych około „Reduty”, już nie istniejącej. A wiadomo, że Kraków nie jest również środowiskiem zupełnie pokornym i potulnym...

*

Pobyt min. Antonescu zakończył się podpisaniem umowy kulturalnej polsko-rumuńskiej. Mamy już takie umowy: z Szwecją, Bułgarią, Jugosławią. Wystrzegamy się natomiast jakiegokolwiek umowy z Czechami, jakkolwiek tam właśnie zainteresowanie dorobkiem naszej kultury jest największe i najwięcej tam się w tej dziedzinie pracuje. Zresztą jesteśmy najbliżej i najłatwiej się językowo można porozumieć. Oczywiście i porozumienie z Rumunją będzie korzystne.

WARSZAWIANIN.

Przeciw obstrukcji, hemoroidom, zaburzeniom w żołądku i kiszkiach, zastoinie w wątrobie i śledzionie, bólam krzyża zaleca się picie naturalnej wody gorzkiej. Franciszka - Józefa kilka razy dziennie. Zalecana przez lekarzy. Tg 1933

W sprawie „Zetu”

Do ogłoszonego na łamach pisma naszego oświadczenia b. kierownikówu ruchu „zetowego” (Związek Młodzieży Polskiej) przyłączają się w dalszym ciągu następujący b. „zetowcy”: prof. Mikołaj Rudnicki i red. Adam Poszwiński z Poznania oraz ks. Adam Schmidt z Rożnowa.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Niedziela
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
 Saturnina m. | Andrzeja Apost.
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
 Przemysła | Ludosława

Słońca: wschód 7.36, zachód 15.45
 Długość dnia 8 godzin 9 minut
 Księżyc: wschód 16.23, zachód 3.34
 Faza: 1 dzień po pełni

Listopad
29
 Niedziela

Ważne numery telefonów:
 Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
 Straż ogniowa: 19-57, 30-50
 Policja: 42-21
 Posańcy: 15-60 i 28-38
 Taksówki: Postój przy ulicy Grunwaldzkiej 77-72, przy Rynku Jeź. 77-08, przy ul. Marsz. Focha (naroz. Niegolewskich) 77-52, Pl. Światokrzyski 49-80, przy ul. Zielonej (nar. Strzeleckiej) 50-35, Rynek Wiedecki 66-35, W. Garbary (nar. Wielkie) 57-87.

Poczt. biuro zleceń: 49-27. Dokładny czas: 55-66.

Wzrost: + 0,86 mtr.
 temper.: + 0,4 st. C.

NOCNY DYŻUR APTEK

Sródmieście: Apt. pod Eskulapem, pl. Wolności 13; Apt. pod Złotym Lwem, St. Rynek 75; Apt. przy pl. Sapieżyńskim 1; Apt. na Chwałiszewie 76. Jezyce: Apt. Mickiewicza, ul. Dąbrowskiego 10; Apt. pod Opatrznością, ul. Dąbrowskiego 76. Łazarz: Apt. przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 47. Górczyn: Apt. Karpińskiego, ul. Marsz. Focha 158. Wilda: Apt. Fortuna, G. Wilda 96; Apt. przy Bramie Wiedeckiej, G. Wilda 3. Solacz: Apt. przy ul. Mazowieckiej 12; Apt. przy Krzyżu, ul. Główna 19. Staroleka: Apt. miejscowa.

Lekarska Poradnia Przedślubna Polskiego Tow. Eugenicznego w gmachu Coll. Minus, ul. Fredry nr. 10, parter — udziela bezpłatnie porad dla pań w poniedziałki między godz. 18—19, dla panów we wtorki między 18—19. (x)

KRONIKA MIASTA POZNAŃA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 28 listopada 1926 r.

Na walnym zebraniu Związku Lekarzy otwarta została, ku uczczeniu pierwszego rektora U. P. prof. dr. Świecieckiego, Biblioteka Lekarska im. Heliodora Świecieckiego, umieszczona na sali Wydziału jego imienia.

KRONIKA KOŚCIELNA

Jutrzejszą niedzielą rozpoczyna się adwent. Słowo to pochodzi z łacińskiego adventus, co oznacza po polsku przyście (Pańskie). Okres ten około czterotygodniowy, poprzedzający święta Bożego Narodzenia, różnie w różnych stronach obchodzą. Dawniej w niektórych okolicach adwent zaczynał się tuż po dniu św. Marcina; a ponieważ w czasie tym obowiązują w środy i piątki post, zrozumieliśmy, że na św. Marcina żegnano się z mięsem — nibyto wtórne „carne vale” (żegnaj mięso) — w postaci pieczonej gęsi. Teraz liczymy adwent od niedzieli, najbliższej dniu św. Andrzeja, który tego roku przypada na poniedziałek, 30 listopada.

Adwent, to okres skruchy, czas godnego przysposobienia dorocznego obchodu pamiątki Narodzenia Syna Bożego. Dlatego też obowiązuje w Kościele Katolickim barwa pokuty, ornat i paramenta koloru fioletowego. Nie brzmi radosne „gloria”, a „Ite missa est” zastępuje „Benedicamus Domino”. Na rannej mszy św., odprawianej przed wschodem słońca, brzmi jednak odgłosy radości i nadziei. Jest ona w kościele polskim i w niektórych jego przyległych krajach poświęcona Bogu Rodzicy. Wtedy to, przed uroczystością przybranym i rzeźbiście oświetlonym ołtarzem Najśw. Marii Panny, modli się wierny lud, słuchając ofiary, którą kapłan w odświętnych, białych odprawia szatach, żegnając wiernych triumfalnym „Ite missa est”. Nabożeństwo to zwane jest u nas powszechnie „Roratami”. Nazwę swą bierze od słów proroczych, zwiastujących Zbawiciela: „Rorate coeli” — spuście rosę niebios — a od których liturgia tych dni się rozpoczyna.

Niemcy w dobie „ersatzów”

Toruń (z). Jedną z firm toruńskich otrzymał z Niemiec drobną przesyłkę pocztową, do opakowania której użyto... szpagatu z papieru! — Przypomina to żywo czasy wielkiej wojny w latach 1914—18, kiedy to Rzesza do najwyższego szczytu perfekcji doprowadziła produkcję i stosowanie najróżniejszych środków zastępczych i „Ersatzów”. Wtedy to było dla nas zrozumiałe: trzeba było na wszystkim oszczędzać.

Taki papierowy szpagat użyto do opakowania przesyłki z Niemiec.

sowanie najróżniejszych środków zastępczych i „Ersatzów”. Wtedy to było dla nas zrozumiałe: trzeba było na wszystkim oszczędzać.

Szpagat z papieru jakoś dziwnie przypomina nam okres wojenny w Niemczech. Czyżby zabrakło tam już najpospolitszych surowców?

Dymisja dyrektora ubezpieczalni w Toruniu

Toruń (Tel. wł.) Z polecenia ministerstwa opieki społecznej został wczoraj natychmiast zwolniony z zajmowanego stanowiska dyrektor ubezpieczalni społecznej w Toruniu inż. Apolinary Zdanowicz.

Według wiadomości z kół urzędniczych przyczyną zwolnienia są nadużycia służbowe. Sprawa zostanie przekazana prokuratorowi.

Stanowisko dyrektora ubezpieczalni społecznej w Toruniu obejmie z dniem 1 grudnia dotychczasowy dyrektor ubezpieczalni w Inowrocławiu, Władysław Matula.

Inż. Zdanowicz był przed laty kierownikiem oddziału V fabryki Cegielniczego (dawna fabryka braci Lesser), a następnie dyrektorem fabryki rowarów „Inwentia”.

55 firm polskich rozpisuje KONKURS

w dziale ogłoszeniowym dzisiejszego wydania — na co zwracamy uwagę Szan. Czytelników.

zg 734

rze od słów proroczych, zwiastujących Zbawiciela: „Rorate coeli” — spuście rosę niebios — a od których liturgia tych dni się rozpoczyna.

Na pierwszą niedzielę adwentową przypada dzień Nowego Roku kościoła chrześcijańskiego, katolickiego, jakoteż protestanckiego. (pt.)

Uroczysta nowenna do Niepokalanego Poczęcia N. M. P. w kościele św. Marcina. Od niedzieli, 29 bm. do poniedziałku, 7 grudnia o godz. 19.30 odbywać się będzie uroczysta nowenna do Niepokalanego Poczęcia N. M. P. (w niedzielę łącznie z nieszporem). (o.)

OSOBISTE

Ślub. W czwartek w kościele Serca Jezusowego w Poznaniu został pobłogosławiony związek małżeński pomiędzy hr. Adolfem Ponińskim i panną Rut Sołańską. Ojciec św. nadesłał młodej parze swoje błogosławieństwo. Hr. Poniński był jednym z naszych pionierów kolonizacji w Afryce, po powrocie z Kamerunu dziełił się z naszymi Czytelnikami swymi przeżyciami i spostrzeżeniami na łamach „Ilustracji”.

ZEBRANIA, ZJAZDY

Zebranie Wydz. Lekarskiego Pozn. T. P. N. odbędzie się 29 bm. o godz. 11 w sali Wydz. Lekarskiego przy ul. Sew. Mielżyńskiego 26-27. W programie wykład prof. dr. Leona Wachholza z Krakowa n. t. „Zawodność sposobów dochodzenia winy”. (o.)

Baczność członkowie „Młodego Przemysłu”. Zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 30 bm. o godz. 20 w lokalu Tow. przy ul. Podgórznej 10. „Polska — morze — kolonie” — na temat powyższy wygłosi ciekawy i aktualny referat red. p. Tad. Powidzki. (o.)

OBCHODY

Odwołanie obchodu 15-lecia Koła Geografów S. U. P. Z nakazu władz uniwersyteckich wszelkie uroczystości, związane z obchodem 15-lecia Koła dnia 29 b. m. — zostały odwołane. Zjazd odbędzie się w późniejszym terminie. (o.)

Akademia Tow. Polsko-Włoskiego ku uczczeniu 2000-lecia Horacego z odczytem p. prof. Dubasa i deklamacją p. Trojanowskiej, art. opery, odbędzie się w poniedziałek, 30 bm. o godz. 20 w sali Pałacu Działyńskich, St. Rynek 78, a nie, jak zapowiedziano w sali Śniadeckich U. P., przy ul. Fredry. (o.)

Obchód 10-lecia pracy samopomocowej Bratniej Pomocy Stud. W. S. H. odbędzie 29 bm. O godz. 10 msza św. w kościele św. Marcina, o godz. 12 akademja w auli W. S. H., Wały Zygmunta Starego 2-3. (o.)

KRONIKA MIEJSCOWA

KOMUNIKAT ORBISU. Wycieczka do ZAKOPANEGO na pierwszy śnieg, 7—14 grudnia br. Koszt udziału (przejazd kol. poc. posp., pensjonat z pełnym utrzymaniem, przejazd kol. lin. na Kasprowy lub Morskie Oko) zł 75.— Zgłoszenia do dn. 3. 12. w P. B. P. ORBIS, Poznań, Pl. Wolności 9.

ng 20 164

Otwarcie składu firmy J. Gregorowicz. Przy ul. Nowej w gmachu Bazaru w składzie, w którym mieściła się przez około 60 lat firma E. Karge, otwarto dziś pod firmą J. Gregorowicz, nowy skład, którego właścicielami są bracia Julian i Alfons Gregorowiczowie. Zewnętrznie zwraca uwagę gruntuje przebudowana wystawa składowa, według projektu architekta Zygmunta Szatkowskiego; również dokonano przebudowy wnętrza. Specjalnością firmy są artykuły nożownicze, sprzęty kuchenne i domowe z brzozy żelaza. Przy składzie istnieje nowoczesnie urządzone szlifiernia.

P. Alojzy Gregorowicz jest kupcem z branży żelaza, który przed usamodzielnieniem się pracował w różnych firmach w Poznaniu, Ostrowie, Grudziądzu, a ostatnio był kierownikiem oddziału warszawskiego poznańskiej fabryki „Este-Ra”.

Poświęcenia lokali ponabożeństwie na intencję firmy dokonał ks. dyr. Krajewski wobec grona licznych gości, m. in. wiceprez. Izby Przem.-Handlowej p. Kołodzieja, sędziego sądu apel. Frankenberga, sędziego A. Włodarczaka i dyr. Wawrzyniaka z Sp. Akc. Kręglewski. W przemówieniach złożyli właścicielom nowej placówki życzenia prezes rady nadzorczej Bazaru, p. Lossow, dyr. Bazaru p. Kujaciński i sekretarz Związku Zrzeszeń Kupców Chrześcijańskich p. Kluczyński. (kl.)

Konie odetchnęły. Kilka dni temu podawaliśmy list jednego z Czytelników w sprawie posypywania gładkich jezdni podczas gołoledzi, jak również notowaliśmy akcję tej kwestji inspektoratu Tow. Opieki nad Zwierzętami, który interwenjował w zarządzie miejskim. Obecnie z zadowoleniem stwierdzamy, że w dniu wczorajszym gładkie jezdnie zostały posypane piaskiem, konie więc, które ślizgały się na ulicach i często upadały, dziś odetchnęły wreszcie. (sk.)

RÓŻNE

Ciekawa reorganizacja. Wytwórnia Państwowego Monopolu Spirytusowego w Poznaniu przystąpi z dniem 1 grudnia br. do reorganizacji sieci hurtowej sprzedaży wyrobów monopolowych. Chodzi w danym wypadku o przydział właścicieli detalicznych sprzedaży do hurtowni wyrobów Państwowego Monopolu Spirytusowego.

Zawiadomienia o nowym przydziale składów detalicznych rozesłano w tych dniach. Ciekawym szczegółem, wynikającym z tych nowych pism jest przydział detalicznych składów sprzedaży spirytu-

KRONIKA TORUŃSKA

Dzieci! Św. Mikołaj już idzie!

Niesie mnóstwo prześlicznych podarków i różnych ciekawych niespodzianek. Zbierzcie się wszystkie w niedzielę, 6 grudnia o godz. 15 na salę „Belwederu”, ul. Marsz. Focha 18, gdzie Panie Wincentki parafii św. Michała Arch. urządzają wesole przyjęcie św. Mikołaja. W programie dialogi, tańce, polonez, gry i zabawy. Bufet we własnym zarządzie obfity i tani. Wstęp dla dzieci 20 gr., dla dorosłych 40 gr. Całkowity dochód przeznaczony na gwiazdkę dla ubogich.

Szanownym Rodzicom podajemy do łaskawej wiadomości, że podarki dla dzieci, które rozdawać będzie św. Mikołaj, oddawać można w restauracji „Belweder” ul. Marsz. Focha 18 dnia 6 grudnia już od godziny 13. Uprasza się o wyraźne wypisanie nazwiska i imienia dziecka na paczce. zg 730/31

Chór im. „Chopina” urządza w sobotę, dnia 28. bm. wieczorek taneczny na sali p. Fiedlerowej, Górna Wilda 47, na który zaprasza wszystkich członków i sympatyków. Początek o godz. 19. zg 724/5

Restauracja w Hotelu Polonia, Grunwaldzka 18, poleca bezpłatnie salę do zabaw i pokoje klubowe na wszelkie uroczystości. Kuchnia wyborowa. Ceny niskie. Wieczorem dancing. Ng 17 759

su z Poznania-Dębca do... Środy, zaś z Krzyżownik do... Grodziska.

Zdaje się, że w danym wypadku zasła chyba pomyłka pisarska urzędników kancelaryjnych wytwórni Państw. Monopolu Spirytusowego w Poznaniu. (kl.)

KRONIKA POLICYJNA

Usiłowane włamanie. Ubiegłej nocy około godz. 3 podczas usiłowanego włamania do składu obuwia firmy „Bata” przy ul. Półwiejskiej 2, ujęto Wacława Krajewskiego z Poznania (ul. Warszawska nr. 6) i 22-letniego Czesława Gnalickiego robotnika, mieszkającego na Śródcie 2. W sprawie usiłowanego włamania prowadzi dalsze dochodzenia komisariat I. (kl.)

Dokumenty w komisariacie. Jeden z posterunkowych komisariatu I w Poznaniu znalazł na ul. Nowej dokumenty na nazwisko Ewarysta Szpringera ze Swarzędza (ul. Kórnicka 29). Zagubione papiery złożono w komisariacie I. przy ul. 27 Grudnia narożnik pl. Wolności. (kl.)

Fundacja Twardowskich buduje dom dla inteligencji

W pierwszych dniach października br. Fundacja Twardowskich przystąpiła w Poznaniu przy ul. Kochanowskiego do budowy domu dla inteligencji pozbawionej wszelkiego oparcia.

Dom ten, wznoszony według projektu inż. dypl. radcy K. Rucińskiego,

sala jadalna z wyjściem na werandę i duży westybul, małe mieszkanie dla ks. kapelana i 13 pokoi. Pierwsze piętro zajmie czytelnia z dużą otwartą werandą, kaplica idąca przez dwa piętra i 19 pokoi. Na ostatnim piętrze umieszczona zostanie pralnia. Do każdej z czterech kondygnacji znaj-

Budowa domu dla inteligencji Fundacji Twardowskich

który jest również kierownikiem budowy, posiadać będzie charakter monumentalny. W wysokich suterrenach mieszkalnych znajdują się pomieszczenia dla pensjonariuszy, mieszkania dla sióstr zakonnych, które sprawować będą opiekę nad domem, kuchnie z różnymi przyległościami, biuro, centralne ogrzewanie i t. d., poniżej zaś tych ubikacji piwnice gospodarcze i schron przeciwgazowy. Na wysokim parterze urządzona zostanie wielka

da się ponadto łazienka, podręczne kucharki, pokoiki dla służby i t. d.

Front gmachu, którego koszt obliczony jest na sumę około 300 tysięcy złotych, mieć będzie 16 m długości, oba zaś skrzydła po 9 m, wysokość natomiast dostosowana zostanie do wysokości sąsiednich budynków.

Zakończenie budowy domu dla inteligencji projektowane jest na lipiec lub sierpień 1937 r. (sk)

Z WIELKOPOLSKI

— * GNIEZNO. W marcu br. aresztowano byłego naczelnika sądu grodzkiego w Wrześni, sędziego Teofila Stachowskiego, oraz sekretarza tegoż sądu, Antoniego Krotoszyńskiego, pod zarzutem przywłaszczenia sobie około 20.000 zł sum depozytowych sądu grodzkiego we Wrześni.

Jak się dowiadujemy, sędzia śledczy p. Wenclewicz zamknął śledztwo, a prokurator przygotowuje obecnie obszerny akt oskarżenia. Sensacyjna rozprawa odbędzie się prawdopodobnie w pierwszych dniach stycznia, a nie wykluczone, że jeszcze w grudniu. (br.)

Kino „Polonia“ w Gnieźnie

wyświetla wspaniały film lotniczy p. t.

„Brygada Śmiałych“

Kino „Słońce“ w Gnieźnie

wyświetli w niedzielę, 29. bm. na uroczystej premierze wielkie arcydzieło filmowe p. t.

„Chopin - piewca wolności“

W obu kinach wyświetlany będzie również krótkometrażowy film z uroczystości poświęcenia i przekazania armii eskadry „Chrobrych“, ufundowanej przez czytelników i pracowników wydawnictw Drukarńi Polskiej z „Kurjerem Poznańskim“ na czele. zg 735

Sąd Apelacyjny w Poznaniu uchwalił wczoraj od winy i kary Michała Gasiorowskiego z Przecławia, pow. obornickiego, który skazany był przez sąd pierwszej instancji w Gnieźnie na dwa lata więzienia za podpalenie stodoły. Obecnie sąd doszedł do przekonania, że Gasiorowski stodoły nie podpalił. (gr.)

— * INOWROCŁAW. Decyzją zarządu miejskiego funkcję dyrektora zakładów zdrowotnych powierzono naczelnemu sekretarzowi miejskiemu p. Adolfowi Biczysko. Nowy dyrektor zdrowotny, który już od wielu lat pracuje w zarządzie miejskim, był przedtem komendantem policji państwowej na m. Inowrocław. Pochodzi z Rybnika na Śląsku

W tych dniach odbyło się zebranie zarządu inowrocławskiego na którym postanowiono utworzyć kasę bezprocentowego kredytu dla członków chrześcijańskiego. W myśl statutu członkowie płacą tylko minimalną składkę miesięczną i nie ponoszą odpowiedzialności za dług kasowy, która będzie zasilana funduszami różnych instytucji finansowych. Prezesem zarządu kasy został starszy cechu krawieckiego p. St. Osmiałowski, a członkami pp. radca Benedyktowski, Fr. Drogowski, Ignacy Dorsz, Sylwin Kościelny, Zielonacki, Skrzypiecki, Ignacy Lisiecki, Marcin Karski. Komisję rewizyjną tworzą pp. Apolinary Bociek i Ignacy Mikołajczak.

Przykresem echem wśród ogółu obywateli miasta naszego obdła się wiadomość, że małżonkowie Wachowie z Bydgoszczy, ludzie majątni i bardzo dobrze usytuowani, wydzierżawili duży skład w swej posesji przy ul. Król. Jadwigi nr. 1 w Inowrocławiu żydówce Minie Herszenberg. Fakt ten zasługuje na pełne potępienie. (c)

— * KROBIA. Wobec zapytań ze strony naszych Czytelników, podajemy do wiadomości, że agencje „Oredownika“ i „Kurjera Poznańskiego“ na Krobie prowadzi wyłącznie p. Konrad Wleklifski. W swoim czasie agencje „Oredownika“ i „Kurjera Poznańskiego“ prowadził p. Jan Posadzy któremu jednakże byliśmy zmuszeni agencje odebrać z powodu nieregularności zobowiązań finansowych. Administracja „Oredownika“ i „Kurjera Poznańskiego“ obecnie p. Posadzego do kolportażu swych wydawnictw nie upoważnia.

— * KROTOSZYN. W przekonaniu, że szerzącego się komunizmu nie można zwalczyć protestem społecznym, ale szczerzeniem zdrowej nauki społecznej. Kat. Stow. Mężów oddział Krotoszyn urządza cykl wykładów społecznych. Pierwszy tego rodzaju wykład wygłosi p. prof. Raising we wtorek, dnia 1 grudnia br. w sali szkoły wydziałowej o godz. 20 p. t. „Własność prywatna w świetle nauki kościoła i rozumu“.

— * LESZNO. W domu gminy żydowskiej wybuchł z niewiadomych przyczyn pożar. — Targnął się na swe życie niej. Durka, krawiec, podcinając gardło nożem kuchennym. — Przywołany lekarz udzielił pierwszej pomocy. Desperata przewieziono do szpitala św. Józefa. (h)

— * OSTRÓW. Srebrne gody pożycia małżeńskiego obchodził dziś, 28 bm. burmistrz miasta Ostrowa p. Wacław Cegiela z swa małżonką.

Sędziowie Grzechowski z Pleszewa i Aleksander Koliński z Wąbrzeźna przeniesieni zostali do sądu okręgowego w Ostrowie, natomiast

WYROK W PROCESIE PACKÓW

W dniu dzisiejszym o godz. 12,15 sąd okręgowy w Poznaniu, pod przewodnictwem prezesa Sosińskiego ogłosił wyrok w procesie przeciwko Pelagji Filitzowej i Stanisławowi Packowi, oskarżonym o podstępne umieszczenie w zakładzie dla obłąkanych swego brata Jana.

Sąd uznał oskarżonych winnymi zbrodni z art. 248 par. 2 k. k. i skazał za to Pelagję Filitzową na 3 lata więzienia, Stanisława Packa na 2 lata i 6 miesięcy. Sąd zliczył oskarżonym areszt śledczy i na mocy ustawy amnestyjnej wymierzone im kary obniżył do połowy.

Równocześnie ze względu na niskie pobudki, które oskarżonymi kierowały,

sąd pozbawił ich praw publicznych na przeciąg lat 6. Sąd zasądził równocześnie od oskarżonych solidarnie 150 zł powództwa cywilnego na rzecz Jana Packa. Obciążył też sąd oskarżonych wszelkimi kosztami procesowymi i adwokackimi.

Po ogłoszeniu wyroku prezes Sosiński przedstawił przebieg sprawy, jak to zostało ujawnione w toku przewodu sądowego. Sąd jako okoliczność obciążającą uznał fakt, że pozbawienie wolności Jana Packa było połączone ze szczególnym udręczeniem, gdyż zupełnie zdrowego człowieka zamknięto wśród obłąkanych.

Wyrokowi przysłuchiwała się licznie zgromadzona publiczność. (k)

asesorowie Chrościński i Meissner z Ostrowa powołani zostali do sądu okręgowego w Grudziądzu. Pan Stefan Idziol z Ostrowa otrzymał nominację na sędziego i przeniesienie do Starogardu.

Koncert chóru męskiego „Echo“ odbędzie się 6 grudnia.

Tow. Właścicieli Domów i Nieruchomości w Ostrowie zgłosiło protest przeciwko wprowadzeniu przymusu ubezpieczenia ogniowego na ziemiach zachodnich.

J. E. ks. kardynał Prymas Hlond z racji poświęcenia nowego sztandaru gimnazjalnego udzielił zakładowi swoje arcybiskupie błogosławieństwo a przy okazji gwóźdź pamiątkowy do nowego sztandaru polecił proboszczowi ostrowskiemu, ks. dziekanowi Plotce.

Wykłady religijne z cyklu „U podstaw wiary“ urządził w tegorocznym adwencie Paraf. Akcja Katolicka. Wykłady są bezpłatne i przeznaczone dla wszystkich. Odbywać się one będą w dużej sali Domu Katolickiego o godz. 20.

Podatki miejskie na rok 1937, uchwalone przez radę miejską, zostały obecnie przez władze nadzorcze zatwierdzone. Na rzecz miasta pobierać się będzie dodatek komunalny do państwowego podatku przemysłowego w wysokości 25 proc. ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych, dodatek komunalny do państwowego podatku dochodowego wynosi przy dochodzie podatkowym ponad 1 500 — 2 000 zł 3 proc., 2 000 — 5 000 zł 3½ proc., 5 000 — 24 000 zł 4 proc., 24 000 do 88 000 zł 4½ proc. i ponad 88 000 zł 5 proc. dochodu, wysokość dodatku komunalnego do państwowego podatku od nieruchomości ustalono od placów budowlanych oraz gruntów które uzyskały charakter placów budowlanych na 100 proc., od budynków na 25 procent. (os)

— * PLESZEW. W zabudowaniach budowniczego Janiaka w Pleszewie przy ul. Wojciecha, wybuchł 24 bm. groźny pożar, który w okamgnieniu strawił doszczetnie ca. 50 metrową szopę drewnianą z zawartością drzewa, smoły w beczkach i maszynami stolarskimi. Straty wynoszą około 30 tysięcy złotych. Przyczyna pożaru narazie nieustalona.

W związku z utworzeniem nowego i pierwszego Cechu Fryzjerów i Perukarzy w Pleszewie, zatwierdzona została w ostatnich dniach komisja egzaminacyjna dla czeladników powyższego zawodu na cały powiat jarociński i siedziębą w Pleszewie. W skład komisji egzaminacyjnej weszli pp. Józef Kapela z Pleszewa jako przewodniczący, Jan Dajewski z Kotlina — zast. przewodn., Józef Chojnacki z Jarocina — I ławnik, K. Szatkowski — zastępca, Tadeusz Politowicz z Pleszewa jako ławnik czeladniczy i p. Józef Matyjaszczyk z Pleszewa jako zastępca.

Miejscowy chór kościelny św. Cecylii urządził w dniu Patronki chóru wieczornicę połączone z zabawą taneczną i wspólną kawą. Krótkie słowo wstępne wygłosił prezes chóru p. K. Konieczny, a okolicznościowe przemówienie o znaczeniu i pielęgnowaniu pieśni kościelnej i świeckiej wygłosił patron chóru ks. Sadecki. Kilka utworów solowych wykonała udatnie sopranistka p. L. Politowiczówna przy akompaniamentem org. p. Komunickiego.

Przy udziale ks. Zaremby, starszych cechów, przedstawicieli i wykładowców, dokonał p. M. Kühnel w salce p. Dworzyckiego otwarcie drugiego na naszym terenie kursu mistrzowskiego ogólnokształcącego dla czeladników wszelkich zawodów: 7 piekarczy, 4 stolarzy, 1 kolarz, 1 krawiec, 1 ślusarz i rzemieślnik i 1 szklarz. Wykładowcami są pp. prof. Borek, prof. Szarecki, naczelnik poczty p. Młynarz, dyrektor Pow. K. K. O. p. Dixe, nauczyciel J. Jarczyński i księgowy K. Lipiński. Kierownictwo kursu spoczywa w rękach nauczyciela p. Eckerta. (pw)

— * RAWICZ. Staraniem Koła Rodzicielskiego przy państw. gimnazjum odbyła się ostatnio wenta dla młodzieży gimnazjalnej.

W dniu 22 bm. zmarł tu ochotnik-inwalida z wojny polsko-bolszewickiej śp. Jan Wojciechowski w wieku 40 lat, kawaler orderu „Wirtuti Militari“.

Teatr Miejski z Ostrowa odegra 28 bm. w sali tu. strzelnicy o godz. 17 „Warszawiankę“ Wypisalskiego oraz fragment z „Kordjana“ — „Spór mocarzy“ — Słowackiego. Wieczorem o godz. 20,30 odegrana zostanie świetna komedia „Pierwszy występ Jenny“. Ten sam teatr odegra 27 bm. to samo przedstawienie w pobliskiej Miejskiej Górze w sali strzelnicy o 17 oraz o 20,30. (rs)

— * SZAMOTULY. Nowoutworzone towarzystwo kultury i sztuki im. Wacława wystawi w niedzielę 29 bm. w 105 rocznicę powstania listopadowego sztukę „Warszawianka“.

Srebrne gody obchodzi w sobotę, dnia 28 bm. małżonkowie Jan Sujak z żoną Wandą z d. Woltyskich.

Ważnemu zebraniu plantatorów tu. okrowni przewodniczył prezes rady nadzorczej p. Stefan Twardowski z Wojnowa. Po sprawozdaniach rocznych, przyjęciu bilansu i rachunku strat i zysków nastąpiły wybory uzupełniające członków zarządu i rady nadzorczej.

KSM wystawiło „Ostatni dzień Flawiuszów“. Reżyserem był ks. patron Tomaszewski. Nadzwyczajnemu zebraniu „Sokola“ przewodniczył prezes p. Sujak. „Sokol“ szamotulski obchodził w przyszłym roku jubileusz 50-lecia istnienia. Zebranie uchwaliło jednogłośnie uroczysty obchód urządzić w dniach 5 i 6 czerwca. Referat o astronomii wygłosił p. Władysław Bak. (sc)

Śmiertelne wypadki duru brzuszego

Szamotoły (sc). Wśród mieszkańców wioski Przyborówki, w pow. szamotulskim, stwierdzono w ostatnich dniach kilka wypadków zachorowań na tyfus (dur brzuszny). Chorych przewieziono natychmiast do szpitala św. Józefa w Szamotulach, mimo jednak troskliwej opieki zmarły trzy osoby z rodziny robotnika dominalnego Owsianego. Kilka osób przeżywa nadal w szpitalu.

Władze sanitarne zarządziły ochronne szczepienie wśród mieszkańców wspomnianej wioski.

Zuchwała kradzież

Jarocin (jp). W dniu 25 b. m. w godzinach wieczornych przybył do składu wyrobów cukierniczych, własność p. Kielisza, przy jednej z najruchliwszych ulic pewien mężczyzna i zażądał 10 ciastek, placąc 20 groszami. Gdy właściciel składu zwrócił uwagę, że ciastka kosztują 50 groszy, niezadowolony wyjął dwuzłotówkę i zapłacił za żądane ciastka, poczem zjadł jeszcze na miejscu cztery ciastka i wyszedł. Właściciel po wyjściu nieznanego zamknął skład i udał się do przyległego mieszkania, zapominając zamknąć drzwi, prowadzące ze składu na korytarz. Temi drzwiami, po wejściu właściciela do mieszkania, wtargnął niezadowolony kupujący i wyciągnął ze szuflady całą kasę, poczem niespostrzeżony przez nikogo wyszedł uciekając w kierunku ulicy Ogrodowej. Ogłoszono zatraskiwanych drzwi usłyszał jednak właściciel i po zauważeniu kradzieży wybiegł natychmiast na ulicę, udając się w pościg za złodziejem. Dobiegł on złodzieja przy ul. Ogrodowej w chwili, gdy ten pakował skradzione pieniądze do spodni. Przytrzymanego oddał w ręce nadbiegłego w tym czasie pomocnika piekarskiego, który zamierzał złodzieja odprowadzić do składu. W czasie prowadzenia złodzieja wyrwał się i rozpoczął na nowo uciekać w kierunku ulicy Wodnej. Ucieczka się jednak nie udała, ponieważ nadbiegły w tym czasie policjant przy pomocy p. Kielisza złodzieja przytrzymał, poczem po nałożeniu kajdanków odprowadził na posterunek. Przy rewizji osobistej znaleziono przy nim 162 złote i nabity rewolwer.

Jak wykazało pierwsiastkowe śledztwo, niezwykle śmiałym złodziejem okazał się Walenty Śremski, rodem z Kalisza, który w Jarocinie odbywał służbę wojskową, a obecnie przebywał u pewnej osoby, z której córka zamierzała się w najbliższym czasie ożenić. Dokonana kradzież miała dostarczyć pieniędzy na urządzenie wesela.

Z POMORZA

— * GRUDZIĄDZ. Na torze kolejowym Grudziądz — Toruń przejechał został przez pociąg 26-letni Antoni Kubiak, pochodzący ze Zdunskiej Woli pod Łodzią. Popelnił on samobójstwo z powodu zawodu miłośnego.

Nieszczęśliwemu wypadkowi uległ przy ul. Marsz. Focha 10-letni Józef Wardę, który, bawiąc się przejażdżką na wózku, wpadł pod koła wozu ciężarowego rolnika Majaka z Fletucewa. Ciężko ranne dziecko umieszczono w szpitalu miejskim, gdzie mimo opieki lekarskiej zmarł tego samego dnia. (gn)

— * GRUDZIĄDZ. Zajaca o pięciu nogach upolował rolnik Jan Hodec w Ślawcinie na Kaszubach. Piąta noga, nieco krótsza, wyrosła mu między przednimi łopatkami, a że jedna z nich w skutek jakiegoś wypadku została zgruchotana, także zwisała tylko na skórze, zajęte przez lata posługiwał się ową piątą nogą.

Po raz czwarty w roku bież. zakwitła obecnie grusza w ogrodzie rolnika Krajnika w Świerczynach pod Brodnicą, wydając dwukrotnie, w czerwcu i sierpniu, dojrzały owoc.

W ogrodzie właściciela Wiśniewskiego, przy ul. Łakowej w Grudziądzu, róża gatunku Maréchal Nils pokryła się mimo spóźnionej pory pięknym żółtym kwiatem i licznymi pakami. (gn)

— * LUBAWA. Samobójstwo wystrząsałem z dubelówki popelnili 67-letni rolnik Wład. Kaprzycki w Zielkowie. Przyczyna rozpaczliwego kroku nie została ustalona. (gn)

— * TORUŃ. Premiera czwartkowa Dumasa „Damy kamelowej“ została przyjęta z wielkim uznaniem przez publiczność teatralną. Rolę Małgorzaty Gantier kreowała artystka scen warszawskich Stanisława Mazarekówna, partnerem jej był Władysław Surzyński (Armand Duva). Postać ojca Armanda utworzył świetnie dyr. Bracki. Reżyserował Antoni Piekarski. Opawa dekoracyjna bardzo oryginalna i estetyczna stworzył dyr. warszawskiego „Eadu“, Kazimierz Preczowski.

Przed sądem okręgowym rozpoczął się głośny proces przeciw b. urzędnikowi kasy miejskiej Janowi Zbikowskiemu. Zbikowski oskarżony jest o sprzeniewierzenie przeszło 3 500. — zł. Oskarżony dokonywał swych przestępstw w ten sposób, że od zainteresowanych pobierał zaliczki poza ubikacjami kasowymi i wystawiał fałszywe kwity. Przestępstwa działalności trwała od września aż do stycznia br. Na rozprawę wezwano 31 świadków. Wyniku procesu oczekuje Toruń z wielkim zainteresowaniem.

Uroczyste otwarcie linii kolejowej Sierpe — Toruń, które miało się odbyć w dniu 29 bm., zostało odwołane.

Policja przytrzymała 17-letniego żydźnika Gerzona Unia z Aleksandrowa pod Równem, który jechał pociągiem bez biletu. Podczas przesłuchów policjantów oświadczył on, że w podró-

ży do Abisynji został już kiedyś przychwycony jako „ślepy“ pasażer na jakimś statku i przez Triest odstawiony do Polski, a ostatnio zamierzał udać się do Gdyni, by uzyskać poase chłopca okrętowego. Żyd będzie odpowiadał przed sądem. (z)

Na środowym posiedzeniu rady miejskiej po przydzieleniu szeregu osobom gruntu pod budowę domów, uchwalono przekazać gmach po szkole handlowej przy ul. Szpitalnej dla przedszkole parafii św. Jakóba oraz darować 261 m. szyn na cele budowy kaplicy na Kozackich Górach. Uwzględniając spadek dochodowości rada miejska obniżyła szereg podatków komunalnych, oraz dodatku do opłat państwowych od patentów akcyzowych. Doplate ostatnią obniżono z 200 na 100 proc. wskutek interwencji urzędu wojewódzkiego. Po przeprowadzeniu zmian w budżecie na rok 1936-37 utworzono nową komisję rewizyjną rady miejskiej, której przewodniczącym został p. Merdas. (z)

KSIEGI STANU GWYBILNEGO

Zapowiedzi
Dnia 27 b. m. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):
Czeladnik obuwn. Jan Westfal i Jadwiga Dukatówna w Marwanę Goślińską, pow. obornicki; kow. Jan Botorowicz i krawc. Agnieszka Wasiołkówna; ślus. Kiljan Cierznik w Bogucinie, pow. poz., i fryzj. Marianna Krugińska; fotograf Feliks Mielczarek i Anna Hoffmannówna; rob. Henryk Knasiecki i Janina Maciejewska; stelmach Stanisław Schmidt i Zofia Ratajczakówna; urzęd. przyw. Bronisław Stróżniak i księgowa Marianna Wóciakówna; plutonowy zaw. Ludwik Górniak w Śremie i ekspedj. Marianna Wasiołka; dozorca skarb. Walerjan Klejn w Gdyni i krawc. Helena Galomska; rob. Franciszek Dopierała w Żółkowie, pow. jarociński, i gospod. Janina Jankowska; ślus. Bolesław Konatkiewicz w Warszawie i krawc. Marianna Mania; dojarz Antoni Zachwieja i rob. Stanisława Ruda w Strzeszynie, pow. poz.; cukiernik Konrad Wyłonk i fryzj. Joanna Sobczakówna; rzeźb. Stanisław Smolarek i ekspedj. Kłotylda Kościółkówna; rzeźb. Czesław Woźniak i ekspedj. Irena Puzicka; stol. Jan Kowalski w Staroleże Wielkiej, pow. poz., i Zofia Napierałanka.

Zgony:
Dnia 27 listopada 1936 r. zapisano następujące zgony: Zygmunt Szczepański, technik, 53 lat; Zofia Tucholska, sekretarka Izby Rolniczej, 36 lat; Helena Wnukowska, z Gerpe, wdowa, 60 lat; Jan Mańkowski, emerytowany sekretarz miejski, 50 lat; Jenny Holz, bez zawodu, 78 lat; Marja Politowiczówna, 10 mies., 15 dni; Jan Maciejewski, emeryt asystent pocztowy, 63 lat.

STAN POGODY W POZNANIU

28 listopada 1936
Temperatura 7 godz. — 2,6
Ciśnienie 7 godz. 758,0 mm. umiarkow.
Zachmurzenie 7 godz. pochmurno
Wiatr 7 godz. kierunek połudn., szybko 1 m/sek.
Opad w ciągu poprzedniej doby (od godz. 7 rano dnia wczorajszego do godz. 7 rano dnia dzisiejszego) 0,1 mm., rodzaj opadu: gołobież.
Temperatura w dniu 27 listopada br. była: najwyższa — 2,1 o godz. 1 najniższa — 3,2 o godz. 12
Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:
Po rannych mgłach w dzień pochmurno przy temperaturze w okolicy zero.

Stosunek organizacji nauczycielskich do religii i kościoła

W państwach, w których zasady religijne i ściśle z nimi związane moralne poczytywane są za podstawę życia, a przeto i wychowania, dla społeczeństwa nie jest obojętne, jaki jest do tych wartości stosunek nauczycielstwa.

Zbyt dobrze znane jest nastawienie pod tym względem Związku Nauczycielstwa Polskiego, tej organizacji rzekomo ultra-postępowej, której przywódcy widzą postęp przede wszystkim w zwalczaniu Kościoła i w szykanowaniu jednostek nie ukrywających swych przekonań religijnych. O ile chodzi o drugą organizację nauczycielstwa szkół powszechnych, a mianowicie Stowarzyszenie Chrześcijańsko-Narodowe, to już oczywiście z natury rzeczy odnośnie jego stanowisko nie może wzbudzać żadnych wątpliwości.

Nauczycielstwo szkół średnich i wyższych w bardzo nieznacznym stopniu należy do Z. N. P., w ogromnej zaś większości do Towarzystwa Naucz. Szkół Średnich i Wyższych. Stosunek tej organizacji do omawianej tu zasadniczej kwestji nigdy nie wzbudzał wątpliwości wśród zrzeszonego tam nauczycielstwa i ujawniał się sporadycznie w ważniejszych momentach życia T. N. S. W. Tem się poniekąd tłumaczy i fakt, że należą doń, jak wiadomo, również księża prefekci i niejedna wybitniejsza jednostka z pośród duchowieństwa katolickiego. Właściwe stanowisko T. N. S. W. nigdy też nie spowodowało się jedynie do biernej lojalności. Potwierdzenie tego znajdujemy chociażby obecnie w nr. 17 „Przeglądu Pedagogicznego” (organu T. N. S. W.) z dn. 15 b. m., gdzie wśród rezolucyj, powziętych na plenum Zarządu Głównego, naczelnym miejscem zajmuje oświadczenie następujące: „Zarząd Główny wyraża radość z powodu silnego podkreślenia w enuncjacjach naszych władz szkolnych z P. Ministrem w. r. i o. p. na czele pierwiastka narodowego i religijnego w wychowaniu. Jest to dla nas gwarancją realizacji programu wychowania narodowego, który był i jest programem T. N. S. W.”

Powyższe stanowisko, wypływające ze zrozumienia wartości, jakie posiada kultura chrześcijańska, jakkolwiek tak bardzo naturalne, zasługuje wszakże na podkreślenie, jako świadczące, że nauczycielstwo zrzeszone w T. N. S. W. świadome jest roli, jaką powinno odgrywać w państwie chrześcijańskim a tembardziej w Polsce, słynącej jako „semper fidelis”.

Przeciw „produkcji” młodych emerytów w samorządzie

Projekt pragmatyki samorządowej, jaki ma być rozpatrywany na najbliższej sesji sejmowej, budzi poważne zastrzeżenia pośród pracowników samorządu terytorjalnego. Między innymi nie uwzględnia on najistotniejszego uprawnienia urzędniczego, jakim jest stałość służby. Wyposażenie władz służbowych i nadzorczych w możliwości przenoszenia pracownika w stan nieczynny dla t. zw. „dobra służby” niweczy stałość służby i wytwarza sytuację, która może być wyzyskiwana w sposób dowolny, ponieważ pojęcie „dobra służby” jest zbyt rozległe. To przenoszenie dla „dobra służby” jest niemal wyłączną przyczyną masowej „produkcji” młodych emerytów, co jest szkodliwe nie tylko dla interesów pracowników samorządowych, lecz jeszcze w większym stopniu dla interesu publicznego.

Warunki pracy urzędników samorządowych są bardzo trudne. Jeżeli więc pracownik samorządowy ma poświęcić się interesowi publicznemu i pożytecznie spełniać swoje obowiązki służbowe, musi mieć przedewszystkiem zagwarantowaną pewność jutra.

Bieliznę należy oszczędzać przy praniu!

Wyprać czysto bieliznę jest za mało, należy ją chronić w praniu, by jak najdłużej przetrwała. Można to uczynić szybko i bez trudu zapomocą RADIONU. Wystarczy:

1. Rozpuścić Radion w zimnej wodzie
2. Gotować bieliznę przynajmniej 15 minut
3. Płukać w pierw w gorącej, potem w zimnej wodzie i bielizna staje się śnieżnobiała.

RADION

idealny środek do prania

Wyrób firmy SCHICHT-LEVER S. A.

Ze powyższa rezolucja nie jest jedynie tylko pięknie brzmiącym frazesem, jako pewien dowód może służyć czynny udział, jaki wzięło nauczycielstwo w Lwowskim Okręgu T. N. S. W. we wszystkich uroczystościach, związanych z jubileuszem ks. arcybiskupa Twardowskiego, co też m. in. znalazło wyraz w złożeniu z tego powodu na ręce Kurji Arcybiskupiej ofiary na dokończenie budowy kościoła M. B. Ostrobramskiej na Lyczakowie (o czym wzmiankę znajdujemy w tymże numerze „Przeglądu”).

A jakże charakterystyczny jest obok tego fakt, że akurat w tymże mniej więcej czasie Z. N. P. złożył również ofiarę... lecz na rzecz socjalistyczno-masońskiej organizacji T. U. R. Wątpliwe, czy ten partyjny gest wywołał zachwyt ze strony tysięcy zrzeszonych rodziców, posyłających swe dzieci do szkół powszechnych i stale żądających wychowania ich według zasad religijnej etyki chrześcijańskiej. (KAP)

Ubezpieczeń Społecznych na rachunek skarbu państwa w kwocie zł 50 miesięcznie.

Wyrok ten nie odnosi się natomiast do ubezpieczonych pracowników umysłowych, pobierających z racji swego faktycznego ubezpieczenia renty inwalidzkie lub starcze. W wypadku, gdy rencista posiada dochód z tytułu zatrudnienia, stosownie do wysokości zarobku następuje bądź zmniejszenie renty bądź jej zawieszenie na czas zarobkowania. O ile osoba pobierająca rentę, przebyła w ubezpieczeniu przynajmniej 360 miesięcy składkowych, wówczas zarobek pozostaje bez wpływu na wymiar renty.

Posiadanie dochodu z własnego majątku ruchomego lub nieruchomości pozostaje bez wpływu na pobór renty inwalidzkiej lub starczej.

APOLLO METROPOLIS

Jutro, w niedzielę o godz. 3 po poł. na specjalnych seansach ukaza się dwa wielkie przebojowe filmy z których jeden wywoła śmiech do łez, a drugi zdumiewać będzie widzów swą niezwykłą i oryginalną treścią: a mianowicie: w kinie APOLLO o godz. 3 po poł. film arcywczesnych przygód i niezrównanych komediowych sytuacji p. t. „PROFESOR W KABA-RECIE” z słynnym wesolkiem BUSTER KEATON'em przy cenach wstępu jaknajniższych 40, 60, 80 groszy — w kinie METROPOLIS o godz. 3 po poł. arcydzieło filmowe, ukazujące nam piękno życia i potęgę miłości pośród lodów dalekiej północy i w nowoczesnym „mieście-obrzyzmie” p. t. „CZŁOWIEK DWÓCH ŚWIATÓW” z ELIŚĄ LANDI i FRANCIS LEDBERER w rolach głównych. Bilety od 25 groszy. — ng 19 687

W sprawie zwolnienia od opłat radjofonicznych

Z dniem 1 listopada br. weszło w życie nowe rozporządzenie w sprawie opłat radjofonicznych. Specjalny ustęp tego rozporządzenia wymienia wypadki, w których abonenci radjowi mogą być zwolnieni całkowicie z opłaty radjofonicznej. Rozporządzenie przewiduje zwolnienie od opłat radjofonicznych po 1) inwalidów wojennych, którzy prócz zaopatrzenia z funduszy publicznych nie posiadają innych źródeł utrzymania, po 2) ociemniałych, którzy wykażą się świadectwem ubóstwa, po 3) osób i instytucji, pracujących naukowo w zakresie radjotechniki. Zwracamy uwagę zainteresowanych, że wydawania bezpłatnych kart abonentowych upoważnione są jedynie właściwe dyrekcje okręgów poczt i telegrafów. Zwracanie się w tych sprawach wprost do Polskiego Radja jest bezcelowe, gdyż Polskie Radio nie posiada żadnych uprawnień w tym kierunku.

Śp. Teofil Hoffmann

W Swarzędzu zmarł, zmierzony ciężką chorobą, jako starzec 80-letni śp. Teofil Hoffmann, przemysłowiec.

Śp. T. Hoffmann urodził się 21 kwietnia 1826 r. w Swarzędzu. W ojcowskim warsztacie wyuczył się kołodziejstwa, a następnie w ślad rozwoju stolarstwa swarzędzkiego, zakłada po roku 1890 przedsiębiorstwo obróbki drewna. Jako przemysłowiec czynnie wspiera każdą akcję, zmierzającą do ożywienia wytwórczości rodzimej.

Dowodem uznania dla jego pracy społecznej było wybranie go po zrzućeniu jarzma niewoli pierwszym burmistrzem w Swarzędzu.

Zmarły był m. in. honorowym mistrzem Izby Rzemieślniczej w Poznaniu, członkiem honorowym Bractwa Kurkowego, Tow. Sokół, Przemysłowców, Klubu Sportowego „Unja”, a również piastował godność prezesa honorowego chóru kościelnego p. w. św. Cecylii.

Niech odpoczywa w pokoju! (sd.)

PAMIĘTAJCIE, że występujący w wyborach do poznańskiej rady miejskiej

t. zw. Narodowy Obóz Pracy to — „sanacja”

Wszyscy narodowo uświadomieni obywatele m. Poznania jednomyślnie i z wiarą

będą głosowali na listy Stronnictwa Narodowego

Malarskość Sienkiewicza

W dziedzinie powieściopisarstwa Sienkiewicz należy do szczupłego grona największych na świecie artystów, a i tych niektórych wartościami swojemi przewyższa. Tak więc, naprzykład, jako twórca krajobrazu malarskiego, jest on wręcz niedościgniony, a gdybyśmy w tym zakresie równego z nim „majstra” (jak mówią malarze) odnaleźć chcieli, musielibyśmy wyjść poza ramy powieści i wskazać Mickiewicza.

Nietylko krajobraz, ale wszelki wogóle opis malarski — postaci, strojów, wnętrza i scen — ma w Sienkiewiczu mistrza pierwszorzędowego. Wydaje się niemal, że Sienkiewicz nie umie pisać nie po malarsku. Tym sposobem najlepsze jego utwory zatopione są — rzecz można — w plastyce malarskiej, — nie w rzeźbiarskiej, lub rysunkowej, lecz mianowicie w plastyce kolorystycznej.

Ze taki talent malarski w powieściopisarstwie sam przez się wielką jest rzadkością, o tem każdy naocznie przekonać się może, gdy z dorobkiem Sienkiewicza porówna najlepsze dzieła najwybitniejszych na świecie powieściopisarzy. Prawie wszyscy albo całkiem są plastyki pozbawieni, albo ją mają szarą, zamazaną, niezgrabną i z wielkim trudem osiąganą, świadomie przeto jej unikają.

W szczególności upośledzony jest w powieściopisarstwie opis krajobrazowy. Tak oto, naprzykład, w wielu powieściach Balzaca na przestrzeni trzystu stron znajdujemy przeciętnie dziesięć do trzdziesiąt wierszy, poświęconych krajobrazowi, którym, zresztą, bywa czasem poprostu zły lub dobry stan pogody... Albo, naprzykład, w powieści Dickensa „Dawid Copperfield” — typowym dziele tego autora — poza kilkoma ogólnikowymi i nieplastycznymi uwagami o położeniu domu, szkoły lub willi, znajduje się tylko jeden opis krajobrazowy — burzy nad brzegiem morza, opis wysiłony i niedołężny.

Powieści, wymienionych tu, oraz wielu innych znamienitych pisarzy zawieszono są niejako w próżni bezpowietrznej, pozbawione nieba i chmur, ziemi i wód, słońca i gwiazd, lasów i pól, wicherów i ciszy — tych pięknych szat globu, na którym tak krótką pobywamy gościnnie. Niektórzy, jak np. Wiktor Hugo, są w krajobrazowej plastyce swojej przesadnie i teatralnie, inni, jak London np., marnują talent swój przez brak kultury, lub jak Żeromski, który ciężarem drobniawej obserwacji z opisów swoich robi nie krajobrazy artystyczne, ale, raczej, ciekawe zresztą, tablice krajoznawcze. Z pośród mnóstwa tych i innych wyróżniają się bardzo nieliczni prawdziwi artyści krajobrazu, jak np. Kipling lub Guy de Maupassant, ale i ci w kolorystyce Sienkiewiczowi dorównać nie mogą.

Oprócz krajobrazu istnieje w powieściopisarstwie wszelki inny opis

malarski, może dostępniejszy dla oczu wielu autorów, ale niemniej trudny. Nieplastyczność i bezbarwność opisów tych jest powszechna, a w nich, jak zresztą i w opisach krajobrazowych, zwraca uwagę pewna naiwność i nieporadność czysto techniczna, której biegunowe przeciwstawienie mamy w artystycznym mistrzostwie Sienkiewicza. Oprócz wyjątków, z pośród których wymieniam Kiplinga i Maupassanta, pisarze powieści postępują zazwyczaj w ten sposób, że wszelki opis plastyczny wyodrębniają od biegu akcji i umieszczają go osobno, a nadto obciążają go takim nagromadzeniem szczegółów, że ginie opis, a pozostaje tylko spis, protokółarny spis komornika...

Więc oto, naprzykład, Balzac zatrzymuje akcję dla opisu stroju, a w stroju wymienia po kolei wszystko: frak miał taki, kamizelkę taką, spodnie takie, pończochy, trzewiki, a w ręku trzymał taki oto kapelusz i t. d., słowem — opis krawiecko-szewcki, a nie artystyczny. Albo, np., sławny ze swojego stylu Flaubert umie całe strony wypełniać spisami przedmiotów,

Na marginesach książek

Pochwała próżniactwa

„Pochwała próżniactwa” Bertranda Russella, która stała się mimowolną uczestniczką pracy jednego z polskich akademików literatury, W. Rzymowskiego — jest bodaj już dwudziestą skolei książką angielskiego pisarza, przełożoną na język polski. Od lat blisko dziesięciu tłumaczy się u nas z wielkim nakładem pracowitości utwory tego pisarza, który po wybitnych sukcesach uczonego, w latach dojrzałych sięgnął po laury reformatora znękanego ludzkości. Z tłumaczeń polskich Russella możnaby już ułożyć osobną biblioteczkę, a na wydanych dotychczas przekładach bynajmniej się nie kończy, księganie zapowiadają nowe tomy, nowe tłumaczenia.

Russell jest w Polsce popularny. Popularniejszy bodaj niż we własnej ojczyźnie, gdzie publiczność czytająca otrząskana jest z tym sposobem pisania i z tym sposobem myślenia, który lubuje się w roztaczaniu utopijnych widoków przyszłości świata. W Anglii beletrystyka „utopijna” traktowana jest tak samo jak każdy inny motyw literacki. — u nas wszystko, co napisze Russell o przyszłości świata, poczytują pewne koła za ewangelję społeczną, za fundament nowego prawa ustrojowego. Nie będzie wielką niedyskrecją odkryć, że wiernymi czytelnikami Russella są ci sami ludzie, którzy pasjonowali się niedawną kampanią Boya w sprawie „świadomego macierzyństwa”, którzy za wielką myślicielkę polską uważają I. Krzywicką, a za największego pisarza J. Witlina.

co robi wrażenie katalogu muzeum. Żeromski, pomimo bliskości wspaniałych wzorów sienkiewiczowskich, przerywa akcję, stawia kropkę, zakasuje rękawy i zabiera się do osobnego opisu krajobrazu, który sam przez się bywa u niego ciekawy, ale w związku z całością stanowi wyrwę w budowie i poważną wadę sztuki.

U Sienkiewicza przeciwnie. Wszelkie jego opisy tak są wplecione w bieg zdarzeń i rozmów (w akcję), że rozrwać ich niepodobna, a tak są zwarte i trafne, że jedno słowo za cały opis wystarczy. Czytelnik nie spostrzeże nawet, kiedy i jak otrzymał od autora przepysny krajobraz, doskonałą charakterystykę postaci, znakomitą scenę, świetne wnętrza, oraz galerję strojów i przedmiotów, a wszystko, rzecz można, w całym pędzie zdarzeń bodaj najgwałtowniejszych, jak bitwy, pojedynki, ucieczki...

Może kto powie, że to technika. Tak. Niewątpliwie. Ale niema techniki bez uprzedniej wyobraźni plastycznej — bogatej, żywej, barwnej. Nie jest to chyba przypadkiem, że Sienkiewicz należy do pokolenia Chelmońskiego, Fałata, Wyczółkowskiego — licznej plejady malarzów, których twórczość była jednym wstąpieniem wybuchem polskiej malarskości.

STANISŁAW PIENKOWSKI

prze czytanej książki mieli okazję przekonać się o stanowisku ideowym autora.

Odrzuciwszy szermierkę słowną, obfitą grę słów, argumentów i sztychów wyraźnie feljetonowych — można wydobyc z tej książki tę samą postawę, z którą spotkać się można było we wszystkich poprzednich książkach autora „XIX wieku”. O co więc walczy Russell, jak przedstawia sobie przyszłość świata spec od uszczęśliwienia ludzkości, potomek znakomitej rodziny angielskiej, człowiek bogaty i otoczony dostatkami, który ze swej wielkopańskiej siedziby przemawia w imieniu pokrzywdzonych, głodnych i cierpiących zimno?

Russellowska koncepcja świata jest wyraźnie materialistyczna. Ale nie w znaczeniu komunistycznym, czy neopogańskim. Idea, w imię której przemawia Russell — jest nauka. Wierzy on w możliwość urządzenia świata na podstawach naukowych. Dla zdobycia szczęścia dla ludzi (Russell jako ostateczny cel wszystkich reform przyjmuje — szczęście materialne) nie jest potrzebna ani metafizyka, ani Bóg, ani patryjotyzm, ani nic, czego nie można sprawdzić doświadczeniem. Russell jest przekonany, że ścisłym pomiarem naukowym można wypełnić ze świata wszystkie nieszczęścia, wszelkie zło, wszelką niesprawiedliwość. Przedstawia sobie przyszłe dni świata potroszę jako doskonałą, precyzyjnie działającą maszynę. W poglądach tych jest konsekwentny i logiczny, ale nie może być przekonywujący, choćby dlatego, że te przestarzałe zapatrywania, jedne po drugich na oczach człowieka współczesnego walą się w gruz.

Rzeczą zupełnie zrozumiałą musi być pokrewieństwo, jakie powstało pomiędzy Russellem a Wincetym Rzymowskim. Redaktor „Kurjera Porannego” napewno uważa Russella za konserwatywnego starszego pana, który nie wyciąga dostatecznych wniosków ze swoich poglądów, ale wcale pożytecznego, jeśli idzie o sposób walki „z obozem ciemnoty i zacofaństwa”. Bo nie ma co tać, że jeśli chodzi o poziom myślowy i nawet pisarski, Russell musi się wydać olbrzymem i mistrzem wobec Rzymowskiego i poziomu jego publicystyki.

Jeśli ostatnią książką Russella zajęłem się tak obszernie, to stało się to, rzecz prosta, ze względu na jej aktualność i związek z polskim życiem literackim, a nie dla jej wartości i znaczenia. Powiedzmy bowiem jeszcze raz: „Pochwała próżniactwa” to zbiór okolicznościowych feljetonów, o mniejszym znaczeniu i wadze od dawniejszych książek tego pisarza. Drukowane one były naprzód w różnych czasopiśmie, zebrane i wydane w książce zostały dopiero niedawno.

JÓZEF KISIELEWSKI.

BEZ DACHU, BEZ ODZIEŻY, BEZ JEDZENIA STOJĄ TYŚCIĄCE LUDZI PRZED ZIMĄ. DAJ CO MOŻESZ!

Luter i Margarita

Tem, czem dzisiaj dla Europy chrześcijańskiej i aryjskiej jest judokomunizm sowiecki, jego armja i jego propaganda, tem czterysta lat temu było niebezpieczeństwo tureckie, osmańskie, islamskie, muzułmańskie. I tak samo zwracała na nie uwagę w alarmujących formach bojowa narodowa publicystyka polska. I tak samo całe żydostwo podziemne wschodniej Europy, t. j. Węgier, Wołoszczyzny, Morawji, Czechów, Polski i Niemiec wschodnich oczekiwało niecierpliwie i przygotowywało się na inwazję antychrześcijańskiej potęgi militarnej.

Sity i środki, jako mieszkające izolowane w ghettach, miało żydostwo aszkenazyjskie oczywiście ograniczone. Ale mścić się już miało za co, bo za kolejne przepędzanie z miast niemieckich, z Hiszpanji, z Portugalji, nawet z Litwy (1495), ale oczywiście nigdy z Polski, gdzie się jak do gnojówki zlewało ze wszystkich stron wszystkimi otwartymi kanałami. Wielkopolska też nie była przed tą systematyczną penetracją pokojową ani ubezpieczona, ani asekurowana. Za historycznej Polski starodawnej pełno było żydostwa w wielkopolskich miastach i miasteczkach. Wystarczy przewertować dzieła historyków specjalistów od dzielnicowego zażydzenia, to jest Perlesa, Blocha, Jolowicza, Warschauera, L. Le-

wiego, aby się wywiedzieć, do czego i tu doszło. Dość powiedzieć, że kiedy Napoleon wjeżdżał po raz pierwszy do miasta Poznania, liczącego 22 tysiące mieszkańców, Żydzi doszli do jednej trzeciej całej ludności... A były miasteczka, gdzie stanowili 95 proc. (Śwarczewo)... Pewien historyk współczesny (żydowski), niejaki p. Mat. Mieses w często powtarzających się stale prowokacyjnych artykułach upornie powtarza tezę, że właśnie tu, w Wielkopolsce, Żydzi są autochtonami, że „tutaj wyprzedzili okres chrześcijański” (sic), że wogóle piastowali w zamierzonych czasach właśnie tutaj wysokie godności i dostojęstwa, że tutaj bito monetę z żydowskimi wizerunkami i z hebrajskimi napisami („Abraham Dux”), że od niepamiętnych czasów służyli właśnie tutaj w wojsku (sic), że bronili twierdz i zamków (sic), że nawet kiedy polskie rycerstwo i polscy książęta uciekali przed Mongołami (1257), to Żydzi wytrwali na murach i bronili Polaków z niepospolitem mężstwem. Na przykład: Świdnicę na Śląsku obronili tylko Żydzi. Tak pisze raz po raz dr. Mateusz Mieses, informując swych czytelników, że gdzie jak gdzie, ale właśnie w Wielkopolsce Żydzi są autochtonami. I cytuje p. Mieses uczenie różne dzieła i „źródła”, aby tylko usprawiedliwić i dodać bodźca

dzisiejszej zastraszającej inwazji na Poznań litwackich komunojudów. Według p. M. Miesesa Żydzi bronili Wielkopolski i to jeszcze przed Mongołami! Leszek czy Mieszek uciekł na Węgry, a Żydzi wytrwali i strzelali i obronili! Już w 1257-mym roku!

Co innego jednak musiał twierdzić młody Margulies, syn Samuela Marguliesa z Poznania, w swej broszurze, którą wydał w Augsburgu w r. 1530. Całkiem co innego, skoro tak ta swą broszurą zaalarmował samego Marcina Lutra, prezentującego Europie raz po raz grozę niebezpieczeństwa „Antychrysta tureckiego”, idącego z wielką potęgą na Europę. Ten młody Margulies nie był już właściwie Marguliesem, ale wychrzcił się, przezwal Antoni Margarita i jako Margarita napisał broszurę p. t. „Der Gantz Jüdische Glaube” z rewelacjami o konszachtach żydostwa aszkenazyjskiego (wschodnio-europejskiego) z idącą na Europę pod półksiężycem potęgą sultana Sulajmana, t. j. mutatis mutandis ówczesnego „Antychrysta”. Na czem polegały rewelacje? Na wykazaniu duchowej, myślowej i moralnej judaizacji różnych sekt i związków dysydenckich, pacyfistycznych, rozszerzających się na ziemiach i dzielnicach właśnie zagrożonych inwazją od wschodu mas zbrojnych wielbicieli Proroka, nie Lenina w onczas, a Mahometa. Głównie byli to t. zw. Bracia Czescy lub Bracia Morawscy, anabaptyści, wiklefizmy i husytyzmy epigoni, głoszący hasła:

niesprzeciwiania się złu (wrogowi, inwazji) i miecz precz! Chrześcijaninowi nie godzi się walczyć mieczem! Rozbrojenie... Otwarcie granic wyznawcom Proroka. Hutterowcy na Morawach nosili u pasów drewniany mieczyk albo kostur i stąd nazwy ich „sztablerzy” albo kosturowcy. Przywódca tych Braci Czeskich na Morawach nosił (może zresztą całkiem przypadkowo) nazwisko Jerzy Izrael. „Pacyfizm” tych Judaizantów dochodził do tego, że dawali się nawet obrzezywać. Jawnie propagowali komunizm, czyli pierwotne, „prawdziwe” chrześcijaństwo. I rozbrojeni oczekiwali wyznawców jedynobawczego Islamu.

W Polsce mieli też już swoich zwolenników i protektorów, szczególnie zaś w Wielkopolsce (!). Z magnatów dysydenckich opiekowali się nimi Leszczyńscy z Gołuchowa, szczególnie Rafał, który jeździł nawet na synody tych pacyfistów, kosturowców, herrnhutterów, sztablerów na Morawy. Nazywano ich w Polsce epikurami, poturceńcami, sobotnikami (od szabasu), poganożydami. Niektórzy z nich tak zaszli daleko w pacyfizm, że zaprzysięgli na Al-Koran i przeszli na mahometanizm (Straszowie z Gorlic w Małopolsce). Inni wprost na mozaizm (Budny).

Otóż ten Samuelowicz z Marguliesów Margarita o tem pacyfizmie właśnie rozpiął się w swej broszurze „Der Gantz Jüdische Glaube”. I ta broszura dostała się do rąk Marcina Lutra.

RIEKIELNA

na ostrzu języka
132

literatura

Rysunki AUTORA.

Jużeśmy się z tem otrzaskali. Powoli przestają nas irytować wierszyki żydowskich grafomanów. I co gorsza: przestają nas bawić. Bo skoro możemy grafomanję poszufladkować na szkoły i „style“, cała sprawa staje się nudna. Oto przykład: tomik wierszy niejakiego Moryca Schlanger'a. Tytuł: „Idę“. (Warszawa 1936) Nowość. Niema w tym strasznym tomie żadnych niespodzianek. Grafomanja zatracca rasowość. Pozostaje szablon i sztanca. A więc oczywiście trochę czerwieni:

„Gdy przyjdą znów nasi tyranie
nie dajmy się!”

Obok niechęci do „tyraniów“ — oczywiście sprawa żydowska: „Nie wolno pisać“ (Żydom) — i „dźwiękiem naszych stóp szerzymy lęk“. Tymczasem Żydom pisać wolno, z czego też skwapliwie korzystają, a lęk szerzą dźwiękiem nieszczęśliwych stóp, ile lutni. — Dalej: sprawa faszyzmu:

„Czarne koszule katów
spodzila czarna niezapominajka
Adua. Może to cień, a może bajka.“

Kto wie? W każdym razie florze przybył osobliwy okaz: czarna niezapominajka. — I jeszcze sprawy erotyczne:

„W parku cudnie, księżyc był i kwiaty —
— Kocham panią — szepnął — możebyśmy
— „na ty“?
Ciemno jest i miło, ona nos pudruje —
— Jesteś brzydka... cudny. Poco mnie
całujesz?”

Brzydka pisze w prologu do swej książki:

„Idę,
bo jestem Żydem“

„Idź pan do jasnej cholery!“ chciałibyśmy krzyknąć grafomanowi, który nas tak bardzo rozczarował. Bo jak się rzekło: taka liryka nas już nie bawi; sztanca, szablon; szkoła Napierskiego. Nuda.

Nieszkodliwa to literatura. Nie szerzy popołochu wśród czytelników, bo tego i tak nikt nie czyta. Wiersze (nawet dobre) czytają dziś tylko poeci. A ci wszystko strawią.

Równocześnie zaś jakoweś wiadomości czy pogłoski o spisku nań i zamachu, planowanym przez poznańskich Żydów, przez jakowegoś mściciela „Michela“ itp. O tych planowanych przez Żydów poznańskich zamachach na siebie pisze Luter w listach do Arnoldsdorfa i do Spalatina.

W pewnym okresie swej działalności Marcin Luter z przyjaciela żydostwa przemienił się na jednego z tak zaciekle wrogów jak... sam Savonarola. Dał temu wyraz w specjalnych broszurach: „Von den Juden und ihren Lügen“, „Vom Schem-Hamphora“. W „Rozmowach przy stole“ czytamy też najsurowsze oskarżenia od chciwych, mstliwych krwiopiczów, zdrajców, kłamców, oszustów, szachrajów. Z trzech wielkich zakonodawców religijnych tylko Mojżesz i Mahomet tak surowymi słowami piętnowali rasę semicką.

„...Nigdy słońce nie oświecało ludu bardziej krwi chciwego i pomsty żądnego jako oni“.

„...Ich oddech cuchnie żądzą złota i srebra, bo niemasz ludu pod słońcem i nie było i nie będzie bardziej chciwego, jak to widać po ich przeklętych szachrajstwach“...

„...A gdy czynią co dobrego, to wiedzą sobie, że nie czynią tego z miłości, lub dla twego dobra, ale tylko dlatego, aby mieć gdzieś pośród nas zamieszkać“...

„...Pod ich bóżnice i szkoły należy podkładać ogień, a kto może, niech dorzuca do niego smoly i siarki“...

„...Tak samo trzeba polamać i zni-

Zajmijmy się raczej strawą duchową... naszych kucharek. W interesie własnych żołądków. Bo strawa, którą kucharki karmią swój umysł, może wpłynąć na strawę, którą karmią nasze ciała. To też pragnę dzisiaj stanąć w obronie kucharek, tych istot pożytecznych i czułych, a bezbronnych i bezkrytycznych.

A więc pismo: romanse zeszytowe. (Niemcy mają na to genialne określenie: „Hintertreppenroman“; Napierski przetłumaczyłby to pewnie w sposób taki: „romans tylnego wejścia“...) Przed wojną owe powieści kusily z za witryn bajecznie kolorową okładką i tytułami niemniej bajecznymi. Potem

te krzykliwe okładki jakoś ucichły, gdzieś się zapodziały. Obecnie przeżywamy... renesans romansu zeszytowego. Wpadł mi do ręki pierwszy numer powieści H. Orłowskiego p. t. „Krystyna. Czyli: Przez miłość na katorgę“. Reklamka na okładce obiecuje dużo: „Czegoś piękniejszego, bardziej zajmującego ponad „Krystynę“ dotychczas nie było. Wystarczy przeczytać jeden zeszyt tej powieści, aby zapomnieć o troskach, zmartwieniach, smutku, o wszystkim. — Ukazuje się trzy razy na tydzień, w cenie po 10 gr.“ Czego tam niema za te pierwsze 10 groszy! Romans panny Lubieńskiej z Wielkim Księciem Konstantynem, okrucieństwo Cara w nocy sylwestrowej, książę Poniatowski skazany na Sybir, zapowiedź pojawienia się Bakunina... są „posiepaczy“ carscy, jest „ekskorta“ i „dziesięć stóp wysoki słup“ (szkoda, że nie dowiadujemy się, „ile lat stara“ jest bohaterka...) — jest napięcie i zgroza i sensacja. Mimo to drugiego zeszytu nie kupię. Nie ulegnę pokusie. Lecz nie ręczę za nasze kucharki! ...A przecież ta „Krystyna“, to je-

NOTATNIK

Nietylko Russel, ale i Jean Prévost

Z p. Wincentym Rzymowskim jest coraz gorzej. Oto „Prosto z mostu“ ujawniło nowe źródło „natchnień“ publicystycznych tego pana akademika. „Ściągał“ nietylko z Russela. „Odrzynał“ także z artykułów publicysty francuskiego J. Prévosta. Mianowicie:

„W „Kurjerze Porannym (Nr. 242) z dn. 1 września 1935 ukazał się artykuł p. t. „Ostatnie minuty i sekundy“, podpisany pełnym imieniem i nazwiskiem: Wincenty Rzymowski. Artykuł omawia sprawę sytuacji politycznej Anglii w związku z konfliktem włosko - abisyńskim. Kilka dni wcześniej, bo 28 sierpnia 1935 ukazał się numer (149) tygodnika paryskiego „Marianne“, w którym znalazłem można obszerny artykuł o tej samej sprawie p. t.: L'Angleterre Existe“, napisany przez znanego publicystę francuskiego Jean Prévost, specjalnego wysłannika „Marianne“ do Londynu. Zestawienie tych dwóch artykułów doprowadziło mnie do nowych wielce pouczających wniosków na temat twórczości publicystycznej akademika Rzymowskiego.“

Przytoczone w „Prosto z mostu“ obszernie (około 200 wierszy) cytaty potwierdzają istotnie ową przysłowioną już „rzymoską bezceremonijność“, z jaką p. W. Rzymowski przeprowadza swe komunistyczno - pirackie wyczyny.

A tymczasem w prasie włoskiej, angielskiej i czeskiej ukazują się już kompromitujące artykuły pod sensacyjnymi tytułami: „Literat polski, akademik i komunista plagiatorem“.

Nareszcie i P. A. L. zdecydowała się — ale dopiero na wniosek p. W. Rzymowskiego — na rozpatrzenie afery przez... „sąd koleżeński“, a więc sąd jednostronny, poprostu koleżeński. Wyrok zaś ma zapasnąć na plenarnym zebraniu P. A. L., które odbędzie się podobno dzisiejszej soboty w Katowicach.

Wspominki o niedawnej przeszłości pana akademika

Łącznie z piracką aferą pana akademika Russel — Prévost — Rzymowskiego zaczynają przypominać „zasługi“ jakeimi

w ostatnich latach „zasłużył się“ ten pan. I tak mówi się już szeroko o szczuciu przeciwko Lindemu i śmierci jego, o szczuciu na wojsko polskie, o domaganiu się zniesienia sądów przysięgłych. Dalej przypominają, jak bohaterko pan akademik Rzymowski żądał zniesienia autonomji uniwersytetów, i jak ostro forsował i zachwalał Berezę. „Zasługi“ te istotnie są tak wielkie że dostarczyłyby zupełnie na bانیę ze zdrowej społeczności.

„Najwspanialszy nowoczesni poeci polscy“

W dniu 24. b. m. Radio warszawskie wypuściło na wszystkie rozgłośnie polskie „kwadrans literacki“, w którym do „najwspanialszych nowoczesnych poetów polskich“ zaliczyło p. Tuwima i p. Lesmanna (Lesmian - akademik). Łącznie z tem piszą nam z kół naszych czytelników:

„W recytowanych wierszach roilo się od zwrotów wyszydających głębokie wierzzenia Polaków - katolików i odzierających bez skrępowań ze świętości to, co dla nas jest najświętsze. Nie znajduję dość silnych słów na określenie tego rodzaju twórczości i propagandy jej przez radio. Powiem tylko jedno: Z audycji tej wiał wyraźnie wiew wschodni, czyli żydó - komunistyczny. Nadomiar złego, aby wypuścić znaczenie tych wierszy, był i komentarz, który rozpyliwał się w superlatywach nad tymi „polskimi poetami“, którzy „na firmamencie narodowej poezji zajaśniali jak gwiazdy pierwszej wielkości, i którzy są wyrazicielami współczesnej myśli polskiej“ (!). Tego rodzaju audycje — to silne dawki trucizny, zmierzające do wywołania rozkładu w zdrowym organizmie społecznym. Czy kierownictwo radiowe uswiadamia sobie, jaką krzywdę i szkodę wyrządza społeczeństwu katolickiemu podobnymi audycjami żydowskimi? Czas skończyć z tem!“

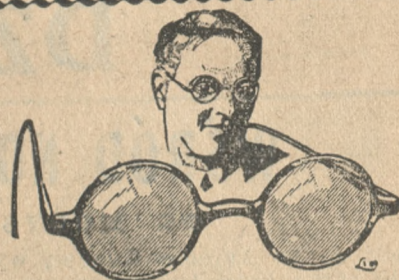
Tyle nasz Czytelnik. Uwagi jego podzielałam w zupełności. Nazywanie Tuwima i Lesmanna „polskimi poetami“, „gwiazdami“ na firmamencie narodowej poezji“ i „wyrazicielami współczesnej myśli polskiej“ — uważamy za wykwit cielej egzaltacji, albo wręcz za prowokację.

zdaje się, zwrócić uwagę na tych dwóch wybitnych Polaków, którzy osobiście zetknęli się z M. Lutrem. Jednym z nich był Dantyszek-Dantiscus, dyplomata, poseł króla Zygmunta na dworze Karola V, który z Lutrem (w r. 1513) cztery godziny przegadał a pogano-Żydom notorycznie był nieprzyjazy. Drugim zaś bydgoszczanin Sieklucki-Seclucjan, tłumacz Biblii („królewieckiej“), dysydent, ten sam, który w Poznaniu u Marji Magdaleny prawil kazania po niemiecku, a w Königsbergu w katedrze kazania po polsku...

Gwałtownych napaści Lutra jednak sobie Żydzi wielkopolscy zbyt do serca nie wzięli, skoro najpierw w r. 1659 za inwazji protestancko - szwedzkiej ławą solidarnie stanęli po stronie Lutera, a tak samo ławą i solidarnie przeciw Polakom w czasie powstania w r. 1653, jak to, chwając się, niebacznie stwierdza „historyk“ Louis Lewi (Geschichte der Juden).

W każdym razie dobrzeby było, aby dr. Mateusz Mieses zajął się jeszcze wnetliwiej i głębiej już nietylko Antoniną Margaritą - Marguliesą, a jego rewelacyjną broszurą, ale wogóle zagadnieniem, w jakiej mierze i do jakiego stopnia za czasów historycznej Rzeczypospolitej żydostwo w Polsce współdziałało i dopomagało inwazjom militarnym wyznawców poprzedniej Proroka, zagrażającym wówczas w XVI i XVII wieku chrześcijańskim państwom i społeczeństwom w Europie.

ADOLF NOWACZYŃSKI

Długa praca znużyć może nawet najzdrowsze oczy, a coż przy wadach wzroku, które powodują zmęczenie, a nierazko ból głowy. Wtenczas pomagają tylko dobre okulary

ze Specjalnego Zakładu Optycznego

„BOBE“

Aleje Marcinkowskiego 7

Szkl'a dwogniskowe do patrzenia w dal i zbliżka przez to samo szkło stale na składzie.

Dostawca Ubezpieczalni Społecznej

Pg 6 395-48,98

szcze pół biedy. Są rzeczy gorsze...

Przechodząc niedawno koło jednej z księgarń śródmieścia, zauważyłem, że boczna jej witryna cała wytapetowana jest pstremi broszurkami, wydawnictwami W. Fialka z Chełmna. To wszystko starzy znajomi... Pamiętam, jak się przed wojną nasze kucharki zaplakały nad temi książeczkami, nad historją Hirlandy (... „czyli Zwycięstwo cnoty i niewinności“), nad „Krza-kiem róży“, nad „Antosiem z Skalina“, nad „Bajazetem Polskim“... Wzruszony faktem, że te pocziwe broszurki przetrwały do dziś, wstąpiłem do księgarni, by kupić kilka. Przy tej sposobności nabyłem również cykl „popularno-teologiczny“ tegoż wydawnictwa. I ten właśnie cykl, wydrukowany zresztą bez aprobaty władz kościelnych, stał się powodem dzisiejszego feljetonu. Bo kucharki kucharkami i żarty żartami, — lecz żartów odechciewa się podczas lektury tych broszur. Gdy tematem, do którego poeta przystępuje z czcią i poczuciem największej odpowiedzialności, zajmie się grafoman, mało: sądyta czy warjat, gdy jego nieprzytomne utwory wyda znane wydawnictwo, gdy wreszcie przyzwoita księgarnia kolportuje te świństwa, wówczas cała sprawa staje się dość poważną. Niestety, dla przykładu muszę czytelników poczęstować choćby małą dawką tej trucizny. Otwieram tomik, bardzo pokupny, jak twierdzi księgarz, tomik pod tytułem: „Przeraźliwe echo trąby ostatecznej“. Jest to poemat o piekle... takie sobie nowe „Inferno“ Dantego. Proszę posłuchać:

„Perfumów wonnych teraz zażywają
Ludzie rozkoszni; tam ich przyptacają,
Parkotu teraz wachają brzydkiego,
Jak smrodliwego!

Ze wszystkich ścierwów, trupów i zgniłości
Zebrane smrody wszystkie do jedności
Nic prawie nie są względem piekielnego
Smrodu srogiego.

Śmierdzi grobowiec, w który trup włożony;
Cóż grób piekielny, co jest nalożony
Prawie bez liczby trupami zgnilemi,
Jak śmierdzącemi?

Gdyby z nich jeden był tu postawiony,
Świat jego smrodem byłby zarażony;
Wszystkich ciał smrodu, którzy tam
mieszkają,

W piekle wachają.

Czarci też swoich wonności dodają,
Gdy potępieńcom pod nos poddymają,
Jak gorzkie fupy z piekielnej apteki,
Z swojej paszczeki...“

I jeszcze informacje co do menu piekielnego:

„A w tem z piekielnej kuchni jeść wydają,
Dla głodnych gości półmiski stawiają,
Z ochotą wielką one prezentują
I kredenjują.

Żaby, jaszczurki, parchate bufony,
Żmije rozjadłe, i węzów ogony,
Padalce, trzawa z gadziny brzydliwej,
Wspomnieć straszliwe.

Te czarci w usta potępieńcom tkają,
Jedną za drugą potrawę podają;
Ach jakowy smak w tych potrawach czują,
Co ich kosztują!

Gadzina brzydka, nigdy nie strawiona,
Jak będzie kasać wnętrzości, polkniona?
A kto wypowie mordy i dręczenia
Dla ich gryzienia...“

I tak dalej, przez cały poemat ten sam zapaszek. Wszelkie komentarze są tutaj zbędne.

Do pieca z piekielną literaturą!

ARTUR MARYA SWINARSKI

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

WŚRÓD NOWYCH KSIĄŻEK

OD MODYSTKI DO MINISTRA

Pani Jovan Ammers-Kueller, wybitna literatka holenderska, postanowiła opisać życie i działalność kilku wybitnych kobiet współczesnych. Takich, które założyły sobie jakiś cel, osiągnęły go, i są teraz „w służbie czynnej” swoich zamierzeń. W tym celu dotarła do jedenastu bardzo głośnych, a reprezentujących najprzeróżniejsze zawody. Tak powstały „Portrety kobiet wybitnych”, wydane obecnie w przekładzie polskim.*

Między reportażami, jakie dzisiaj sypią się istną lawiną na łamy pism i na półki księgarskie, ten należy do najbardziej fascynujących. Chociażby przez wzgląd na samą różnorodność typów, jaką reprezentują obejrzone i opisane przez autorkę kobiety. Jest tutaj kobieta-profesor Uniwersytetu (wiedeńskiego) dr. Charlotta Buehler. Jest kobieta-minister (obecnie w stanie spoczynku) Margaret Bondfield. Wielka pielęgniarka z czasów wojny światowej, Elsa Brandstroem, sasiaduje ze słynną „szansonetką” Yvette Guilbert. Nie brak i kobiety... pastora, a raczej prawie pastora, bo Maud Royden niema pozwolenia władz duchownych anglikańskich na sprawowanie urzędu duszpasterskiego, ale poradziła sobie na to, zakładając własną „gminę”, czyli poprostu rodzaj sekty. Julia Culp, głośna w swoim czasie śpiewaczka koncertowa sasiaduje z drugą Holenderką: Rosą Manus, jedną z naczelników „sufrażystek” świata, wiceprzewodniczącą Wszechświatowego Związku Praw Wyborczych Kobiet. Teatr reprezentuje Kaethe Dorsch, słynna aktorka i śpiewaczka niemiecka, taniec — niemniej głośna mistrzyni dredeńska Mary Wigman, wreszcie niebrak dwóch gałęzi działalności kobiecej, która jest może najbardziej kobiecą, mianowicie mody (Madeleine Vionnet, słynna w Paryżu „grand couturière”) oraz... kosmetyki, reprezentowanej ni mniej ni więcej tylko przez Elżbietę Arden, tę samą fascynującą osobę, której wizerunek, z białym obwiązaniem owalem twarzy i z świetnie „zrobionymi” oczyma widzimy niezliczone razy na reklamach, polecających cudotwórcze kremy, pomadki do ust i wogóle wszelką najnowszą broń kobiecego arsenału.*

Każdą z nich obejrzała sobie pani Ammers-Kueller na własne oczy i z ust każdej wzięła zarys drogi, jaką model jej portretu szedł do swoich celów. Są oczywiście te portrety raczej szkicami ołówkowymi, jak nie może być inaczej przy szczupłości miejsca. Ale rysy charakterystyczne uderzają czytelnika odrazu, a i w tle widnieją wiele ciekawych szczegółów, obrazujących stosunki społeczne i kulturalne narodów, do których „modele” należą. Dowiadujemy się czasem przy tej okazji rzeczy zupełnie nowych, chociażby np. o stosunkach artystycznych Holandji, gdzie do dziś dnia teatr jest uważany za quantité négligeable za rozrywkę, która nie wchodzi w zakres kultury narodowej i nie jest przez żadne czynniki urzędowe subwencjonowaną ani groszem:

Większość narodu odnosi się do teatru jak do jakiejś siły nieczystej, do jakiegoś grzechu! Nad Niderlandami wciąż jeszcze ciąży groźna ręka Kalwina; teatry nasze nie otrzymują żadnej subwencji, ani państwowej, ani prywatnej... a, co gorsza, ani państwo ani publiczność nie uważają, że teatr jest rzeczą niezbędną!

Zyciorysy, jakie szkicuje nam holenderska pisarka wypadają tem ciekawiej, że pani Ammers-Kueller jest nie tylko literatką, ale urodzoną dziennikarką, nie objawia bowiem żadnej naiwności w stosunku do tego, co jej opowiadają, słucha krytycznie i wale się z tem nie tai przez grzeczność dla opisywanych „modeli”. Niejedna na boku rzucona uwaga ma w sobie jakby pikantny uśmieszek, który mówi niejako: my kobiety rozumiemy się... Lecz niema w tem żadnej złośliwości i nic na tem nie cierpi pelen szacunku entuzjazm, z jakim autorka odnosi się do przedstawionych przez siebie istotnie niecodziennych kobiet.

* Jovan Ammers - Kueller. — „Portrety kobiet wybitnych”. Z przedmową J. P. Kaczkowskiego. Książnica - Atlas, Lwów — Warszawa.

Książka jest ilustrowana fotografiami, lecz żywiej i więcej, niżeli z klisz, dowiadujemy się o wyglądzie portretowanych kobiet z tego, jak je pani Ammers-Kueller, opisuje co do postaci i zachowania. Ze szczególną starannością podkreśla np., że dzisiejsze intelektualistki odbiegły daleko od zaniedbanej i zmęczycielskiej „niebieskiej pończochy” anno domini. Przeciwnie, starają się być jak najbardziej kobiece, o wygląd swój dbają starannie, zaczynając od toalet, a kończąc na umiejętnym „zrobieniu” twarzy sposobami kosmetycznymi. Ze np. Elżbieta Arden jest swoją własną żywą reklamą, to całkiem zrozumiałe, ale kobieta-profesor, Charlotta Buehler, tak samo chce być ładną i uroczą. A tylko Madeleine Vionnet, wielka królowa paryskiej mody, chodzi w bylejakiej sukience i zupełnie się nie „robi”, zapewne dlatego, aby ziszcilo się jeszcze raz przysłówie o szewcu, który chodzi bez butów.

Świetnie przełożone przez J. P. Kaczkowskiego, naszego konsula w Holandji, a wybitnego literata (którego przekład na niemieckie „Chłopów” był pierwszym tłumaczeniem Reymonta na języki obce) są „Portrety kobiet wybitnych” lekturą naprawdę pasjonującą, przynajmniej były taką dla mnie i nie wątpię, że wielu mężczyzn zdanie moje podzieli. A kobiety? Będą czytały napewno trochę inaczej, ale myślę, że się nie oprą. Wielkie kariery kobiece, zrobione w polityce, w kosmetyce, w teatrze, w pielęgniarstwie, w tańcu, w nauce i w „wielkiej krawieczechyżnie”. Jest nad czem pomyśleć, a pewnie i westchnąć. Bo chociaż wiadomo, iż nie jest od kobiet dalsze, niż zazdrość względem innych kobiet, lecz cichutkie westchnienie to jeszcze nie grzech i nawet mężczyzna nie będzie się nad niem wydziwiał...

W. N.

„Szkice literackie”. Jan Świerżowicz, polonista, jest autorem licznych szkiców literackich, drukowanych przeważnie w „Ruchu Literackim” i w „Gnieźnieńskim Lechu”. Szkice te posiadają nie tylko wartość przemijającą dziennikarską, — zasłużyły w pełni na wydanie książkowe, które właśnie się ukazało. Zebrał ich autor około trzydziestu, mniejszych i większych rozmiarami; złożył się poważny, dwie i pół setki stron liczący tom. (J. Świerżowicz: „Szkice literackie”. Grodzisk 1936).

Treść jest bardzo różnorodna: od szkiców o Mickiewiczu i Słowackim, aż do najnowszych pisarzy polskich i obcych. Niektóre pisane na marginesie wychodzących książek, inne przynoszą ciekawe i pogłębione studia nad pewnymi zjawiskami literackimi. Znajdziemy tu m. in. szkice porównawcze: Słowacki i Maeterlinck, Słowacki i Balzac, Dmowski i Wyspiański, szkic o polskiej pieśni religijnej, o powieściach ze wsi polskiej, o pamiętnikach chłopów. Z obcych pisarzy poświęca p. Świerżowicz szkice: m. in. Papiniemu, Galsworthy'emu, Hebblowi, Amielowi, Sforzy i in. Z polskich — poza Mickiewiczem i Słowackim — Trentowskemu, Norwidowi, Hoene-Wrońskiemu, Potockiej, Berentowi, Micińskiemu, J. K. Kochanowskiemu, Suchołolskiemu, Marcinowskiemu, Wołosznowskiemu, Lutosławskiemu. Pod tytuł książki brzmi: serja pierwsza. Z zainteresowaniem czekamy na dalsze serie tych ciekawych, pogłębionych szkiców literackich. (tk)

„IPS” I BRAZYLJA

Wychodztwo nasze w Brazylii jest najmniej zagrożone wynarodowieniem, przebywając w kraju napół dzikiem o mniej atrakcyjnej kulturze, niż francuska czy północno-amerykańska. Żyje w dużych skupiskach, mówi wylacznie po polsku, ale wymaga starannej i pieczołowitej opieki i zasługuje na nią. Ministerstwo Spraw Zagranicznych wysłało od czasu do czasu młodych pisarzy do kolonii polskiej w Kurytybie, aby wrażliwością artystyczną chwytały te strony zagadnienia, których nie dostrzegają miejscowi działacze, a po powrocie do kraju popularyzowali sprawę tej naszej placówki za pośrednictwem dzieł opartych na nowym i egzotycznym doświadczeniu.

Nie był szczęśliwym wybór na taką misję p. Zbigniewa Uniłowskiego. Okazuje się to ze świeżo przezeń opublikowanej książki p. t. „Żyto w dżungli” (Warszawa, 1936, str. 272). Wychowany w atmosferze „Wiadomości Literackich” i warszawskiej gieldy literackiej

ŻYCIE KULTURALNE

KRAJOZNAWSTWO

Pol. Tow. Krajoznawcze odbędzie zebranie dziś, w sobotę, 28 b. m. o godz. 18 w Sali Sniadeckich (ul. Fredry 10, Coll. Medicum). Na porządku obrad — odczyt p. A. Langerza z Bydgoszczy p. t. „Znamienne cechy kultury ludu polskiego”.

LITERATURA

PAL w Katowicach. Jutro, jak już donosiliśmy, odbędzie się w Katowicach posiedzenie Akademii Literatury, poświęcone uczczeniu poety śląskiego ks. Norberta Bończyka w półwiecze wydania jego „Góry Chelmskiej”. Akademicy będą również w teatrze na Rostworowskiego „Niespodziance” i zwidzą hutę „Florian”. Zabawią do niedzieli włącznie.

TEATR

Caramba nie żyje. Amatorzy opery włoskiej niejednokrotnie spotykali się z nazwiskiem „Caramba”. Nosił je najwybitniejszy włoski kostjumer, właściciel największego chyba na kontynencie zakładu wytwarzania kostjumów teatralnych. Tymczasem nazwisko to było pseudonimem i to dość oryginalnym, gdyż „Caramba” jest po hiszpańsku dość mocnym przekleństwem. Właściwym nazwiskiem tego bardzo wybitnego w swoim fachu artysty było Luigi Sapelli. Zrazu był Sapelli rysownikiem - karykaturzystą, następnie przeszedł do teatru i zyskał sobie uznanie, pracując ostatnio dla największych scen z La Scalą na czele.

w kawiarni „Ipsu”, ten ciekawie kiedyś zapowiadający się pisarz budzi obawę, że zmarnuje swą indywidualność artystyczną. Podróż brazylijska nie pobudziła wcale, jak się zdaje, wyobraźni twórczej p. Uniłowskiego. Z książki przebija znudzenie, zawód, tęsknota za wygodnym krzeselkiem w „Ipsie” wśród błyskotliwych przyjaciół literackich, a także bardzo nieprzyjemny egotyzm, wypełniający większą część treści. Dowiadujemy się szczegółowo co autor jadł na śniadanie, na czym spał, że miał mdłości z przepicia, i że mu działał na nerwy towarzysz podróży. O emigracji, która była celem jego podróży, nie dowiadujemy się nic, bo ciągle słyszymy, że temat ten autora nudzi. Nie brak też popisów wian się tanim „antyklerykalizmem”. P. Uniłowski wydaje się bardzo dumny z tak „postępowych” przekonań, z tego, że mu się nic nie podoba i że zdołał z egzotycznej podróży nie wynieść żadnych wrażeń poza czysto fizycznymi doznaniem niewygód. Że niby nie tak łatwo mu zaimponować. Przykra książka, świadcząca o degeneracji wybornie zapowiadającego się talentu.

A. Mikułowski.

Warszawa.

O dusze dziecka. Hugh Walpole zajmuje dziś naczelną stanowisko w powieści angielskiej, przynajmniej oficjalnie, tj. u krytyków, którzy nie uznają zbyt śmiałych eksperymentów, a także u publiczności, która woli pisarzy trzymających się tradycji. Niestety i on pisze, jak cały szereg rodaków z wiele. Wyszła właśnie trzecia powieść Walpole'a od ukończenia jego ogromnego cyklu o rodzice Herriessów. Jest to „Modlitwa za syna” („A Prayer for my Son”. Londyn, Macmillan, 1936). Akcja toczy się na Północy, która stanowi dla autora ulubione tło. Centralna postać to człowiek stary o silnej woli i brutalnych metodach postępowania. Uważa on, że powiniem być został dyktatorem i rządzić ludźmi, ale życie go zawiodło. Pragnie tedy wpoić tę psychikę wnukowi. Między stercem a matką chłopca toczy się walka o duszę dziecka. Wygra matka. Głównymi zaletami powieści są charakterystyka dziecka i parę scen o charakterze dramatycznym. (W. T.).

Nowe książki. Na półkach księgarskich ukazały się, nakładem Księgarni św. Wojciecha: praca ks. dr. Władysława Spikowskiego pt. „Nasz udział we Mszy św.” oraz zbiór egzort nowoczesnych ks. Alojzego Ligudy, S. V. D. pt. „Naprzód i wyżej”!

Książki nadesłane

Ks. Alojzy Liguda S. V. D.: „Naprzód i wyżej”! Egzorty nowoczesne. Poznań. Nakł. Księgarni św. Wojciecha.
M. S. Gillet Z. K.: „Kształtowanie charakteru”. Przekł. J. Suchołolskiej. Poznań 1936. Księgarnia św. Wojciecha.
Ks. Józef Teodorowicz, Arcybiskup: „Od Pahwy do Mesjasza”. Poznań 1936. Nakł. Księgarnia św. Wojciecha.
Johan Bojer: „Nowa świątynia”. Powieść. Tłum. L. Belmont. Warszawa 1936. Biblioteka „Kurjera Porannego”.
Quintus Horatius Flaccus: „Pieśni ksiąg czworo”. Przet. T. F. Hahn. Lublin. 1936. Druk. „Narodowa”.
Bolesław Dobosz: „Głos kamieni”. Powieść. Toruń 1936. Nakł. Ludowej Spółdzielni Wydawniczej.

NAUKA

Z Warszawskiego Tow. Naukowego. Na dorocznym walnym zebraniu Towarzystwa ogłoszona została lista nowoprzyjętych członków. Członków zwyczajnych, miejscowych i zamiejscowych przyjęto 24 Członków korespondentów — 29. Z Poznania członkami T. N. W. mianowani zostali: członkami zwyczajnymi zamiejscowymi sekcji nauk ekonomicznych i prawnych przy wydziale drugim pp. prof. Cz. Znamierowski i prof. F. Znaniecki, a członkiem korespondentem wydziału II nauk historycznych, społecznych i filozoficznych — dyr. S. Bodniak.

W NAUKOWYM POZNANIU

Komisja Historyczna T. P. N. odbędzie zebranie w poniedziałek, 30 b. m. o godzinie 18 w Archiwum Państwowym. Na porządku dziennym — referaty naukowe: dyr. M. Gumowskiego i prof. A. M. Skalkowskiego.

Oddział Poznański Pol. Tow. Historycznego odbędzie posiedzenie we środę, 2 grudnia b. r. o godz. 18 w Seminarjum Historycznym (Coll. Minus, III p.). Na porządku dziennym referat prof. Zygmunta Moczarskiego p. t. „Wędrowki przedhistoryczne i wczesnohistoryczne zwierząt domowych w Europie”.

Polacy na kongresie tomistycznym. W Rzymie obraduje międzynarodowy kongres filozofii św. Tomasza z Akwinu. Polskę reprezentują następujący duchowni: ks. rektor Kowalski, ks. prałat Zychliński, ks. prof. Kwiatkowski i Chojnacki.

75.000 osób zwidziło dotąd osadę biskupią. Według dokładnych obliczeń liczba osób, które zwidziły prasłowiańską osadę bagienną, na półwyspie jeziora biskupińskiego w pow. znińskim dochodzi do 75 000. W roku 1934, w okresie jednego miesiąca — 8 000 osób, w roku 1935 w okresie 4 miesięcy 35 000 osób natomiast w roku 1936 w okresie 4 miesięcy ponad 26 000. Wycieczek najróżniejszych przybyło 600. Z zagranicy przybyło ponad 300 osób oraz 6 wycieczek. — Przy sposobności zwiedzano także miasto Znin, w Wenecji ruiny zamku z XIV wieku wzniesionego przez Mikołaja Nalecz zwanego „Djabłem Weneckim”, Gasawę oraz Marcinkowo Górne z pomnikiem Leszka Białego. (zar.)

RUCH REGIONALNY

Z przeszłości Kujaw. Historyk Kujaw Nadwiślańskich i badacz folkloru kujawskiego, p. prof. K. Masłowski, wygłosił odczyt we Włocławku w gimnazjum p. t. „Z przeszłości Kujaw”. (Im)

MUZYKA

Cortot grał w Berlinie z wielkim powodzeniem „Voelkischer Beobachter” nazywa jego grę „ideałem romańskiej pianistyki”.

Perosi napisał Requiem, całkowicie utrzymane w stylu gregoriańskim. Prasa włoska donosi, że napisał je w ciągu 7 godzin.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Rzeźby z węgla wystawiono w liczbie 250 na regionalnej wystawie przemysłu artystycznego i grafiki w Sosnowcu. Wykonali je górnicy, wśród których ujawniło się kilka poważnych talentów.

VARIA

Wystawa pracy katolickiej w Częstochowie. Stowarzyszenia religijne w Częstochowie organizują wystawę prasy katolickiej, która otwarta będzie 4 grudnia i potrwa kilka dni. (Im)

O spółdzielniach rolniczych. Zasłużony pionier spółdzielczości w Polsce b. prezydent, prof. Stanisław Wojciechowski wydał w Księgarni św. Wojciecha dzieło pt. „Spółdzielnie rolnicze”, w której opisuje rozmaitego typu spółdzielnie w Danji, Belgii, Niemczech, Francji, Kanadzie i w Stanach Zjednoczonych.

Pisma nadesłane

„Muzyka Polska”. Zesz. V. Treść: Dr. J. M. Chomiński: „Fortepianowa twórczość Karola Szymanowskiego”. — Dr. S. Furmaniak: „Muzyka w filmie”. — M. Kondracki: „Opera Warszawska, jej przeszłość, zadania i możliwości rozwoju”. — S. Szpinalski: „Migawki z podróży do Ameryki”. — Sprawy dan. — Z ruchu muzycznego w Polsce. — Konkurs kompozytorski. — Z Toruń. — Kronika. — Artykuły muzyczne w czasopiśmie. — Wydawnictwa nadesłane. — Adr. Red. Warszawa, Mazowiecka 7, m. 22.
„Przyroda i Technika”. Zesz. 9. Treść: R. Kuntze: „Biologiczne zwalczanie brudnicy nieparki w Ameryce Północnej”. — M. Ostroch: „O narzędziach do zabiegów operacyjnych na żywej komórce”. — K. Karczewski i M. Holuj: „Witaminy”. — B. Hallecki: „Ewolucja i rewolucja w dziejach ziemi”. — A. Battaglia: „Przemysł węglowy na nowych drogach”. — M. Domański: „O zakłóceniach w odbiorze radiowym i sposobach ich usuwania”. — Sprawy bieżące. — Postępy i zdobycze wiedzy. — Rzeczy ciekawe. — Co się dzieje w Polsce? — Ruch naukowy i organizacyjny. — Książki nadesłane. — Przegląd czasopism. — Rozrywki umysłowe. — Adr. Red. Warszawa, Hoża 23 m. 6

DZIAŁ GOSPODARCZY

Doniosła inicjatywa w zakresie polszczenia branży ubezpieczeniowej

Poniższe uwagi otrzymaliśmy z warszawskich sfer ubezpieczeniowych:

Jak niejednokrotnie na tem miejscu pisaliśmy, wśród nienormalności naszego życia gospodarczego na uwagę zasługuje zupełny prawie zanik polskiej własności w zakresie tak poważnego odłamu gospodarki krajowej, jakim jest prywatna asekuracja. Taki układ stosunków w branży ubezpieczeniowej nie leży w interesie krajowego życia gospodarczego. Punkt ciężkości zagadnienia tkwi w tem, że zakłady ubezpieczeń, szczególnie prowadzące dział ubezpieczeń na życie, są specyficznym rodzajem instytucji finansowych, gromadzących ze środków krajowych do olbrzymich z czasem dochodzących rozmiarów sumy rezerwy na świadczenia ubezpieczeniowe, gospodarka więc temi rezerwami powinna iść po linii interesów krajowych. Oczywiście, większa jest gwarancja, że dział się tak będzie, o ile dany zakład wszystkimi swymi stosunkami związany jest z krajem, gdzie jest jego siedziba, niż wtedy, gdy ma się do czynienia z zakładem, kierowanym przez ośrodki finansowe zagraniczne, mające na widoku własne interesy, niezawsze idące po linii interesów krajowych.

Dlatego smutny stan zależności naszej asekuracji od zagranicy stanowi dla polskiego organizmu gospodarczego rangę, pozostającą w stanie zapalnym. W innych gałęziach gospodarki polskiej, nie wyłączając przemysłu górnośląskiego, znać postęp w polszczeniu poszczególnych branż w ciągu okresu naszego bytu niepodległego, natomiast w zakresie ubezpieczeń wszystko działa się dotąd na odwrót, gdyż systematycznie wyzbywaliśmy się na rzecz zagranicy własnej substancji majątkowej.

Przyczyn tego zjawiska szukać należy głównie w wielkiej prężności oddawna dobrze zorganizowanego i silnego finansowo przemysłu ubezpieczeniowego zagranicą, który widzi w Polsce, jako państwie kilkudziesięcimiljonowym, wielkie perspektywy rozwoju z uwagi na małe u nas zastosowanie idei ubezpieczenia prywatnego. Tymczasem nasz kapitał w stosunku do branży ubezpieczeniowej nie wykazywał dotąd zbyt wielkiego zainteresowania z uwagi na to, że mamy stale wiele potrzeb kapitałowych w innych dziedzinach, które trzeba pokrywać, poza tem branża ubezpieczeniowa jest działem gospodarki krajowej o właściwościach na tyle specjalnych, przy tem wymagającym znaczących kapitałów, że nie budziła dotąd zbyt wielkiego zainteresowania kapitału krajowego.

Jednak afera „Feniksa” zwróciła powszechną uwagę na nienormalność układu stosunków ubezpieczeniowych w Polsce. Świadome istotnego położenia czynniki polskie zaczęły myśleć o tem, by nareszcie wystąpić z inicjaty-

wą ujęcia sprawy ubezpieczeń w polskie ręce z uwagi na wagę ubezpieczeń prywatnych w gospodarce krajowej wogóle i ze względu na dobre widoki rozwoju tej branży u nas, o ile będzie w rękach polskich, w szczególności. W poszukiwaniu środków finansowych i sposobu zrealizowania zamierzeń postanowiono sprawę załatwić w ten sposób, że sfinansowanie przedsięwzięcia oddano w ręce zorganizowanego kapitału polskiego w Komunalnych Kasach Oszczędności z warunkiem pociągnięcia do danej akcji i innych czynników polskich służących na równi z ubezpieczeniami idei oszczędności, jak np. spółdzielczość.

Jeżeli idzie o sposób stworzenia placówki ubezpieczeniowej, postanowiono przejść istniejące od 1919 r. T-wa „Przyszłość”, będące do niedawna w rękach upadłego T-wa „Feniks”. Transakcja przejścia w ręce polskie „Przyszłości” została już dokonana, gdyż akcja nominalnej wartości zł. 1.000.000 zostały wykupione zagranicą za niską cenę zł. 75.000, co uważać należy za transakcję nader udaną, bowiem według oszacowań rzeczoznawców wartość wewnętrzna nabytego przedsiębiorstwa wynosi około zł. 1.000.000. Przytem otrzymano przedsiębiorstwo w pełni biegu, wymagające tylko przestawienia i uregulowania pracy stosownie do wymagań polskiej racji stanu, dążąc do tego, aby nowokreowany polski zakład ubezpieczeniowy stał się wzorowym zakładem w branży, mogący służyć jako przykład dalszych poczynań w tym zakresie. Oczywiście, ten polski zakład z chwilą zakończenia swej organizacji wejdzie w porozumienie z innymi nielicznymi zakładami polskimi celem ustalenia harmonijnej współpracy dla dobra asekuracji w polskich rękach.

Mając załatwioną sprawę ujęcia w polskie ręce placówki w postaci T-wa „Przyszłość”, pozostaje do przeprowadzenia jej sfinansowania, t. zn. podniesienia kapitału akcyjnego do obowiązujących norm prawnych dla zakładów ubezpieczeń. Akcję z tego zakresu przeprowadzają właśnie w chwili obecnej Komunalne Kasy Oszczędności całego państwa, subskrybując z własnych środków rezerwowych udziały w kapitale akcyjnym, którego wysokość została ustalona na kwotę zł. 2.500.000. Jest nadzieja, że subskrypcja

Prz. 8 413-48.116

Wielkopolska stoi solidarnością społeczną i gospodarczą. — W imię tej solidarności popierajmy kupca - Polaka! Ani jeden grosz do obcej kieszeni! — Omijajmy sklepy i domy towarowe żydowskie!

zostanie przeprowadzona w szybkim tempie i zasługą zorganizowanego kredytu komunalnego będzie, że nowy zakład ubezpieczeń, obecnie całkowicie polski, stanie się tem ośrodkiem pracy polskiej, który wspólnie z istniejącymi zakładami polskimi skieruje ten dział gospodarki krajowej na właściwe tory. Odtąd Polska musi przestać być polem eksperymentów dla obcego kapitału, gdyż ten w swej działalności u nas liczyć się będzie musiał z silną rodzimą branżą asekuracyjną.

Ces.

Przyp. Red. Zamieszczając powyższy, nadesłany nam artykuł, pragniemy zaznaczyć, iż zachodniopolski rynek ubezpieczeniowy jest dostatecznie obsłużony przez czysto-polskie instytucje ubezpieczeniowe, mające w Poznaniu swoje centrale. O ile tow. „Przyszłość” zdoła wyprzeć zagraniczne i żydowskie placówki z rynku innych części państwa, spełni niewątpliwie zadanie pożyteczne i w pracy tej towarzyszyć mu będzie życzliwość społeczeństwa.

Nowe drogi eksportu polskiego do USA

Badania na miejscu w Stanach Zj., przeprowadzone przez Targi Pozn., dowiodły, że najwłaściwszą formą ubiegania się przez przemysł polski o rynek amerykański, jest wysyłanie towaru o wybitnych cechach indywidualnych, a nie naśladownictwo towaru dumpingowanego przez kilkadziesiąt krajów — w U. S. A., albowiem ceny tego towaru są niższe nawet od japońskich, a co dopiero od kosztów własnych polskiej produkcji.

Na tym jednym z najtańszych na świecie rynków, jakim jest U. S. A. w chwili obecnej, możemy w setkach wypadków powtórzyć to, cośmy uczynili w dziedzinie szynek w puszkach, które w najwybredniejszych restauracjach od Nowego Jorku do Los Angeles, są wyszczególnione pomiędzy strasburskimi gęsiami wątróbkami, salami węgierską, ostrygami z Vancouver i innymi najdroższymi specjalami. Pragnąc zademonstrować typ artykułu, jaki interesuje Amerykę, Targi Poznańskie zawarły umowę z Polsko-Amerykańską Izbą Handlową w Nowym Jorku, by ta ostatnia na przyszłe Targi zebrała kolekcję wzorów kilkuset towarów z dziedziny produkcji drzewnej, włókienniczo-konfekcyjnej, galanterijnej i spożywczej, z którymi Polska mogłaby pod własną firmą wejść na rynek amerykański.

Ten praktyczny wysiłek organizacji polskiego eksportu jest wszędzie witalny z uznaniem i ściąganie na Targi Poznańskie wielu fabrykantów i eksporterów polskich. Jednocześnie przybędą ze Stanów Zjednoczonych odbiorcy, zarówno komisjonerzy wielkich przedsiębiorstw jak i samodzielni kupcy Amerykanie i Polacy, w celu nawiązania kontaktu z przemysłem polskim na podstawie wystawionych wzorów amerykańskich i eksportowej produkcji polskiego przemysłu, pokazanej na Targach.

Wyjaśnienie

W związku z ostrzeżeniem zamieszczonym w naszym dziale w nr. 546 z dn. 24 listopada br., Wielkopolski Związek Chrześcijańskich Zrzeszeń Kupieckich wyjaśnia, że ostrzeżenie przed osobnikiem, podającym się za red. Szymczaka, który wyludza kwoty na akcję antyżydowską i antyboleszewicką, nie dotyczy p. Józefa Szymczaka, zamieszkałego w Poznaniu przy ul. Rybakiej 21, m. 9, który jest wydawcą czasopisma „Bez Pardonu”.

go, miały raczej charakter fragmentaryczny. Chodziło m. in. o uregulowanie eksportu polskiego węgla do Włoch, który był wyłączony z ogólnej kwoty polsko-brytyjskiego układu. W wyniku przeprowadzonych pertraktacji ustalono kontyngent na I kwartał 1937 r. w wysokości, która umożliwia umieszczenie w tych ramach również eksportu polskiego do Włoch.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Wyłączenie ofiar na pomoc zimową z podstaw wymiaru podatku dochodowego.** Związek izb przem. i handlowych zwrócił się do min. skarbu o wydanie zarządzenia, idącego w tym kierunku, ażeby ofiary na pomoc zimową — złożone zarówno w gotówce jak i w naturze — podlegały wyłączeniu z podstaw wymiaru podatku dochodowego. Z uwagi na to, iż akcja na rzecz pomocy zimowej jest w pełnym toku, a realizowanie przedstawionego wniosku niewątpliwie skłoni płatników do deklarowania znaczniejszych ofiar, Związek izb podkreślił w swym memorjale konieczność możliwie rychłego zrealizowania przedstawionego wniosku.

Z KRAJU

(k) **Ustawodawstwo gospodarcze.** W nr. 88 Dziennika Ustaw R. P. z dnia 27 bm. ukazał się m. in. dekret Prezydenta R. P. o popieraniu ruchu inwestycyjnego na obszarze województw wschodnich (poz. 614). Poza tem opublikowane zostało rozporządzenie min. skarbu w porozumieniu z ministrami przem. i handlu oraz rolnictwa i reform rolnych o obniżeniu cel wywozowych na niektóre artykuły gdańskiego przemysłu, gdańskich rekedzieli, oraz gdańskiego rolnictwa (poz. 616).

(k) **Dochody i wydatki państwa.** Dochody skarbu państwa w okresie 7 miesięcy roku budżetowego 1936/37 w stosunku do odpowiedniego okresu roku budżetowego 1935/36 wzrosły znacznie, gdyż z 1.112.787 tys. zł do 1.234.992 tys. zł, czyli o 122.205 tys. zł. Równocześnie wydatki państwa obniżyły się o 69.403 tys. zł, mianowicie z 1.303.941 tys. zł. w miesiącach roku budżetowego 1935/36 do 1.234.538 tys. zł w okresie 7 miesięcy roku budżetowego 1936-37. Dzięki zwiększeniu się dochodów przy równoczesnym spadku wydatków powstała lekka nadwyżka dochodów, która wyraża się w okresie 7 miesięcy bież. roku budżetowego, t. j. od 1 kwietnia do 31 paź-

dziernika 1936 r. kwotą 454 tys. zł. W analogicznym okresie r. 1935 zaznaczył się natomiast deficyt budżetowy w wysokości 191.154 zł.

(k) **Obowiązek zgłaszania zakładów pracy przez pracodawcę.** Pracodawca jest obowiązany w razie założenia zakładu pracy lub przyjęcia po raz pierwszy do zatrudnienia pracowników, zgłosić Ubezpieczalni Społecznej zakład pracy na właściwym formularzu (nr. 7), równocześnie ze zgłoszeniem pracowników, w ciągu 7 dni. Jeżeli siedziba zakładu pracy znajduje się poza siedzibą Ubezpieczalni lub jej oddziału, wówczas pracodawca powinien dokonać tego obowiązku najpóźniej w ciągu 10 dni. W powyższych również terminach pracodawca powinien zgłaszać wszelkie późniejsze zmiany.

(k) **Zwyżka cen lnu.** Swego czasu donosiliśmy o znacznej zwyżce cen jedwabiu prawdziwego, wełny i bawełny. W uzupełnieniu tej wiadomości podajemy, że podrożał również len o 3-5%. Zwyżka ta jest niezrozumiała, gdyż surowiec jest pochodzenia wyłącznie krajowego. Zatem wytłumaczyć to można jedynie podciąganiem cen przy zwyżce cen artykułów pokrewnych. Cena jedwabiu sztucznego, utrzymała się na poziomie cen z okresu jesiennego r. ub. W 95% jedwab sztuczny, jaki ukazuje się na naszych rynkach — jest towarem pochodzenia krajowego. Z prawdziwą satysfakcją skonstatować można doskonały rozwój naszego przemysłu jedwabiu sztucznego a co najważniejsze, że przemysł ten przystosował się już w zupełności do wymogów naszego rynku, co dotąd nie miało miejsca. Zwyżka cen surowca nie pociągnęła za sobą poważniejszej zwyżki cen wyrobów gotowych na rynku Wielkopolskim. (az)

Z ZAGRANICZY

(z) **Rokowania węglowe w Londynie.** Odbyte ostatnio w Londynie rokowania węglowe, w których wzięli udział przedstawiciele polskiego przemysłu węglowe-

Krótkie informacje gospodarcze

— W ramach istniejących kontyngentów min. przemysłu i handlu zaleciło udzielać pozwolenia na przewóz błon fotograficznych i wstęg kinematograficznych, nienasświetlonych. Pozwolenia te wydawane są przez centralną komisję przyzwoła po uzyskaniu opinii rady naczelnej przemysłu filmowego w Polsce.

— Wydobycie węgla kamiennego w Polsce w październiku r. b. wyniosło 3.157 tys. tonn wobec 2.692 tys. tonn we wrześniu r. b. i 2.826 tys. tonn w październiku r. ub. Ogólny zbył węgla kamiennego w październiku wzrósł o 581 tys. tonn w stosunku do września r. b. i wyniósł 3.075 tys. tonn.

— Produkcja koksu w październiku wzrosła w porównaniu z wrześniem o 14 tys. tonn do 151 tys. tonn, ogólny zbył koksu wzrósł o 20 tys. tonn do 196 tys. tonn.

— W miejscowości Stara Huta pow. wilejskiego, kilku bezrobotnych hutników uruchomiło hutę szklaną na zasadach spółdzielczych.

— W Pucku, Wejhercwie i okolicy nastąpiła ostatnio zniżka cen chleba z 33 do 31 gr za kg.

— W Helsingforsie odbędzie się od 10 do 18 kwietnia 1937 r. Targi nowości technicznych. Udział brać mogą również producenci obcokrajowi nowości technicznych, nie wyrabianych w Finlandji.

— Dochody netto amerykańskich towarzystw kolejowych wykazują w r. b. rekordowe cyfry. W pierwszych 9 miesiącach r. b. wyniosły dochody netto Pennsylvania Railroad 59 milionów dolarów wobec 49 milj. w odpowiednim okresie 1935 r., dochody New York Central 32,7 miljonów wobec 23,3 milj., Great Northern 16,2 milj. wobec 14,9 milj., Illinois Central 9,8 wobec 7,5 milj., Northern Pacific 5,7 wobec 3,2 milj. dolarów.

FELJETON KULTURALNY

Braniccy i inne „B”

Napisał dr. Feliks Pohorecki

Galeria z 19 postaci — Córka carycy Katarzyny II żoną polskiego hetmana — „Inwalida Cytery” — Bogactwo Krezusa, skąpstwo Harpagona — Główny twórca Targowicy — Polak magnatem francuskim — Zasłużeni w Polsce i dla Polski — Polska cukrownia w Mandzurji — Przeszło 40 Wielkopolan — Brezowie i Bronikowscy — Dwaj bracia: generał turecki i książę — Nie zapominajmy o tem cennem wydawnictwie!

przedziwną punktualnością ukazał się nowy, dziesiąty już zeszyt „Polskiego Słownika Biograficznego”, który jako zeszyt piąty zamyka II-gi tom tego świetnego wydawnictwa Polskiej Akademii Umiejętności. Energja i pracowitość głównego redaktora prof. Wł. Konopczyńskiego zdołała zorganizować to wielkie przedsięwzięcie naukowe, ulepszone z każdym nowym zeszytem, mimo rosnących wciąż trudności.

Jak cały drugi dom śmiało można nazwać tomem bolesławowskim, skoro opracowano w nim aż 35 życiorysów naszych piastowskich Bolesławów, z Chrobrym na czele, tak najnowszy ten zeszyt jest z pod znaku Branickich. Mamy w nim bogatą galerję 19-tu Branickich z różnych wieków i z dwu rodów, starożytniejszego Gryfitów i młodszego Korczaków. Co za świetna różnorodność typów!

Długi szereg otwiera w „Słowniku” Aleksandra hr. Branicka (ur. 1754, um. 1838), żona hetmana Franciszka Ksawerego herbu Korczak, pierwotna córka w. ks. Katarzyny, późniejszej carowej i Sergiusza Sałtykowa. Usunięta z dworu carskiego przez carową Elżbietę zaraz po urodzeniu, która w jej miejsce podsunęła niemowlę niewiadomego pochodzenia, późniejszego cara Pawła, uchodziła Aleksandra oficjalnie za córkę Wasyła Engelhardta i Marty z Potemkinów. Dorósłszy, weszła w związki małżeńskie z dwa razy od niej starszym Franc. Ksawerym Branickim, „inwalida Cytery”. Energiiczna i rżadna niewiasta, ciesząca się poparciem carowej Katarzyny, podniosła i uporządkowała olbrzymia fortunę Branickich, obejmującą 217 majątków ze 120.000 dusz, a oceniana wówczas na 28 milionów rs. Skapa do śmierci, w obszernym pokoju w Białej-

cerkwi przechowywała w beczkach worki pełne złota i srebra, a po kątach sztaby złota. Trzymała kilka tysięcy nadwornych kozaków na swoim żołdzie — ale dwie panny respektowe na jej dworze miały powierzone sobie, jako jedyne zajęcie, skrzętne zbieranie kawałków pozostałych świec woskowych i odsyłanie ich do fabryk, aby, broń Boże! najmniejsza ich częsteczka nie zmarnowała się. Meza szczerze kochała, mawiając w starości: „Szkoda tylko, że Branio królem nie został, byłem ja pozwolila”.

„Branio”, znawca tajemnic alkw petersburskich, na służbie wojskowej znalazł się jak mało kto w otoczeniu króla Stanisława Augusta. Otrzymał wielką buławę hetmańską, zasilony dochodami z Białocerkiewszczyzny, u niezależnił się od Stanisława Augusta, bo z samej Białej Cerkwi miał 750 tysięcy rocznego dochodu. Obok Seweryna Rzewuskiego i Szczęsnego Potockiego był głównym twórcą konfederacji targowickiej. Ostatnie lata spędził w komforcie Białej Cerkwi, mówiąc o sobie:

— Nie jestem cudzoziemcem, bom się w Polsce urodził, nie jestem Polakiem, bo Polski niema.

Ale uważał się za coś lepszego od Rosjan.

Synem Aleksandra i Franciszka Ksawerego Branickich był Władysław (um. 1843), który mimo swej rosyjskiej kariery wojskowej nigdy nie tail swej polskości. Z jego synów najciekawszym typem był Ksawery (um. 1879). Wyjechał on do Paryża z dużymi kapitałami i tam zbliżył się do kół liberalnych i demokratycznych, finansował redagowaną przez Mickiewicza „Tribune des Peuples” i pomógł za 100.000 franków do zorganizowania oddziałów polskich w armii sardyńskiej. W Rosji skonfiskowano mu dobra, ale rzutki hr. Ksawery, jako współzałożyciel potężnego banku „Crédit Foncier”, potroił swój majątek, budował koleje w Afryce, kupił zamek w Montrésor i pałac w Paryżu, wogóle był jednym z najbogatszych ludzi we Francji.

Głośny był w Paryżu z hojności i magnackiej fantazji. Przechodniowi, który mu podniósł laske, rzucił w podziękowaniu złoty zegarek. Wł. Zamojski pisze o nim w pamiętnikach: „Branicki ma dwie rzeczy, które lubi: republikę i bat”. W r. 1863 gorąco popierał sprawę powstania. Nienawidził Austrii i galicyjskich konserwatystów i np. wyzywająco poświęcał hr. Stanisławowi Tarnowskiemu tłumaczone przez siebie z żydowskiego dzieła rabina Schossburga. Braćmi Ksawerego byli Aleksander (um. 1877), kolekcjoner i miłośnik nauk przyrodniczych, zasłużony twórca biblioteki i zbiorów w Suchoj; Konstanty (um. 1884), ornitolog, podróżnik i myśliwy, którego syn Ksawery (um. 1926) założył w Warszawie Muzeum Branickich, objęte w r. 1919 przez Państwowe Muzeum Zoologiczne.

Z innych wybitnych osobistości obejmuje zeszyt biografje sławnego malarza Józefa Brandta (um. 1915), dwu malarzy Józefów Brodowskich, dwu Brodzińskich: mniej sławnego Andrzeja Ksawerego i brata jego Kazimierza (um. 1835), poete i historyka literatury. Jest kilku sławnych lekarzy, jak Wł. Lud. Brodowski (um. 1903), długoletni profesor anatomii patologicznej w Szkole Głównej, a następnie w uniwersytecie warszawskim i wybitny profesor również anatomii patologicznej na Uniwersytecie Jagiellońskim Tadeusz Browicz (um. 1928), którego uczniami, aż do utworzenia wydziału medycznego we Lwowie, byli wszyscy lekarze małopolscy. Sa i dwaj wybitni przemysłowcy na polu naszego cukrownictwa: Bohdan Broniewski (um. 1922), który tyle miał rozmachu i rzutkości, że w r. 1905 zorganizował i założył przy współudziale ziemiaństwa lubelskiego cukrownie Aszihę w Mandzurji, a po wojnie światowej był jednym z współtwórców towarzystw ubezpieczeń Polonia i Vita, oraz Stan. Broniewski (um. 1908), rzutki organizator cukrownictwa i redaktor „Gazety Cukrowniczej”.

Szczególnie obficie zapełniony jest ten zeszyt życiorysami Wielkopolan. Niewątpliwie jest to zasługa pracowitości i skrzętności poznańskich historyków z prof. Ad. Skalkowskim, dyr. A. Wojtkowskim i ks. J. Nowackim na czele.

Na przeszło 140 życiorysów jest przeszło 40 biografij wielkopolskich, od komesa Bronisza (um. ok. 1240), założyciela klasztoru cysterskiego w Paradyżu, do Kazimierza Brownsforda (um. 1925), działacza społecznego i patrona Kółek Włościańskich w Wielkopolsce. Najwięcej Wielkopolan skupiło się w 10-osobowej grupie Brezów i w takiejże grupie Bronikowskich. Wśród Brezów mamy ministra-sekretarza z czasów Ks. Warszawskiego Stanisława i syna jego Eugenjusza, pretensjonalnego powieściopisarza, oraz Józefa, podpułkownika kwaterystrzostwa generalnego Królestwa Kongresowego, ożenionego z Konstancją Mycielską, którego wnuk Alfons, powstaniec wielkopolski i ślaski, a także współorganizator z Ign. Mielżyńskim obecnego 26 p. ułanów, zmarł przed 2 laty w Brazylii.

Wśród Bronikowskich, z dawniejszych wieków są wybitni działacze dysydency, senatorowie-kasztelanowie, z późniejszych dwaj pedagodzy: Antoni, hellenista, profesor gimnazjum M. Magdaleny, a potem w Ostrowie, i syn jego Kazimierz, polonista i germanista; jest i redaktor „Dziennika Poznańskiego” Stanisław Bronikowski. Z trzech Brandowskich był Aleksander proboszczem w Borku wielkop. i historykiem, a brat jego Roch Alfred, filolog, profesorem Uniwersytetu Jagiellońskiego, którego syn Stanisław, dziennikarz, umarł w r. z. w Bydgoszczy. Element burzliwości i romantyczności cechuje życiorysy dwu braci Breańskich: generała służby tureckiej Feliksa Klemensa Breańskiego, i Walerjana Tyberjusza, kapłana, powstańca i emigranta, podczas, gdy egzotycznie przedstawia się kanonik poznański księcia św. Rzymskiego Imperium Maurycego de Broglie, oraz burzliwy życiorys żołnierza i podróżnika Florjana Antoniego Brauneka. Zeszyt ten, a zarazem cały tom II-gi, kończy opis pracowitego żywota Marji Bronsford (um. 1924), niestrudzonej organizatorki tajnych szkół nauczania w okresie pruskiego zaboru.

Oby te nowe życiorysy 40-tu Wielkopolan zyskały „Polskiemu Słownikowi Biograficznemu” przynajmniej tyłuż nowych prenumeratorów z pośród społeczeństwa poznańskiego. Prenumeratę roczną za 1 tom (480 str.), wynoszącą 25 zł, zgłaszać można w biurze wydawnictwa Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, ul. Sławkowska 17.

Dr. Feliks Pohorecki

L w ó w

ECHA WARSZAWSKIE

Warszawa, w listopadzie

Mimo silnej konkurencji kin sprawa frekwencji w teatrach nie wygląda zbyt rozpaczliwie. Kino — kinem, a teatr — teatrem. Są więc nadal tacy, którzy koniecznie muszą w miesiącu conajmniej ze trzy razy pójść do jednego z licznych teatrów. Bardzo to pięknie z ich strony, tembardziej, że to nie „kartkowicze”, lecz widzowie z prawdziwego zdarzenia, wykupujący w kasie normalne bilety.

Jeszcze kilka lat wstecz sensacją było, gdy sztuka szła pięćdziesiąt razy. Dziś to już nie imponujące; musi mieć conajmniej 75 przedstawień, ale lepiej, jeżeli dociągnie do setki, bo wówczas murowane powodzenie na następne dwa miesiące. Wszak w teatrze Malickiej sztuki idą ponad dwieście razy, tyleż przedstawień miała w Polskim „Tessa” i „Matura” w Kameralnym.

Dlaczego więc mówi się o kryzysie teatralnym w Warszawie? Cóż — wobec tego — oznaczają owe rekordy powodzenia? Ano, zbyt dużo trzeba by na ten temat pisać.

Zwrócimy jednak uwagę na jeden odcinek sprawy teatralnej: na operetkę. Przecież dawniej operetka była najgroźniejszą konkurencją teatrów dramatycznych: przyjezdni robili w Warszawie zakupy, wieczorem zaś szli obowiązkowo do operetki; wogóle operetka tu — operetka tu! Oj, były to czasy!

Marlena Dietrich

Ani się podłotkom marzyły Greta, Marleny, czy inne filmówki. Ich miejsce zajmowały — „gwiazdy” naszej operetki: Kaweczka, Mesalka, Nie-wiarowska, czy Elna Gistaet. A dziś, gdzie jesteście, warszawska operetko?

Cisza dokoła, noc jasna, księżyc świeci, pieski wyją. Pani Operetka straciła czar i usunęła się w zacisze.

Przed dwoma laty zanosiło się na odrodzenie i to za sprawą Korolewicz-Waydowej, która wówczas rozpoczęła rządy w gmachu opery. I zdawało się, że wszystko będzie jak najlepiej, że operetka stanie tak, jak za dawnych lat. Ale Korolewicz-Waydowa opuściła gmach Teatru Wielkiego, bo rządy w nim oddano obecnie panu Mazarakiemu.

Próbowali inni wskrzesić dawne dzieje operetki warszawskiej, ale przeważnie z opłakanym wynikiem. W gmachu Wielkiej Operetki na Karowej plajnęło dwóch śmiałków, nie utrzymała się również operetka na ul. Chłodnej, w której występowała znana Poznaniowi Nochowiczówna, oraz Folański. Obecnie Nochowiczówna próbuje szczęścia w rewjach kinowych, a Folański gra epizodzik w filmach.

Zupełnie nieoczekiwanie wyszły w tych dniach dwie nowe próby odrodzenia warszawskiej operetki. Wielką Operetkę na Karowej zajęli nowi ludzie, na otwarcie wystawili „Wesołą wdówkę”, z również znaną Poznaniowi Janiną Kulczycką, teraz zaś zgotowali stolicy sensację, występując z premierą operetki „Zakochana królowa”, w której tytułową rolę śpiewa — słuchajcie! słuchajcie!

— słuchajcie! — Wanda Werminińska, a obok niej amant filmowy Witold Conti i... Wanda Werminińska Antoni Fertner.

Zaledwie kilka dni minęło od premiery, a już pojawiają się głosy, nie wróżące „Zakochanej królowej” spodziewanego przez dyrekcję sukcesu. Na scenie, owszem, ruch jest, kręcą się golonogie girlsy, jest kilka udanych wstawek baletowych, natomiast mało — jak na operetkę — śpiewu. No, i najważniejsze: Werminińska powinna była koniecznie zostać przy operze, a Fertner przy komedji.

Druga próba natomiast jest naprawdę rewelacją i kto wie, czy rybka nie połknie haczyka, t. zn. publiczność jednak zasmakuje — jak dawniej — w operetce. Sprawili to nieobecny Poznaniowi Witold Zdzitowiecki. Zajął przy ul. Śniadeckich salkę drugoekranowego kina „Casino”, zamienił ją na teatr pod nazwą „8.15” i wystawił operetkę „Gaby”. Publiczność przychodzi tłumnie i nie ukrywa wielkiego zdziwienia.

A powody ma! Bo: operetka jest bardzo melodyjna, doskonale wyreżyserowana, a Lucyna Szczepańska w tytułowej roli naprawdę przepięknie śpiewa i coraz bardziej umacnia swą popularność. Całe przedstawienie po-

zostawia miłe wrażenie, co tem bardziej zasługuje na uwagę i podziw, że scena dawnego kina jest raczej scenką i niejeden teatr amatorski pracuje w lepszych warunkach.

W „Gaby” gra także dwóch poznańskich znajomych, mianowicie Stefan Laskowski (występował latem w „Adrii”), oraz Witold Spinger. Pierwszy ma dużą rolę, drugi natomiast tak zwany „ogonek”, a tak się przecież dobrze zapowiadał.

A wogóle — na zakończenie — godzi się jeszcze wspomnieć o dwu ciekawych sprawach ze stołecznego życia teatralnego.

Pierwsza dotyczy Teatru Wielkiego, w którym obecnie — pod dyrekcją Mazarakiego — dokonano szeregu doniosłych zmian, nie pozostających bez wpływu na frekwencję. Mianowicie na parterze i pierwszym piętrze obowiązują panie i panów strój wieczorowy. Ponieważ nie każdy strój taki posiada, dyrekcja idzie „ofiarom kryzysu” na rękę i urządza wśród tygodnia przedstawienia popularne. Warto by w pobliżu opery otworzyć wypożyczalnię toalet i strojów wieczorowych...

Druga sprawa jest pierwszorzędnego kalibru. Kazimierz Junosza - Stępowski, nasz najwybitniejszy aktor teatralny, w sobotę, dnia 28 listopada b. r., zaczyna występy w muzycznej komedji politycznej „Król z parasolem” w... „Cyruliku Warszawskim”!

Junosza-Stępowski na deskach teatru rewjowego! Podobno nawet będzie śpiewał! Co na to p. Szyfman, wódz T. K. K. T.?

Wanda Werminińska

Junosza Stępowski

Odrodzenie Indian

Od nędzy do pieniędzy — Pod kuratelą — Walka o wolność

Niedawno Ameryka przeżywała małą sensację. Niejaka miss Marja Daughton otrzymała katedrę historii sztuki na uniwersytecie Columbja w Nowym Jorku. Nie byłoby w tym jeszcze nic pikantnego, gdyby nie okoliczność, że miss Daughton jest pochodzenia czystej krwi Indianka. Rozumie się, że napływ słuchaczy i słuchaczek jest niezwykły na prelekcje tej czerwonoskórki profesorki, której dziadkowie prawdopodobnie jeszcze zdzierali skórę z głów znieawidzonych białych twarzy.

Być może, że w tem wszystkim mieści się trochę reklamy amerykańskiej, lecz fakt ten bądź jak bądź świadczy o ewolucji, jaką w ostatnich czasach przeżyli Indianie amerykańscy.

Przedewszystkiem zaznaczyć należy, że twierdzenie, jakoby Indianie byli na wymarcu, zostało przez statystykę podważone. Liczba ich jest dzisiaj większa niż przed 50 laty, a i przyrost naturalny Indian przewyższa przyrost rasy białej. Najbardziej zdumiewa wszakże stwierdzenie przez Indian-Office fakt, że Indianie są dzisiaj najbogatszym narodem na świecie. Ogólny ich majątek ocenia się na przeszło 22 miliardów dolarów, czyli że na głowę przypada 60 tys. dolarów.

Oczywiście, nie każdy Indianin jest kreuzem. Jest wśród nich, szczególnie w wielkich miastach, także sporo biedaków, którzy w majątku szczęśliwszych swych pobratymców nie partycypują. Lecz nie zmienia to faktu, że żaden naród na świecie nie posiada tylu milionerów co indjański.

Olbrymi ten majątek zawdzięczają czerwonoskórzy właściwie wyłącznie chciwości białych. Przez dziesiątki lat wypierano Indian z obszarów urodzajnych na terytorja pustynne, aż wreszcie niedobitki ich, w liczbie kilkuset tysięcy umieszczono w rezerwach, których granic nie wolno im było przekraczać. Tamże pędzili potomkowie walecznych wojowników mizerną wegetację, tak iż wyginiecie ich było już tylko kwestją niedługiego czasu.

P.P. Oficerom ku łask. uwadze!

Poznań zastąpi Warszawę w zupełności i oszczędzi kosztów wyjazdu, gdyż najpopularniejsza firma

W. Sewandowski i Ska

POZNAŃ — ST. RYNEK 55. Tel. 12-99

rozszerzyła dział miarowy — angażując do nowozałożonych warsztatów

najwykwintniejszego umundurowania wojskowego

wybitne siły fachowe i zaprasza P.P. Oficerów do skorzystania z usług firmy. Pg 8946-17,19

Asygnaty „Kredyt”

Szkoła dla właścicieli kin w Niemczech

Od roku istnieje w Berlinie specjalna szkoła zawodowa dla właścicieli i dyrektorów kino-teatrów. Szkoła ta może się wykazać szeregiem nader pożytecznych wykładów teoretycznych i praktycznych, na które uczęszczali właściciele kin z całej Niemiec. Wykłady poświęcone były zarówno kwestjom artystycznym jak i gospodarczym, przygotowując dyrektorów kin do należytego spełniania swoich obowiązków.

Kiedy narodziły się szachy

Najlepszy znawca historii gry w szachy, H. J. Murray, stwierdził, iż szachy jako gra powstały w Indjach około r. 575 naszej ery. Stamtąd przedostały się na dwór szachów w Persji i dalej na południowo-wschód. Od Arabów przejęła szachy Europa południowa.

Filmowcy odcieci na wyspie

W wyjątkowym położeniu znalazła się w tych dniach pewna angielska ekspedycja filmowa, odcieci od świata na jednej z wysp w Oceanji. Silna burza zmusiła ekspedycję do wyładowania na małej wyspie Foula, gdzie schroniono się w dzielnicy, romantycznie ciągnących się grotach skalistych. Kiedy minął szturm, stwierdzono z przerażeniem że jacht ekspedycji oderwał się od prowizorycznej przystani i odplynał na ocean. Na maleńkiej wyspie nie znaleziono śladu ludzkiego, co szczególnie przejęło niecierpliwie i do wygód przywykłe artystki filmowe. Jedynym łącznikiem, jaki pozostał tym nowoczesnym robinsonom, to stacja krótkofalowa, przy pomocy której zdołano nawiązać łączność z centralą towarzystwa filmowego w Londynie. Sygnały radiowe i wołanie o ratunek zostały usłyszane. Dyrekcja koncernu filmowego wysłała niezwłocznie samolot, który ocalił wyprawę

PRZECIW GRYPIE
ANGINIE
CHOROBIOM
PRZEZIĘBIENIA

POLSKIE TABLETKI PANACRIN

nr 20 345

Nagle stało się coś niespodziewanego. W Arizonie i Północnym Meksyku, w Oklahoma i Kalifornji zaczęły wystrzelać z ziemi źródła naftowe. Okazało się, że bezwartościowe rzekomo obszary, zamieszkałe przez Indian, mieszczą w swem łonie olbrzymie bogactwa w ropie naftowej. Wypędzić Indian z ich siedzib jakoś nie uchodziło. Trzeba było ich więc wziąć jako współników albo też grube sumy zapłacić za każdy wywłaszczony kawałek terenu. W ten sposób niejedyn szczerp doszedł nagle do ogromnego majątku.

Ponieważ Indianie trwonili łatwo zdobyty majątek, a przedewszystkiem oddawali się nałogowi pijaństwa, powołano w rządzie osobny dla nich departament pod nazwą „Indian-Office”, pod którego kuratelą niejako są Indianie i ich majątki. Od szeregu lat jednakże inteligencja indjańska prowadzi energiczną walkę za zniesieniem tych ograniczeń. Mamy bowiem dzisiaj wśród Indian nietylko milionerów, lecz także lekarzy, inżynierów, adwokatów, urzędników państwowych, którzy w życiu zupełnie dorównują białym Yankeeom. „Księżniczki indjańskie” odgrywają uwagi godną rolę w życiu towarzyskim i artystycznym.

Prędzej czy później zatem padną ostatnie szranki, które dzisiaj jeszcze milionerowi „biały jelen” lub „czarna wrona”, uniemożliwiają pozbycie się swych bogactw, w sposób odpowiadający dzentelmanowi.

W. i P.

Flakon zł 2,- i 3,50

Piękność jest pierwszym darem natury

OCZAR WIRGIŃSKI HAMAMELIS *Este*

użyty przed udaniem się na spoczynek gwarantuje czystość cery, usuwa zmarszczki, wszelkie oznaki starości i przemęczenia.

J. S. STĘPNIEWICZ — POZNAŃ

Pg 8364-S 1448

Roosevelt do Roosevelta

Kuzyn prez. Roosevelta, Filip Roosevelt, zarządza majątkiem rodziny. Wystosował on list do Franklina z zapytaniem: „Twój ojciec powierzył mi zarządzanie Twoim majątkiem. Aby móc z korzyścią przeprowadzać lokaty, proszę Cię, byś zechciał odpowiedzieć mi na te pytania: 1. czy planujesz obniżenie wartości dolara? 2. czy masz zamiar doprowadzić do inflacji? 3. Co zrobisz ze srebrem?”

Prezydent odpowiedział kuzynowi krótko i wesoło:

„Kochany Filipie! Zarządca majątku jesteś Ty, a nie ja”.

A na to Filip:

„Kochany Franklinie, ponieważ nie chcesz mi pomóc w zarządzaniu majątkiem ojcowiskim, sprzedałem wszystkie akcje i kupiłem za uzyskane pieniądze papiery państwowe. Wobec tego zarządca majątku jesteś Ty a nie ja!” X.

Czy w Poznaniu odbył się hold pruski?

Na to pytanie odpowie nam we wtorek, 1 grudnia, o godz. 8,15 wieczorem w Białej Sali Bazarowej

Adolf Nowaczyński

Będzie to wykład rewelacyjny, wydobywający na światło dzienne z mroków dziejowych chwile doniosłe i podniosłe, a zupełnie nieznane.

Bilety w cenie zł 1,50, zł 1,— oraz dla młodzieży po 50 gr. — do nabycia od soboty w Księgarni św. Wojciecha.

Czysty dochód przeznaczony na Fundusz im. ś. p. Bohdana Jarochońskiego dla wdów i sierot po dziennikarzach.

Nie wątpimy, że odczyt ten tak ze względu na autora, na temat sensacyjny, jak i na sam cel — cieszyć się będzie tłumną frekwencją.

ŻYCIE HARCERSKIE

Strażnica harcerska

Nowy numer „Strażnicy Harcerskiej”, przynosi dużo materiału i wiadomości. Artykuły: Istota niepodległości, Organizujemy polski handel (wskazania dla zrzeszeń st. h. o zakładaniu kas bezprocentowych, do czego można otrzymać pouczenia w Centralnym Komitecie Pielgrzymki Jasnogórskiej w Warszawie, ul. Krakowskie Przedmieście 66 m. 3); „Ekonomia” harcerska i kult ofiary, O pracy starszego harcerstwa w terenie, Wytyczne pracy Harcerskich Kół Alumnów, kobieta w rodzinie, Uwagi krytyczne o „wysięgu pracy”. Całości dopełniają kroniki ze środowisk Z. H. P., Ze świata, głosy prasy. Z tych ostatnich zwraca uwagę cytując z sierpniowego „Sodalisa Marianusa”; mianowicie ks. Zajczkowski donosi, że Warszawski Klub Instruktorski im. Bema (ten sam, o którego projekcie socjalistycznym komentarza nad Naroczą pisało się przed dwoma tygodniami) wydał ulotkę, rozdawaną podobno przez hm. Juliusza Dąbrowskiego. Ulotka ta występuje przeciw kapelanom harcerskim i nakazuje: „przeciwdziałanie przerostowi w wychowaniu religijnem demonstracyj. zewnętrznych nad istotą rzeczy i swobodą religijną u starszych, unikanie przymusowości przy braniu udziału w aktach kultu religijnego u młodszych i ograniczenie roli księży do sfery religijnej”. Również „Sodalis Marianus” podaje wiadomość o takim komendancie obozu drużyny warszawskiej, który w niedzielę zostawiał swych harcerzy na cmentarzu przykościelnym, a spóźnianie się na mszę św. tłumaczył troską o „nieprzemęczenie harcerzy ceremoniami religijnymi”.

Dobre robi „Strażnica harcerska”, że te i inne występy bezbożnicze podaje do wiadomości starszego harcerstwa. Zdarza się bowiem, że nawet osoby, które z obowiązku swego stanu winny tym objawom przeciwdziałać — tłumaczą je jako b. rzadkie i usypiają w ten sposób opinię.

„Strażnicę harcerską” jako pisma, informujące stale o sprawach starszego harcerstwa i o programie i metodach jego pracy — winien abonować każdy starszy harcerz i starsza harcerka i każde zrzeszenie st.h.

renumeratę roczną 4 zł i kwartalną 1 zł należy wpłacać na konto P. K. O. 24.405. Adres: Warszawa, Kredytowa 16, m. 25.

Czerwoni

W dniu 4 października odwiedził Czerwone Harcerstwo T. U. R. w Warszawie towarzysz Willi Hocke, delegat Międzynarodówki Wychowania Socjalistycznego (Niemiec). W listopadowej „Gromadze” — miesięczniku czerwono-harcerskim — niejaki K. Jagiello tak opisuje wrażenia po pobycie czerwonego tow.:

„Jak wielką przyjaźń do siebie zdołał obudzić u dzieci, niech świadczy fakt, że harcerze samorzutnie utworzyli szpaler przy wyjściu z gmachu Z. Z. K., aby Hymnem Młodych Go pożegnać. Jak tu żywo rzuca się w oczy fakt, że nienawiść narodowa jest tylko wymysłem faszystów, pragnących w ten sposób odwrócić uwagę tak starych jak i młodych od walki z największym wrogiem: kapitalizmem.

Za przykład może służyć ten wieczór. Wszak był u nas Niemiec, nie rozumiejący po polsku. Jednak nie czuliśmy do siebie nienawiści, a przeciwnie, każdy czuł, że tow. Hocke jest nam bardzo, bardzo bliski. Nic dziwnego. Mimo różnej mowy należymy wszyscy do wspólnej ojczyzny, którą jest klasa robotnicza całego świata. A tow. Willi Hocke, delegat Międzynarodówki Wychowania, był tem miłszy, iż reprezentował zagranicznych czerwonych harcerzy”.

Dla nich wspólną ojczyzną — klasa robotnicza całego świata, reprezentant zagranicznych czerwonych harcerzy miłszy od swoich. Doskonale w tem jest wyrażony cel tamtego wychowania, które odbija od naszego, polskiego wychowania. My chcemy wychowywać pracowników Polski, oni — bojowników międzynarodowych, idących na pasku masonerii i Żydów, wrogów Polski.

Harcerstwo w lasach

(HAP). W dniach ostatnich, Naczelna Dyrekcja Lasów Państwowych wydała Har 47. XI. 36. dodatkowe przepisy, aby prawo wolnego — bez obowiązku zgłaszania się uprzednio w nadleśnictwie — i bezpłatnego wstępu do lasów państwowych przysługiwało wszystkim harcerkom i harcerzom.

Jak wiadomo — dotąd członkowie Związku Harcerstwa Polskiego posiadali prawo wstępu do lasów — po uprzednim uzyskaniu specjalnych zezwoleń poszczególnych nadleśnictw.

Harcerze kościelnicy — bezrobotnym

(HAP). Trzeci rok z rzędu Krag Starszych Harcerzy im. Sobieskiego w Kościance otwiera z dniem 1 grudnia br. świetlicę dla bezrobotnych, gdzie oprócz gier, piem i okolicznościowych pogadanek otrzymywać będą bezrobotni bezpłatnie herbatę. W latach ubiegłych dzienna przeciętna frekwencja bezrobotnych odwiedzających świetlicę wynosiła 100 osób.

25-lecie 3 Drużyny Harcerzy w Warszawie

(HAP). Trzecia Drużyna Harcerzy im. Ks. Józefa Poniatowskiego przy Gimnazjum Państwowem im. A. Mickiewicza (dawniej szkoła im. E. Konopczyńskiego)

w Warszawie obchodzi dnia 13 grudnia br. jubileusz 25-lecia swego istnienia. Dnia tego odbędzie się zjazd wychowanków drużyny.

Komitet Organizacyjny Zjazdu wzywa tych b. członków drużyny, do których z braku adresów nie dotarły komunikaty zjazdu, do zgłaszania się pod adresem sekretariatu komitetu: Warszawa, ul. Koszykowa nr. 42, m. 4. L. Herbst.

We wtorek koncert symfoniczny

Program wtorkowego koncertu Orkiestry Symfonicznej stol. m. Poznania, poświęcony pamięci Franciszka Liszta, obejmuje następujące utwory wielkiego mistrza: Mefisto Valse, Les Préludes, Orfeusz oraz Ce qu'on entend sur la montagne. Utwory te usłyszymy w świetnej interpretacji dyr. dr. Zygmunta Latoszewskiego, który dyryguje koncertem. Solista Claudio Arrau, słynny pianista - wirtuoz odegra z towarzyszeniem orkiestry koncert fortepianowy Es - dur.

Na wtorkowym koncercie zbierze się cały świat muzyczny i kulturalny, by uczcić 50 rocznicę zgonu Fr. Liszta.

KURS RYTMIKI I PŁASTYKI

Prof. Walentyny Wiechowiczowej

ul. Ratajczaka 14 m. 23 (dom ogr.)

Rytmika, Plastyka, Taniec Artystyczny. Komplet pań, panów i dzieci (od 4 lat). Lekcje w godzinach popołudniowych i wieczornych. Od 1-go grudnia organizuje się nowy komplet dzieci w wieku przedszkolnym w godzinach rannych. Informacje i wpisy na miejscu codz. g. 4-5, dg 3792

Dziś w Teatrze Polskim

„Wieczór Trzech Królów”

Dziś w sobotę i jutro w niedzielę (po południu i wieczorem) Teatr Polski wystawia arcywesołą, rekordową komedię Szekspira „Wieczór Trzech Królów”. Pierwszorzędne to przedstawienie, z którym Teatr Polski mógłby śmiało i zwycięsko wystąpić w turnieju największych scen zagranicznych, gromadzi nadal tłumy łaknących dobrego teatru i zdrowego humoru.

Ceny na wszystkie przedstawienia normalne.

TEATRY

Z Teatru Wielkiego

Dziś premiera pięknej operetki „Kwiat Hawaju”, w doskonałej obsadzie z pp.: M. Gabrielli, J. Fontanówną, Z. Grabowską, R. Peterem, K. Dembowskiem, B. Horskim, J. Sendeckim, R. Cirinem, St. Winczewskim, A. Warchalewskim i in. Kierownictwo muzyczne kapelm. W. Buchwald, reżyseria B. Horskiego. Nowa wspaniała wystawa i kostiumy według projektu Z. Szpingiera. Liczne efektowne tańce układu M. Statkiewicza w wykonaniu primabaleriny Z. Grabowskiej i W. Bończy oraz całego baletu.

W niedzielę 29 bm. po południu po cenach od 60 gr. do 2,50 zł melodia operetka „Ewa”.

W niedzielę wieczorem St. Moniuszki „Hrabina”, przepiękna, pełna humoru i sentymentu opera w świetnej obsadzie z pp.: H. Dudicz-Latoszewską, M. Kisielewską, R. Peterem, K. Urbanowiczem, B. Horskim, J. Sendeckim i in. Kierownictwo muzyczne kapelm. Stefan Barański, reżyser K. Urbanowicz. Choreografia M. Statkiewicza. Należy się spodziewać, że publiczność mająca rzadką sposobność podziwiania tej pięknej opery moniuszkowskiej, tłumnie wypełni widownię, zwłaszcza, że ceny biletów są bardzo niskie od 0,75 do 3,50 zł.

Z Teatru Nowego

Dziś w sobotę o godz. 5 po południu specjalne przedstawienie „Róży”, Stefana Żeromskiego. Pozostałe bilety w cenie 50 gr. będą do nabycia w kasie teatru.

Wieczorem o godz. 8.10 „Ludzie na krze”.

Jutro, t. j. 29 listopada o godz. 4 po południu uroczyste popularne przedstawienie „Róży”, celem uczczenia przypadającej w tym dniu rocznicy Powstania Listopadowego.

Bilety po cenach niższych. Wieczorem o godz. 8.10 wstrząsająca, współczesna sztuka Wernera „Ludzie na krze”, w kapitalnym wykonaniu czołowych sił zespołu Teatru Nowego.

W przygotowaniu dwie polskie prapremjery t. j. Wojciecha Bąka, oryginalna, interesująca sztuka współczesna p. t. „Protest”, w opracowaniu scenicznym i reżyserji p. dyr. Nuni Młodziejowskiej, oraz Jastrzębca - Zalewskiego oryginalna polska komedia: „Serca za drutem kolczastym”.

Trojprzymierze przeciw KOMUNIZMOWI?

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

wie ich pochopność do wsparcia akcji przeciw komunizmowi. Gdy więc Hitler przybył z swoim planem, nie miała Japonia powodu się ociągać, tembardziej, że akcja Rzeszy zwrócona jest w praktyce przeciw Moskwie, — tradycyjnemu wrogowi Japonii.

Inne być jednak muszą cele Niemiec — ciągnie dalej nasz rozmówca. Sfery hitlerowskie nieraz dowodziły, że komunizm w Trzeciej Rzeszy wstępiony został doszczętnie. Plebiscyty odbywane w Niemczech przy kilku okazjach — ostatni wiosną roku bieżącego — wykazywały ponad 90 procent

oddawna tęsknotę za ekspansją, które to parcie nazewnątrz szło zdawien dawna ku — Rosji. Tak było już wówczas, gdy niemieccy baronowie z prowincji bałtyckich stanowili elitę rządzącą w Rosji carskiej i mieli losy Rosji w swem ręku, — tak było i później, gdy armje niemieckie zmierzały w głąb ziem rosyjskich, zajmowały Białoruś i Ukrainę i snuły szerokie plany podania olbrzymich terytoriów rosyjskich pod swoją komendę.

Tutaj więc lepiej dopatrywać się sedna układu z Japonją: okrażenia Rosji od zachodu i wschodu. A że w no-

Drukujemy poniżej streszczenie rozmowy naszego korespondenta w Londynie z pewną czołową osobistością z kół dyplomatycznych w Anglii, posiadającą rozległą znajomość stosunków na Dalekim Wschodzie.

Wobec układu japońsko-niemieckiego, do którego miałyby przystąpić również Włochy, poniższe informacje przedstawiają materiał wielce aktualny i interesujący naszych czytelników.

L o n d y n, 22 listopada.

Czy porozumienie Berlin - Tokio, które zostało ujawnione w tych dniach, jest tylko układem skierowanym ku zwalczaniu komunizmu? Jakże inne motywy kryć się mogą za porozumieniem Hitlera z Japonją? Jaki cel miałyby obecność Mussoliniego w ewentualnym aljansie przeciw Moskwie?

Pytania te stoją dziś na czele dociekań opinii angielskiej. Fala różnorodnych domysłów, jakie podniosły się na wiadomość o finalizacji układu japońsko - niemieckiego, świadczy najlepiej o poruszeniu, wywołanem na tutejszym gruncie. W długim artykule wstępnym z 18 bm. dały londyńskie „Times” wyraz wybitnie negatywnej oceny nowego układu. — Taką też jest zapewne opinja w Foreign Office, znając bliskie stosunki zrozonego organu z brytyjskiem M. S. Z.

Należy ściśle rozgraniczyć — mówi nasz informator z kół dyplomatycznych Londynu — między tem, co chce uzyskać Tokio przez układ, a tem ku czemu zmierza Berlin. Osobno też traktować trzeba obecność Mussoliniego w tem „trojprzymierzu”, które tu nazwane zostało „czemś mniej niż sojuszem, ale czemś więcej niż zwyczajną deklaracją antykomunistyczną”.

W Japonji nie wisi coprawda groźba komunizmu bezpośrednio nad krajem, ale zajmuje ona umysły rządzących w trosce o dalszy jego rozwój.

Aby to zrozumieć, trzeba wczuć się w położenie mas ludowych w Kraju Wschodzącego Słońca, tak całkiem odmienne od stosunków europejskich. Większość ludu japońskiego, szczególnie na wsi, żyje w nader prymitywnych warunkach — niższych znacznie, aniżeli w którymkolwiek kraju cywilizowanym. Wytłumaczyć to można tem, że lud ten o istnieniu wyższych norm egzystencji wogóle nie wie, a w zakątkach prowincji, gdzie nie dosięga prąd cywilizacji, znosi biedę ze stycyzmem wszczepionym mu przez religje.

Dopóki nie dochodzą wiadomości o lepszych formach bytu gdzieindziej, równowaga społeczna jest utrzymana. Inaczej jednak w wielkich miastach: Tokio, Kobe, Jokohama, gdzie przemysł nowoczesny z jednej strony, a z drugiej kontakt ze światem przez handel i żeglugę, otwierały kraj oddawna dla napływu nowych prądów. Tu też tworzyć się zaczęły pierwsze ośrodki fermentu, dalekie jednak od natężenia walki klasowej jaką zna Europa. Można też przytoczyć przykład powtarzających się w ostatnich latach rewolt oficerskich w Japonji, jako mający podobne podłoże: mianowicie protest młodych wojskowych, pochodzących głównie z ubogiego ludu, przeciw okropnym warunkom egzystencji materialnej szerokiej mas, a równoczesnej oligarchji bogatej „góry”.

Gdyby więc na tym gruncie szyć przeciw komunizm, znalazłby glebę korzystną.

Wiedzą o tem rządzący w Tokio i z takich to obaw wypłynęła niewątpli-

Uznanie suwerenności Japonji nad wyspami na Pacyfiku określono w tajnym protokole do paktu niemiecko-japońskiego w ten sposób, że Niemcy nie roszczą sobie żadnych pretensyj do wysp na Pacyfiku, położonych na północny wschód od linii ciągnącej się przez wody mórz i cieśnin Jawy, Sundy, Bandy, i Arafury. Morza te oddzielają Sumatrę, Jawę i Timor, Borneo i Celebes od znajdujących się dalej na wschód wysp Filipińskich. Ta sama linja demarkacyjna określać ma sfery gospodarczych interesów, jakie Niemcy i Japonja zamierzają eksploatować w Indjach Holenderskich.

głosujących za obecnym reżimem. Ten niemiecki uchodzi za „oczyszczony”. Opozycja się nie liczy.

Czyż więc wtedy alarmować można świat niebezpieczeństwem prądów wywrotowych dla Niemiec i to o takiej sile, że skłaniać ona musi rząd berliński do nastrojania całej polityki zagranicznej na nutę antykomunistyczną? Czy raczej nie będzie trafniej szukać motywów najnowszej taktyki Niemiec gdzieindziej?

Wszystko przemawia za tem, że nietyłe obawa przed wtargnięciem komunizmu w granice Rzeszy dyktowała Berlinowi postępowanie w układzie z Japonją, lecz że kruczata „światopoglądowa” pokrywa inne cele polityki niemieckiej, — w pierwszej linii znaną

wym układzie mowa i o dostawie broni dla Japonji, wskazuje to tem wyraźniej na kierunek militarny dyplomatycznej strategji Rzeszy. Rzecz też nie do pogardzenia, że wzamian za dostarczane karabiny, tanki i aeroplany otrzymana rynek niemiecki różne, mu tak potrzebne surowce z Mandżurji.

Objęcie układem niemiecko - japońskim także Włoch „przychodzi jak niespodzianka” — mówi artykuł w „Times”, ale wrażenia tego nie podziela chyba wszyscy. Ostatnie zbliżenie Mussoliniego z rządem berlińskim musiało przecież wyrazić się konkretnie. Potwierdzają się więc domysły prasy zagranicznej, snute nazajutrz po wyjeździe min. Ciano z Niemiec, że Włochy pozostawiły Niemcom wolną rękę w

W podpisany pakte niemiecko-japońskim, Niemcy — według doniesień angielskiego pisma „Evening Standart” — wyrzekli się wszelkich pretensyj do wysp Marjańskich, Vardińskich i Marschalla, dawnych swoich kolonij, które w traktacie pokojowym przekazane zostały Japonji jako mandat Ligi Narodów.

sprawach wschodnich.

Coprawda leży cała przepaść między taktyką Mussoliniego wobec różnych prądów „międzynarodowych”, a walką „Führera” z międzynarodówkami.

Bo podczas gdy Hitler chce walczyć o „światopogląd” i robi to z tytułu jakiegoś mistycznego posłannictwa, „Duce” nie kryje się bynajmniej z realizmem swojej polityki, której alfa i omega jest — Italja i jej interesy. Dlatego to mogły nawet Włochy przez wiele lat uprawiać politykę przyjaźni wobec Sowietów, bo leżało to wówczas po linii interesów włoskich. I tak też jest znów dziś. Bowiem dogadzać to musi polityce Rzymu, skoro aneksję Abisynji uznać ma Japonja, — tażsama Japonja, która jeszcze nie tak dawno stała w roli opiekunki czarnej rasy w Etjopji, będąc związana niemi pokrewieństwa (dwór negusa z rodziną mikada).

A zatem za uznanie włoskiego imperjum afrykańskiego przez Japonję, dadzą Włochy „placet” na japońskie cesarstwo Mandżukuo. Transakcja, jakich wiele bywało w dziejach dyplomacji. Pośrednikiem jest w tem — Berlin.

Jest jeszcze jedna refleksja — kończy swe uwagi nasz informator — warta wspomnienia. Owo „trojprzymierze” teraz się krystalizujące, tworzą trzy takie narody, których siły potencyjne wykazują w latach powojennych, chęć ekspansji nazewnątrz. Japonja pokazuje to w Mandżurji, Włochy w wojnie abisynskiej.

Czyżby teraz przyjąć miała kolej na trzeciego w tem gronie?

B. L.

PRZECIWI ZNIESIENIU SĄDÓW PRZYSIĘGLYCH

Na odbytem 21 bm. zwyczajnem walnem zgromadzeniu Izby Adwokackiej w Katowicach został przyjęty do wiadomości przez walne zgromadzenie wniosek, który domaga się nietylko zaniechania zniesienia sądów przysięgłych w Małopolsce i na Śląsku Cieszyńskim, ale również ujednostajnienia sądownictwa przez wprowadzenie sądów przysięgłych w najkrótszym czasie w całej Polsce. Wniosek domaga się zasięgnięcia w tym celu opinii społeczeństwa, rozpisania ankiet i przeprowadzenia dyskusji publicznej, w prasie, w czasopiśmie naukowych, na zebraniach itd., stwierdzając, że te głosy prasy, które dotąd się odezwały w związku z pogłoskami o zamierzonym jakoby zniesieniu sądów przysięgłych, wypowiedziały się jednomyślnie za instytucją sądów przysięgłych.

TAJEMNICZY WYPADEK ZABÓJSTWA I SAMOBÓJSTWA

Student Wolnej Wszechnicy w Warszawie Jerzy Michniewicz otrzymał w tych dniach wiadomość o zgonie swego ojca, posiadającego majątek ziemski w powiecie koneckim i wyjechał na pogrzeb. Za nim przybył na miejsce krótko potem kolega jego Leon Stefaniak z Warszawy. Co pomiędzy nimi zaszło, nie wiadomo, lecz po pogrzebie odłączyli się oni w pewnym momencie od reszty towarzystwa, poczem padło nagle kilka strzałów śmiertelnych dla Stefaniaka, a Michniewicz następnym strzałem w skroń pozbawił się również życia. W zagadkowej tej sprawie zostały podjęte dochodzenia.

PROCES BANDYTÓW W BIAŁOSTOCKIM

Przed sądem okręgowym w Białymstoku wkrótce rozpocznie się rozprawa sądowa przeciwko bandzie zbrojeckiej, składającej się z sześciu osób, oskarżonym o zabójstwo ks. Poczubot - Odlamickiego z Czarnejwsi. Ci sami zbrodniarze urządzili napad na biuro nadleśnictwa Złotawiec, gdzie zabili sekretarza Romualda Piankę, a ranili dwie dalsze osoby.

Członkowie tej bandy, której przewodził niejaki Hramieński, należeli do rejonowego komitetu Komunistycznej partji Zachodniej Białorusi. Grozi im wszystkim karą śmierci.

DO KOLEJKI — HOTEL W KUŹNICACH

Z okazji uroczystości poświęcenia kolejki linowej w Kuźnicach — wśród uczestników zjazdu została rzucona myśl wybudowania w pobliżu stacji wyjazdowej kolejki wycieczkowej. Na ten cel został zaraz zadeklarowany dość znaczny kapitał zakładowy.

AFERA KOLEJOWA WE LWOWIE

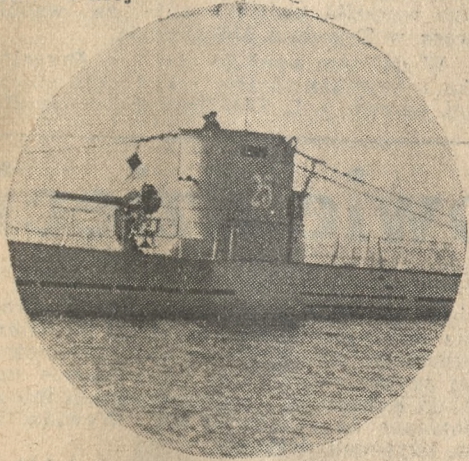
Od kilku dni, jak donoszą, władze bezpieczeństwa we Lwowie prowadzą dochodzenia w sprawie ujawnionej wielkiej afery w tamtejszej dyrekcji kolejowej. Dokonano szereg aresztowań także i na poważniejszych stanowiskach, lecz wobec trwania nadal śledztwa, nazwiska jeszcze nie zostały ujawnione. Sprawa ta wywołała na miejscu niemałe poruszenie.

Nowiny techniczne

Torpedy z głębi morza

Przed kilku tygodniami w prasie zagranicznej, a szczególnie angielskiej, niemałe poruszenie wywołało ujawnienie zasad konstrukcyjnych nowych niemieckich łodzi podwodnych. Sensacyjną tę sprawę wyciągnął na światło dzienne mr. Hector C. Bywater, sprawozdawca morski dziennika „The Daily Telegraph” nie należy jednak wątpić, że rewelacje te już znacznie wcześniej znalazły się w tajnych raportach admiralicji i „Intelligence Service”.

W prasie polskiej dopiero w ostatnich dniach pojawiły się dość lakoniczne wiadomości PAT'icznej mówiące o najnowszym wynalazku niemieckim, stanowiącym całkowity przewrót w dziedzinie budowy łodzi podwodnych, który to wynalazek polegać ma na zastosowaniu jednego motoru, poruszającego sprężonymi gazami wodoru i tlenu zamiast dotychczasowych 2 motorów (silnik Diesla przy pływaniu na powierzchni a silnika elektr. pod wodą), przyczem zastąpienie obu motorów jednym pozwala na większe wykorzystanie dla uzbrojenia łodzi, zmniejszenie jej wielkości i wreszcie na wydatne przedłużenie jej promienia działania. Dalej nowe nurkowce odznacza-

W razie potrzeby z pod pokładu łodzi wyłania się działo ukryte podczas nurkowania w wodoszczelnej komorze.

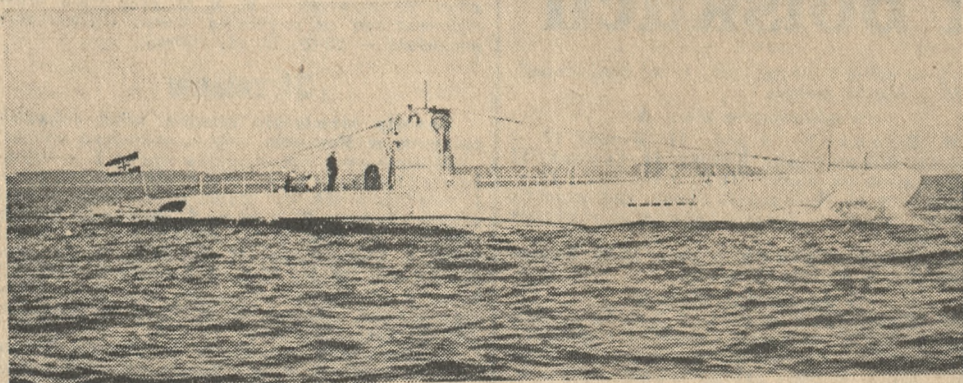
ją się tem, że pływając pod wodą nie pozostawiają żadnego śladu na powierzchni.

Tak wzięta wiadomość, budząca w pierwszej chwili podziw dla licznych zalet nowych nurkowców, przy głębszym zastanowieniu się nasuwa liczne wątpliwości. Aczkolwiek bowiem należy przyznać, że główne silniki łodzi podwodnej — Diesle — są niemałe i ciężkie, to jednak można przypuszczać, że równorzędne silniki na gazy sprężone nie będą ani mniejsze ani też lżejsze. Wyrzucono wprawdzie bez ceremonji silniki elektryczne, lecz zajmowały one zaledwie dwie piąte tego miejsca co Diesla. Gdzież tu jest ten olbrzymi zysk na przestrzeni? To byłoby jedno pytanie. Następnie komplikuje sprawę ów wodór i tlen: magazynowanie olbrzymich ilości gazów w butlach stalowych to rzecz ani łatwa ani też wygodna, niemówiąc już o trudnościach z uzupełnieniem zapasów. Ropę dla Diesla można ostatecznie zdobyć na pierwszym z brzegu parowcu handlowym lecz wodór i tlen... Nie,

w tym rachunku coś się nie zgadza.

Otóż to! Z całej tej wiadomości ścisłe jest tylko to, że wynalazek ten stanowi zupełny przewrót w dziedzinie budowy łodzi podwodnych.

Jak więc ta sprawa wygląda w rzeczywistości?

Nowa niemiecka łódź podwodna „U 8” mknie pełnym gazem po powierzchni morza...

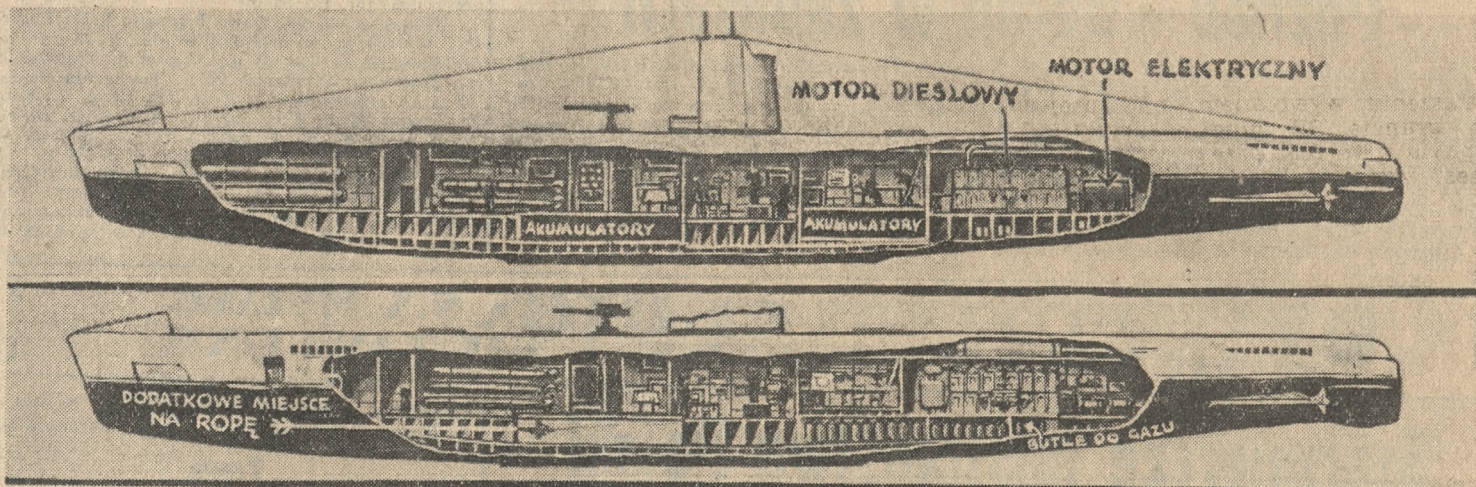
Przedewszystkiem należy się pełną rehabilitacją pocziwemu silnikowi Diesla wraz z jego właściwym mu materiałem pędym, tanią — aczkolwiek cuchnącą ropą naftową (pobyt w łodzi podwodnej pozostanie więc nadal sprawą przykrą dla delikatnych nosów). Pływając na powierzchni morza nurkowiec będzie więc pracował (i kopał) jak dotychczas. Z dalszych urządzeń zniknęły rzeczywiście silniki elektryczne przedewszystkiem jednak — i w tem tkwi cała doniosłość wynalazku — zniknęły bezpowrotnie... akumulatory. Ach te akumulatory! Kapryśne i wrażliwe (kto kiedykolwiek posiadał radio z akumulatorem wie o tem cośnecoś) wymagały niezwykle troskliwej opieki, ponadto jednak zajmowały przeszło jedną szóstą część

Tu zaczyna się historia godna niemal pióra Jules Verne'a powróćmy więc na chwilę myślami, do czasów kiedyśmy się emocjonowali tą literaturą i... pobierali pierwsze lekcje chemji.

Któż nie pamięta nad wyraz zajmującego eksperymentu, kiedy to, po wło-

żeniu do wody dwóch przewodów elektrycznych zauważyliśmy wytwarzające się na końcach obu drutów drobne pęcherzyki... powietrza?... nie, to był — jak nas pouczono — wodór i tlen, na które to gazy pod wpływem prądu elektrycznego rozkładała się woda, przyczem na jedną część tlenu wydzielają się zawsze dwie części wodoru. Była to elektroliza, a dokonując jej w dwóch — dołem ze sobą połączonych cylindrach, można było oba gazy dokładnie oddzielić.

Powracając znów do naszego nurkowca stwierdzimy, że prąd elektryczny wytwarzany przez prądnice dokonuje takiej samej elektrolizy wody, jednak nie w cylindrach szklanych, lecz w nowoczesnym przyrządzie, gdzie cała operacja odbywa się pod wysokim

Usunięcie z łodzi podwodnej baterji akumulatorowej daje możność znacznego zwiększenia zapasów paliwa a temsamem też promienia działania.

całego nurkowca przedstawiając z niezliczoną ilością płyt ołowianych obciążenie dochodzące do jednej piątej całkowitej wyporności łodzi a wreszcie — na domiar złego — były nieustannym źródłem niebezpieczeństwa, gdyż przy zetknięciu się z wodą morską wytwarzały trujące gazy chlorowe. Słowem, niebezpieczny balast, za którym nikt nie zatęskni.

W nowych nurkowcach silniki Diesla oprócz śrub wodnych napędzają także prądnice elektryczne, które...

ciśnieniem i z chożą wydajnością. Jest to więc prosto fabryka chemiczna, pływająca pod wodą.

Uzyskany gaz magazynuje się — tlen i wodór oddzielnie — w baterji butli stalowych, przyczem jednak butle z zapasem gazu na przebieg takiej samej drogi zajmują zaledwie 4/5 tego miejsca, co odpowiednia baterja akumulatorów i to w dodatku przy znacznie mniejszej wadze. Pozostałe wolne miejsce po akumulatorach zajmą zbiorniki na ropę zwiększając kolosalnie zasięg nurkowca.

Cóż jednak dzieje się z całym tym gazem? Powiedziano na wstępie, że łódź posiada jeden silnik, dalej zaś, że silnikiem tym jest Diesel, a gdzie konsument gazu? Silnik gazowy (czy to benzynowy, czy na gaz węglowy lub inne gazy) jest silnikiem o niskim stosunku sprężania (1:5 do 1:6), gdyż gazowe mieszanki wybuchowe nie lubią wysokich ciśnień a w razie przeciwnym powstaje samozapłon w niewłaściwym czasie. Wprost przeciwnie jest z silnikiem Diesla, który dla trudno zapalnej mieszanki powietrza z rozpyloną ropą wymaga znacznych temperatur wysokiego stosunku sprężania (1:16 do 1:30). I jak tu połączyć takie przeciwieństwa?

Niemożliwość ta w rzeczywistości stała się możliwą i pocziwy Diesel podczas jazdy pod wodą pracuje grzecznie na mieszance gazowej. Szczegóły technicznego rozwiązania tego zagadnienia pozostaną oczywiście (na razie) tajemnicą konstruktorów, nie trudno jednak się domyśleć, że zastoso-

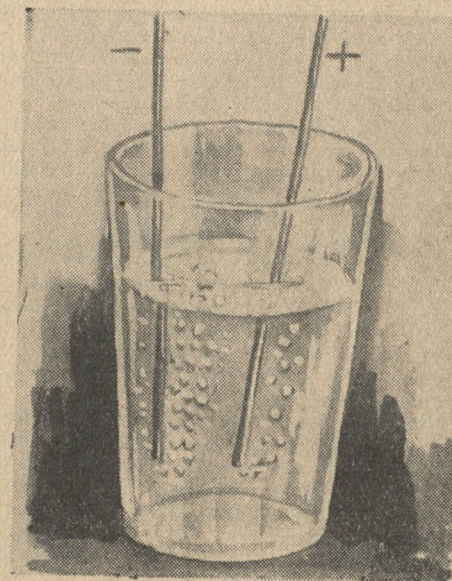

...aby po chwili zniknąć pod wodą. Maszt z proporczykiem na wieży oznacza łódź dowódcy floty.

sca — mniejsze ciśnienie!) zamieniając Diesla na silnik gazowy przyczem równocześnie włącza się zapłon elektryczny. Rzecz oczywista, że podczas nurkowania zamyka się również rurę wylotową dla gazów spalinowych Diesla i zaraz też wyjaśnia się tajemnica, dlaczego zastosowano mieszankę wodorowo-tlenową, produktem spalania tej mieszanki jest bowiem najzwyczajniejsza para wodna, która — po opuszczeniu cylindrów — dostaje się do tłumika, tam ulega skropleniu i... powraca do elektrolizy.

A więc „perpetuum mobile”? — Niestety nie i można twierdzić z całą pewnością, że tego wynalazku nie dokona — nawet marynarka niemiecka, która już rozgryzła niejednego orzech. W tym wypadku elektroliza zdoła zwrócić tylko małą część z ilości gazów zużytych przez silnik, butle więc trzeba napełniać podczas jazdy na ropie, podobnie jak dawniej akumulatory.

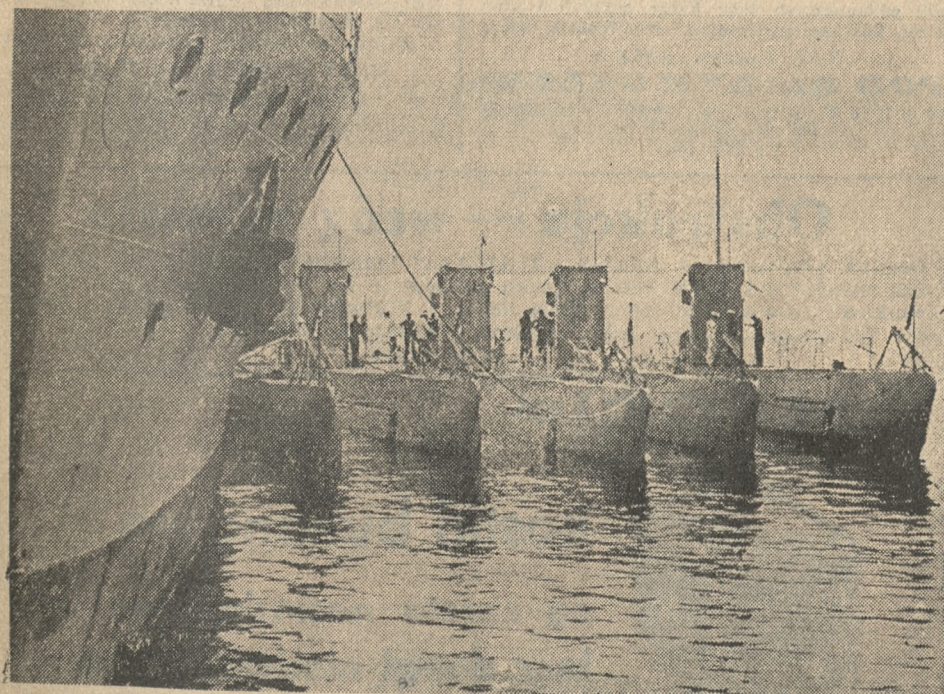
Pomimo to konstruktorzy mogą być zupełnie zadowoleni z wyników, nie mówiąc już wcale o sprawie niepozostawiania śladów na powierzchni (jest to zagadnienie zupełnie osobne i niezależne od napędu dieslowo-gazowego i którym tu się zajmować nie będziemy) i o tem choćby jak cenny dla załogi będzie w razie awaryi podwod-

Pod działaniem prądu elektrycznego woda rozpada się na swe składniki: wodór i tlen.

nej duży zapas tlenu. Sa to rozwiązania, o których niedawno jeszcze nikomu nawet się nie śniło i które długo jeszcze nie pozwolą spokojnie zasypiać admiralicji brytyjskiej.

ALFRED CHRZANOWSKI

Flotyla łodzi podwodnych „Weddingen” składa się z nurkowców nowego typu o wyporności 750 tonn, które w promieniu działania i w uzbrojeniu przewyższają łodzie starszego typu o wyporności 1 000 tonn.

Kapelusze
velourowe

Pulowery - Bielizna - Trykoty - Szale
Pończochy - Rękawiczki - Krawaty itp.

Najkorzystniej
tylko w firmie
Ng 18 689/30

M. ŠVENDA
POZNAŃ — STARY RYNEK NR. 65

Niedziela na boiskach

Dwutygodniowe zmagania reprezentacji naszego grodu zepchnęły na plan dalszy rozgrywki klas niższych, które obecnie, nie zakłócone innymi imprezami, staną się ośrodkiem zainteresowania. W powodzi wydarzeń minionych niedziel zupełnie niespostrzeżenie drużyny klasy B ukończyły swoje mistrzostwa i wyłoniły z poszczególnych grup finalistów uprawnionych z wiosna 1937 r. do ubiegania się w grach kwalifikacyjnych o awans do klasy wyższej. Szczęśliwcami temi są Victoria z Ostrzeszowa, Stella z Gniezna, Pogoń ze Srodzy Sokół z Leszna, Sokół z Wolsztyna i narazie jeszcze nieznanie drużyny rezerwowe klubów klas wyższych. Wśród pięciu klubów skazanych na degradację do klasy C, a więc najbliższej znalazły się również dwa kluby poznańskie, chlubnie zapisane na terenie wielkopolskim i dzisiaj żyjące wspomnieniami świetnej ognis chwali, a mianowicie Sparta i Posenania. Los ich dzieli także nieodwołalnie Sokół z Kępna, Śremski K. S. i Orkan z Fabianowa.

W klasie A większość walczących drużyn — bez względu na obecną pogodę — ze zrozumiałą zresztą gorliwością odbiera sobie wzajemnie punkty, byle wypłynąć na czoło tabeli i nie być skazanym na walki kwalifikacyjne o spadek wraz z Admirą Górczyńską, która z powodu trudności natury finansowej wycofała się z mistrzostw jesiennych i ułatwiła Sanowi oraz Polonii kępińskiej zebranie odpowiedniego zapasu punktów koniecznych do gier awansowych.

Również klasa C naśladować swoich starszych braci, program swój rozciągnęła częściowo do 20 grudnia i z zadziwiającą ochotą u-

przykrza sobie i innym życie w tej konkurencji. W niedziele walcza:

o mistrzostwo klasy A

W Poznaniu o godz. 11: Korona II — Rawicki KS na boisku Korony, H. Cegielski II — Pentaton na boisku HCP; o 13: Legia II — Pogoń przy ul. Bukowskiej (dawn. radjostacja); o 13.30: Czarni — Polonia Główna na stadionie śródeckim.

W Szamotułach o godz. 13.30: Szamotulski KS — Cybina Poznań.

O mistrzostwo klasy B

W Poznaniu o godz. 9: San II — Szamotulski KS II na arenie lazarskiej; o godz. 11: Admirę II — Cybina II w Górczynie; o 13: Legia III — Korona III na boisku ośrodka w f. ul. Bukowska; o 13.30: KPW III — Polonia II Główna — w Debeu

O mistrzostwo klasy C

W Poznaniu o godz. 11: Sokół Jeżyce — Grom na boisku przy dawn. radjostacji; o 11.30: Britania — H. Cegielski IV na stadionie śródeckim, Stomil — Pozn. Huta Szkl. — w Starolece.

W Nowym Tomyslu o godz. 13.30: Polonia — Obr. Zbaszyn; * Zabikowie o 13.30: Stella I — Unja II Swarzędz; w Mościnie o 13.30: Sokół I — Naprzód II Poznań.

Zawody towarzyskie

W Poznaniu o godz. 11: Warta ligowa — HCP I na boisku Warty San — KPW Poznań na arenie lazarskiej; o 14: H. Cegielski II — Blask na boisku HCP.

dalsze rozgrywki w turnieju koszykówki panów. Pierwsze spotkanie odbędzie się o godz. 14 pomiędzy drużynami „Warty” i „Goplany”. Rewelacją niedzielnych rozgrywek będzie niewątpliwie spotkanie mistrza Polski „KPW” z zespołem Korpusu Kadetów z Rawicza. W spotkaniu tem „KPW” wystąpi w najbliższym składzie. Ujrzymy olimpijczyków z Grzechowia-kiem, Różyckim, Patrzykontem, Łojem i Kaprakiem na czele. Późniejsze spotkanie odbędzie się o godz. 15. W dalszym ciągu niedzielnych rozgrywek spotykają się: Uniwersytet poznański — 20 Poznańska Drużyna Harcerska, gimn. Mickiewicza — K. S. M. oraz gimn. Marcinkowskiego ze zwycięzcą meczu Uniwersytet poznański — 20 P. D. H. (kom)

Strzelanie

Zawody strzeleckie uczniów szkół dokształcających w Poznaniu dały następujące wyniki: Mistrzostwa indywidualne grupy I — członkowie II stopnia p. w. oraz z ukończeniem p. w. 1. Stiefanow (H. C.) 91/100 p., 2. Szafran Stanisław (Doksz. Z. 1) 90 p., 3. Olejniczak Fraac. (Doksz. Z. 1) 88 p., 4. Pytlak Feliks (H. C.) 88 p., 5. Figiel Leon (H. P.) 87 p., 6. Szymandera Adam (H. P.) 87 p., 7. Łakomy Jan (H. C.) 85 p., 8. Mietkowski Stan. (C. Rz.) 85 p., 9. Nowak Stanisł. (Doksz. Z. 1) 84 p., 10. Boroncz Jan (Doksz. Z. 1) 84 p.

Mistrzostwa zespołowe: 1. Zespół Szkoły Dokształcającej przy firmie H. Cegielski 419/500 p. w składzie Bakos Stan. — 81 p., Pytlak Feliks — 88 p., Niewiada Miecz. — 74 p., Stiepanów — 91 p., Łakomy Jan — 85 p., 2. Publiczna Szkoła Doksz. Zaw. 1 414 p., 3. H. Cegielski II 413 p., 4. Szkoła Doksz. Cechu Rzeźnickiego 399 p., 5. Szkoła Doksz. Zaw. 1/II 365 p., 6. Szkoła Doksz. Zaw. 1/IV 332 p., 7. Szkoła Doksz. Elek. 4 324 p., 9. Szkoła Doksz. Zaw. 1/V 317 p., 10. Szkoła Doksz. Zaw. 1/VI 232 p.

Grupa II — członkowie I stopnia p. w. oraz bez p. w.: 1. Napierała Bolesław (H. C.) 97 p., 2. Hataś Stan. (H. C.) 96 p., 3. Kolodziejczak Stefan (Szkoła Doksz. 1) 93 p., 4. Jeszka Karol (Szkoła Doksz. 1) 92 p., 5. Marcinkowski Stanisław (Szkoła Doksz. Elek. 4) 92 p., 6. Brodzki Alfons (Szkoła Doksz. 1) 91 p., 7. Mroziński Bolesław (Szkoła Doksz. 1) 91 p., 8. Bart-

Z Tow. Ziemianek Wlkp.

Staraniem Kat. Stow. Kobiet i Kat. Stow. Mężów odbędzie się w Poznaniu cykl wykładów pedagogicznych dla inteligencji w sali Domu Królowej Jadwigi, przy Al. Marcinkowskiego 1.

Zadaniem cyklu wykładów pedagogicznych będzie dać słuchaczom zarys katolickich poglądów na najważniejsze zagadnienia wychowawcze.

Program wykładów w najbliższym tygodniu jest następujący: W poniedziałek 30. 11. o godz. 20 „Rodzice i dzieci” p. Zofia Górka — „Wpływ środowiska na duszę dziecka” p. Ewa Michałowska. W czwartek 3. 11. o godz. 20 „Wpływ religii na kształcenie charakteru”, dr. Józef Sulkowski — „Jakie błędy popełnia się najczęściej w wychowaniu rodzinnym”, dr. Marjan Wachowski.

Czwarte posiedzenie węgrowskiego Koła Ziemianek odbyło się w październiku w Wągrowcu, poprzedzone powiatowym zebraniem sodyalicyjnym i mszą św. za ojczyznę. Po sprawozdaniach zarządu rozwinęła się ożywiona dyskusja nad wszystkimi sekcjami, a zwłaszcza nad nowo zorganizowaną kulturalno-oświatową.

Następnie omawiano ważną akcję pomocy bezrobotnym i stwierdzono, że do Komitetu powiatowego należą 3 ziemianki. Pani starościna polecała specjalnie obecnym „Opiekę nad Matką i Dzieckiem” oraz dożywianie dzieci szkolnych, a przewodnicząca miejscowego Tow. św. Wincen-tego wyraziła podziękowanie za współpracę w Tygodniu Miłosierdzia.

W dalszym punkcie obrad p. Brzezińska referowała sprawę sekcji ekonomicznej, poczem p. L. Dziembowska wygłosiła

Czekolada mleczna *Fuchs* To zdrowie dzieci

ng 19 617

Poznań — Berlin w zapasach

Jak się dowiadujemy, dzięki staraniom prezesa poznańskiego okręgu p. Wowera, zapowiedziane, a później odwołane spotkanie reprezentacji Berlina z drużyną Poznania dojdzie jednak w zapowiedzianym terminie do skutku. Początkowe pertraktacje rozbiły się na punkcie finansowym oraz wobec żądania okręgu warszawskiego, by pierwsze spotkanie odbyło się w War-

szawie. Ostatecznie kolejność spotkań Berlińczyków w Polsce została ustalona w czasie walnego zebrania PZA w Katowicach, a obecnie również nadeszło potwierdzenie przyjazdu ze strony Berlina. W ten sposób po długim czasie, odbędzie się w dniu 5 grudnia w Poznaniu pierwsze międzynarodowe spotkanie zapasnicze. (wz)

kiowiak Edward (Szkoła Doksz. 1) 90 p., 9. Klemczak Józef (Szkoła Doksz. 1) 90 p., 10. Staciszek Jan (H. C.) 89 p.

Mistrzostwa zespołowe I grupy: 1. H. Cegielski 447/500 p. w składzie Stańczyk Jan 89 p., Wąkwiak Stefan 85 p., Mielczarek Tadeusz 80 p., Hataś Stanisław 96 p., Napierała Bolesł. 97 p., 2. Szkoła Doksz. Zaw. 1/II 444 p., 3. Szkoła Doksz. Zaw. 1/II 425 p., 4. Szkoła Doksz. Zaw. 1/III 417 p., 5. Szkoła Doksz. Elek. 4/1 407 p., 6. Szkoła Doksz. Elek. 4/II 375 p.

W klasyfikacji mistrzostw Szkół Dokształcających Zawodowych najlepszy procent strzel. uzyskały: 1. Szkoła Dokształcająca Zawodowa nr. 1, 2. Szkoła Dokształcająca przy F-ce H.

ciekawy referat o masonerii, od jej zarania w dziejach historii naszej aż po dzień dzisiejszy, wykazując na każdym kroku jej zębne skutki, i że tylko oparcie na Akcji Katolickiej i współpraca z nią może dopomóc do zwalczania zła. Wywiązała się ożywiona dyskusja.

Po omówieniu biblioteki określonej, którą zajmie się p. L. Dziembowska, zamknięto obrady.

PUDRY, KREMY CEDIBA SA, MODNE, NIEDROGIE, ZDROWE i NIEZAWODNE

ng 19 384

Szermiercze mistrzostwa Polski pod znakiem zapytania

Na 6 grudnia wyznaczone zostały finałowe spotkania o drużynowe mistrzostwo Polski w szermierce. Miały się one odbyć w Katowicach z udziałem trzech drużyn: Warszawianki, PKS (Katowice) oraz AZS (Poznań), które zakwalifikowały się do finału. Już ubiegłoroczne spotkania finałowe z udziałem tych samych drużyn, wykazały duże wyrównanie i dlatego tegoroczne walki zapowiadały się nadzwyczaj ciekawie. Obecnie jednak dojdzie do skutku finału stanęło pod znakiem zapytania.

Szermierczą uprawia przedewszystkiem młodzież uniwersytecka, oficerowie oraz policja. Kiedy więc w ostatnim czasie władze wojskowe poczęły kłaść silny nacisk na powstawanie sekcji szermierczych przy wojskowych klubach sportowych, wojskowi, członkowie klubów cywilnych poczęli przechodzić do WKS. W ten sposób z Warszawianki przeszli do WKS Zoliborz, m. in. dwaj jej najlepsi szermierze Dobrowolski i Segda. Ponieważ zaś w pierwszej drużynie Warszawianki faktycznie tylko jeden Friedrich jest cywilem, zanosi się na rozbięcie drużyny. W takim stanie rzeczy Warszawiacy postanowili nie brać udziału w mistrzostwach.

Podobny los czeka niezawodnie i inne kluby a więc i poznański AZS, którego pierwsze drużyny przedstawiają się następująco: szabla — kpt. Nycz, por. Jarzemski, Kaźmierowicz, por. Bogucki lub Czapliski; szpada — por. Jarzemski, Żukowski, Czapliski, por. Mielniczek ew. Kaźmierowicz lub Wiśniewski.

Sprawa przynależności klubowej jest zresztą problemem dotychczas w Polsce nie załatwionym. Spotykamy się z takimi anomaliami, że: w drużynach wojskowych jest więcej „cywilów” niż „wojaków”, u ko-

lejarzy — więcej niekolejarzy, a w zespołach akademickich niejednokrotnie spotykamy nieakademików, a nawet zawodników bez wykształcenia gimnazjalnego. Nie lepiej przedstawia się sprawa z klubami fabrycznymi, choć te mają o tyle ułatwione zadanie, że dając posadę, robią swych zawodników pracownikami fabryki.

W wypadku sekcji szermierczej AZS należałoby się poważnie zastanowić, czy będzie celowym rozbijać drużynę i w ten sposób degradować mistrzowski klub na szary koniec, by kosztem jego stworzyć coś nowego. Należy brać jeszcze pod uwagę i to, że chodzi tu o wychowanków klubu. W AZS bowiem jeden tylko kpt. Nycz jest wychowankiem Centralnej Szkoły Gimnastyki Sportów, jednak od kilku już lat jest członkiem AZS i korzysta z pomocy fехmistrza sekcji p. Zagackiego.

Na przeszkodzie wyjazdu Poznaniaków do Katowic stoi jeszcze kwestja finansowa. Sprawa odbicia się finału zdecydowana zostanie w niedzielę w Warszawie w czasie walnego zebrania PZA, na które z ramienia poznańskiego AZS wyjechał p. Żukowski. (wz)

Pływanie

Pierwszeństwo przy przyjmowaniu do podchorążówek dla umiających pływać. Kuratorja szkolne podały do wiadomości kończących studia średnie, iż przy składaniu podań o przyjęcie do szkół podchorążych pierwszeństwo przysługiwać będzie kandydatom, którzy mogą się wykazać umiejętnością pływania.

Różne

Turniej piłki ręcznej Warty. W niedzielę w hali ośrodka przy ul. Bukowskiej odbędą się

Cegielski, 3. Szkoła Dokształcająca Elek. 4, 4. Szkoła Dokształcająca Cechu Rzeźnickiego.

Tenis

Danja — Niemcy 1:1. W pierwszym dniu spotkania, w ramach turnieju o puchar króla szwedzkiego, w Kopenhadze, Detzmar (N) wygrał z Plougmannem (D) 2:6, 6:2, 6:1, 2:6, 6:1, a Körner (D) z Denkerem (N) 6:0, 6:3, 6:3. O zwycięstwie zdecydowały niezawodnie sobotnia gra podwójna.

Wioślarstwo

Klub Wioślarski 1928/32 zawiadamia swych członków, że roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę 27 bm. o godz. 14.30 na sali „Bilard - Klubu” przy ulicy Piekary (Pasaż Apollo). (kom)

Bronchinol

bardzo skuteczny środek, przeciwko cierpieniom dróg oddechowych jak: katar oskrzeli i płuc, kaszel, kłokusz, zaflegnienie itp. Nazwa zastrz.

Król. Uprzyw. Apteka

„**POD BIAŁYM ORŁEM**”
Zal. nr. 1564. K. Skarżyński. Poznań, St. Rynek 41.
Tel. nr. 12-01 i 58-43.
Pg 7437-42,95

Obstrukcja — wróg zdrowia

Organy trawienia — żołądek, kiszki muszą działać sprawnie. Jest to jeden z warunków zdrowia organizmu. Ziola magistra Wolskiego ze znak. ochr. „Gastro-

sa” łagodnie przeczyszcza, dlatego też stosuje się je przy obstrukcji.

Wytwórnia: **MAGISTER WOLSKI**, Warszawa, Ziola 14.

ng 19 579/80

MAGGIego

kostki bulionowe

są często naśladowane - lecz dotąd niedoścignione

ODZNAKI

EMALIOWANE - METALOWE
Fabryka Wyrobów Metalowych
Poznań, Rataczaka 17 — Telefon 30-03.

Ng 19 538

ng 20 578

ŻYCIE SOKOLE

Echa jubileuszu „Sokoła” poznańskiego

Nadesłano nam z Pragi wycinek z 313 nr. „Narodnich Listów”, zawierający pod 2-lamowym nagłówkiem „Padesat let Sokola v Poznani” obszernie, przeszło 100-wierszowe streszczenie (według naszego pisma) przemówienia prof. dr. Gantkowskiego, wygłoszonego na akademii jubileuszowej. Streszczenie to opracował dobry nasz przyjaciel, który po zwinięciu konsultatu czechosłowackiego z takim żalem opuszczał Poznań, p. Jarosław Szponar. Streszczenie zakończone jest takim życzeniem:

„Z okazji tegorocznego 50-letniego jubileuszu bratniego towarzystwa sokolego w Poznaniu przesyłamy naszym braciom słowiańskim serdeczne pozdrowienia i gorące życzenia dalszego rozkwitu myśli sokolej z braterskiem „Czołem” i naszym „Na zdar!”

Artykuł poczytnego organu praskiego, znanego z doskonałych informacji z całego świata słowiańskiego zamieszcza tygodnik związkowy Sokolstwa jugosłowiańskiego, „Sokolski Glasnik”, niemal w dosłownym tłumaczeniu w nr. 46 z dnia 20 listopada br. pod nagłówkiem „Poceci sokolskog pokreta u Polskoj — Petesetgodisnjica Sokola u Poznaju”. Od siebie dodaje organ Sokolstwa jugosłowiańskiego: „Już z tego, co przytoczyliśmy w tym krótkim artykule, można przekonać się o wielkim znaczeniu Sokolstwa poznańskiego na polu narodowym. Sokolstwo to i w wolnej ojczyźnie pozostało wiernie swej tradycji; i dziś zalicza się ono do najsilniejszych propagatorów braterstwa słowiańskiego w Polsce. Sokolowi poznańskiemu także Sokolstwo jugosłowiańskie przy szczytnym tym jubileuszu składa serdeczne życzenia”.

O „Złotej Księdze Sokoła Poznańskiego”, wydanej z okazji 50-lecia zamieścił organ Sokolstwa czechosłowackiego „Sokolsky Vestnik” bardzo sym-

patyczną recenzję „Złota Księga” — pisze „öp” — nie jest zwykłym drukiem pamiątkowym, wydawanym z okazji jubileuszu. Zawiera ona bowiem przeważnie artykuły o trwałej wartości, — artykuły, zawierające wiele uwagi godnych szczegółów o przygotowaniach do powstania, o krystalizowaniu się idei sokolej i jej rozwoju na ziemiach polskich oraz wiele ustępów o znaczeniu politycznym. Niektóre prace, zebrane w tej książce na 120 stronach, stanowią doskonale źródła wydarzeń historycznych, zwłaszcza sokolich. Sokolstwo polskie posiada mało podobnych książek. Nie brak w niej przeglądu obecnego stanu Sokolstwa polskiego, znajdujemy prace oryginalne o sokolstwie naszym, jugosłowiańskim i o „Junakach bułgarskich. Łużyczanom poświęcił zasłużony artykuł sam redaktor książki. Kierownicze stanowisko przyznawane Sokolowi polskiemu przez państwowe czynniki fizyczno-wychowawcze jest oczywiste na podstawie przeglądu jego stosunku do sportu i reszty działów fizyczno-wychowawczych. Wiele ustępów przeświadcza nas o słowiańskim uświadomieniu poznańczyków. To nas szczególnie cieszy aczkolwiek u poznań-

czyków zawsze znajdowaliśmy nadzwyczajne w tym kierunku zrozumienie i współpracę. Cieszymy się na jej dalsze pogłębienie”.

Barbara Radziwiłłówna

Dzieje romantycznej miłości królewskiej pary kochanków — na ekranie

Zarówno historia jak i literatura wszystkich narodów opisują wypadki miłości romantycznej. Pary kochanków królewskich i postacie, wyśnione w wyobraźni poetów, osiągnęły nieśmiertelność. Do końca świata ludzkość zachwycać się będzie miłością Trystana i Izoldy, Manon i kawalera des Grieux, biednej „Damy Kameliowej” i Armanda Duvala, Antoniusza i Kleopatry i innych.

Historia nasza zanotowała również wypadek podobnej miłości bezgranicznej, zdolnej do największych poświęceń. Jest to uczucie, które złączyło króla Zygmunta Augusta i Barbarę z Radziwiłłów. Dzieje tej romantycznej miłości, rozkwitłej na tle Złotego Wieku Polski, utrwalone zostały w najnowszym monumentalnym filmie produkcji rodzimej p. t. „BARBARA RADZIWIŁŁOWNA”.

Dzisiaj już śmiało powiedzieć możemy, że współpraca naszych artystów z JADWIGĄ SMOSARSKĄ na czele — wydała rezultaty nadszatkowane. Nowy film polski „BARBARA RADZIWIŁŁOWNA” — to największy wysiłek artystyczny geniuszu polskiego.

To też sprawia nam niewysłowioną radość, podzielić się nią wiadomością z Szanownymi Czytelniczkami i Czytelnikami, iż film „BARBARA RADZIWIŁŁOWNA” ukaże się wkrótce na ekranach dwóch najpopularniejszych kin w Poznaniu tj. APOLLO i METROPOLIS.

ng 19 636

Technicy światowej sławy...

zdołali, po długootrwałych pracach doświadczeniach, wytworzyć specjalne płótno na bieliznę pościelową; niezmiernie trwałe, bez apretury, bez meszku, gładkie i lśniące białe.

Wyrób fabryki BRACIA CZECZOWICZA w ANDRYCHOWIE

Do nabycia w każdym dobrym magazynie bławatny

Pz 8 636-48.113

minki, m. in. także od p. Anny Smoczyńskiej z Poznania. Wielki entuzjazm wywołała szczególnie depeza od J. Em. ks. kardynała Hlonda. Nawzajem też postanowiono wysłać depeze holdownicze do kraju.

Słotne dni jesieni. Mroźne dni zimy sprządzają przeziębienie. Zaatakowane drogi oddechowe nleczy z kaszlu, kataru, chrypy i zaflegmienia

SYROP „PULMODAL”

Mgr. B. DALSKIEGO
Wyrób i sprzedaż APTEKA POD ZŁOTYM LWEM w Poznaniu, Stary Rynek 75 naprzeciw głównego odwachu

Pz 8225/6-46,117/19

TRUSKAWIEC

SEZON ZIMOWY OD 1 GRUDNIA DO 1 MARCA.

Naturalne kąpiele solankowe, siarczane, kwasowęglowe (impregnowane) okłady borowinowe Słynna „Naftusia”. Nowoodkryty źródło naturalnej wody gorzkiej „Barbara”. Informacji żądać, mieszkania zamawiać tylko przez Zarząd Źródlowy.

ng 19 629

Wielkie Zebranie Przedwyborcze

Stronnictwa Narodowego

odbędzie się w niedzielę, dnia 29 bm. o godz. 12 w sali cyrku Olimpia (ul. Poznańska u wylotu ul. Mickiewicza)

Przemawiać będą:

- kpt. Leon Grzegorzak z Łodzi,
- mgr. Włodzimierz Bilan z Przemyśla,
- Stefan Kamasa z Radomia, dawniej z Poznania

Wstęp wolny dla wszystkich.

Wstęp wolny dla wszystkich

Obchód 10-lecia Zw. Poiskich Tow. Kobięcych we Francji

Na początku bm. odbył się w Waziers pod Donai na północy Francji zjazd Związku Polek we Francji, połączony z obchodem 10-lecia jego istnienia. Do Związku należą 70 towarzystw z przeszło 9 000 członkiń.

Uroczystość rozpoczęła się mszą św. w kościele Notre Dame, którą odprawił ks. dziekan Wyderka, a kazanie wygłosił ks. dr. Paulus, rektor Polskiej Misji Katolickiej w Paryżu. Towarzystwa stawily się ze sztandarami, których było bardzo wiele. Na zakończenie rozległa się w kościele przed wspaniałym obrazem M. Boskiej Częstochowskiej pieśń „Boże coś Polskę”.

Wielkie zebranie jubileuszowe odbyło się na jednej z sal pod przewodnictwem p. Konopczyńskiej, stojącej na czele Związku, która powitała licznie zebranych członków i gości. Byli obecni przedstawiciele duchowieństwa, konsulatów, władz kopalnianych, prasy, itd.; z Polski przybyła p. St. Szyfertiówna, a jako delegowana Zw. Polek w Niemczech p. Kwiatkowska. Do

gości francuskich zwróciła się z przemówieniem sekretarka Związku p. Brejska-Nawrocka. W przemówieniach skierowanych do uczestniczek zjazdu, apelowano

JABŁKA DESEROWE

gwarantowanej pierwszorzędnej jakości wysyłamy w skrzynkach standardowych wagi 18—20 kg za zaliczeniem pocztowym. Cena wraz z opakowaniem od 1.20 zł do 1.50 zł za kilogram netto.

ng 19355

Taryfa paczki żywnościowej.
SADY MAŁA WIEŚ
poczta Grójec, woj. Warszawskie.

do nich usilnie, ażeby strzegły swe rodziny przed agitacją komunistyczną, która coraz natarczywiej stara się ogarnąć wychodźstwo polskie. Obfity program obchodu składał się z przemówień, występów śpiewaczy i pomysłowej w szeregu obrazów podróży po Polsce.

Na obchód 10-lecia nadeszły dla Związku liczne depeze z życzeniami oraz upo-

Racjonalna jałmużna

Tylko wtenczas dajesz jałmużnę racjonalnie, jeżeli wiesz komu dajesz swoją ofiarę.

„Caritas” poręcza ci, dzięki swej organizacji, że jałmużna twoja dostanie się temu, kto jej rzeczywiście potrzebuje.

Zapisz się na członka „Caritas”! Daj ubogiemu w miejsce pieniędzy bon „Caritas”!

Bony w cenie 1, 2 i 3 grosze nabędziesz w Poznańskim Okręgu „Caritas” przy ul. św. Marcina 8 (tel. 36-34), względnie w Wydziale Parafjalnym „Caritas”.

Najweselsza komelja sezonu

Na ekranie kina „Apollo” pojawi się dziś premiera miłego i pogodnego filmu p. t. „Rozwód z przeszkodami”, z Anny Ondrą w roli głównej. Film ten skrzy się perłami szampańskiego humoru i dowcipu.

Zgon ojca znanych sokolów poznańskich

(kl) W czwartek odprowadzono na miejsce wiecznego spoczynku na cmentarzu św. Wojciecha zwłoki śp. Franciszka Weselika, członka Sokoła poznańskiego. Ś. p. Franciszek Weselik sam był wzorowym sokolem, całkowicie oddanym idei sokolej. Wychował czterech synów na wzorowych Polaków-sokolów, którzy wśród szerokiego rzeszy Sokolstwa cieszą się nie tylko poważaniem, ale należą do rzędu najświetniejszych działaczy. Wiktor Weselik, długoletni kierownik biura mec. Cichowicza, zasiada w Przewodnictwie Dzielnicy Wielkopolskiej Sokoła, Stefan jest od 12 lat niestrudzonym naczelnikiem najstarszego gniazda poznańskiego w śródmieściu, którego członkiem jest również wnuk Zmarłego, a syn Wiktora. Znani są z działalności sokolej dwaj inni synowie Zmarłego, Telesfor i Antoni Weselikowie, oraz córka, p. Figasowa.

Ś. p. Franciszek Weselik urodził się d. 1. 1. 1857 w Skokach. W r. 1883 ożenił się ze zmarłą w r. 1932 śp. Michaliną z Pazdowskich. Zgon sędziwego i zasłużonego Sokoła okrył żałobą czterech wymienionych już synów i trzy córki. W mieście naszym, w którym mieszkał od r. 1901, był on postacią b. popularną. Cześć pamięci zacnego Sokoła i patrioty!

Dnia 26 listopada 1936 r., o godzinie 20, zasnął w Bogu, po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzone Sakramentami św., nasz kochany ojciec, brat, szwagier, wuj, teść i dziadek, ś. p.

Jan Maciejewski

emerytowany starszy asystent pocztowy

przeżywszy lat 63. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 29. bm. o godzinie 15,15 z kaplicy cmentarza Matki Boskiej Bolesnej w Górczynie, o czym zawiadamiają Krewnych i Znajomych

w nieutulonym smutku pogrążeni
dzieci, wnuki i rodzina

Poznań, ul. Hetmańska 6, dawniej Zamkowa 4.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal”, ul. Towarowa 25, tel. 31-80, zr 14 802

W sobotę, 28 listopada 1936 r., zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzone kilkakrotnie Sakramentami św., moja bardzo ukochana żona, nasza najlepsza matka, babcia, teściowa, siostra i ciocia, ś. p.

Z Binków

Antonina Wojciechowska

przeżywszy lat 68. Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 1 grudnia, o godz. 3 po poł. z domu żałoby przy ul. Mostowej 16 na cmentarz farny przy ulicy Bukowskiej.

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż z dziećmi i rodzina.

Poznań, Ostrów, Kuchary.

W piątek, dnia 27 listopada 1936 r. zasnął w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój ukochany mąż, nasz najtrojskliwszy ojciec, syn, brat i szwagier, ś. p.

Aleksander Krüger

Restaurator

przeżywszy lat 51. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 29. bm., o godz. 2 popoł. z kaplicy cmentarnej Bożego Ciała na Dębcu.

P. 8 414-58.154

W ciężkim smutku pogrążeni

żona, dzieci i rodzina.

Zakład Pogrzeb. „Ceremonjal”, ul. Towarowa 25. tel. 31-80.

Kożuski
Zakopiańskie
Swetry, Szale,
Rękawiczki,
Skarpety,
Płaszczki
i Mundurki
Szkolne
Artykuły
do sportów
zimowych

DOM SPORTOWY

św. Marcina 33 — bliżej Garncarskiej
ng 20 322

TRWAŁY PODAREK

**TYLKO OD JUBILERA
I ZEGARMISTRZA.**

C. Chwilkowski
Nowa 8. Tel. 38-95.

St. Frankowski
Ratajczaka 1. Tel. 55-52.

Jan Gąsiorowski
Al. Piłsudskiego 7.
Tel. 55-40.

Tadysz Gąsiorowski
św. Marcina 34. Tel. 55-28.

A. Henschke
Fredry 6.

Mieczysław Henschke
St. Rynek 91
(wejście z Wronieckiej).

Stefan Hubert
św. Marcina 45a.
Tel. 14-55.

Karol Kandziora
Al. Marcinkowskiego 8.
Tel. 21-38.

W. Kruk
27 Grudnia 6. Tel. 13-95.

W. Mayer ^{wł.} L. Nałankowski
Nowa 11. Tel. 18-44.

A. Prante
św. Marcina 56. Tel. 19-64

W. Szulc
Pl. Wolności 5. Tel. 14-84.

W dniu 27 listopada 1936 r., zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, nasz długoletni członek i skarbnik naszego Stowarzyszenia, ś. p.

Aleksander Krüger

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 29 listopada br. o godzinie 14 z kostnicy cmentarza w Dębcu przy ul. Wspólnej. Cześć Jego pamięci! Upraszamy o liczny udział członków pod sztandarem.

Stowarzyszenie Restauratorów na miasto Poznań i powiat w Poznaniu.
zg 14 806

MOULIN ROUGE

w sobotę 28. 11. i w niedzielę 29. 11.

nadzwyczajne FIVE O CLOCK TEA

z całkowitym programem, natomiast wieczorem Pg 897-48,100 o godz. 9-tej

specjalne 2 wieczory nadzwyczaj urozmaicone

Moc niespodzianek. Cenne nagrody.
Ceny rewelacyjnie niskie. Wstęp wolny.

Dobra lokata kapitału

Cegielnia na Pomorzu, produkcja 5 milj., w pełnym biegu, wydzierżawiona na dobrych warunkach. 160 morgi ziemi, bogaty pokład gliny — z powodu śmierci właściciela korzystnie sprzedam. Potrzeba 120.000 lub zamiana na majątek ziemski względnie dom czynszowy. Zgłoszenia Biuro Ogłoszeń „PAR”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod „58,139”, Pg 896-58.139

DROPSY ANYŻOWE NA SEZON ZIMOWY poleca

FABRYKA CUKROW St. Marecki, Poznań
ng 19 418/19 św. Wojciech 28.

96 LAT
FUTRA
DOBRY TOWAR
SOLIDNA PRACA
B.SCHULTZ
TEL. 15-15 POZNAŃ
BR. PIERACKIEGO 16.

ng 19 005

PODARKI GWIAZDKOWE

zakupuje się najtaniej z powodu
LIKWIDACJI PRZEDSIĘBIORSTWA
w firmie

W.DROŻYŃSKI

tel. 40-50 **Poznań, Stary Rynek 66** rok zał. 1912
SKŁAD BŁAWATÓW

Pg 8387,8-46,5172

Oto środek do prania, którego używa każda dzielna gospodyni, oszczędzająca swą bieliznę

Persil

PIERZE, BIELI I DEZYNFEKUJE

Do moczenia bielizny: **HENKO**, soda do prania i bielienia.

FABRYKA MEBLI

kompletnie urządzona, zapęd parowo-elektryczny

do wydzierżawienia

Bydgoszcz, Gdańska 60, I piętro.

ng 20 699

FUTRA

damskie, męskie, lisy na dogodnych warunkach spłaty poleca

Waśkowski, Działyńskich 7
parter, tel. 46-88.
zg 14 784

Pani
WYCHODZI NA MIASTO

narażona na ostry powiew wiatru, chłód, kurz, powietrze miejskie, przesycone szkodliwymi wyziewami... drobne przykrości codzienne, które skórę niszczą i postarzają, lecz zapobiega Pani temu, stosując przy porannej toalecie Krem zdrowia, działający skutecznie na głębsze warstwy naskórka.

CRÈME SIMON

Po obiedzie, wybierając się w odwiedzinę, Pani nada swei cerze piękną, modną matowość i gładkość aksamitu, wcierając

CRÈME SIMON M.A.T.

DWAJ SPRZYMIERZENCY PANI URODY

ng 19 330

W. KRUK

ULICA 27 GRUDNIA 6

JUBILER

założony 1840

poleca

= zegarki szwajcarskie =

pierwszorzędnej jakości od najtańszych do najwykwintniejszych

ng 20 480

W poniedziałek, 30 listopada rozpoczynam

Tanią Sprzedaż Gwiazdkową

jedwab i welen

Olbrzymia redukcja cen!

10% RABATU
na towary nie objęte redukcją.

Ceny tylko za gotówkę!

DOM JEDWABIU
M. Gmurowski

POZNAŃ-PL. WOLNOŚCI 10.

Olbrzymi wybór nowości na
SUKNIE
popołudniowe, wieczorowe i balowe.

Proszę obejrzeć okna wystawowe!

telef. 23-99

Korespondent polsko - niemiecki

władający biegle językiem polskim i niemieckim, piszący biegle na maszynie, obeznany z buchalterią i ubezpieczeniami społecznymi, młody, poszukuje posady w większym przedsiębiorstwie. Zgłoszenia do Biura Ogłoszeń „PAR”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. „58,132”. Pg 8390-58.132

Ekspedjent-dekorator

branży bławatów, dobra siła, potrzebny. Oferty Kurjer Poznański Ng 20438

Poszukuję kupna

NIERUCHOMOŚCI

w Poznaniu, z hipoteką amortyzacyjną przy wpłacie ca 75.000 zł. Oferty Kurjer Poznański zg 14 807

Od dziś rozpoczynamy

Tanią Sprzedaż Gwiazdkową!

POLECAMY:

przy ulicy NOWEJ 3

Materiały wełniane damskie i męskie, jedwabie, płótna, firany, stołownicę etc. **ZA BEZCEN!**

w Domu Konfekcyjnym przy Starym Rynku 98/100

Płaszczki damskie, męskie, dziecięce, ubrania męskie, futra, wszelkiego rodzaju artykuły damskie, męskie, dziecięce.

Wszystko w wielkim wyborze i po cenach bezkonkurencyjnych!

R. & C. KACZMAREK

Pg 8634/5-48.107/8

POZNAN

Orzechy rumuńskie-laskowe
Migdały włoskie
Śliwki Jugosłowiańskie w workach i skrzyniach

poleca

St. Barełkowski

Hurtownia Kolonjalna

Poznań, ul. Woźna 18, telefon 39-00, 56-56

Większe przedsiębiorstwo handlowe w Poznaniu poszukuje dla oddziału swego na prowincji

młodszy handlowca

dobrego propagandyzisty sprzedawcy. Zgłoszenia z dołączeniem odpisów świadectw i podaniem wymagań do Biura Ogłoszeń „PAR” w Poznaniu pod nr. 48,83. Pg 8382-48.83

POMOCNIKA

do składu żelaza sztabowego, okuć, sprzętów kuchennych i artyk. budowl., znającego branżę i kalkulację poszukuje zaraz wzgl. później. Zgłoszenia z odp. świadectwami do Kurjera Poznańskiego zg 14 795.

Większe przedsiębiorstwo wydawnicze w Poznaniu poszukuje dla oddziału swego na prowincji

młodszy handlowca

dobrego propagandyzisty-sprzedawcy. Pierwszeństwo mają absolwenci W. S. H. Zgłoszenia z dołączeniem odpisów świadectw i podaniem wymagań do Biura Ogłoszeń „PAR” w Poznaniu pod nr. 48,102. Pg 8400-48.102

Największe Magazyny Zabawek

św. Marcin 61 —

Pl. Wolności 9

Lalki Zabawki Gry

ng 20281

Stale nowości!

Największy wybór!

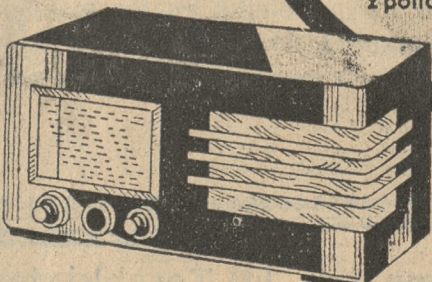
UCZTA

DLA RADIOSEUCHACZY

odbiorniki fonoplastyczne

3 SUPERY
MAGNAT
5 LAMPY, 7 OBWODÓW
ARYSTOKRATA
4 LAMPY Z OKT., 5 OBW
LORD
3 LAMPY Z OKT., 4 OBW.
4-ty PREMIER
3 ZAKRESY, 3 LAMPY

Specjalna konstrukcja głośnika elektrodynamicznego. Piękny i do złudzenia naturalny ton. Nowoczesne lampy. Regulacja selektywności i szerokości zakresu dźwięku (wstęgi akustycznej). Wskaźnik optyczny do dokładnego dostrajania. Szeroki zakres samoczynnego wyrównywania fadingsów (zaniku fal). Płynna regulacja barwy dźwięku. 3 zakresy fal. Pięknie oświetlona duża skala z nazwami stacji. Luksusowa skrzynka o nowoczesnym kształcie z drzewa egzotycznego mako-sisar z okuciami chromowanymi lub z pollopasu koloru kości słoniowej.

RADIO TELEFUNKEN

ODBIORNIKI FONOPLASTYCZNE

UWAGA: ZAMÓWIENIA WYKONYWANE SA WEDŁUG KOLEJNOŚCI ZGŁOSZEŃ

Najlepsze
Najpraktyczniejsze
Najpiękniejsze i
Najtańsze

* PODARKI *
GWIAZDKOWE

poleca

DOM BŁAWATÓW

przy

„Hurtowni Liturgicznej”
POZNAŃ
Plac Wolności 2

PARCELE

front Górna Wilda, ulica Prądzińskiego i ul. Umińskiego
od 500 — 1000 □

bardzo korzystnie
na sprzedaż

Górna Wilda 92 dom ogrodowy
zg 14 804

Póldarmo wybudujesz wille, dom własny, chlew, stodołę sposobem przezemnie wypróbowanym. Blizsze szczegóły, odpowiedź znaczek. ZAKŁADY ORYGINALNEJ ZAPRAWY MURARSKIEJ „CEBE”, Roś, skrytka pocztowa 25. dg 3787

Dnia 11 grudnia 1936 r. o godzinie 12 w poł. odbędzie się w Sądzie Grodzki m.w Rogoźnie Wlkp. w sali 16 wzgl. 15

licytacja Browaru Rogozińskiego

Na nieruchomości obszaru 1.72.67 ha, oprócz budynku głównego znajdują się 2 domy mieszkalne, budynek do pasteryzowania piwa, kotłownia, piłczkarnia do butelek, lodownia, szopa zamknięta do lodu, szopa otwarta, garaż, stajnia i stodoła.

Cena oszacowania wynosi zł 81.323,—, cena wywołania zł 54.215,34, a rekojmia zł 8.132,30.

Oznaczenie hipoteczne nieruchomości jest Rogoźno tom 16 karta 773. Reflektanci muszą mieć zezwolenie władzy administracyjnej na nabycie nieruchomości. Blizszych informacji udzieli

adw. LUDWIK ECHAUST
w Poznaniu, ul. 27 Grudnia 4.

Likwidator SPÓŁKI STOLARSKIEJ Sp. Akc. w likwidacji zawiadamia, Pp. Akcjonariuszów, że w sobotę, dnia 12 grudnia 1936 o godz. 11 przed poł. w Banku Przemysłowców w Poznaniu przy Starym Rynku 73/4 I piętro odbędzie się

WALNE ZEBRANIE

z porządkiem dziennym, ogłoszonym w Monitorze Polskim nr. 267 z dnia 16. 11. 1936 oraz nr. 273 z dnia 23. 11. 1936 r. zg 14 801

PRZEDSTAWICIEL

dobrze zaprowadzony w branży radio-elektrotechnicznej szuka zastępcy na województwo Poznańskie — pracę od roku 1935. Zgłoszenia pod adresem: Poznań, Al. Marcinkowskiego 16, firm. „Żarówka”, Zakłady radiotechniczne dla przedstawiciela, dg 3733

PRZED ZIMNEM

chroni mieszkanie

MORMIT

patentowany uszczelniacz z gumy porowatej
zg 1935

DO OKIEN i DRZWI

Bezpłatne pokazy i prospekty we wszystkich drogerjach.

Mormit Warszawa, Marszałkowska 113

55 firm polskich rozpisuje konkursy!!!

**KTO NAPISZE
najlepszy
wiersz reklamowy
lub
hasło reklamowe**

Nagrody wartości
2 000 złotych.

Każdy może zdobyć cenne nagrody. Zadanie jest następujące: Opisać w trafnych słowach w formie dwu, trzy lub czterowiersza odnośnie firmy względnie zalety ich towarów. Naprzykład podajemy tu kilka wierszy dotychczas używanych:

Trójkąt w kole welna
to gwarancja pełna!
Co kupuje cały kraj...?
Mydło z pralką Kollontay!
Kto szuka podarunku gwiazdkowego
Niech spieszy do Kalamajskiego

Gdy czekoladę dobrą chcesz
Goplana bez wahania bierz.
Ucieszy Cię jej świetny smak,
„Goplana” to dobroci znak.
Blasku mydła, proszku paczka,
Oto czego pragnie paczka.

Zamiast wiersza czytelnik może wymyślić hasło reklamowe na przykład:

Kawa Hag chroni serce! Omega zegarek na całe życie!
Używaj pasty Colgate dwa razy dziennie
Odwiędzaj dentystę dwa razy do roku.

Chcąc uczestniczyć, w tym bardzo ciekawym konkursie należy dokładnie zapoznać się z treścią ogłoszeń, by zorientować się, co odnośnie firmy sprzedają i co je od innych odróżnia. Wiersze lub hasła reklamowe należy ułożyć w taki

sposób, by przez ogłaszające się firmy mogły być używane dla celów reklamowych. Wiersze wzgl. hasła winny odpowiadać zasadom solidnej reklamy kulturalnej, czyli, że powinny polegać na prawdzie.

Wszystkie firmy uczestniczące w tym konkursie wyznaczyły po jednej wzgl. kilka nagród, które wymienili w swoich ogłoszeniach. Każdy uczestnik może nadesłać dowolną ilość wierszy lub hasel reklamowych dla dowolnej ilości firm. Zaznacza się jednak, że o przyznaniu nagrody decydować będzie jakość, a nie ilość nadesłanych wierszy względnie hasel. Dla każdej firmy należy użyć oddzielnej kartki papieru. U góry kartki wypisać nazwę firmy, poniżej treść wiersza wzgl. hasła, a u dołu podać imię, nazwisko i adres nadawcy.

Rozwiązania należy nadsyłać do Kurjera Poznańskiego w zamkniętej kopercie najdalej do dnia 9 grudnia br. godz. 12-tej Adresować Kurjer Poznański, Poznań, św. Marcin 70 „Konkurs Reklamowy”.

Wszystkie nadesłane rozwiązania zostaną uporządkowane i przesłane poszczególnym firmom, które same zajmą się oceną i nagrodzeniem wierszy lub hasel reklamowych. Wszystkie nadesłane wiersze wzgl. hasła przechodzą na własność firm.

Kto napisał najlepszy wiersz wzgl. hasło reklamowe? Pod tym nagłówkiem zamieszczają wszystkie firmy w głównym wydaniu Kurjera na złotą niedzielę (19. 12.) ponownie ogłoszenia gwiazdkowe, w których opublikują nazwiska nagrodzonych oraz wiersze wzgl. hasła reklamowe.

A zatem! Wszyscy biorą udział w tym interesującym konkursie!

NA PODARKI GWIAZDKOWE

polecamy po cenach bezkonkurencyjnych:

- a) w **MAGAZYNIE BŁAWATÓW** przy ul. **NOWEJ 3**
modne materiały na suknie i płaszcze damskie,
na palta i ubrania męskie,
kapy, firany, płótna, stołownicę etc.
- b) w **DOMU KONFEKCYJNYM** przy **ST. RYNKU 98/100**
płaszcze damskie, męskie, dziecięce, gotowe i na miarę,
ubrania i palta męskie,
poranniki i bonżarki,
bieliznę, swetry, pończochy, skarpetki, rękawiczki, krawaty,
kapelusze etc.

R. i C. KACZMAREK — POZNAŃ

I nagroda: bon towarowy na 30.— zł. II nagroda: bon towarowy na 20.— zł.
III nagroda: bon towarowy na 10.— zł

Nasza Gwiazdka!

20% na Aparaty
FOTOGRAFICZNE!

JAN SZYMKOWIAK

Spec. Skład
Aparatów i Przyborów Fotograf.
POZNAŃ,
Al. Marcinkowskiego 24
— Telefon 53-37 —

Nagrody:
I. Aparat fot. wart. 36 zł
II. album fot. wart. 6 zł.

Konkurs-Ankieta

Jakie znasz mieszanki
owocowe i czyj wyrób
Ci najwięcej przypada
do gustu?

Daj na to pytanie krótką, odpowiedź. U góry kartki papieru, na której udzieliłś odpowiedzi, zamiast nazwy firmy napisz: „Konkurs-Ankieta”, poniżej treść itd. itd.

Znana fabryka cukierków w Poznaniu
wyznaczyła nast. nagrody:

- I. zł 10,— i 2¹/₂ kg mieszanki owocowej
II. zł 5,— i 2¹/₂ kg mieszanki owocowej
III. ——— 2¹/₂ kg mieszanki owocowej
oraz 17 dalszych nagród po 1 kg
mieszanki owocowej

tylko nie
zapomnieć!

Proszek do pieczywa Budynie i Galaretki

używam stale, jak również olejki, cukier waniljowy
i przyprawę korzenną do pierników.

Nieomal wszyscy używają te znakomite wyroby
i ja również.

Nagrody: I. Sortyment Wyrobów „Luba” w cenie zł 15.—
II. Sortyment Wyrobów „Luba” w cenie zł 10.—
III. Sortyment Wyrobów „Luba” w cenie zł 5.—

Płaszcze damskie

Futra
Spódniczki, Bluzki,
Swetry, Poranniki,
Konfekcja dziecięca
wszelkiego rodzaju

Olbrzymi wybór!
Niskie ceny!

T. KRUPSKI, Poznań

St. Rynek 91
Naprzeciw Nowego Ratusza
Nagrada: Swetr dziecięcy.

Na Święta

Wyśmienita zawsze świeża

KAWA Herbata

oraz doskonała

po cenach najtańszych
W NAJSTARSZYM IMPORTOWYM SKŁADZIE
ST. MILACHOWSKI

ul. Fr. Ratajczaka 40 Hurt — Detal
I. nagroda 1/2 ft. herbaty; II nagroda 1 ft. kawy.

Torebki damskie

Parasole — Walizy
Manieury — Teki — Portfele

WIKTOR CZYSZ

Poznań, Szkolna 11 Telefon 19-75
Nagrada: Torebka damska

Praktyczne podarki na Gwiazdkę!

Swetry — Bieliznę — Trykotaże
Pończochy — Rękawiczki — Szale
Chusteczki — Sukienki — Fartuchy

poleca najtańzej

A. PLUCINSKA

Poznań, St. Rynek 38/39
Specjalny Magazyn Towarów Krótkich
Nagrody: I. elegancki swetr 20 zł, II. koszula i krawat 15 zł.

PUNKT ZBIORNY POZNAŃA...

to **CUKIERNIA — KAWIARNIA**
STANISŁAW ŁAJP

Stary Rynek 71/72 Telefon 29-44
Wyśmienita Kawa „ 29-49

Pierwszorządne Pieczywo

Wspaniałe w smaku Pierniki

Nagrada: 1 tort w cenie 10.— zł

JAN GĄSIOROWSKI

DYPL. MISTRZ ZEGARMISTRZOWSKI
ALEJA MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO NR. 7
(naprzeciw Zamku — Dom Akademicki) Telefon 55-40.

Najnowsze modele na rok 1937

Najoszczędniejsze w użyciu baterii anodowej
z lampami KC.

„Harmonia” 3 lampowy odbiornik bateryjny zł 150,—
„Melodia” 4 lampowy odbiornik bateryjny,
dwa obwodowy z lampą ekranową,
z głośnikiem dynamicznym. Bardzo
wielki zasięg stacji europejskich . . . zł 250,—
z głośnikiem poldynamicznym . . . zł 220,—

Odbiorniki do prądu w dużym wyborze

Na dogodnych warunkach i tanio do nabycia w składach radiowych i wprost

w NAJWIĘKSZEJ w POLSCE

HURTOWNI - WYTWÓRNI

„RADIOŚWIAT“

POZNAŃ, Fr. Ratajczaka 10 KATOWICE, Mieleckiego 8

Nagrody: I. Komplet lamp do 3 lamp. odbiornika bateryjnego.
II. kompletny aparat dedektorowy ze słuchawkami

Praktyczne podarki gwiazdkowe!

Dla Pań i Panów — Pończochy — Rękawiczki
Piękne — modne — tanie

Krawaty — Swetry — Pullovery — Bieliznę
poleca w wielkim wyborze

W. Trojanowski, Poznań św. Marcin 18
Telefon 56-57

Przyjmuje Asygnaty Kredyt.
I. nagroda: komplet bielizny damskiej, II. szal jedwabny.

SZWAJCARSKIE ZEGARKI BUDZIKI STYLOWE OBRĄCZKI ŚLUBNE

Nagrody: I Stylowy budzik, II Srebrny ołówek.

Hallo! Wszystkie
Piękne Panie...

...wytworzone w kroju
płaszcze przy cenach
najniższych znaj-
dziecie tylko wprost

w fabryce
Konfekcji
Damskiej

H. Wildowa i Syn

Wodna 1. Tel. 53-77
Specjalny dział miarowy. Asygnaty kredytowe.

Nagrody: I. Bon towarowy 30 zł
II. Bon towarowy 20 zł

Jak winiak t. KANTOROWICZA - Jak koniak t. SAUMON!

I. Nagroda: 2 butelki Saumon Jubilat 5 koron

II. Nagroda: 2 butelki Saumon Jubilat 3 korony

Z TEM co najmodniejsze
najoryginalniejsze
najpiękniejsze
w dziedzinie tkanin jedwabnych i wełnianych,
firankach, dekoracjach i tkaninach bawełnianych

zapoznają Szanowne Panie tylko magazyny

Reprezentacyjnego Domu Mody

W. i S. Schubert

Centrala **Poznań** Salon Sprzedaży w Bazarze
St. Rynek 86 i Kramarska 15 Al. Marcinkowskiego 10
Olbrzymi wybór — Ceny niskie — Najpiękniejsze wystawy

Nagrody: I. Bon towarowy na zł 50,—
II. Bon towarowy na zł 30,— ng 18

NA SEZON GWIAZDKOWY

polecam TRYKOTAŻE
SWETRY

PULOWERY
POŃCZOCHY
RĘKAWICZKI

Wielki
wybór

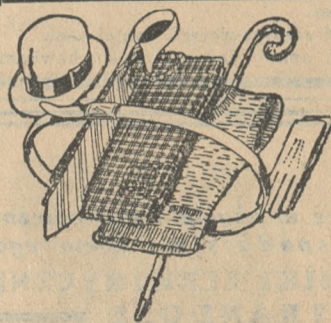
K. Łowicka

Ceny
przystępne

ng 17

Fr. Ratajczaka 40

Nagrody: I. Bluska w cenie 10 zł; II. Para pończoch jedw. 4 zł.

**WIELKI WYBÓR MODNYCH
ARTYKUŁÓW MĘSKICH**

po cenach bezkonkurencyjnych
jako podarki gwiazdkowe poleca

Stefan Zygodlewicz

POZNAŃ, Aleje Marcinkowskiego 17a
w pobliżu kościoła św. Marcina Telefon 29-20

Odpowiednio do kupna
dodają ładne podarki
gwiazdkowe

Nagrody: I. Jedwabna pyżama zł 28,—
II. jedwabny krawat zł 8,—
III. jedwabny szal zł 7,—

Najlepszym proszkiem do prania

TO BEZSPRZECZNIE

> PRODO <

DLACZEGO?

KUP — SPRÓBUJ — PRZEKONAJ SIĘ!

I. nagroda: 3 komplety proszków i zł 10,— got.
II. " 2 komplety proszków i zł 5,— got.
III. " 1 komplet proszków

Do nabycia w drogeriach i składach kolonialnych
Wytwórnia: „Cede“ Poznań, Dolina 16, tel. 78-43

NA GWIAZDKĘ Piękny Upominek

dla Wytwornej PANI:

Torebka — Parasolka — Rękawiczki — Puderniczka — Broszka — Branzoletka

dla Wytwornej PANA:

Papierośnica srebrna — Zegarek biurkowy — Portfel — Portmonetka — Cygarniczka
— Amulet do auta i wiele innych przedmiotów

poleca firma:

STEFAN ZYGADLEWICZ

ng 44

POZNAŃ — 27 Grudnia Nr. 6

Do dnia 31 grudnia 1936 r., udzielamy specjalny rabat świąteczny w wysokości **10%**
Przyjmuje Asygnaty Kredyt

I. Nagroda: Bon tow. na 50 zł. II Nagroda: Bon tow. na 25 zł.

Już czas

POMYŚLEĆ O ZAKUPACH
GWIAZDKOWYCH

lepiej bowiem kupuje — kto wcześniej kupuje

POLECAMY:

PIERNIKI

MARCEPANY

tylko najlepszej jakości

OZDOBY CHOINKOWE

bardzo gustowne w wielkim wyborze

Nasz dział prezencików gwiazdkowych jest niedościgniony — prosimy się przekonać —

ng 42

Ceny niskie — lecz stałe

WALERJA PATYK

Aleje Marcinkowskiego 6, ul. 27 Grudnia 3

Nagroda: 1 kg bonboniera wart. zł 12,—.

Obuwie wytworne

Tomasz Arlt

Poznań, plac Wolności 18

Telefon 18-77

Asygnaty Kredyt

ng 27

Nagroda: 1 para pantofelek damskich

Jeśli pranie to
tylko proszkiem „NIL”

„NIL”

Poznańskie Zakłady Chemiczne

„PROMIEN”, wł. Marian Koczerba

Poznań, Dąbrowskiego 79 Tel. 72-92 i 68-83

Nagrody: I. Karton 24 „Nil” z dod. 12 kubków porc. ze zlot. uchem.

II. Karton 12 „NIL” z dod. 6 kubk. porc.

III. Karton 12 p. „NIL”.

Na Gwiazdkę!

Najodpowiedniejsze
podarki są:

Swetry damskie
i dziecięce, jedwabna
i wełniana
Bielizna, Poranniki
i Pończochy

Najkorzystniej tylko
w firmie

BOLESŁAW WALLHEIM

Poznań, 27 Grudnia 20
Asygnaty Kredyt

Nagroda: Garniturek jedwabny
n 25

GWIAZDKA

daje nam sposob-
ność do obdarowania
swoich najbliższych. Sto-
sowne podarki jak:

Wiatrówki
Karabinki
Broń Myśliwską
poleca

J. SPECHT Nast.

wł. J. K. Chmielewski

POZNAŃ

Ratajczaka 3 - Telefon 13-38

Nagroda: Wiatrówka
w cenie 28.— zł

Nowości!

Porcelany i Szkła stołowego, Kryształy
Sztucce - Galanterję - Sprzęty kuchenne

Podarki w olbrzymim wyborze poleca

»OZDOBA« św. Marcin 4

Nagroda: Serwis do kawy na 6 osób.

NA GWIAZDKĘ!

**KOSZULE
KRAWATY
SZALE**

poleca jako
PRAKTYCZNE PODARKI

Magazyn Artykułów Męskich

Piotr Pluciński

Poznań, St. Rynek 37.

Nagroda: Koszula w cenie
14.50 zł. ng 32

BLONY fotograficzne:
Macte — Prestochrom — Awangarda

Klisze Avia — Portretowe — Biplanochrom
Gradiomola — Super-Orto — Antihalo

Papiery Bromero — Bromero - Rex —
Omnilux — Mistrzowskie

Ero Wytwórnia
Fotochemiczna

wł. Władysław Kaiser

Poznań, Wielka 14.

Nagrody: Bony tow. na I 20.— zł II 12.— zł III 7.50 zł

WYTWÓRNA APARATÓW RADIOWYCH K. TUSZYŃSKI
 Poznań, Rom. Szymańskiego 1
 narożnik placu S-to Krzyckiego
 Telefon 57-33

„ROYAL”
 produkuje 3 typy aparatów radiowych:
 I typ „BOY” 1 obw., 3 zakresy, 3 lamp., optyczny wskaźnik zakresu fal.
 II typ „ROYAL” 2 obwody (3 lampy), 3 zakresy optyczne wskaźnik zakresu fal i wzmocnienia, głośnik dynamiczny.
 III typ „ELITE” 3 obwody, 3 zakresy, 4 lampy, optyczne wskaźniki zakresu fal i wzmocnienia, 3-barwna skala, głośnik dynamiczny, barwa głosu.
 Aparaty budowane na cewkach o żelaznym rdzeniu i srebrno-złotych kontaktach.
 Nagrody: I. Kompl. aparat 3 lamp. bateryjny; II. kompl. aparat dedektor ze słuchawkami.

W DOMU i W PODRÓŻY
 żądajcie wszędzie
SMACZNYCH KONSERW
 firmy

K. PRZYBYŁA
 FABRYKA KONSERW WYROBÓW MIĘSNYCH
 POZNAŃ

POZNAŃ
 św. MARCIN 24
 TELEFON 16-87 i 31-21

FILJE SPRZEDAŻY:
 św. Marcin 24
 Pocztowa 31
 Wielka 22
 Podgórna 10
 Przecznicza 2
 Górna Wilda 78
 Marsz. Focha 49 i 144
 Dąbrowskiego 12 (Dom ZUSU)

Nagrody: I. Dekorowany koszyk wędlin
 II. Skrzyneczka rozmaitych konserw.

Podarki elektryczne
 ułatwiają pracę, praktyczne w użyciu i higieniczne są ozdobą każdego gospodarstwa domowego.
ŻELAZKA — GRZEJNIKI ELEKTRYCZNE
LAMPY — ZYRANDOLE

BRACIA BORKOWSCY S. A.
 Poznań, Al. Marcinkowskiego 23 Tel. 51-20
 Nagroda: kompletne żelazko elektryczne.

NOWOCZESNE Łóżka Metalowe i Meble Lakierowane

Mebel dziecięcy — Tapczany — Meble przedpokojowe — Materace sprężynowe i wyściełane

„SPRZĘT DOMOWY” Poznań, św. Marcin 9/10
 Telefon 25-52 Asygnaty Kredyt

Nagrody: Bon towarowy na zł. 25.—

KLISZE DO DRUKU CHEMIGRAFIA
 ALEKSY GONIA
 POZNAŃ
 FR. RATAJCZAKA 13, TEL. 30-46

Nagrody: 10 zł w gotówce

Modne jedwabie i wełny
 — Materiały męskie —
Firany - Story - Kapy - Kołdry
 — Płótna - Stołowizna —

w okresie gwiazdkowym szczególnie korzystnie

Z. BYTNEROWICZ
 Magazyn Bławatów
 Poznań, St. Rynek 52
 Przyjmują asygnaty „Klubu Urzędniczego”

Nagrody: I. 2 mtr. jedwabiu na bluzkę
 II. 4 mtr. materiału na porannik

Do wszystkiego bez wyjątku, czy to do prania materiałów jedwabnych, wełnianych lub bawełnianych, białych lub kolorowych, albo do mycia podłogi, mebli, sprzętów, szkła i t. d., czy też do kąpieli lub pielęgnowania ciała — zawsze jest i pozostanie nieszkodliwym, najlepszym i niedrogim środkiem do prania, znane z swej dobroci mydło „Kollontay z pralką” Do używania mydła „Kollontay z pralką” nie potrzeba żadnych wskazówek, bo jest ono bezpieczne w każdym użyciu. Szczególnie silna, aromatyczna i zawierająca glicerynę pianą mydła „Kollontay z pralką” usuwa z zadziwiająca szybkością wszelki brud, a przede wszystkim wpływa dodatnio na skórę

mydło z pralką
Kollontay
 Jest lepsze.....

Nagrody: I. 10 kg. mydła „Kollontay z pralką” (13,— zł).
 II. 5 kg. mydła „Kollontay z pralką” (7,50 zł).
 10 nagród po 2 kg. mydła „Kollontay z pralką” (30,— zł).

Humor świąteczny

zwiększą Wam pierniki „Goplany”. Liczne gatunki i rodzaje o wspaniałym smaku — a przytem tańsze.

Goplana
 POZNAŃ

Nagrody: I. Bonboniera wart. 15 zł
 II. Bonboniera wart. 10 zł

Torebki Damskie Walizy - Nesesery Teki - Parasole itp.

Z okazji 10-lecia firmy sprzedaję w sezonie gwiazdkowym dla reklamy nr 24 specjalnie tanio

Własna Wytwórnia
P. KURDELSKI
 Półwiejska 6 Wielka 10
 Nagr.: Waliza w cenie 12,—
 Torebka damska zł 8,—

Hu — ha, co za wspaniała jazda!
 Chcesz mknąć po śniegu jak ja
 Kup sobie sanki, narty w Ka-De-Ha!

Łyżwy, Narty, Sanki
 Konfekcja Zimowa Imponujący wybór
„KA-DE-HA”
 Harcerska Spółdzielnia Poznań, Podgórna 10.
 Nagroda: Półka nożna w cenie 15,— zł.

PIANINO „ARNOLD FIBIGER”

jest ozdobą każdego domu. Piękny szlachetny ton, okazała strona zewnętrzna i trwałe wykonanie wewnętrzne, to przyczyny popularności pianin „Arnold Fibiger”

Każdy znawca decyduje się zawsze bez wahania tylko na pianino „Arnold Fibiger”

Na każdy instrument fabryka udziela 10 lat gwarancji

Niskie ceny. Żądajcie ofert. Dogodne spłaty

CENTRALNY MAGAZYN PIANIN
 POZNAŃ, ULICA BR. PIERACKIEGO 11
 Nagroda: fabryk do pianina w cenie 25.— zł.

Przedst.
R. Krieger, Poznań, Wielka 11

I Nagroda: 500 gramów włóczki „Maraton”, w dowolnym kolorze,
 II „ 500 gramów włóczki „Angora Maroko”, w dowolnym kolorze,
 III „ 500 gramów włóczki „Angora - Sport” w dowolnym kolorze.

ZEGARKI — BIŻUTERJA OBRĄCZKI

WIELKI WYBÓR — FACHOWA OBSŁUGA

W. MAYER, wł. L. NALASKOWSKI
 POZNAŃ, ul. Nowa 11
 ROK ZAŁOŻENIA 1899
 WŁASNY WARSZTAT REPERACYJNY
 PRZYJMUJĘ ASYGNATY „KREDYT”

Nagrody: I. Zegarek nareczny w cenie 30,— zł
 II. Ołówek srebrny w cenie 10,— zł

WYBREDNY i DŁAŁY o SWOJE ZDROWIE PALACZ
 używa tylko
BIBULKI I ZWIJKI do PAPIEROSÓW
OZONÓWKI

zawieszona
 W WIELOWATOWY FILTR i STERYLIZOWANE OZONEM

Nagrody: I. 1000 zwijek „Ozonówki” i 15 zł gotówka
 II. 1000 zwijek „Ozonówki” i 10 zł gotówka
 III. 1000 zwijek „Ozonówki” i 5 zł gotówka

Odnaczone złotym medalem!!!

Fonoplastyczne aparaty radiowe Telefunken

premier — lord — arystokrata — magnat

oraz wiele typów innych fabryk po niskich cenach, na dogodnych warunkach spłaty i za Obligacje Pożyczek Państwowych poleca:

EMKA

właśc. **MARIAN WŁODARCZAK** - Zakłady Radiotechniczne i Fotograficzne **POZNAŃ**
Wrocławska 30, tel. 36-83

- NOWOŚĆ!!! GŁOŚNIKI NA DETEKTOR** zt 11,50
- NOWOCZESNE 3-lampowe aparaty bateryjne z lampami i głośnikiem** 85 zt
- BATERIE anodowe „EMKA“** od zt 5,50
- wysyłamy na całą Polskę doliczając tylko 1 zt za przesyłkę
- ŻARÓWKI oświetleniowe** od gr. 75
- APARATY detektorowe** od zt 2,-
- ABAŻURY** od zt 6,-
- Aparaty fotograficzne — Gramofony i płyty z najnowszymi nagraniami, Żelazka, garnki i piecyki elektryczne oraz wszelkie części i przybory.**
- We własnych warsztatach modernizujemy stare aparaty. Magnesujemy i naprawiamy słuchawki. Ładujemy akumulatory, oraz wykonujemy wszelkie prace wchodzące w zakres radiofonii**

Aparaty demonstrujemy bez obowiązku kupna

nr 20 619

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 025, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmują się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmują się do godz. 10,45.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo. i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówkowych.

1. KAMIENICE

Administracji
domu poszukuje inżynier, emeryt. wyższy urzędnik energetyczny. Znajomość prawa, urzędów, pomocy technicznej, kaucja. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 975

Sprzedam
7 pokojową willę na Solaczu przy ul. Mazowieckiej 57. Willa jest jednonieszkańczą z ogrodem. — masywnie budowana, przy przystanku tramwajowym, za bardzo przystępną cenę. Oglądać można codziennie między godz. 1—4 po poł. z wyjątkiem niedziel. Pośrednicy są proszeni o niezglaszanie się. Blizsze wiadomości ulica Fredry 1, m. 19. zdg 40 189

Działki
z parcelacji domkiem — bez Górczyńskich. Wiadomość właściciel M. C. Kwiecień 9 m. 3. zdg 42 812

Kamienica
III p. przy Strzeleckiej. Dochód 10.500,— cena 120 tysięcy. Hipoteka 35 tysięcy. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 505

Kamienice
4 składy, dochód 3.000,— wolnym składem, sprzedam. Agencja Kurjera Poznańskiego, Kościan, ng 20 599

Willi
4 mieszkaniowa wszelkim komfortem, wpłata 12 000 — 34 000 amortyzacji sprzedam. Dom Złocień, — Poznań, Pocztowa 15. zdg 42 809

Kamienice
dobre rentujące, roczne 14 500 wpłaty 90 tysięcy. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 42 748

Kamienica
nowoczesna dobrej budowy okazynie 135 000, dochód 18 000. Nowakowski, Wielkie Garbary 48, mieszkanie 21. zdg 42 867

Willę
nową dwumieszkaniową, centralnym ogrzewaniem sprzedam 26 000 lub zamienie na mniejszą Oferty Kurjer Poznański zdg 42 789

Dom
4 ubikacje, nowy, pół morgi ogrodu, 20 minut od dworca z przewiezieniem, cena 5.200. Jancek, Krosna (Mosna) przy wiatrakach zdg 41 017

Dom
7 000,— dochody, 49 000,— wpłaty 30 000,— śródmieście. Ratajczak, Skarbowa 18. zdg 42 344

Kamienice
komfortowe sprzedam, ulica Dąbrowskiego 170 000,— wpłaty 110 000,— św. Marcin 180 000,— wpłaty 90 000,— Gruszczyński, — Aleje Marcinkowskiego 17 a. zdg 41 671

Parcelę
przy Hetmańskiej zwarta zabudowa okazynie sprzedam 6 500,— Karalus, Poznań Marszałka Focha 25. zdg 41 735

Dom
z składem, ogród, nadające na każdą branżę, zabudowania w podwórzu, 8 lokatorów sprzedam Murowana Goślina, Rynek 15. zdg 41 990

Dom
najruchliwsza restauracja sprzedam natychmiast okazynie Gałeczki Krotoszyn, Rynek 23 zdg 41 905

Poszukuję
domu w śródmieściu 60 do 70 tysięcy wpłaty 50 tysięcy. Oferty spiesznie do Kurjera Poznańskiego zdg 42 149

Dom
7 ubikacji, budynek gospodarczy przy tem 8 ogrodowej ziemi nadające ogrodowemu emeryta przy II stacji Poznania sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 070

Parcelę
korzystne na Górczyńcu i Zegrzu wskaże telefon 57-81. zdg 41 590

Willę
domek kupie, Warunek ogród, tramwaj, kościół. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 761

Okazja
willi siedem pokoi komfort, centralne ogrzewanie, ogród owocowy łącznie z przyległą parcelą budowlaną 40 tys. zł. Poznań, Śniadeckich 42. zdg 42 101

Administracji
domu poszukuje inżynier emeryt. wyższy urzędnik energetyczny, znajomość prawa, urzędów. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 229

Kupię
domek nowy, czynszowy (Willi) Poznaniu wzrost od właściciela wpłata 15.000,— przyjęcie hipoteki amortyzacyjnej. Szczegółowe oferty cena Kurjer Pozn. zdg 42 231

Dom w Poznaniu
przy ul. Półwiejskiej w dobrnym punkcie, z średnimi mieszkaniem, dzierżawa ca. 22 tys. bez obciążeń, za przystępną cenę sprzedam. Zgłoszenia I. W. Dattnar, Katowice, Kościuski 98, m. 7. Pg 83 77-71 131

Piekarnię
dom miesiąc powiatowym sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 591

Sołacz
Na sprzedaż 2 mieszkaniowa willa, wpłaty 20 000 zł. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 778

Kamienice
centrum, dochód 42 000, amortyzacji 120 000,— sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 168

Kamienicę
komfortową sprzedam, pryncypalna ulica, donosi 19 000,— amortyzacji 40 000,— Oferty Kurjer Poznański zdg 42 169

Parcelę
front, Wybickiego, Prądzyńskiego, front, Makowa, Chmielna, — Debiec, elektr., woda. Górna Wilda 48 — 5. zdg 42 187

Willę ogrodem
tanio sprzedam spieszenie, Błażeja Winklera 23. zdg 42 126

Poważny
sumienny przyjmie administrację kamienicy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 132

Parcelę
ponad tysiąc m² pod budowę willi w Poznaniu kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 970

Willę
przy ul. Kasztelańskiej sprzedam. Wpłaty około 30 000.— Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdg 41 744

Kupię
kamienicę wpłata 75 000 właściciela dokładnymi warunkami złoża. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 233

Solidną
kamienicę kupię bez agentów — wpłata 30—40 000.— Oferty Kurjer Poznański zdg 42 412

Parcelę
1000 m² 650 zł sprzedam Starolęka Wielka Chwaliszewo 73 m. 20. zdg 42 438

Kupię
zaraz dom czynszowy w Poznaniu wpłata 12—15 000 Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdg 41 713/4

Parcelę
670 m. korzystnie, Debiecka 21. zdg 41 951-2

Parcelę
1300 mtr. po 2.50. Vendor. Aleje Marcinkowskiego 23 Poznań. zdg 41 918-19

Parcelę
budowlane po ca. 800 m² Główna, ul. Rzeźnicza tanio na sprzedaż. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 40 726/7 lub wprost Plac Działowy 11, m. 4.

Parcelę
większą ilość przy szosie Dąbrowskiego, w pobliżu kościoła korzystnie sprzedam. Paradyżński, Piekary 19. zdg 41 981-2

Domek
pokój i kuchnia ¼ morgi ogrodu sprzedam. Debiec Brzozowa 41. zdg 42 492

Dom
nowy Debiec, sprzedam spieszenie gotówka 12 000.— mieszkanie wolne. Oferty bez pośredników Kurjer Poznański zdg 42 620

Dom
dochód 2 400, cena 12 000, dochód 4 000, cena 28 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 643

Komfortowy
dom przy Chelmońskiego na sprzedaż. Informacje Lehmann, Popliński 8, m. 4. zdg 42 491

Kamienica
nowa 118 000, wpłaty 90 000.— Bloch, Aleje Marcinkowskiego 15. zdg 42 540

Willę
sprzedam na Łazarzu pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 517

2. FIENIADZ
12—15.000
przystąpie jako czynny wspólnik do dobrze rentującego się przedsiębiorstwa. Tylko rzeczowe poważne oferty będą rozpatrzone. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 40 806

1 000,—
złoty kto pożyczę? miesięczne spłaty, wysokie wynagrodzenie, gwarancja pewna. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 934

4—5 000
poszukuję, dam posadę w młynie. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 014

Procesy
sprawy poważne, spadkowe — przeprowadzam i finansuję. — Oferty Kurjer Poznański zdg 41 833

Józef Kołodziejski
w sprawie młyna podać swój adres Kurjer Poznański zdg 42 099

4.000
do 6 000 pożyczki zaprowadzone przedsiębiorstwo handlowe. Posada udział w zyskach gwarancja zastaw. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 42 569

5 000,—
pół roku, wysoki procent, pierwsza hipoteka, szukam. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 236

Skład
wyrobów tytoniowych w centrum sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 355

Kupuję
niemieckie pożyczki wojenne — konwertowane. — (Anleiheabblö-sungsschein). Oferty Kurjer Poznański zdg 42 368

Fabrykacja
artykuł dobrze zaprowadzony — spożywczy, rentowny, cichego lub czynnego

rzetelnego
wspólnika z kapitałem 4 do 5 000 do powiększenia bez ryzyka — ewentl. sprzedam

dobremu
kupcowi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 686

Dolarówki
premij. Pożyczka Narodowa sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 565

Wspólnika
do doskonale zaprowadzonego przedsiębiorstwa zbożowego w celu powiększenia obrotów z kapitałem do 20 000.— Godziwy zysk zapewniony. Oferty Kurjer Poznański p. 4148

3. LETNISKA I UZDROWISKA
Rabka.
Pierwszorzędny pensjonat „Opatrzność“ zupełnie odnowiony. Ceny niskie poleca M. Andraszowa. zdg 40 858

Pensjonat „Limba“, Rabka,
Nowy Świat, telefon 196 pod nowym zarządem **Karczewskiej** Tg 1915

otwarty
Truskawiec.
Pensjonat dietetyczny - leczniczy Dra Proszowskiego — willa „Aida“ — nowoczesny, komfortowo urządzonej. Ceny niskie. Otwarcie 1 grudnia. ng 19 628

Wisła
pensj. „Nad Potokiem“ central. ogrzewaniem poleca pokoje z pierwszorzędnym utrzymaniem na sezon zimowy, ceny przystępne, przyjmuje również kolonie narciarskie, tel. 42. zdg 39 446

4. OSOBISTE
Kapelusze
eleganckie **połdarmo**
oddaje **Jadwiga**
Podgórna 10 a. zdg 42 184

Dziecko
możliwe nieślubne za wynagrodzeniem adoptuje bezdzietne nieślubne małżeństwo. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 264/5

Świadków
najechnia kobiety przez taksówkę dnia 29. 10. 36. godz. 10. na rożnik Kraszewskiego, Dąbrowskiego upraszam zgłosić się. Poznań, Fredry 3, m. 15. zdg 42 468/9

Gorsety
biustonosze Jaśkowiakowej tylko Podgórna 13, przy Placu Święto-krzyżskim. zdg 42 273/4

Książki
używane Trzaski, Wegnera i inne kupie. Zgłoszenia Przechodnia Lekarska, St. Rynek 75. zdg 42 768

Suknie
szyje tanio. Aleje Marcinkowskiego 15. zdg 42 385

Znane niskie ceny i jeszcze 10% rabatu. „Ewa“,
bielizna, pończochy, włóczki, kraty, Focha 60. dg 3 789

W niedzielę
podziwiają wszyscy wystawę składową **„Ewa“,**
Focha 60. dg 3 790

100
zł komu powiem nieprawdę chironiantka „Lu-ne“ Focha 111 — 22. 1 — 9. zdg 42 669

Pani
Jeżeli zamawia na miarę **plaszcz, suknie**
to tylko Wrocławska 19 **Gałązka,**
zdg 42 719

6. OŻENKI

Znajomości
cel matrymonjalny, zamożniejszym i mniej zamożnym, solidnie i dyskretnie ułatwi Biuro matrymonjalne „Partja“, Gdynia, Zuz. Zygmunta Augusta m. 66. ng 19 906

Kawaler
lat 34, przystojny, solidny, zamożny, poważnie samodzielnie stanowisko, ożeni się z panną przystojną, ładną do lat 27, Zgłoszenia nieanonimowe konieczna fotografia, dyskrekcja, zapewniona, proszę kierować Kurjera Pozn. pod zdg 42 003

Dwie
panie z uniwersyteckim wykształceniem, pragną poznać panów wysoki, przystojnych z sfer towarzyskich, Cel matrym. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 968

Dla
siostry, lat 21, przystojnej, posiadającej 250 morg, poszukuje męża, Panowie, dobrym charakterem i większą gotówką złoża oferty Kurjer Poznański zdg 41 980

Kawaler
30, wysoki, przystojny, dobre stanowisko, pozna pania, Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 903

Przystojnego
wysokiego pana stanowisku pozna inteligentna ksiązkowa, lat 26, 4.500,— „matrymonjalne“. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 41 900

Fryzjerka
potrzebna dla wspólnego dobra, bez majątku, I klasy fachowość, trwała, wodna, żelazkowa, fotografie zwracam pod słowem honoru, poślubi właściciel, lat 26, zakładu fryzjerskiego, pierwszorzędny w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 012

Wdowiec
kolejarz mechanik, lat 55, na stałej posadzie, religijny, dobrego charakteru szuka żony, wdowy bezdzietnej, starszej panny 40—55 lat gotówka 5 000,— zł i mieszkaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 200

Inteligentny
lat 32, dla powiększenia przedsiębiorstwa przemysłowego pozna przystojną z większą gotówką. Cel matrymonjalny. Łaska, we szczerze oferty fotografia Kurjer Poznański zdg 42 146

Wdowiec
bezdzienny, lat 50, inwalida wojenny poślubi sympatyczną, gospodarną pania, Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 42 056

Panna
przystojna, kilkotysięczna poślubi kolejowca. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 793

Panna
lat 25, blondynka, przystojna, inteligentna, posiadająca dobrze prosperujący interes i gotówkę 5 000 szuka ta droga meza. Anonimowy do kosa. Zgłoszenia pod Kurjer Poznański ng 20 675

Wdowiec
lat 34, przystojny, brunet, dypl. elektrotechnik — przedsiębiorstwo dobrze prosperujące bezkonkurencyjne szuka panny lub wdówki bezdzietnej, gospodarnej lat 25—34 dla dobra wspólnego pożądana gotówka 7—10 tysięcy. Rzeczą traktuję poważnie. Oferty nadsyłać z fotografią do Kurjera Poznańskiego zdg 41 910, Dyskrekcja zapewniona.

Bogate
panie: gotówka, posiadłość ziemskie, realności, przedsiębiorstwa, składy, urzędniczej, fachowczy — całej Polski, poszukują kandydatów na mężów. Miejscozję obywatela. — Pośredniczy: Rudzki, Kalisz, Kościuski 17. zdg 11 935

Uszczęśliwie
pania 25—32 lat z 4—6 tysięcy gotówki. Cel matrymonjalny. — Dyskrekcja zapewniona. Oferty możliwie z fotografią Kurjer Poznański zdg 42 087

Kawaler
kupiec lat 31 na posadzie pragnący się usamodzielnic poszukuje tą drogą znajomości gospodarnej zgodnego charakteru do lat 27, — milej towarzyski życia. Dla wspólnego dobra posag konieczny. Fotografia pożądana. Dyskrekcja zapewniona. Oferty składać proszę do redakcji Kurjera Poznańskiego zdg 41 576

Kawaler
lat 30 na stałej państwowej posadzie szuka żony z gotówką. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 589

Ułatwiam
poznania matrymonjalne. Dyskrekcja zapewniona. Pocztowa 23—3. zdg 41 678

Rutynowany
kupiec, lat 30, celem założenia większego magazynu szuka panny z gotówką od 7 000,— złotych, dyskrekcja zapewniona. Tylko poważne zgłoszenia „Par“ pod nr. „48 97“. Pg 8 391-48 97

Kawaler
przystojny, wysoki blondyn, lat 28, stanowisko technika młynarskiego samodzielnie szuka sympatycznej współtowarzyszki życia. Majątek niekompletny. Oferty fotografia „Kurjer Poznański“ ng 20 681

Krawcową
samodzielną, zrąbną, miłą, zapoznaną, samodzielną z większym — własnym mieszkaniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 631

Małżeństwa
kojarzy umiejętnie solidnie dyskretnie Piotr Mrówka Poznań, Sw. Wojciech 2 a — 1 (30-letnia praktyka). zdg 42 334

Kawaler
kupiec, lat 32, właściciel przedsiębiorstwa handl. i 20 tysięcy gotówki, pozna y celu matrym. pania do lat 30 Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 395

Kupiec
lat 34 (wdowiec bezdzietny) wysoki, silny — szuka kulturalnej, milej i zrębnej towarzyski życia z większą gotówką lub poważnie przedsięwzięciem. Za dyskrecję i zwrot fotografii, reszcie słowem honoru. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 42 397.

Urzędnik
gospodarczy, lat 43, na dobrej, stałej posadzie, 250,— mies., posiada 11 000,— gotówki, szuka wysokiej, milej, zrębnej żony z dobrej rodziny, posiadającej gotówkę lub gospodarstwo. Oferty fotografia Kurjer Poznański zdg 40 704-5

Kawaler
lat 30, właściciel wielkiego przedsiębiorstwa handlowego Poznaniu solidny, przystojny, poszukuje żony tych samych zalet celem objęcia wielkiej kamienicy, gotówka 50 tys. konieczna. Poważne zgłoszenia rodziców krawnych porządane. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 603

Dwudziestopięcioletnia
przystojna, wykształcona, muzykalna, córka znanego zamożnego przemysłowca, mająca otrzymać przy ślubie kilkadziesiąt tysięcy gotówki, piękna wyprawa, wyjdzie zaraz za mającego możliwą pozycję. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 487. Anonimowy kosz. zdg 42 487

Dla
córki, panienki lat 24, przystojnej, wykształconej, dobrze wychowanej, z dobrego domu, która otrzyma eleganckie 3 pokoje kuchnię, cośkolwiek gotówki poszukuje w celu matrymonjalnym urzędnika etatowego na dobrym stanowisku. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 664

serje ceny PALTA UBRANIA FUTRA materiały z metra Działy miarowe u szczytu doskonałości

Edmund Rychter POZNAŃ ul. Fr. Ratajczaka 2 ul. Wrocławska 15 ul. Wrocławska 14 OSTROW wlkp.

Przyjaciółki

szatynka wychowawczyni, blondynka — kupcowa, niebieska, wiek 26. 27 — dobrego charakteru, prawdziwie kobiece, pragna zawrzeć znajomość panami do dobrego charakteru, stanowisku. — Cel matrymonjalny. Zgłoszenia poważne, fotografiami Kurjer Poznański zdg 42 393

Kawaler

lat 33, szuka panny do 30 gotówka 4000,— na powiększenie składu, ewangeliczny, Oferty Kurjer Poznański zdg 42 516

Znajomości matrymonjalne

w zamożnych sferach, szybko solidnie, dyskretne ujątki Echo, dysponując obryzkiem doborom. Poznań, św. Marcin 68, telefon 50-30. zdg 42 585

Pania

do 30-stki, 1500,— powiększenia przedsiębiorstwa, współczynie. — Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 42 348

Poszukuje

dla mej siostry, posiadającej wyprawę, parę tysięcy gotówki, meza na stanowisku od lat 23. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 838

Znajomości matrymonjalne

ułatwia dyskretnie solidnie „Wanda”, Romana Szymańska-g 4 — 5. zdg 42 713

Kupiec

posiadający świetnie prosperujący skład wartości 80 tysięcy zł. zapozna odpowiednio panie do lat 35, celem ożenku. Pośrednictwo rodziny mile widziane. Zgl. Kurjer Poznański zdg 42 869

Panna

trzydziestoletnia przystojna, gospodarna, muzykalna mieszkaniem pozna pana poważnego na stanowisku. Cel matrymonjalny Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 562

7. SPRZEDAŻE

Magle

nowoczesne, elektryczne, ręczne oraz domowe magle — prasowne nagrodzone złotymi medalami dostarcza Fabryka Magli M. Jankowiak. Poznań, Staroleka, tel. 19-47

Wózki

dziecięce, lalczynie, wybór tanio. Trąbczyńska, Pierackiego 11, podwórze, kredytuje. zdg 33 108

Krowy

wysokocielne — i wycielone, dobre dojki, — wielkim wyborze — stale spr. i kup. — Adamski — Poznań-Główna 32, telefon 19-01. zdg 33 886

Kawiarnię

dobrze zaprowadzona sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 39 704

Skład

rowerów i maszyn w mieście powiatowym w dobrym położeniu z powodu wyjazdu odstąpię do bretnu fachowcowi, egzystencja zapewniona. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 893

Radioodbiorniki

okazyjnie. Sniadeckich 1, Radio-ekspert. zdg 41 223

Motor

gazowo-ssący 12 PS. Deutz-Otto w dobrym stanie do sprzedania. Böhm, Kościelną (Wlkp.) zdg 41 465

Modne Kapelusze Kozule Krawaty

tanio. M. Paszek, Poznań, Wrocławska 30. zdg 39 355

Dzieje (Bajty)

piekarskie 1,80 m, 2 m, żelazne, cynowane, tanio sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 41 939

Zegarek

„Longinus” męski, kieszonkowy, złoty, damski, marki „Doxa” — Poznańska 21 — 20. zdg 41 950

Lampa

kwarcowa „Hanau”, prąd stały. Słowackiego 37 — 2. zdg 41 953

Dom

nowy gotowy natychmiast sprzedam. Zgłoszenia ulica Zagonowa 13, za Cytadela. zdg 41 286

Kapelusze welurowe Czapki Pulowery Bonzurki

na jantaniej. **Pietrzykowski,** Wielka 8. Asygnaty Kredyt. zdg 41 594

Miąśz jabłkowy

sliwkowy, marmelade, powidła mieszane pierwszorzędnej jakości, po cenach najkorzystniejszych poleca **„Jagol”,** Poznań, św. Wojciech 29, tel. 52-82. Pg 7965-44.92

Skład

cekwarów, owoców, 2 pokoje kuchnia dzierżawa 70,— tanio sprzedam. Zgłoszenia Plac Sapieżyński 2, Jaserma. zdg 42 086

Skład

wyrobów skórzanych, zaprowadzony, małe koszty, bez ryzyka. Adres Kurjer Poznański zdg 42 088

Parcele

willowe tanio sprzedam. Solacka 6/8. zdg 42 090

Salon

mahoniowy, Bidermajer tanio. — Woźna 11. Komis. zdg 41 248

Maszyny do pisania

liczenia nowe, używane (z gwarancją) walizkowe „Rheinmetall” na dogodnych warunkach spłaty do nabycia w firmie Antoni Rosé, plac Wolności 2 i Nowa 8. ng 19 427

Propagandowe Czystczenie Pierza

Urządzenia miesiąc taniego czyszczenia, obliczając rzycałem: za pierzyne 2,75, za spodek 2,50 za poduszke 1,00 za jasek 0,50. **Emkap. M. Mielcarek,** Wrocławska 30 ng 19 430

Sprzedaz — Naprawa

wszelkich systemów piór wiecznych ołówków automatycznych. Naprawa natychmiast w firmie Józef Ozonowski, spec. skład papieru i montownia piór Poznań, Fr. Ratajczaka 2. dg 3201

Fortepian

jak nowy na sprzedaż. Dabrowskiego 42, m. 9. zdg 41 962

Restaurację

urządzeniem korzystnie sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 41 966

Dom

pieć morgami, pod Pobjedziskami spiesznie. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 969

Skład

obuwia narozni, dwa okna wystawowe, bez konkurencji, urządzeniem, cokolwiek towarem odstąpię. Gniezno, Warszawska 39 Magazyn obuwia. zdg 41 902

Restauracja

z pełnym wyszynkiem korzystnie do nabycia. Marsz. Focha 39. zdg 41 908

Półzorek

wyjazdowy, kompletny. Różana 18 — 3. zdg 41 889

W Lirze

największy wybór odbiorników **Radiowych** długoterminowe raty, fachowa obsługa, bezpłatne porady. Podgórna 14, tel. 50-63. zdg 41 887

Dog czarny

rodowód, 9 miesięczny. Plac Sapieżyński 7, m. 16. zdg 41 886

Fortepian

Bechstein sprzedam. Górna Włda 180 m. 5. zdg 42 028

Wóz

rzeźnicki. Rataje 120. zdg 42 025

Skład

owoce, cukry, tanio, śródmieście, powód wyjazd. Wiadomości Kurjer Poznański zdg 42 009

Skład

cekwarów, mieszkanie korzystnie, powód wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 199

Futra

wszelkiego rodzaju oraz różne skórki stale wielki wybór. Własna pracownia kuśnierska wykonanie pierwszorzędne, solidne. — Przyjmuje asygnaty „Kredyt” **Magazyn futer** S. Piotrowski dg 3440 **Szkolna 9**

Najlepsze pianina

od 1000 złotych oraz najkrótsze fortepiany (skrzydła) poleca **T. Betting,** S-ka Leszno. Ng 17 793

Sprzedam

garnitur klubowy skóra, zegar szafkowy. Wierzbicice 58, m. 10, 16—17. zdg 42 205

Doga

piękny okaz sprzedam. Jasna 8, m. 4. zdg 42 144

Sypialnię

biała, rower dziecięcy tanio sprzedam. Focha 56, m. 2. zdg 42 152

Skład kolonjalny

nowoczesnie urządzone, dobrze zaprowadzone w najlepszym położeniu handlowym rynek, miasto powiatowe 22 000 mieszkańców, 2 pulki wojska, szkoły i urzędy w mieście. Obiekt ca. 7 tys. złotych za gotówkę od zaraz z powodu stosunków rodzinnych do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 054

Szafa żelazno-betonowa

(25 ctr.) na sprzaważ ewentl. zamiana **i wentylator** ścienny prąd zmienny 220 volt na sprzedaż. Informacje: ul. 27-go Grudnia 16, m. 10. zdg 42 075

Skład

obuwia z towarem — bez sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 131

Samochód

kupuj dopiero u ukończeniu Kursów Samochodowych „Warsam” Jeżycka 52. zdg 41 785

Futro

damskie, płaszcz męski, rower, zegarek, tanio sprzedam. Piotra Wawrzyńska 7, m. 16. zdg 41 794

Korzystnie

sprzedamy skład paszy, węgla, z powodu niezdobyć wspólników. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 808

Gdynia

Na terenach W. Gdyni folwark do sprzedania około 30 ha, z budynkami, inwentarzem. Cena na spłaty, według ugody. Oferty „Mar”, Gdynia, pod 1231 ng 20 676

Kasety

do manieur szcótkami, perfumami, brzytwami, mydlami okazjnie. Wenzlik, Aleje Marcinkowskiego 10. ng 19 534

Serwisy Garnitury

kompotowe — ciast **Sztuce** alpakowe — platerowane — oraz kompletne nakrycia **Restauracyjne** sprzedaje najtaniej **Marjan** Lesiński, Poznań — Wroniecka; Gdynia — Świętojańska; Hurt Szklą — Porcelany. dg 3 690

Kolonjalka

towarem maglem, mieszkaniem 1.600,— Adres Kurjer Pozn. zdg 41 845

Bernardyny

sprzedam suczka 4 lata, młode dwa miesiące. Kolejowa 41 — Restauracja. zdg 41 852

Meble

najtaniej u Palacza, ul. Słusarska 4, pomiędzy Wielką a Woźna. dg 3864

Continental

maszynie 300.— Oferty Kurjer Poznański zdg 41 909

Futro

damskie, czarne, popielicowym kolnierzem okazjnie. 27 Grudnia 4 — 4. zdg 41 914

Karetką

w dobrym stanie na sprzedaż. — Zgłoszenia C. Hartwig, Towarowa 20 u p. Majchrowicza. zdg 41 921

Biedermeyer

salon sprzedam. Łakowa 4a — 8 zdg 41 920

Chevrolet

4-osobowy po remocje — tanio sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 927

Skład

spożywczo — delikatesowy, śródmieściu, przyległa ubikacja — sprzedam. Skarbowska 6, m. 4. zdg 40 937

Watelina

guziki, dodatki krawieckie. — Mikołajczak, Świętoślawska (Jeżycka) 12. Pg 7973-58.20

Magazyn futer Lehmann

zał. 1875 Poznań Wrocławska 18, tel. 22-95. Wszelkiego rodzaju futra wykonuje we własnej pracowni pierwszorzędnie, solidnie. Stale wielki wybór każdego rodzaju gotowych futer oraz skórek od najtańszych do najwykwintniejszych. Pg 8292-37.142

Meble

Gabinety, jadalnie, sypialnie — kuchnie. Solidne wykonanie, najtaniej Sosniński, Woźna 10. ng 20 318

Skład

kolonjalny, prowincji, obrót sześć tysięcy miesięcznie, powodu spłaty sprzedam. Oferty Kurjer Poznański ng 20 552

Fabryka mebli

poleca meble wszelkiego rodzaju Skład fabryczny, Wrocławska 19 dg 3767

Kupuje — sprzedaje

maszyny do szycia, piece westfalskie, meble inne rzeczy. Dom Komisowy, Podgórna 2. Pg 7495-42.92

Placchy

nieprzemakalne impregnacja i zciwignina sprzedaje najtaniej. — Wejman Kościelną 17. zdg 39 132

Restauracja

duża w centrum Poznania do oddania. — Poważni reflektanci oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 41 599

Kryształ najtaniej

„Lamus”, Strzelecka. Pg 7976-53.42

Okazyjne

kupno wszelkich urządzeń domowych także **kompletnych pokoi** spieszna zysk na **Jeżycka 10** (Świętoślawska). Pg 7 838-45.41

Meble

w wielkim wyborze poleca najtaniej **K. Bakos,** Stary Rynek 51. zdg 33 164

Kryształ

wielkim wyborze okazjnie tylko Jeżycka 10 (Świętoślawska) **Dom Okazyjnego Kupna.** Pg 7 839-45.40

Pianino

krzyżowe 520,— Grobla 6, m. 24 zdg 41 519

Pianino

pierwszorzędne czarne krzyżowe płyta metalowa Carl Ecker 850 zł sprzedam. Podgórna 6, m. 5 zdg 41 781

Skład

towarów krótkich starozaprowadzony w centrum Gniezna sprzedam na dogodnych warunkach. Zgłoszenia Kurjer Poznański, — Gniezno 705. ng 19 672

Piec

kaflany, przenośny, tanio. Zgłoszenia Towarowa 21, m. 5. zdg 42 053

Rzeźnictwo

Poznań sprzedam okazjnie. — Adres Kurjer Poznański zdg 41 988

Przedsiębiorstwo

dobrze zaprowadzone z wielką **salą bilardową centrum miasta** z powodu wyjazdu do sprzedania. Zgłoszenia poważnych reflektantów Kurjer Poznański zdg 41 581

Skład obuwia

Wrzesnia, najruchliwszy punkt, tanio sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 623

P. P. Cukiernicy

Piec gazowy do pieczenia marmecapanów sprzedam. Młyńska 12a m. 6. zdg 41 185

Fortepian

stary sprzedam. Młyńska 12a m. 6. zdg 41 184

Sprzedam

348 morgowy las zezwoleniem wyrobu na 80 mórg, 125.000 m³ torfu do eksploatacji oraz budynki sad, ogród, powiat lipnowski, — razem lub oddzielnie. „Par” Toruń. „Niebywała okazja”. Pg 83 69-64.174

Marmur

białe, kolorowy, nagrody sportowe z brązami poleca „Carrara” Przemysł Marmurowy, Przemysłowa 27, tel. 60-49. zdg 41 255

Tapczany

fotele, leżanki, gwarantowanej jakości, najkorzystniej jakości najkorzystniej u fachowca. Wrocławska 14. dg 3765

Walizki

tanio. Czysz, Szkolna 11. Pg 7925/6-41.36/7

Spedytorstwo

w pełnym ruchu. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 352-3

1 000 samochodów

rozehraných używane części, podwozia młeczarskie, opony najtaniej w firmie Autosklad, Poznań, Dabrowskiego 89, telefon 46-74. dg 3159/60

Magle

nowoczesne na zaped elektryczny, ręczne oraz domowe magle-prasowne, nagrodzone złotymi medalami dostarcza Fabryka Magli M. Jankowiak, Poznań, Staroleka, telefon 19-47. ng 19 274

Płaszcz damskie wprost

elegancie najtaniej **fabryki Wildowa - Syn** Wodna 1, Asygnaty kredytowe! ng 19 275/6

Gabinet męski

orzech kawkaski nowy, nowoczesna kuchnia, gramofon, elektryczna froterka, tapczan duży okazjnie sprzedam skład obrazów, Poznań. zdg 42 124

Półwiejska 6.

Rasowy chart syberyjski, 5 miesięczny, do sprzedania. Zgłoszenia Hetmańska 31, m. 5. zdg 42 078

Saneczki

solidne tanio. **Marciniak** Wielkie Garbary 54. zdg 42 250

Brzoza

ca. 60 cbm 2 metrowych bloków przeciętnej szerokości 18 cm, grubości 45—50—50 m/m na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 39 662

Kanarki

złote, pilne śpiewaki, samiczki — korzystnie. Kubanek, Fabryczna 34, m. 3. zdg 41 996

Kapelusze Kozule Krawaty

najkorzystniej **Ludwik Olszewski,** Aleje Marcinkowskiego 13, obok Banku Polskiego — Półwiejska 11. Pg 7968/9-45.90-1

Owocarnię

skład czekolady cukierków. Telefon 51-14 zdg 42 127

Gdynia

owocarnia, dobrze zaprowadzona, od kilku lat sprzedam z towarem lub bez. Oferty Kurjer Poznański, Gdynia, pod „Owocarnia”. ng 19 674

Miód podolski

świeży lipcowy 100%, gwarantowany, czysto pszczołny, wysłany za pobraniem ku największemu zadowoleniu 3 kg 6,— 5 kg 8,90, 10 kg 16,80, 20 kg 31,50, — wraz z blozkami i kosztami przesyłki. „Podolmiód” Trembowia (Młp.) nr. 10. zdg 41 558

Dom

wille maszynowa powiat bielecki Poznań kupie właściciela. wbiaty 13.000. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 227

Skład

tytoniu wódek bardzo dobrze prosperujący, centrum Poznania Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 221.

Szafy

do garderoby, bielejny po 45,— wyprzedaje. Poznań, Grobla 18 — stolarnia w podwórzu. zdg 42 166-7

Benenowski tylko Półwiejska 3

Reprezentacyjny skład obracek. Zegarki, budziki najtaniej. dg 2974/5

Futro

damskie Chelmońskiego 9 — 6. zdg 42 128

Kolonjalka

pierwszorzędna tania dzierżawa 3 500,— Kniat, Wodna 10. zdg 41 503

Wózki

lalkowe, dziecięce odnawia — Razer, Szewska 11. zdg 41 611

Skrzypce

doskonałe. Dabrowskiego 24—13. zdg 41 596

Rzeźnictwo

centrum Poznania 3 pokoje 1 800 sprzedam. Sowiński, Garncarska 2. zdg 42 136

Łóżko

dziecięce, białe, niklowane, dreznynka, łożko duże, tel. 73-28. zdg 42 161

Skład

kolonjalny przy ul. Dabrowskiego na sprzedaż. Wskaże Kurjer Poznański zdg 42 162

Magiel

sprzedam. Wskaże Kurjer Poznański zdg 42 164

Mufki

karakulowa 13,— sealowa 12,— Półwiejska 35 — 4. zdg 42 172

Restaurację

dobrze zaprowadzoną obemann obywatelski lokal (centrum) z powodu stosunków rodzinnych na sprzedaż. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 177

Wóz

reklamowy I kl. nadający się do każdej branży. Górna Włda 48, m. 5. zdg 42 186

Wózki

trzykolewne, reklamowe wykonuje solidnie i tanio, oraz malowanie, niklowanie — Pietrowski, Kanałowa 13. zdg 42 689

Dla fachowca

centrum miasta Poznania kawiarnia na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 582

Kiosk

spożywczy, duży lokal, ładna wystawa, Łazarz, do sprzedania całość lub spółka. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 770

Cukiernia - Kawiarnia

w większym pow. mieście, bilard automat, radio z powodu objęcia innego interesu do sprzedania. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 41 464

Sprzedam

zaprowadzony dobrze prosperujący interes młeczarski. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 127

Fabrykę mebli
stolarnie budowlana, istniejąca od przeszło 30 lat. Najnowocześniejsze urządzenia, zapęd elektryczny, parowe ogrzewanie, z powodu podległego wieku sprzedam. Oferty „Par”, Poznań nr. 58.128. Pg 8 393-58.128

Blüthner
krótkie skrzydło pianina, fisharmonje okazynie oraz zamiany. Marcina 22, podwórze. zdg 42 293

Meble kuchenne
nowoczesne naitaniej Łokowa 4 a stolarnia. zdg 42 287

Magazyn
Kapeluszki jamskie dobrze zaprowadzone centrum Poznania. Fredry 4 „Ophelia” sprzedam. ewentualnie inna branża. Pg 8 389-58.138

Gloria - Złote, Gloria-Special, Gloria-Elastic, Rox
Zadajcie jedynie chreścijańskich ostrzy do golenia marki OCHRONNA OSTRY DO GOLENIA
we wszystkich drogeriach. Odznaczone medalami w kraju i zagranicą. Ng 19 469-70

Fortepian
czarno polerowany, krzyżowy płyta metalowa piękny ton. Bechsteinowski 300.—. Ostrobramska 20 m. 2 Górczyn. zdg 42 329

Pianino
zagraniczne tanio. Podgórna 13 m. 5. zdg 42 328

Bernardyna
3 miesięczny sprzedam. Romana Szymańskiego 3 — 15. zdg 42 416

Kawiarnię — cukiernię
elegancko urządzona, reprezentacyjna lokal centrum Bydgoszczy (135 000 mieszkańców), przedsiębiorstwo starozaprowadzone z powodu choroby sprzedam. Oferty „Dobry interes” Biuro Ogłoszeń, Bydgoszcz, Dworcowa 54. ng 20 698

Koniki
na biegunach — własny wyrób — naitaniej
Prusinowski, Woźna 10. dz 3 866

Kuchnie
Wielki wybór niskie ceny Woźna 16 Centralny Dom Komisowy zdg 42 423

Sypialnia
kompletna szafa lustrami 185 — Woźna 16 Centralny Dom Komisowy. zdg 42 422

Kolonjalke
tanio zaraz. Adres Kurjer Poznański zdg 42 398

Okazynie nowa **sypialnia, kuchnia, jadalnia**
Woźna 16 Centralny Dom Komisowy. zdg 42 424

Okazynie **biurka, biljoteki,**
stoły — krzesła — szafy — kompletne pokoje nowe używane tanio kupie Woźna 16 Centralny Dom Komisowy. zdg 42 421

Materace
tapczany garnitury klubowe naitaniej wrost pracownia. Wielkie Garbary 18 narożnik Woźna 16 Centralny Dom Komisowy. zdg 42 482/3

Pierze
puch, po najtańszej cenie poleca Stanisław Dyczkowski — Poznań, Wierzbicice 13. Najnowsza czyszalnia pierza. zdg 41 971/2

Futro
męskie sprzedam tanio. Dąbrowskiego 43, m. 7. zdg 42 485

Sypialnia
nowoczesna 270.—
Gabinet
195.—

Jadalnie
tanio. — Szewska 20. zdg 42 453

Tapczany — Leżanki
Klubowe
garnitury okazynie Jezuitska 10 Świątosławska. zdg 42 437

Urządzenia
kuchenne
nowe, używane okazynie Jezuitska 10 (Świątosławska). zdg 42 435

Sypialnia
nowoczesna okazja dla nowożeńców 475.— Jezuitska 10 (Świątosławska) zdg 42 436

Wytworne **Plaszcz Futra Poranniki Kostiumy**

narciarskie w olbrzymim wyborze poleca najkorzystniej F-a A.

Dzikowski,
Poznań, Stary Rynek 49, telefon 29-68. Asygnaty „Kredyt”. Pg 7797-37.174

Meble
garderobe kupuje oraz sprzedaje Komis. ul. Ślusarska 6 a. zdg 42 351/2

Jadalnie
sypialnie nowe tanio. Stolarnia, Obłapowskiego 9, Wilda. zdg 42 775

Nieruchomość
dwa domy dwupiętrowe we Wrzesni przy głównej ulicy, dochód 4 000.— rocznie, duży skład wplaty 26 000.— złotych, przejęcie 11 000.— złotych hipoteki ratalnej. Zgłoszenia Netter, Wrzesnia, Rynek 8. ng 20 684/5

Piec
kaflowy przenośny prawie nowy okazynie sprzedam. Lodowa 9. Gospodarz. zdg 42 642

Rzeźnictwo
całkowitem urządzeniem mieszkaniem sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 774

Skład
dobrze zaprowadzony, mieszkaniem, dzierzawa 50.—, centrum tanio sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 765

Powozy
półkryte budka slaska, jednokoni, sanie, wóz roboczy 2 1/2 cala. Adamski, Piaskowa 7. zdg 42 873

Sypialnia
brzozowa polerowana 575.— cena reklamowa. Jezuitska 10 (Świątosławska) zdg 42 434

Wielkopańska sypialnia
luksusowe wykonanie okazynie. Jezuitska 10 (Świątosławska) zdg 42 433

Gabinet
męski nowoczesny okazja 430.— Jezuitska 10 (Świątosławska) zdg 42 431

Jadalnia
polerowana orzech kaukaski solidne wykonanie 475.— Jezuitska 10 (Świątosławska) zdg 42 432

Maszyna „Adler”
model 15, jak nowa okazynie. Jezuitska 10 (Świątosławska) zdg 42 429

Kasa
National gotowa do użytku 275. Jezuitska 10 (Świątosławska) zdg 42 430

Jadalnie — Sypialnie
Gabinety
męskie nowe, używane wielki wybór, ceny okazynie. Jezuitska 10 (Świątosławska) zdg 42 428

Urządzenia
składowe każdej branży, kanapy, gablotki, magiel, Dąbrowskiego 94. zdg 42 614

Airedalettery
szczeniata — obrony osobistej. Dolna Wilda 2 — 4. zdg 42 673

Gramofon
szafkowy, wózek dla lalki. Wielkie Garbary 50 m. 23. zdg 42 478

Stolarskie
tartaczne maszyny poleca. Krzyżanowski, Poznań, Piłsudskiego 5. zdg 42 662

Pianino — Gabinet Skrzypce
(Stradiwarius), Plac Wolności 7 — 15, podwórzowe 2 zdg 42 346

Fortepian
starszego typu do ćwiczeń — tanio. Adres Kurjer Poznański zdg 42 712

Rower
i konik do sprzedania Żupańskiego 1 m. 4. zdg 42 705

Kanapka
fotele 15 lustro, umywalnia Świątosławska 48 — 8. zdg 42 833

Na
sprzedaż dom mieszkalny skład meblowy Dąbrowskiego 66 — 10. zdg 42 831

Uprzątnię
zapasów do firmy Nannmann (gorsety) do niewyważenia niskich cenach! Michalina Sterczewska, Poznań, Br. Pięciackiego 18. (dawn. Neumann). zdg 42 692

Futro
męskie czarne chiński astrachan na średnia figurę wzd. 16—20-tej Adres wekaże Kurjer Poznański zdg 42 829

Futro
Szkołna 9 — 3. zdg 42 762

Fortepian
krzyżowy nowoczesny
Pianino
nowoczesne 750

Dywan
palacowy
Gabinet
flamandzki

Salon
kanapy fotele żyrandole sekretery serwanty lustra komody biurka Dominikańska 1 Michałak. zdg 42 779

Mundlos
przedzień niedościgniona konstrukcja wykonaniem Gierczyński, Św. Marcina 13 zdg 42 484

Jadalnie orzechowe
polerowane, dobra praca korzystnie

Jadalnia
flamandzka, zegarem, 12 krzesel skórze, bardzo tanio

Skrzydło
krótkie, orzechowe, tanio

Pianino
czarne, krzyżowe okazynie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pg 8401-48.105

Sprzedam
skład delikatesowo - spożywczy, przy najruchliwszej ulicy, z powodu zmian. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 652

Syrop do pierników
ciemny, biały, miodowym smaku, korzenie, kuwerture, masło kakowe, kakao, puder, mak kolonjalkowy, marmolada, powidła, miąż jabłkowy, wiśniowy, truskawkowy, sliwkowy, agrestowy poleca naitaniej skład fabryczny Leon Siedziński, Poznań, Wroniecka 17 zdg 42 820

Zabawki
firmy **Aquila,**
Św. Marcina 61. Pl. Wolności 9 są najmiłszymi przyjaciółmi dzieci i srodkiem wychowawczym. Najpiękniejsze

Lalki
Zabawki
mechaniczne — Zajęcia — Gry — Budownicwa — Niebyswały wybór! — Hurt! — Detal!

Dom
nowy 26.000 wplata 12 000 dochód 2 800

Dom
nowy 70 000 wplata 50 000. Kossmann, Fredry 6. zdg 42 824

Inżynier
współwłaściciel fabryki, kawaler 45, poszukuje żony. Majątek dla wspólnego dobra pożądan Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 42 825

Propagandzistki
do sprzedaży domowej i składowej potrzebne od zaraz. Zet. Kurier Pozn. zdg 42 826.

Wychowawczyni
Niemka z polskim potrzebna pod Warszawę do dwóch chłopców 7 i 2 lata. Oferty warunkij referencje Warszawa. Elektryczna 2 Szmarliński zdg 42 827

Urządzenia
składowe każdej branży, kanapy, gablotki, magiel, Dąbrowskiego 94. zdg 42 614

Jadalnie
orzec amerykański pierwszorzędnego wykonanie

okazynie
sprzeda Hala Mebli **Wrocławska 38.** Pg 8 411-58.148

Jadalnia
nowoczesna biurko z krzesłem okazynie. Mostowa 31, m. 10. zdg 42 863

Nakrycie
stołowe alpakowe 12 osób, maszyna do szycia Singera, wpuzczana nowa, tapczany dwa fotele okazynie. Mostowa 31, m. 10. zdg 42 864

Fortepiany
pianina w jakości i cenach bezkonkurencyjne na dogodnych warunkach poleca **B. Sommerfeld** 27 Grudnia 15 ng 21 463

Łóżko
pościela, piec gazowy sprzedam 5—7, Cieszkowskiego 3, m. 91. zdg 42 737

Kluby
nowoczesne pluszu **tapczany**
leżanki naitaniej Hala Mebli, **Wrocławska 38.** Pg 8407-58.154

Gabinet
gwarantowane wykonanie polerowane okazynie sprzedam Hala Mebli, **Wrocławska 38.** Pg 8408-58.150

Sypialnie
kombinowane, brzoza, nowe, tylko 450.— Hala Mebli, **Wrocławska 38.** Pg 8406-58.152

Regały
składowe używane każdej branży Mickiewicza 15, podwórze, zdg 42 835

Pianino
czarne, Kraszewskiego 9 a, m. 3. zdg 42 784

Sekretary
biblioteki, stoły inkrustowane, komody, stoliki do gry, do herbaty.

świeczniki stylowe
szale tureckie i stara porcelana na sprzedaż. Skarbowska 4, parter, lewo. zdg 42 519

Rumianek
oddaje w mniejszych, wiekszych ilościach. Z. Tymiański, Chelmońska 49. ng 20 697

Skład
filja mleczarni w dobrym położeniu z dostawą wszelkiego towaru od zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 462

Fortepian
„Rönisch” tanio, Plac Działowy 8, m. 4. zdg 42 870

Egzystencja zapewniona
Restauracja
30 lat istniejąca, centrum zaprowadzona, stała klientela powodu choroby. Cena 3000. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 868

Jadalnie
tanio spowodu zapłacenia podatku Stolarnia Bukowska 9. zdg 42 576

Skrzypce
Stradivarius tanio, Focha 30 m. 3 zdg 42 566

Interes fryzjerski
damsko - męski w centrum miasta Inowrocława od zaraz albo później na sprzedaż ewentualnie z objęciem towarów kosmetycznych na dogodnych warunkach. Smarzewski, Inowrocław, Królowej Jadwigi 19. zdg 42 558

Radioodbiornik
4-lampowy z anteną na prąd 220 V lub baterijny i głośnik bardzo tanio. Tele-radio, Poznań, Półwiejska 5. zdg 42 823

Salon
reprezentacyjny biały okazynie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 821

Skład
kolonialny przy ruchliwej ulicy, dobrze prosperujący. Wskaże Kurjer Poznański zdg 42 797

Okazja
polerowana **Jadalnia**
tylko 360.—. Hala Mebli, **Wrocławska 38.** Pg 8 410-58.147

Nadzwyczajna okazja
czeczotowa polerowana **Sypialnie**
tanio sprzeda Hala Mebli **Wrocławska 38.** Pg 8 409-58.146

Tanio
najnowsze modele **kuchen**
szpachtlowane tylko Hala Mebli **Wrocławska 38.** Pg 8 412-58.153

Pianina
nowe i używane najkorzystniej **Drygas**
Trzeciego Maja 4. Fachowe naprawy i strojenia fortepianów tanio. Telefon 33-58. zdg 42 743

Jadalnie
orzec amerykański pierwszorzędnego wykonanie

okazynie
sprzeda Hala Mebli **Wrocławska 38.** Pg 8 411-58.148

Jadalnia
nowoczesna biurko z krzesłem okazynie. Mostowa 31, m. 10. zdg 42 863

Nakrycie
stołowe alpakowe 12 osób, maszyna do szycia Singera, wpuzczana nowa, tapczany dwa fotele okazynie. Mostowa 31, m. 10. zdg 42 864

Fortepiany
pianina w jakości i cenach bezkonkurencyjne na dogodnych warunkach poleca **B. Sommerfeld** 27 Grudnia 15 ng 21 463

Łóżko
pościela, piec gazowy sprzedam 5—7, Cieszkowskiego 3, m. 91. zdg 42 737

Kluby
nowoczesne pluszu **tapczany**
leżanki naitaniej Hala Mebli, **Wrocławska 38.** Pg 8407-58.154

Gabinet
gwarantowane wykonanie polerowane okazynie sprzedam Hala Mebli, **Wrocławska 38.** Pg 8408-58.150

Sypialnie
kombinowane, brzoza, nowe, tylko 450.— Hala Mebli, **Wrocławska 38.** Pg 8406-58.152

Regały
składowe używane każdej branży Mickiewicza 15, podwórze, zdg 42 835

Pianino
czarne, Kraszewskiego 9 a, m. 3. zdg 42 784

Sekretary
biblioteki, stoły inkrustowane, komody, stoliki do gry, do herbaty.

świeczniki stylowe
szale tureckie i stara porcelana na sprzedaż. Skarbowska 4, parter, lewo. zdg 42 519

Rumianek
oddaje w mniejszych, wiekszych ilościach. Z. Tymiański, Chelmońska 49. ng 20 697

Skład
filja mleczarni w dobrym położeniu z dostawą wszelkiego towaru od zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 462

Fortepian
„Rönisch” tanio, Plac Działowy 8, m. 4. zdg 42 870

Egzystencja zapewniona
Restauracja
30 lat istniejąca, centrum zaprowadzona, stała klientela powodu choroby. Cena 3000. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 868

Jadalnie
tanio spowodu zapłacenia podatku Stolarnia Bukowska 9. zdg 42 576

Skrzypce
Stradivarius tanio, Focha 30 m. 3 zdg 42 566

Radjo
czterolampowe baterijnie tanio. Wierzbicice 66, m. 1. zdg 42 865

Meble
naitaniej poleca **Szczaniecki**
Tama Garbarska 3. zdg 42 658

Zakład
fryzjerski, centrum tanio sprzedam z powodu wyjazdu. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 718

Dwunastoosobowy
sztućce srebrny.

Osiemnastoosobowy
platerowany, inne srebra, drobniaki

Stylowe
świeczniki, zegary, kandelabry, serwantki, komody, stoliki, wiele le innych, okazynie „Lamus” Strzelecka 1. zdg 42 772

Skład
kolonialny przewlełem mieszkaniem towarem i maglem. Dzierżawa 65.—. Stawnik Kościarska 2. zdg 42 510

Kiosk
centrum dobrze 3.000 Godziszewski Chwałczewo 60/62 m. 20. zdg 42 732

Żrebcowe
futro czarne, nowe 140.— różne mufki tanio. Kanałowa 9 — 3. zdg 42 479

Pianino
350 — płyta metalowa. Dominikańska 1, Michałak. zdg 42 781

10. MAJĄTKI
Folwark
siedemsetmorgowy ziemi pszennej kompletnie zagospodarowany — dwór 12 pokoi, elektryczność, 70 kilometrów Poznania sprzedam 80 000.— gotówka, przejęcie 90 tys. amortyzacji. Krzesiński, Poznań, Piekary 8. zdg 42 100

Majątek
ca 400 mórg przy wplacie 80 000 kupie. Zet. Kurjer Pozn. zdg 42 230

Mająteczek
46 morgowy, I klasy 17.000.— wplaty 10.000.— Trawiński — Ostrow, Koszarowa 11. zdg 41 978-9

Folwarczek czterysta siedemdziesiątmorgowy przedmiejski
pszennej, dworek, inwentarzem zapasami, prywatne, Poznańskim, 140 000.— wplaty 50 000.—

Resztówka
średnim czterysta mórg kontygentem, częściowym inwentarzem dworek 100 000.— wplaty 25 000.— wiele innych polecam

Nowak
Poznań, Kramarska 15, telefon 16-89. zdg 42 318

11. KUPNA
„Occasion”
kupuje stara biżuteria, złoto, srebro, brylanty, platyna, kwity lombardowe. Fraszczyński, Al. Marcinkowskiego 23. zdg 32 926

Akcje
Cukrowni Nakielskiej
piec, cztery lub trzy platne częściowo gotówka, częściowo cesja na należność za buraki kupi ziemniaki. Łaskawe oferty Kurjer Poznański dz 3760

Brylanty
srebro złoto kupuje **Kruk**
ul. 27 Grudnia 6. Ng 18 683

Samochoody
używane, opony, detki kupuje — płaci najwyższe ceny Autoskład. Poznań, Dąbrowskiego 89, telefon 46-74. dg 3161

Kocioł parowy
system rurkowy, używany, w dobrym stanie o powierzchni 80 do 100 m² na 8 wzdlegnie 10 atm. kupi Tartak Gnieźnieński, Gniezno, ul. Witkowska nr. 1/3. zdg 41 616

Poszukuje
zaraz gospodarstwo 200 — 400 mórg, tylko dobra ziemia w okolicy: Poznań, Bydgoszcz, Grudziądz, Pelplina, Szczegółowe oferty Kurjer Poznań, Gdynia. ng 19 673

Tokarnię
ca 2—3 mtr. w możliwym stanie oraz,

Walce
ceglniarskie gładkie kompletne — lub nie — kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 002

Kiosk
kupie — wydzierżawie. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 031

Motor przepalony
prądu stałego 3—5 KM kupie. — Kurzawa, Górna Wilda 37, telefon 63-31. zdg 42 020

Zaraz
kupie balans jednoramienny w dobrym stanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 018

Kupie
1 000 słów angielskiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 218

Futro
damskie kupie dobrym stanie — gatunek, cena. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 141

Aparat
fotograficzny 6x9 z dobrą soczewką, mało używany kupie. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 858

Kolonjalke
maglem, zaprowadzona kupie. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 42 195

Meble
używane wszelkiego rodzaju **antyki**
dywany kupuje Magazyn Mebli, Podgórna 6, telefon 32-50. zdg 42 072

Skład papieru
zabawek i galanterji, kupie. — Oferty Kurjer Poznański zdg 41 180

Syfony
na piwo 5 i 10 litrow kupie. — Oferty cena Kurjer Poznański zdg 41

Dwupokojowe
mieszkania bezpodatkowe komfort. Konarskiego 6, obok kościoła św. Jana. zdg 41 777

Mieszkanie
dwupokojowe, komfortowe wolne. Grunwaldzka 57. Informacje Karsztelańska 31. zdg 41 745

Golebnik
wydzierżawia. Chociszewskiego 21 zdg 41 984

Czteropokojowe
komfortowe, wysoki parter zaraz, Zupańskiego 16 — 8. zdg 41 897

Pokój
kuchnia, Spokojna 18, gospodarz zdg 41 928

Mieszkania
3 i 2 pokojowe, komfort, garaż. Winklera 26. zdg 41 947

6 pokojowe
mieszkanie, front, nadaje się na biuro do wynajęcia przy ulicy Rzezypospolitej 9. zdg 41 963

5
7, 8 pokojowe, odnowione, pełnokomfortowe, nadające się na kluby, biura, pensjonaty. Wiadomość u dozorczy Mickiewicza 34 i 36. zdg 41 964

Piękne
słoneczne czteropokojowe w pobliżu Wilsona, wyższemu urzędnikowi gospodarz. Możliwe późniejsze objęcie administracji. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 973

Dwupokojowe
z łazienką, bezpodatkowe do wydzierżawienia, dozorca Szamarzewskiego 56, m. 1. zdg 41 891

Dwupokojowe
kuchnia, słoneczne. Ks. Łoży 17, Górczyn. zdg 42 027

Czteropokojowe
komfort Lodowa 29, telefon 79-67 zdg 42 015

Próżny
I piętro, słoneczne. Tylna Chwaliszewo 25 — 6. zdg 42 043

Trzypokojowe
frontowe, I piętro, kaucji 500.— Ostrówek 17/18. zdg 42 050

3
pokojowe komfortowe okolica Rynku Wildeckiego, Oferty Kurjer Poznański zdg 42 211

Dwa 5-pokojowe
komfortowe parterowe, pierwszym piętrem. Jasna 8 — 4. zdg 42 145

Mieszkanie
4 pokojowe wygodami. Górna Wilda 26, m. 5. zdg 42 190

Mieszkanie
4 pokojowe z łazienką I piętro wynajmie pewnemu płatnikowi od 1. 31. 37. Zgłoszenia Rynek Łazarski 10 a, m. 12. zdg 42 191

Mieszkanie
pokój Górna Wilda 48 — 5a, gospodarz. zdg 41 820

Mieszkanie
pięciopokojowe, odrestaurowane, przynależności nadające się częściowo na biura, centrum Plac Wolności oddam poważnemu reflektantowi. Oferty „Par” Al. Marcinkowskiego 11, pod „58,121” P. 8383-58,121

Czteropokojowe
komfort zaraz lub 1. 1. przy tramwaju Łazarz, Oferty Kurjer Poznański zdg 41 860

2
i kuchnia wynajmie Ostrobramska 27. zdg 41 875

Dwa
próżne pokoje, woda, gazem do gotowania od 1. 12. gospodarz. Adres Kurjer Poznański zdg 41 913

6
pokojowe, I piętro i 5 pokojowe wysoki parter, komf., z centr. ogrzewaniem. Zgłoszenia Przechodnia 9, m. 4. zdg 41 929

Centrum
2 pokoje kuchnia, częściowo umeblowane odstąpię. św. Marcin 57, Optyk. zdg 42 092

5-pokojowe
centrum 125.— po gruntownej renowacji III p. (zwrot kosztów renowacji) od zaraz do wynajęcia. Telefon 56-31. zdg 42 107

Pięciopokojowe
II, komfort, słoneczne, piec — Chelmońskiego 8. zdg 41 540

5
pokojowe, komfort, II piętro — Kantaka 7, częściowo odnowione. Informacji udzieli portier. zdg 41 617

2
pokój z kuchnią 30 zł. Debiec Jodłowa 26. zdg 41 673

Cztery i dwupokojowe
z komfortem od zaraz, ulica Gen. Sowińskiego 2a, Łazarz. zdg 41 752

Pięciopokojowe
komfortowe, słoneczne, piec — Grunwaldzka 19. zdg 42 157

Czteropokojowe
słoneczne z wygodami, Oferty Kurjer Poznański zdg 42 136

Pięciopokojowe
Ośmiopokojowe
I i II, komfortowe, słoneczne. — Wyspiańskiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 183

3
pokojowe spokojne, willa, Lan-giewicza 2. zdg 42 189

Trzypokojowe
oddam, wysoki parter, słoneczne. Wybickiego 1, dozorczy. zdg 42 165

Pokój
kuchnia, wolne 40 zł. Graniczna 7, m. 4. zdg 42 785

Dwupokojowe
Hetmańska — bezpodatkowe

Trzypokojowe
Focha — bezpodatkowe.

3-czteropokojowe
Poznańska blisko Kochanowskiego, bezpodatkowe.

Sześciopokojowe
centrum I. Zgłoszenia Mielżyńskiego 23 — 12, od 9—14. zdg 42 651

Skład
Focha 158. zdg 42 243

Pokój
duży kuchnia, przynależnościami, dzierżawa miesięczna. Debiec, ul. Jodłowa 3. zdg 42 293

Trzypokojowe
I, piętro, Rynek Łazarski, 50 miesięcznie, rok zgóry. Zgłoszenia Administratora, Aleje Marcinkowskiego 17 a, m. 7. zdg 42 289

2
mieszkania dwupokojowe kuchnia 6 pokojowe od zaraz wzrost od gospodarza do wynajęcia tanio. Marsz. Piłsudskiego 24. zdg 42 266

Jednoizbowe
mieszkanie, Aleja Za Cytadela 28 zdg 42 595

Pokój
dwa, kuchnia, Debiec, Modrzewiowa 9, od zaraz. zdg 42 120-1 zdg 41 891

Dwupokojowe
kuchnia willa tanio, Debiec, Aleja Czechosłowacka 14. zdg 42 271/2

Dwupokojowe
Jeżyce. Zgłoszenia Ratajczaka 11 a — 108. zdg 42 477

Przechodnia
6 pokoi komfortowych zaraz. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 42 683

Dwupokojowe
Górna Wilda

Trzypokojowe
Różana

Czteropokojowe
Marcina. „Jur”, Piekary 26 — 2 zdg 42 591

Łazarz
3 pokoje, łazienka, koniec Patrona Jackowskiego, nowy dom. zdg 42 593

6-pokojowe
komfortowe, I piętro, dla lekarza, adwokata względnie na biura przy ul. Trzeciego Maja 3, m. 5, od stycznia do wynajęcia. zdg 42 475

Mieszkanie
dwupokojowe, kuchnia, z sprzedażą jadłakki, elektryczność, frontowe z balkonem przy ulicy Matejki. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 403

Pokój
komfortowym domu Rynek Wildecki wynajmie pewnemu płatnikowi gospodarz — Popińskiego 5 — 5. zdg 42 449

Trzypokojowe
nowe, pełnokomfortowe poważnym reflektantem zaraz wynajmie gospodarz. Piekary 18. zdg 42 499

5 pokoi
zaraz lub później, nowy dom blisko centrum, parkiety, centralne ogrzewanie dla osób pragnących spokoju. Zgłoszenia „Par”, pod „48,101”. P. 8 633-48,101

Trzypokojowe
Dwupokojowe
komfortowe nowowypudowanej willi Park Wilsona. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 847.

Sew. Mielżyńskiego 6 I.
5-6 pokojowe, 3-4 biurowe, ewentl. 9 pokoi razem (obecnie lekarz do wynajęcia. zdg 42 855

Trzypokojowe
Informacje gospodarz, Śniadeckich 16 — 6. zdg 42 844

2
pokój, pokój dla służącej. Piękna nar. Dąbrowskiego. zdg 42 560

Pokój
i kuchnia wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 555.

Trzypokojowe
odnowione 25.—, Kórnik, Zamkowa 241. zdg 42 721

Pięciopokojowe
śródmieście wolne. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 42 696.

Dwupokojowe
kuchnia przynależności zaraz do wynajęcia. Poznań, Łazarz, Winklera 19. zdg 42 374

Obszerne
5-pokojowe przynależnościami — centrum, wolne. Św. Marcin 46 m. 4. zdg 42 729

Trzypokojowe
Park Wilsona, Dutkiewicz, Chwaliszewo 70. P. 8405-58,144

Trzypokojowe
czteropokojowe
początek Jeżyc nowowypudowana. Poznańska 41, tel. 63-30. zdg 42 839

Pięciopokojowe
komfort, słoneczne zaraz. Marsz. Focha 78 — 4. zdg 42 7501

Pokój
kuchnia rok zgóry, gospodarz. Chwaliszewo 56. P. 8404-58,145

3
komfortowe od zaraz, koszty 150, czynsz ustawowy. Różana 22, m. 2. zdg 42 734

Sześciopokojowe
Rzezypospolitej 4, m. 10. zdg 42 749

Dwupokojowe
kuchnia, trzypokojowe, kuchnia, kolonjalka przy Grunwaldzkiej wskaże Szmuda, Słoneczna 10. zdg 42 747

Pięciopokojowe
komfort II p. korzystnie zaraz Górna Wilda 96. zdg 42 716

Dwa
składy przyległy pokój kuchnia, korytarz korzystnie zaraz. Kosin-skiego 1. zdg 42 715

3
pokój kuchnia i balkon Staszica 6 zdg 42 508

Czteropokojowe
I piętro komfortowe słoneczne — bezpodatkowe Focha 123, Właściciel: Łodowa 1, m. 4. zdg 42 736

2
pokój kuchnia, Maszynowa 18, m. 5 przy torze Zbaszyńskim. zdg 42 467

2
pokój kuchnia zaraz 20 zł. Luboń. Adres Kurjer Poznański zdg 42 542

Od
1 stycznia mieszkanie 4 pokojowe, luksusowe, parter, ulica Matejki czynsz 100 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 42 640

Trzypokojowe
z komfortem zaraz wolne. Rybaki 15, skład. zdg 42 754

Dwupokojowe
kuchnia zaraz, Jeżyce. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 874

Czteropokojowe
obszerne, luksusowe, etażowe, ogrzewanie do wynajęcia. Wolsztyńska 7, tel. 72-90. zdg 42 862

Trzypokojowe
komfortowe, pięć do wynajęcia. Wolsztyńska 7, tel. 72-90. zdg 42 861

Pięciopokojowe
odnowione. Małeckiego 21. zdg 42 794

Dwupokojowe
Łazarz. Stabłewskiego 18. zdg 42 799

Dwupokojowe
od 1. 12. tanio do wynajęcia. Aleja Hetmańska 3, m. 4. — dg 3791

Kolonjalkę
próżna, mieszkaniem wynajmie Wędzickowski, Piekary 11. zdg 42 659

Czteropokojowe
słoneczne od 1 grudnia. Grunwaldzka 15. Telefon 70-39. zdg 42 877

13. SZUKA MIESZK.

Profesor Uniwersytetu
Poznańskiego
poszukuje 4 lub 5 pokojowego mieszkania w willi lub kamienicy nie wyżej drugiego piętra blisko ulicy Grunwaldzkiej, Wyspiańskiego, Ostrogora, Matejki, Sienkiewicza, Słowackiego, Asnyka. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 38 861

Poszukuje
2-3 pokoi, kuchnia i łazienka od gospodarza, dzierżawę zgóry od zaraz. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 40 891

2-3
pokój komfort poszukuje od 1 stycznia wyższy urzędnik. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 197

Poważny
starszy urzędnik, mała rodzina, poszukuje 3-pokojowego, ewentl. później. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 021

Trzypokojowe
śródmieściu urzędnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 215

Dwupokojowe
mieszkania łazienka, centrum poszukuje wyższy urzędnik państwowy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 226

Poszukuje
2-3 pokoi z kuchnią z ubikacją nadająca się na chlew, i z ogrodem warzywnym, w pobliżu Poznania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 335

Mieszkania
1-2 pokojowe kuchnia poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 811

Poszukuje mieszkania
ulica święty Marcin, Ratajczaka, Aleja Marcinkowskiego, trzypokojowe, czteropokojowe, najwyżej drugie pięt. front, emeryt, zapłać dzierżawę zgóry, oraz lokatorowi zwrot kosztów od pierwszego grudnia. Pośrednictwo wykluczam, spieszne zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 42 319

2-3
pokojowego mieszkania poszukuje pewny płatnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 850

Trzypokojowe
mieszkania okolice Rynku Łazarskiego od gospodarza (pewny płatnik). Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 722

Na
stanowisku kierowniczym, dobry płatnik poszukuje 2 pokoje kuchnia, łazienka w śródmieściu. — (Młode małżeństwo). Oferty A. S. Wroniecka 10 — 8. zdg 42 348

15. POKOJE UMEBL.

Małżeństwu
Szyperska 3 — 9. zdg 41 359

Kulturalnym
1-2 osobowy. Ogrodowa 12 — m. 8. zdg 41 572

Dwuosobowy
i trzypokojowy ciepły, czyste utrzymaniem. Kreta 23, m. 7. zdg 41 642

Dobrem
utrzymaniem 2 panom 60.—, W. Garbary 18, m. 4. zdg 41 795

Jasna
12, m. 4. zdg 41 786

Ładny
pokój 30.— Wroniecka 18 — 6. zdg 42 004

Panu
elektryczność, Strzelecka 20 — 9. zdg 42 005

Pokój
do wynajęcia, Młyńska 5 — 6. zdg 42 133

Dwuosobowy
ładny. Rybaki 20—10. zdg 41 995

Pokój
frontowy II p., dobrze umeblowany, bez pościeli. Górna Wilda 40, m. 14. zdg 41 985

Przy Zamku
niekrepujący, elektryczność, centralne. Zygmunta Augusta 10a, mieszkanie 10. zdg 41 933

Ogrodowa
10-4, kulturalnym, ciepły. zdg 41 937

Pokoik
skromny, ogrzewany. Matejki 51 m. 9. zdg 41 942

Próżny
pokój z wygodami, tamże pokoik Focha 32, m. 13. zdg 41 983

Mickiewicza
24 — m. 5. zdg 41 906

Niekrepujący
Wały Jagielly 22 — 9. zdg 42 013

Małeckiego
15 — 3. zdg 42 011

Szymańskiego
3-10. zdg 42 044

Pokój
Marcina 33 — 9. zdg 42 047

Poznańska
46/48, m. 14, podwórce, lewo. zdg 42 049

Elegancki
Działyńskich 10 — 8. zdg 42 535

Szewska
9 — 6 częściowo umeblowany. zdg 42 533

Pokój
Skryta 2, m. 2. zdg 42 532

Małżeństwu
umeblowany, słoneczny, używaniem kuchni. Szamarzewskiego 20/22 — 2. zdg 42 531

2
osobowy. Wodna 7 — 13. zdg 42 530

Niekrepujący
ładny panu. Skarbowska 21, m. 16. zdg 42 536

Działyńskich
6 — 3. zdg 42 465

Inteligentnym
jedno-dwuosobowy. Kraszewskiego 5 — 5. zdg 42 468

Pokój
tanio. Poznańska 20 — 2. zdg 42 474

Niekrepujący
tanio. Grobla 19 — 13. zdg 42 472

Dwuosobowy
frontowy, panom. Długa 3 — 7. zdg 42 470

Pokój
Działyńskich 8, m. 7. zdg 42 476

Ciepły
cztery używając kuchni, Wierzbicice 19 — 26. zdg 42 685

Pokój
Pierackiego 17 m. 10. zdg 42 684

Słoneczny
czysty. Wojciech 28 — 5. zdg 42 682

Ratajczaka
40 — 11, utrzymaniem. zdg 42 681

Pokój
Piekary 20/21 — 5 zdg 42 649

Wygodny
Zygmunta Augusta 1 — 9. zdg 42 647

Centrum
duży, elegancki, Rzezypospolitej 9 — 6. zdg 42 745

Elegancki
łazienka, Wały Zyg. Starego 9, II p. Dom Rzemieślniczy. zdg 42 744

Panu
klatki. Wroniecka 16, II lewo. zdg 42 717

Stary
Rynek 8 — 3. zdg 42 511

Matejki
2 — 2. zdg 42 512

Czysty
niekrepujący Wierzbicice 31 — 6 zdg 42 513

Pokoik
Górna Wilda 42 — 9. zdg 42 735

Niekrepujący
nobleśny ciepły Młyńska 4 — 1. zdg 42 733

20 zł
parterowy oddzielny elektryczność, bez pościeli. Chwaliszewo 20 — 5. zdg 42 496

Dwuosobowy
utrzymaniem lub bez. Dąbrowskiego 9/11 — 1. zdg 42 552

Wielkie
Garbary 23 — 9. zdg 42 751

Ratajczaka
11 a — 68. zdg 42 752

Pokoik
Wozna 14 b — 19. zdg 42 873

Elegancki
pokój. Wielkie Garbary 41 — 7. zdg 42 760

Wszystkich
Świętych 6 — 8. zdg 42 782

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Górna Wilda 21 m. 30. zdg 42 397

Ładny
niekrepujący klatki schodowej par. Wrocławska 2 — 5 II ptr. zdg 42 312

Plac Wolności
14 a — 12. gabinet meksi, utrzymanie, komfort. zdg 42 402

Żupańskiego
2 a — 12. zdg 42 419

Pokój
frontowy Szkolna 78 m. 9. zdg 42 425

Młyńska
3 — 8 Ładny centralne utrzymanie. zdg 42 638

Wspólny
pokój panience. Żmłkowska 5 m. 7. zdg 42 665

Pokój
utrzymaniem — obiady Wąły Jana 12 — 13. zdg 42 671

20
opałem Matejki 39 — 6. zdg 42 672

Pokój
Focha 38 — 15. zdg 42 668

Pokój
dla 2 panów frontowy Poznańska 27 m. 3. zdg 42 695

Skarbowa
5 — 6 dwupokojowe — trzy pokojowe. zdg 42 699

Dwa
frontowe Mickiewicza 19 — 8. zdg 42 612

Szamarzewskiego
16 — 6. zdg 42 616

Frontowy
elektryczność jedno- dwuosobowy. Dąbrowskiego 49 b — 8. zdg 42 617

Dwupokojowe
kuchnia front zaraz Poznańska 20 — 4.

Marcelińska
3 — 4 narożnik Grunwaldzkiej. zdg 42 618

Wspólny
W. Garbary 5 — 12. zdg 42 557

Ratajczaka
17 — 13. zdg 42 586

Dwuosobowy
Działnińskich 7 — 9. zdg 42 600

Elegancki
Pocztowa 31 a — 12. zdg 42 598

Pani
miły ciepły Marcin 52 — 21 podw. I. zdg 42 596

Inteligentnemu
panu. Poznań. Romana Szymańskiego 2. mieszkanie 3. d 3782

Solidnemu
Skarbowa 6 — 3. zdg 42 601

Pokój
Szewska 12. m. 10. Wąłkowiak. zdg 42 604

Pokoik
niekrepujący wolny. Marcina 64 mieszkanie 25. zdg 42 605

10,—
pani. Różana 4 a — 21. zdg 42 644

Miły
Piłsudskiego 5 — 8. zdg 42 637

Pokój
panom. Kozia 19 — 7. zdg 42 636

Studentkom
urzędniczkom kuchnia, łazienka, niekrepujący przystępnie. Maczna 3 — 4. róg Kościelnej. Jeżyckiej. zdg 42 778

Pokoik
Szkolna 13 — 3. zdg 42 776

Centrum
dwuosobowy. frontowy. Młyńska 3 — 7. zdg 42 758

Szkolna
9 — 3. zdg 42 759

Frontowy
Strzelecka 30 — 5. Świątkowski. zdg 42 763

Długa
11 — 8. zdg 42 493

Św.
Marcin 33. m. 6. zdg 42 486

Czesława
10 a — 14. zdg 42 390

Młyńska
12 — 4. zdg 42 387

Pokój
tanio. Strzelecka 31. m. 27. zdg 42 460

Elegancki
pokój z utrzymaniem. Ogrodowa 3. m. 8. zdg 42 450

Pokój
dla pana Wrocławska 9 (okazja). zdg 42 830

Czysty
frontowy jednej lub dwom osobom. Wroniecka 4 — 3. zdg 42 780

Wynajmę
pokój dwom uczniom albo urzędniczkom od zaraz lub 1go stycznia. Kręta 23. m. 5. zdg 42 634

Pokój
Niegolewskich 14 m. 13. zdg 42 801

Próżny
Ratajczaka 14 — 23. zdg 42 802

Focha
55 — 5 elektryczność. zdg 42 676

Planty
Wąły Wazów 3 a — 3. solidnemu zdg 42 702

Żupańskiego
18 — 7 frontowy. zdg 42 708

Małżeństwu
pokój. Adres Kurjer Pozn. zdg 42 706

Pokój
z utrzymaniem lub bez. Plac Sądowy 4 m. 4. zdg 42 711

Czysty
bez pościeli. Spokojna 24 a — 22. zdg 42 727

Bardzo
ładny duży umeblowany pokój dla 1 lub więcej osób wolny. Ratajczaka 15. m. 6. zdg 42 520

Frontowy
Górna Wilda 17 — 5. przy stadjonie. zdg 42 518

Przyjezdnemu
gabinet meksi. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 42 848.

Zaciszny
jedno- dwuosobowy panom — Świątkowski 3 — 14. zdg 42 845

Pokój
próżny frontowy osobne wejście Żydowska 23 m. 3. zdg 42 817

Elegancki
telefon. Matejki 61 — 6. zdg 42 626

Frontowy
słoneczny. utrzymanie. Marcina 66/67 — 10. zdg 42 725

Jeżycka
45 — 9. zdg 42 836

Jackowskiego
32 — 7. ciepły. zdg 42 837

Elegancki
Prusa 17 — 3. zdg 42 807

Niekrepujący
elektryczność. Łakowa 13 — 15. zdg 42 806

Pokoik
Chwaliszewo 50 — 9. zdg 42 804

Pokój
centralne. Noah Spokojna 5 a. zdg 42 594

Niekrepujący
zaraz Kilińskiego 9 — 21. zdg 42 590

Aleje
Marcinkowskiego 20 — 36. zdg 42 587

Dwuosobowy
Wielka 18 — 12 a. zdg 42 815

Gieszkowskiego
6 — 6. zdg 42 816

Studentce
urzędnicze. słoneczny tanio. Marcinkowskiego 19 — 7. zdg 42 856

Frontowy
czysty panom. Kwiatowa 13 — 10. zdg 42 854

Klatka
centralne. Masztalarska 7a — 5. zdg 42 852

Półwiejska
2 — 6 (utrzymaniem) także przyjezdnym. zdg 42 841

Duże
używanem kuchni i łazienki lub też dla kilku osób. Ratajczaka 15 m. 6 parter. zdg 42 842

Przy Zamku
elegancki wolny. Wąły Zygmunt Augusta 2 m. 9. zdg 42 582

Pokój
nieumeblowany Plac Świątkowski 4 I piętro prawo. zdg 42 724

Frontowy
słoneczny. centralne. łazienka. Słowackiego 42 — 3. zdg 42 609

Focha
111 m. 2 niekrepujący zaraz samotnym. zdg 42 667

Mielżyńskiego
23 — 15 jedno — komfortowy. kaloryfery. zdg 42 680

Matejki
4 m. 4 jeden lub dwa łazne. Tokarski. zdg 42 678

Ładny
tani. centralne. elektryczność. Matejki 41 — 21. zdg 42 677

Słoneczny
widok parku, fortepian bezpłatnie, wolny od zaraz. Focha 36 m. 19. zdg 42 666

Pocztowa
29. m. 11. piękny elektryczność. łazienka, telefon. zdg 42 363

Kulturalnemu
z utrzymaniem — bez. ewentualnie wspólny. Al. Marcinkowskiego 1 a. m. 13. zdg 42 303

Niekrepujący
I. piętro. front. elektr. Staszica 21. m. 3. zdg 42 377

Długa
11 — 10 komfortowy z utrzymaniem bez. dwom lub jednemu. zdg 42 372

Przyjezdnym
Ratajczaka 9 — 8. zdg 42 376

Próżny
bez kuchni. Nowomiejski 9 — 9. zdg 42 367

Jedno-
dwuosobowy. elektryczność. Strzelecka 9 — 4. zdg 42 366

Pokoje
1 i 2 osobowe urzędnikom tanio. Fredry 3 — 9. zdg 42 341

Pokoik
Łakowa 4 b. miesz. 4. zdg 42 340

Wspólny
pokój dla urzędniczek. Wielka 17. m. 12. zdg 42 338

16. SZUKA POKOJU

Małżeństwu
młodzi, bezdzietni, poszukują pokoju umeblowanego o 2 łóżkach możliwie z używaniem łazienki, w centrum miasta od 15. 12. 36 Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdg 41 332

Poszukuję
pokoju niekrepującego, spokojnego, śródmieściu. Jeżyce. Oferty ceną Kurjer Poznański zdg 42 105

Pokoiku
skromnego, niekrepującego do 15.— szuka pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 916

Trzy
studentki poszukują dwóch pokojów. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 438

Pokoju
skromnego, młode małżeństwo z dzieckiem. Oferty ceną Kurjer Poznański zdg 42 109

Próżnego
poszukuje Jeżyce trzy miesiące zgóry. Oferty ceną Kurjer Pozn. zdg 42 118

Pokoik
Solaczu, pani do 20.— zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 42 233

Pokoiku
okolica Stary Rynek zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 292

Wspólnego
nani kulturalnym centrum tanio. Złotych. Kurjer Pozn. zdg 42 280

Samotna
intel. panna szuka pokoiku do 15 zł możliwie próżnego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 275

Niekrepującego
dobrze umeblowanego ewent. gabinet możliwie klatki schodowej poszukuje dwóch przyjezdnych. — Oferty Kurjer Poznański zdg 42 553

Pokoiku
skromnego śródmieściu do 15.— szuka pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 40 582

Eleganckiego
niekrepującego z klatki szuka przyjezdnym. Oferty „Kurjer Poznański” pod 58.142. Pg 8 398-58.142

Czystego
niekrepującego, taniego. Wildzie pan. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 739

Niekrepującego
parterze I do 20.— urzędnik. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 554

Pan
szuka pokoju z własną pościelą, śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 661

Pokoju
ewentualnie centralne, śródmieście. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 871

Główny
szukam pokoju utrzymaniem. — Oferty Kurjer Poznański zdg 42 693

17. LOKALE

Magazyny
ekspedycje obszerne podwórce oraz obszerne lokale fabryczne odda Cichocka. Strzelecka 14 a. zdg 40 767

Składu
z mieszkaniem św. Marcin lub M. Focha poszukuje od 1. 1. 37. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 40 892

Skład
rzeźniczy wykafłowany wynajmie Półwiejska 2. zdg 41 632

Skład
urządzeniem mieszkaniem kawci 600.— Ostrówek 17/18. zdg 42 051

Na biuro
dwie ubikacje z klatki, tylko poważnemu przedsiębiorstwu. Ulica Kantaka 1, m. 7. zdg 41 936

Ubikacji
mniejszej na warsztat stolarski poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 888

Fryzjerski
zakład lub na inny skład. Informacje Szamarzewskiego 10. stróż. zdg 42 062

Dąbrowskiego 18.
i warsztat. zdg 41 756

Skład
nowym narożnikowym domu — pierwszorzędna egzystencja, wynajmie gospodarz. M. Focha 105 zdg 42 125

Ubikacje
na warsztaty do wydzierżawienia przy Żupańskiego. Wskaże Kurjer Poznański zdg 42 073

Zabudowania
fabryczne 1500 m² domem mieszkalnym do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 174

Warsztaty
garaże. Wielkie Garbary 54. zdg 42 135

Ubikacji
na pracownię ubuwia poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański p. 4147

Lokalu
suchego, jasnego, parter, woda, elektryczność o powierzchni 100 do 250 kw. mtr. poszukuje na wytwórnie farmaceutyczne. Pośrednictwo wykluczone. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego dg 3738

Piwnica
obszerna Stary Rynek 10 (Kurzanoga). zdg 42 505/6

Warsztaty
stolarskie — przy obróbce drzewa — oraz

Śpiacizny
rampę, kantorem dużym podwórzem odda. Cichocka, Poznań. Strzelecka 14 a. zdg 42 623/4

Warsztat kołodziejski
do wynajęcia (przy koźni). Dąbrowskiego 69. m. 3. zdg 42 770

Ubikacja
obszerna na warsztat, składnicę wolną. Piekary 18. zdg 42 498

Biuro
św. Marcin 58 — 4. zdg 42 497

Szukam
składu ulica Wielka od zaraz bez pośrednika. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 538

Składy
suterynami Masztalarska 7 a. zdg 42 853

Ubikacje
przemysłowe większe, mniejsze z dużym podwórzem do wydzierżawienia. Koronarska 20 telefon 12-42. zdg 42 818

Skład
(kolonjalka) lub inna branża wynajmie gospodarz. Woźna 1. zdg 42 559

Skład
delikatosew z urządzeniem w nowym domu do sprzedania lub wydzierżawienia w Solaczu. Zgłoszenia 27 Grudnia 5 problemnia. zdg 42 556

Ubikacje
nadające się dla fotografa wydzierżawie. Dąbrowskiego 53/55. restauracja. zdg 42 615

Ubikacje
na warsztat do wynajęcia. Mickiewicza 9. Informacje stróża. zdg 42 611

Skład
z mieszkaniem, obecnie kolonjalka, Focha 123, właściciel: Lodo-wa 1. m. 4. zdg 42 742

Lokal
handlowy ewentualnie na warsztat Stary Rynek 10 (Kurzanoga). zdg 42 509

Skład
rzeźniczy pokojem, warsztatem również na filie wynajmie. Osiedle Warszawskie, Powidzka 15/17 Ratajczak. zdg 42 730

18. DZIERŻAWY

Piekarnia
2 składy, mieszkaniami, ruchliwym punkcie rynku, na prowincji, wprost gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 965

Plac
na składnicę węgla. Winogrady 67. skład. dg 3 784

Plac
pokój stajnia szopa wydzierżawie. Poznańska 18. zdg 42 834

Rzeźnictwo
w ruchliwej ulicy wydzierżawi od 1 stycznia. Paech, Miedzychód, Grunwaldzka 4. ng 20 690

Młyn
wodny, dzierżawa, parowy dzierżawa, kupno. Krzyżanowski, Poznań, Piłsudskiego 5. zdg 42 665

Piekarnię-cukiernię
powiatowym mieście odstąpię. — Poznań, Jeżycka 14 — 13. zdg 42 798

23. ROZMAITE

Nowość
Opatentowany przyrząd wzmacnia siłę płciową mężczyzny. Cena 10 zł. Informacje „Postępn”. Toruń, Krasińskiego 100. Na odpowiedź znaczek. zdg 30 583

Fryzjerzy bacność
żelazka oryginalne Deuss, para od 12 zł nie imitacja Duis Foeny maszynki elektryczne, brzytwy, nożyczki, Wenzlik, Aleje Marcinkowskiego 19. Ng 16 688

Karty do gry
hurtownie ceny fabryczne. Fajki wszelkie przybory do palenia. — Dybicki, hurtownia, Poznań, ul. Wrocławska 1. dg 3515

Futra
damskie, męskie wykonuje rzeźliwie, solidnie, fachowo, tanio tylko

Podgórną 6
Skórki wszelkiego rodzaju wielki wybór. ng 19 280

Reparacja lalek
wielkiego rodzaju fachowo — tanio. Kretschmer, św. Marcin 1. ng 19 621

Czytacie wszyscy „Głos kamieni“
To powieść napisana przez młodego pisarza. To przekrój polskiej rzeczywistości. Do nabycia w Drukarni Spółdzielczej — Dom Społeczny w Toruniu, ulica Mickiewicza 2/4. Cena książki zł 2.— z przesyłką poczt. zł. 2.50.— dg 3716

Zegarki
wielkiego rodzaju sprzedaje, repara najkorzystniej własnej pracowni Bernard Sobczyński, — Aleje Marcinkowskiego 16, skład dg 3737

Administracje
domów przyjmie kawaler, lat 34, uczciwy i bez nalogów. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 41 406

Masaże
lecznicze, kto przeprowadza. — Oferty Kurjer Poznański zdg 41 629

Naprawa lalek.
Papier — Zabawki, św. Marcin 64. zdg 42 046

Kuśnierka
naprawia futra i po domach. — Marcin 62 — 6. zdg 42 208

Akuszerka
Kowalewska, Łakowa 14, 5 minut od Świątkowskiego, paniom wszelką pomoc, porady. zdg 42 066

Teatrom Amatorskim
wynajmuje na prowincję sztuki teatralne, rekopisy. Program Sylwestrowy. Warszawa. Nowy świat 26, Morozowicz, Załączając znaczek na odpowiedź, ng 20 672

Futra
plaszcz, ubrania, krój nowoczesny, wykonanie solidne. Suszczyński i Stawiński, Ratajczaka 12. zdg 41 911

Przyjdź!
Znam Twoją przyszłość! Piłsudskiego 5—8. Wróżka. zdg 40 756

Chiromantka grafolog - fizjognomistka Jakubowska
zdumiewająco przepowiada przeszłość, teraźniejszość, przyszłość, loterie. Ratajczaka 15 — 10. Pa-saż Apollo. zdg 42 096

Gorsety Biustonosze
poleca

Pracownia Gorsetów „Wanda“
Leontyna Sychowska. Ratajczaka 27. zdg 42 417

Kupujemy
znaczkę obiegowej korespondencji. Wyjaśnienia bezpłatnie. — Witkowski, Poznań, Marcinkowskiego 7. ng 20 166

Filatelisci
cenniki, prospekty znaczków, albumów, przyborów, bezpłatnie. Zakup znaczków, zbiorów. Jan Witkowski, Poznań, Marcinkowskiego 7. ng 20 167

Wróży
chiromantka zdumiewająco. Poznań, Piekary 6 — 2. zdg 41 766

Futra
naprawia tanio. Półwiejska 35. m. 4. zdg 42 173

Znana Adarelli przepowiada z kart
Braminów — ręki

Przyjmuje również niedziele, ul. Podgórną 13, mieszkanie 10.
zdg 42 286

Fotografie
artystyczne, portrety, kolorowe powiększenia, grupy, reprodukcje, ceny przystępne. Foto-Pecherscy, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 8. zdg 22 503

Akuszerka
Poznań, Szamarzewskiego 14. zdg 42 267

Jeżyce
przyjmuje panie, udziela porad, pomocy położniczej. zdg 41 226/7

Akuszerka przy Świątkowskim
przyjmuje, udziela porady, pomocy położniczej. dg 3301-2

Akuszerka
Błaszczakowa, Pałacza 70, przyjmuje panie, udziela porady. zdg 36 828-9

Kuśnierka
szyje przerabia, repara, odświeża, czyści futra tanio. Stary Rynek 89 — 1. zdg 42 645

Tapczany
leżanki, materace przeróbki po najniższej cenie. Za Bramka 9. zdg 42 771

Chiromantka
przestrzeżenie od złych wypadków. Kraszewskiego 1 — 13. zdg 42 610

Obiady
prywatnie — smaczne — tanio. Skarbowa 15 — 7. zdg 42 675

Przeprowadzki
samochodami meblowymi uskutecznią Autoprzewóz, Poznań, Wielkie Garbary 18, telefon 28-59 i 16 30. zdg 42 634

Sellima
słynna wróżka przepowiada za złotego. Ratajczaka 9 — 7. zdg 42 359

Futra
wielkiego rodzaju, plaszcz, kostiumy wykonuje solidnie tanio. Willman, Plac Wolności 7. zdg 42 347

Samochozik
dzieciocy na wóchr oryginalnej, kto wykona? Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 42 701.

Przepisuję
maszyna najtaniej. Pocztowa 15. zdg 42 808

A. Matuszewska poleca pracownię swoją
kapeluszy. Ratajczaka 8, dawniej Aleje Marcinkowskiego 13. Specjalność czapki futrzane. zdg 42 796

22. ZGUBY

Zaginął
wyżej pointer angielski, białobronzy proszę o zwrot za wygrozdeniem Marszałka Focha 188 a. zdg 42 674

24. NAUKA

Stenografii
pisanie maszyna, księgowości. — Strzelecka 33. zdg 39 821

Kursy stenografii
pisanie maszyna rozpoczynam 2 grudnia. Kantaka 1. zdg 40 385

Koncesjonowane
kursy kroju. Nowak kierownik. Wrocławska 33. dg 3409

Szkoła Tańców
Mikolajczak - Kledecka, św. Józefa 6. Pg 7977-83.74

Szkoła Tańców Szczyrkówny
Pocztowa 23. zdg 42 001

Szkoła Tańców Baletmistra Szczyrka
Podgórną 6. zdg 41 896

Niemka
(na Solaczu) udziela lekcji konwersacji dorosłym i dzieciom. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 839

Szkoła Tańców Szorskiego
3 rozpoczyna się kurs dla początkujących. Pierackiego 12 telefon 38-08. zdg 41 690

Niemieckiego
lekcji i konwersacji udziela akademik niemiecki. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 627

Lekcji
francuskiego i konwersacji udziela młoda osoba. Chętnie dzieciom. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 533

Student
udzieli matematyki, łaciny, najsumienniejszy, najkorzystniejszy. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 42 179

Kto
udzieli konwersacji francuskiej z niemiecką. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 255

Szkoła Tańców
Mikolajczak — Kledecka, św. Józefa 6. Kurs początkujących trzeciego grudnia. Pg 8 632-58.135

Udziałem
I gimnazjalna: francuski, niemiecki. Ratajczaka 14. m. 25. I. 3—5. zdg 42 297

Matematyki
do matury udziela magister. Szamarzewskiego 8 — 11. zdg 42 411

Kursy kroju, szycia
dienne, południowe i wieczorne, przyjmuje, warunki najkorzystniejsze. Klawiterowa, Poznań — Marii Magdaleny 1, m. 7. dg 3163-4

Uzennica
potrzebna do wyczeniu stała praca. Prasowalnia Żorawia 4. zdg 42 550

Tańców
modnych Pierackiego 19. Wituszkowsy. Pg 8 899-58.143

Kroju
szycia także wieczorami udziela tanio Wąły Jadwigi 3 a — 9. zdg 42 709

Szkoła tańców Średzińskiego
kurs początkujący 4 grudnia. — Strzelecka 3. zdg 42 791

Udziele
skutecznie łaciny, matematyki, francuskiego IV nowego typu włącznie. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 650

25. MUZYKA

Repertuar
koncertowy sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 41 619

Kursy
gry fortepianowej, dyplomowana nauczycielka

Aleje Marcinkowskiego 1 m. 8
(dom narożny). zdg 41 892

Szkoła Muzyczna Chopina
27 Grudnia 10, oddział Wilija Traugutta 23, przyjmuje uczni każdego czasu zdg 12 111

Ulubieniec Publiczności poznańskiej, fenomenalny solista na 16-tu instrumentach i znany kompozytor

Kazimierz Englard

K. ENGLARD grać będzie **CODZIENNIE** (osobiście) w **MATINEE** od godziny 12-tej do 2-giej
Mała kawa 40 gr.

Od 1-go grudnia

Wielkie atrakcje muzyczne

wraz ze swym
mistrzowskim zespołem w

Cafe George

Zespół posiada 40 instrumentów
w tym 4 słynne harmonie

od godziny 12-tej do 2-giej
Olbrzymi wybór pism.

Nuty
przepisuje starannie — fachowo.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 129

Akordeon
używany dobry 80 lub 100 bas
kupię. Br. Lewicki, Chodzież.
ng 21 464

Kolędy
solo, chóry i fortepian. Ada to
nie wypada — Tyś mego życia
treść oraz inne przeboje poleca
A. Cybulski, Marcina 9.
ng 20 701

Kursy
gry fortepianowej udziela dypl.
nauczycielka muzyki. Aleje
Marcinkowskiego 1, m. 8. (dom
narożny). zdg 42 892

26. SZUKA POSADY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

a) Służba domowa

Dziewczyna
pościela dobrej rodziny szuka posady wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 624

Dziewczyna
długoletniemi świadectwami, gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 992

Szukam
posługi do wszelkiej pracy od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 977

Posługaczka
szuka posługi praniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 894

Posługi
poszukuje zaraz albo od I tylko przed południem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 514.

Posługaczka
młoda dobrmi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 781

Służąca
szuka posady do państwa Małopolski lub Kongresówki, wyjedzie do Warszawy. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 42 753

Posługaczka
uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 010

Dziewczyna
lat 15, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 147

Posługi
centrum ewent. biura. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 150

Gospodyni
kucharka szuka jakiegokolwiek posady, także wyjazd. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 192

Panienska
poszukuje posady do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 104

Panienska
szycie, robotki, prasowanie, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 339

Sierota
inteligentna z dobrmi świadectwami, smaczna kuchnia, poszukuje posady gospodyni do jednej lub dwóch osób. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 098

Uczciwa
szuka posady gotowaniem państwa bezdzietnego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 228

Szukam
posady z gotowaniem do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 224

Uczciwa
samodzielną, dobrmi referencjami najchętniej u samotnej osoby 1 lub 15 szuka posady. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 41 669

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 259

Posługi
poszukuje uczciwa. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 257

Poszukuje
posady do dzieci szyciem lub do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 240

Uczciwa
dziewczyna szuka posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 234

Dziewczyna
uczciwa z gotowaniem przyjmie posade do wszystkiego od 1 grudnia. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 42 703.

Pracowita
uczciwa inteligentna lat 32 poszukuje jakiegokolwiek zajęcia do południa lub cały dzień za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 284.

Posługaczka
pracowita poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 282

Dziewczyna
poszukuje posady lub posługi z długoletniemi świadectwami. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 320.

Sierota
milego usposobienia, dobrmi świadectwami szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 029

Dziewczyna
uczciwa szuka posady lub posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 767

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 756

Dziewczyna
poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 757

Dziewczyna
samodzielną z dobrmi świadectwami szuka posady od 1 lub 15 grudnia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 814

Dziewczyna
szuka posady dzieci — pomocy w kuchni. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 625.

Pracznica
rzetelna, akurata, czysto pierze, prosy o poparcie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 378

Przyjmę
pranie lub posługę gotowaniem — bez. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 726

Młodsza
poszukuje posady do wszelkich prac domowych jako przychodnią. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 710

Uczciwa
szuka posady od zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 42 627

Posługi
całodziennym utrzymaniem za małym wynagrodzeniem poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 740

Szukam
posługi 2 x tygodniu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 577.

Posługaczka
uczciwa poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 42 565

Dziewczyna
poszukuje posady do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 822

Biurowa
maszynistka język polski, niemiecki poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 691

Student
III roku prawa poszukuje stałej posady w kancelarii adwokackiej lub notarialnej w Poznaniu lub pobliskiej prowincji. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 087

Linotypista
samodzielną poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 531

Księgowy
bilansista prowadzi księgowość godzinowo za wynagrodzeniem umiarkowanym, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 41 419

Piwowar
chemik, kawaler, wykształcenie zagraniczne, wieloletni kierownik większych browarów z wybitnymi fachowcami, ekonomicznymi zdolnościami szybko doprowadza do kultury browary biologicznie zaniebane poszukuje odpowiedniej posady. Zgłoszenia Kalisz, Skrytka 76. Piotrowski. dg 3726

1 000,—
ofiaruje bezterminową, bezprocentową pożyczkę wzajemną uzyskana posady buchaltera, korespondenta, biuralisty. Pierwszorzędne świadectwa i referencje. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 41 549

Komornik
egzaminowany, 4 letnia praktyka sekret., wyksz. średnie, przyjmie posade w większej firmie przem.-handlowej, zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 198

Drukarz-maszynista
starszy samodzielny prac. poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 554

Kowal - maszynista
który pracował kilka lat w Elektrowni zna motory ropowe, instalacje elektr., centr. ogrzewania i wodociągi, dobre polecenia i świadectwa poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 41 991

Przyjmę
przedstawicielstwo poważnej firmy na województwo Poznańskie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 938

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posady najchętniej do państwa z Małopolski. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 41 941

Czeladnik
piekarski, znający cukiernictwo po wojskowości, 3-letnia praktyka, dobrmi poleceniami poszukuje posady zaraz albo później. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 41 863

Za
kaucja poszukuje posady kasjerki. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 032

Maszynistka
stenografiją poszukuje posady, praktyki biurowej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 892

Kelner
kaucja, polskie, niemieckie, dobre fachowice poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 42 198

Służąca
poszukuje posady do mniejszego domu lub samotnej osoby, z gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 122

Ekspedjentka
dekoratorka branży biawatów i towarów krótkich z 8-letnią praktyką z prowincji poszukuje posady od 1. 1. 37. Oferty Kurjer Pozn. zdg 709 ng 19 892

Maszynistka
własna maszyna szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 796

Ogrodnik
lat 26, wszechstronnie obezpany w swym zawodzie. Specjalność kwaciarstwo i wczesne warzywa poszukuje posady od 1. 1. 37 lub później. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 41 870

Posady
biurowej, znajomość maszyny — księgowość — poszukuje młoda, inteligentna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 41 925

Szofer - ślusarz
szuka posady prawem jazdy wojski i cywil. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 924

Inteligentna
panna poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 093

Cukiernik
kawaler, pierwszorzędnym fachowcem, solidny i oszczędny pracownik, także obsługa gości (język polski, niemiecki) zmieni posade. Miejsceposade obojętne. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 291

Jakiegokolwiek
pracy poszukuje, złoże 300.— kaucji. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 119

Korespondentka
polsko-niemiecka, biegle stenografiją poszukuje posady — Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 607

Ogrodnik
kawaler, poszukuje posady od 1. 1. 1937, dzielny swym zawodzie 10-letnia praktyka ogrodnicza. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 693

Bufetowa
rutynowana młoda, przystojna do pierwszorzędnej restauracji, kawiarni lub piekarni szuka posady Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 082

Panienska
podręczna do szycia poszukuje zajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 258

Przyjmę
posade ekspedjentki składzie porcelany, obwija, filij piekarskiej, złoże kaucji. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 235

Urzędnik gosp.
z kaucją lat 35, z rodziny włościańskiej, 15-letnia praktyka w intensywnych majątkach na Kujawach, poszukuje posady żonatogo od 1. 1. lub później. Łaskawe zgłoszenia L. Łuczak Jacowo, pow. Inowrocław. zdg 42 901

Skromna
panna sierota, muzykalna, gospodarna piszarka na maszynie prosi o posade sekretarki, wyrecytelki, lub do dozoru. Lekcji. L. of. Kurjer Pozn. zdg 42 276

Ogrodnik
żonaty, bezdzietny, dzielny w swym zawodzie zna bartnictwo, szuka pracy od 1 stycznia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 800

Panienska
do pomocy w magazynie krawieckim lub jako pokojowa z szyciem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 690

Ślusarz-spawacz
znający sposób giccia rur cienkościennych na zimno poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 694

Panienska
inteligentna, poważna sierota, umiejąca dobrze szyc, haftować poszukuje zajęcia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 42 788

Księgowy-bilansista
rutynowany, system przebitkowy „Definitio” i inne szuka posady dobre świadectwa i referencje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 879

Kelner
w starszym wieku, który pracował po kilka lat w pierwszorzędnych interesach, władający językami poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 116

Ślązaczka
wykształcona dobry niemiecki, początki francuskiego pisanie na maszynie stenografiją szuka posady do biura lub dzieci najchętniej na wieś. Złoże. do Kurjera Pozn. zdg 42 396.

Higienistka
przyjmie posade u lekarza denty, kilkuletnia praktyka dobre świadectwa skromne wymagania Lewandowska Waly Król. Jajwizi 7 telef. 18-16 zdg 42 400

Krawcowa
rutynowana szuka posady do domach. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 764

Urzędnik
gospodarski, kawaler, lat 26, silny, energiczny, obywatelkowy, ukończona szkoła rolnicza, 5 lat praktyki na intensywnych majątkach, dobre polecenia i referencje, wymagania skromne, przyjmie posade zaraz lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 391

16-letnia
zdrowa, silna szuka posady do pospółki tylko do składu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 938

Sumienna
uczciwa — poszukuje posady — szycia, haftu u dobrej krawcowej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 454

Księgowy
bilansista, polski, francuski, włoski, grecki, niemiecki, turecki, bułgarski, szuka posady, hotel, sanatorium, reprezentacja. Referencja. Zablocki, Grudziądz, Kościuszki 38. ng 20 502/3

Drogerzysta dypl.
biegły szuka zastępstwa na czas przedzwiazdkowy. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 849/50

Absolwent
Licium Handlowego poszukuje bezpłatnej posady biurowej wzajemian świeżej na maszynie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 543

Rządca
lat 41, bezdzietny, 16-letnia praktyka większych majątkach, szkoła rolnicza szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 41 584

Młynarz
dłuższą praktyką szuka posady nadmłynarza, kierownika, walcowego, kaucja. Znam motory ssaogazowe, Agentura Kurjer Pozn. zdg 20 686

Krawcowa
dobrym krojem szyciem dziennie 1.50 szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 515

Panienska
intelig. poszukuje praktyki dentystrycznej. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 723

Przykrawaczka
posade przyjmie, dyplom paryski, wiek 30. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 700.

Ekspedjentka
siedmioletnią praktyką szuka posady piekarni cukierni lub innej branży. Miejsceposade obojętne. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 676.

Ekspedjentka
branży pieczywa szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 350

Cukiernik
branży cukierniczej poszukuje taniego zajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 728.

Krawcowa
akurata, dobrze przerabia tanio, szuka posady w dom. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 777.

Przyjmę
admin. domu kierownictwo przedsiębiorstwa prace pisemna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 832

Bielżniarka
krawcowa wykonuje każdą prace bielizniana, najchętniej wyprawy poza domem, domu szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 840

Inteligentna
niezależna, starsza pani pozna emeryta kulturalnego lat 50—60. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 500

Maszynistka
biralistka szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 42 597

Krawcowa
praktyka poszukuje posady, dom 1.25. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 646

Dyrektorka krawiecka
praktyka pierwszorzędnym pracownikami poszukuje posady może wyjechać. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 541

Emerytowany urzędnik
skarbowy poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 583

Jakiegokolwiek
zajęcia szuka inteligentna panienska. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 41 580

Młoda
skromna z dobrej rodziny, panienska, chętnie zajmie się wychowaniem dzieci, również przyjeleby posade zastępczyni pani domu. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 41 547

Rządca
gospodarczy, samotny, lat 34, z praktyką w majątkach buraczobodowlanych poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 417

27. WOLNE MIEJSCA

Technik dentystyczny
młodszy potrzebny od 1 grudnia. Jan Nowak, dentysta, Chodzież, Plac Kopernika 4. zdg 41 175

Uczelnica
do składu artykułów sanitarnochirurgicznych potrzebna. Wykształcenie średnie konieczne. Zgłoszenia pisemne do Kurjera Pozn. zdg 3759

Gospodyni - kucharka
potrzebna od 1. lub 15 grudnia na majątek w Poznaniu w wieku do lat 40, znająca bardzo dobrze gotowanie i wypiekanie ciast, zaprawy, chów drobin i prasowanie sztywnej bielizny. Zgłoszenia pisemne z odpisami świadectw i fotografją tylko najlepszych referencjami do Kurjera Pozn. zdg 41 608

Na grudzień
potrzebna maszynistka ze stenografiją. Zgłoszenia odpisy świadectw „Par” pod 43.84” Pg 8-381-48.84

Inżyniera
Duże Zakłady Metalurgiczne na prowincji poszukują doświadczonego

Inżyniera
na stanowisko kierownika większej kuzni mechanicznej. Oferty z wyszczególnieniem dotychczasowej pracy w tych dziedach prosimy składać do Administracji Kurjera Pozn. zdg 3770

programy radjowe

OGÓLNOPOLSKIE

Poniedziałek, 30 listopada.
6.30 audycja poranna: — 11.30 audycja dla szkół (z Poznania) a) „Wycieczka do Biskupina” — pogańdanka — wygl. Zofia Kleindienst; 11.57 sygnał czasu; 12.03 programy lokalne; 12.40 „O zarzewie wsi” — pogańdanka — wygl. dr. Marcin Kacprzak; 12.50 dziennik poranny; 13.00 wiadomości; 13.15 programy lokalne; 13.30 „Staropolskie nazwy miesięcy” — odczyt wygl. Alfons Szczepanski (z Poznania); 13.30 arje i pieśni w wykonaniu Stan. Zawadzkiej (sooran). Przy fortep. Władysław Raczkowski (z Poznania); 17.00 „Powstanie listopadowe”, wygl. Artur Siliwski; 17.15 koncert kameralny (z Wilna). „Z zapomnianych arcydzieł dawnych mistrzów”. Wykonawcy: Jerzy Szpiniński (I skrzypce), W. Ledowska (II skrzypce), A. Diestel (wiolonczela), T. Szeliowski (fortepian). Słowo wstępne wygl. T. Szeliowski; 17.50 „Skrzydłoci” Solowacy Pomorza — pogańdanka wygl. Kazimierz Kulwiec (z Torunia); 18.00 „Zapora wodna w Porabce” — pogańdanka aktualna, wygl. inż. Skrzyński (z Krakowa); 18.10 wiadomości sportowe; 18.20 programy lokalne; 18.50 „Kacik dla młodzieży wiejskiej” — inż. Zysmund Kobylński (Łódź nadaje aud lok.); 19.00 „Strzelecki wieczór listopadowy” — w oprac. Józefa Bośniaka; — 19.30 koncert w wykonaniu malej orkiestry P. R. z udziałem Oli Obarskiej i Jerzego Ławiny (duety); 20.45 dziennik wieczorny; 20.55 pogańdanka aktualna; 21.00 „Andrzejkki” — audycja literacko-muzyczna w oprac. Czesława Milosza, śpiewa chór pod kier. Grzegorz Szarmy (z Wilna); — 21.30 biosenki w wyk. chóru Wiehlera,

WARSZAWA

Poniedziałek, 30 listopada.
Warszawa — 12.03 kompozycje Alberta Ketelbeya (olity); 15.15 zespół salonowy Pawła Ryńska; 15.55 „Wszystkiego po trochu” — audycja dla dzieci; 18.20 koncert reklamowy; 18.45 program na jutro; 23.00 muzyka taneczna (olity).

POZNAŃ

Poniedziałek, 30 listopada.
Poznań — 12.03 muzyka Schuberta (olity); 13.00 koncert z cyklu płyt gramofonowych; 13.55 przegląd giełdowy; 15.15 koncert reklamowy; 15.30 „Życie kulturalne i społeczne Poznania”; 15.35 „Ozyl las stanowią społeczeństwo” — pogańdanka przyrodnicza — wygl. Feliks Krawiec; — 15.45 „Różne rytmy taneczne” (olity); 18.20 strzyżynka ogólna; — 18.30 „Głos Lucejny Szczebańskiej” — (olity).

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM

na poniedziałek:
17.00 Strasburg. Koncert Beethovenowski. 17.15 Bukareszt. — koncert ork. 17.25 Bratislava. — Sonata Beethovena na skrz. 17.35 Praga. Sonata Schuberta na wioloncz. i fort.

18.00 Paris P. T. T. Koncert ork. symfonicznej. Sztutgart. — koncert rozrywkowy. 18.15 Anglia. (Nat. Progr.) Muzyka lekka. 19.00 Anglia. (Reg. Progr.). — koncert rozrywkowy. 19.15 Rzyka. — koncert solistów ang. Berlin. — Pieśni i utwory fort. Burgstallera. 19.25 Praga. Melodie filmowe. 20.00 Wiedeń. Wesoly wieczór tyrolski. 20.10 Sztokholm. — koncert symf. Berlin. Koncert rozrywkowy. Koenigswust. „Kaleidoskop muzyczny” Monachium Wielki koncert na cele Pomocy Zimowej. Lipsk. Lipski kaleidoskop muzyczny. Krolewiec. Wesoly wieczór. Hamburg. Ballady Loewrogo. 20.20 Bukareszt. Kwartet smol. Brahmsa. 20.25 Praga. Wesola aud. słowno-muz. 20.30 Budapeszt. Koncert ork. operowej. Dyr. Dohnanyi 20.45 Rzym. Koncert symf. z udz. G. L. Volpi (śpiew).

21.00 Bruksela flam. Muzyka operetkowa. Koenigswust. Koncert solistów. Wiedeń. Pieśni i arje. Kolonia. Koncert rozrywkowy. Paris P. T. T. Utwory Iberta. Frankfurt. Utwory Bauesnora. 21.10 Bukareszt. Pieśni rumuńskie. 21.30 Anglia. (Nat. Progr.) Klub Piekwicka — opera Coatesa. Praga. Recital fort. 21.45 Bukareszt. Muzyka jazzowa. Radio Paris. Muzyka kameralna. — Wieża Eiffla. Koncert smol. 21.55 Rzym. Recital fort. 22.00 Budapeszt. Koncert ork. 22.10 Kopenhaga. Utwory Rinskiego-Korsakowa. 22.30 Wrocław. Koncert wieczorny Koenigswust. Nocna muzyka. Frankfurt. Muzyka taneczna.

23.00 Monachium. Muzyka taneczna. Berlin. „Dobry nocny” Praga. Preludium i fuga h-maj. Bacha. 23.05 Budapeszt. Muzyka cyfarska. 23.30 Anglia. (Nat. Progr.). Koncert ork. 23.35 Anglia. (Reg. Progr.) Muzyka taneczna. 23.50 Wiedeń. Muzyka taneczna.

24.00 Radio Paris

WYPRAWY
wyprowadzenia
od wykwalifikowanych do
skromnych
poleca
po niskich cenach

J. Schubert
FABRYKA BIELIZNY I DOM PŁOĆCINI
NOWA 10
ST. RYNEK 76
Pg 7 149-38 140

Paniarka
lub pielęgniarzka dobrą swiadczeniami do dwójki dzieci 2 i 4 lat. Mickiewicza 29 — 3.
zdg 41 747

Mistrz kominiarski
z prawem prowadzenia robót potrzebny na wyjazd. Zgłoszenia z odpisami świadectw do Kurjera Poznańskiego zdg 41 994

Przyjme
na bezpłatny kurs ondulacji i manicure. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 987

Aptekarzka
magistra lub prowizora na samodzielne, kierownicze stanowisko w małomiasteczkowej aptece poszukuje się, mała kaucja i znajom. niem. pożądana. Oferty do Kurjera Poznańskiego dg 3742

Tapety
Listwy
Linoleum
Ceraty
Kokosy
dg 3171
poleca najtaniej
WYSŁKOWY DOM TAPET
Aleje Marcinkowskiego 19
tel. 12-92.

TEATRY
Poznań, sobota, 28. 11.

TEATR POLSKI: Sobota, 28. 11. „Wieczór Trzech Króli”.

Niedziela, 29. 11. godz. 16: „Wieczór Trzech Króli”.

Niedziela, 29. 11. godz. 20: „Wieczór Trzech Króli”.

TEATR WIELKI (Opera): Sobota, 28. 11. „KWIAT HAWAJU” — premjera.

Niedziela, 29. 11. godz. 15: „Ewa”. **Ceny popularne.**

Niedziela, 29. 11. godz. 20: „Hrabina”.

TEATR WIELKI = KONCERTY SYMFONICZNE: Wtorek, 1. 12. IV. koncert symfoniczny. Dyrygent: Dr. Zygmunt Lato-szewski, solista: Claudio Arrau — fortepian.

TEATR NOWY: Sobota, 28. 11. po pol.: „Róża”.

Sobota, 28. 11. wiecz.: „Ludzie na krze”.

KINA
Poznań, sobota, 28. 11.

APOLLO: „Rozwód z przeskodami”.

CORSO: „Zdobycy i Do-lore”.

GLORIA: „Panowie w cy-lindrach”.

GWIAZDA: „Złotowłosa Brzdąc”.

OŚWIATOWE T. C. L.: — „8 godzin Dr. Morgana” oraz „Irlandia”.

METROPOLIS: „Kaprys Markizy Pompadur”.

RENAISSANCE: „Tajemnica pokoju nr. 309” oraz „Srebrne ostrogi”.

SŁONCE: „Cissy”.

SFINKS: „Kto ostatni ca-luje”.

ŚWIT: „B-haterowie ulicy”

TECZA-Lazarz: „Rose Marie”.

TECZA-Wilda: „Jej Eksce-lencja Babka”.

Magistra (y)
z małą praktyką lub pomocnika (cy) poszukuje apteka na Gór. Śl. znajomość języka niemieckiego pożądana. Zgłoszenia z pretensjami do Kurjera Poznańskiego dg 3761

Służąca
czysta, gotowaniem. Reja 2, m. 6 zdg 41 989

Fryzjer (ka)
tylko pierwszorzędną siłą, trwała wodna, żelazkowa. Stała posada zapewniona. Fr. Grygiel, Choj-nice, Człuchowska 8.
zdg 41 864

Przedstawiciel
na miasto i okrag Poznań. Byd-goszcz i okrag Pomorski, na cy-garniczkę, fajki i galanterię dla sklepów tytoniowych, którzy przyjął ten artykuł na własny rachunek, poszukuje St. Szym-kowiak, Starogard, Rynek 20.
zdg 41 904

Służąca
młodsza od 1. 12. potrzebna. — Skład kolonialny, Kolejowa 48—1 zdg 42 026

Francuska
lub reemigrantka wychowawczy-ni potrzebna. Cieszkowskiego 1, m. 3.
zdg 42 207

Paniarka
młodsza do prac biurowych po-trzebna. Zgłoszenia Kurjer Poz-nański zdg 42 055

Młodsza
uczciwa dziewczyna do wszyst-kiego. Dolina 1, m. 3. zdg 42 068

Technika mierniczego
z praktyką samodzielnego poszu-kuje. Zgłoszenia: Inż. Wołofski, Poznań, Wisłowa 52. Dzwonić od Bzowej. zdg 42 106

Zegarmistrzowski
pomocnik, młodszy potrzebny. Sierpc, Piastowska 11, Kosior. zdg 41 882

Ogrodnik
dzielny fachowiec, zorientowa-ny w warzywnictwie, sadownic-twie i kwicciarstwie, pracowity, uczciwy, kawaler, może zgłosić się na stałą samodzielną posadę w majątku. Oferty Kurjer Pozn. zdg 41 214

Panie,
chcące zarobić pisaniem adre-sów, we wszystkich miejscow-sciach Polski zwróca się: Rudz-ki, Kalisz, Kościuszki 17.
zdg 41 307

Podróżujący
cukierki, pierniki, Krauthofera 6 zdg 41 406

Akwizytorka
młodsza zgrabna potrzebna utrzymaniem, pensja. Długa 12, m. 7.
zdg 42 094

Kucharka
młodsza samodzielną praniem 2 osoby. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 222

Bufetowa
z obsługa, młodsza, inteligentna, sumienna i uczciwa potrzebna do restauracji w większym mieście, na prowincji. Zgłoszenia Kur-jer Poznański ng 20 668

Biuralista (stka)
gotówka 500.—. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 154

Ekspedjentka
z branży, kilkoletnia praktyka, samodzielną. Piekarnia - Cukiernia, Górna Wilda 48. zdg 42 185

Dziewczyna
skromna, potrzebna centrum. — Fr. Ratajczaka 10. zdg 42 084

Ekspedjentki
trykotaże meskie i damskie. — Oferty z podaniem pensji i zycio-rysem do eksp. Kurjera Pozn. zdg 42 080

Potrzebny
młodszy pomocnik biurowy, moż-liwość z branży włóczęjanej. Oferty z życiorysem i odpisami świadc-twa do „Par”. Aleje Marcink-owskiego 11 pod nr. 48.96.
Pg 8 392-48.96

Do prowadzenia cegielni na pro-wincji potrzebny wykwalifiko-wany

mechanik
z gruntowną znajomością wyrobu cegły zwykłej i galanterji. Wy-magane pierwszorządne referen-cje i długoletnia praktyka w większej cegielni. Oferty z ży-ciorysem i podaniem warunków uprasza się składać w Kurjerze Poznańskim ng 20 682

Pierwszorzedni
krawcy miarowj na duże sztuki mogą się złożyć I Konkulwicz w Bazarze. Nowa 8. Nz 20 437

Dziewczę
przychodnie do dzieci, lekkich prac domowych potrzebne. Gro-bla 17, m. 9. zdg 42 409

Dziewczyna
do wszystkiego tylko dobrze po-lecona. Zgłoszenia niedziela, Łą-kowa 18, m. 5. zdg 42 741

Służąca
z gotowaniem. Wierzbicice 26, m. 6. zdg 42 881

Blawatnika
podróżującego przyjmie od zaraz poważną hurtownia w Poznaniu Tytko siły pierwszorzędne z kil-koletnią praktyką, znajomością języka polskiego i niemieckiego, oraz dobrą referencjami zechca przesłać zgłoszenia z własnoręcz-nie napisanym życiorysem, odpisami świadectw i podaniem wy-sokości wynagrodzenia do Ku-rjera Poznańskiego zdg 42 464

Posadę
łatwiej otrzymasz, posiadając dyplom szoferski. Kursy „War-sam”, Jeżycka 52. zdg 41 784

PRZEYSŁAWKA woda kolońska o znanej —dobrojej jabości — Henryk Zak Poznań
„Stosowny podarek gwiazdkowy”
Pg 8367/8-2 787.93

Młodsza
gotowaniem Szewska 20 m. 2. zdg 42 707

Uczennica
do szycia potrzebna. Pocztowa 21 zdg 42 688

POCHYLNIA SKALE

z nastawialnym kątem widzenia posiada 7 obwo-dowy

PHILIPS Super 456

STEREOFONICZNY
Do nabycia w firmie

Idaszak i Walczak,
POZNAŃ, św. Marcin 18,
(przy Ratajczaka)
ng 19 316

Służąca
lepsze gotowanie do wszystkiego potrzebna. Kolejowa 55, m. 1. zdg 42 878

Panna
do dzieci tylko praktyka, samo-dzielną i zaufaną potrzebna do 4 dzieci od 2½ do 8 lat. Zgłosze-nia Szewska 1, m. 22.
zdg 42 876

MEBLE solidne - piękne - tanie
W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE
Wystawa: Kantaka 1. Fabr. i Magaz. Górna Wilda 134
Parkiet po cenach konkurencyjnych
ng 19 450

Pielęgniarka
starsza, rutynowana dla lekko-chorej paniarki potrzebna. Zgło-szenia Kurjer Pozn. zdg 42 613.

Maszynistka
własna maszyna. Adres Kurjer Poznański zdg 42 608.

Dzielną
ekspedjentka, branża, galanterja skórzana, odpisy świadectw, pen-sja. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 362

Służąca
zaraz. Drogerja Górna Wilda 80. zdg 42 857

Chętnie dzisiaj czekamy, bo nareszcie pozbędziemy się wszelkiego rodzaju robactwa. Nasza pani kupuje mydło Styx marki Universum.

Dziewczynę
gotowaniem. Zgłoszenia niedziela Strzelecka 3 b m. 6. zdg 42 629

Paniarka
potrzebna do obsługi gości. Wiel-kie Garbary 43. zdg 42 488

Ekspedjentki
młodszej branży galanterijnej. — znajomością niemieckiego poszu-kuje. Zgłoszenia Kurjer Poznań-ski zdg 42 358

Panna
do gości zaraz. Chelmońskiego 7. zdg 42 401

Ekspedjentka
branży obrwvia potrzebna. Stary Rynek 93. zdg 42 507

Bilansistka
samodzielną dorywczo potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 42 783

Krawcowe pierwszorzedne
praktyka szwalniach miarowych. „Femina”. Fredry. zdg 42 389

Przedstawiciele
do rozsprzedaży kilimów, mate-riajów sukiennych, aparatów foto-graficznych — na raty — przy-jmiemy. Zarobek 50 złotych dzien-nie. „Pomoc”, Lwów 15, ul. Cer-kiewna 18. zdg 42 537

Księgowy
znający definityw poszukiwany. Oferty Kurjer Poznański zdg 42 539

Drogerzysta
do dekoracji okna oraz na kilka dni przedświątecznych do pomo-cy potrzebny. Oferty Kurjer Poz-nański zdg 42 851.

Samodzielną
do wszelkiej korespondencji róż-nych wniosków i buchalterji z maszyną. Oferty Kurjer Poznań-ski zdg 42 843.

Pomocnik
fryzjerski potrzebny od zaraz — warunki 15.— złotych tygodnio-wo. Szezukowski, Inowrocław, Piłsudskiego 27 a. ng 20 692

Na majątek
potrzebny rutynowany kasjer(ka). Oferty referencje, wymagania Kurjer Poznański zdg 42 403

Urzednik
gosp. energiczny, kawaler potrze-bny na 1000 morg. majątek pod dyspozycje. Skalski, maj. Raj-gród, p. Jeziorki Zabartowskie. powiat wyrzyski. zdg 42 392

Ekspedjentka
do samodzielnego prowadzenia wędliniarni z kaucją. Zgłoszenia w niedziele 11—15. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 42 337

Pea-Krem
utrzymuje swiezosc cery w kazdej porze roku

R. Barcikowski S. A. Poznań

12 złotych miesięcznie wystarczy na kupno u nas **radio-aparatu** Mile beztroskie święta zapewni radio-aparat **Premis**

Telefunken
dobrodnie warunki, fachowa obs-luga dg 3771/2

Radiolavox
Poznań, Ratajczaka 14, tel. 32-15.

Dziś
wieprzobicie. Restauracja Sob-czynskiego, Rakajczaka 2. p. 4151

Radioodbiorniki
najnowszej konstrukcji różnych marek demonstrujemy bezpłatnie Sprzedaz na najdogodniejsze **Raty** już od 10 złotych miesięcznie. Fachowa obs-luga. „Radioekspert”, Śniadek-ich 1, telefon 64-44. zdg 42 551

Londyńska
Marszalska poleca przy dobro-wej orkiestrze karafkę od 2.— złotych. Danzing towarzyski. zdg 42 657

Radjo - odbiorniki
na prad zmienny zł 150.— czysty dobry odbior, baterje anodowa, glosnik do detektora, akumula-tory, żarówki, termosy poleca firma „Zarówka”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 16, telefon 54-91, narożnik św. Mar-cina.

Warsztat reparacyjny.
Fachowo lądujemy i naprawiamy akumulatory. zdg 3501/2

„Kapelusze”
modnie przefasonowany odświe-żony, zastąpi nowy. Tanie kape-lusze na składzie. Wytwórnia kape-luszy meskich, damskich, 27-go Grudnia 2. podwórce. zdg 35 552

„Boulevard”
Restauracja — Winiarnia. Młyń-ska 3. Orkiestra. — Miły pobyt. Ceny niskie. zdg 42 769

Kino
Teczka Wilda Jej Ekscelencja Babka. zdg 42 805

Radjoodbiorniki
najpoważniejszych fabryk, wszel-kich typów, długoterminowe spłaty. gotówka taniej

sprzed ratowo
wielkim wyborze stale na skła-dzie

Kazimierz Matuszak,
Poznań, Pierackiego 16. telefon 30-67. Pokaz aparatów bez obo-wiazku kupna. ng 17 809

RADZĘ JEDYNIĘ PUDER ŚNIEG TATRZAŃSKI

UPIĘKSZA, MATUJE, UDELIKATNIA I CHRONI CERĘ.

FALKIEWICZ - POZNAŃ
FABRYKA PERFUM I KOSMET 7AL.1911 R.w PARYŻU.
Pg 7983-47.203

Co futro == to Edmund Rychter == co palto == to Edmund Rychter == co ubranie == to Edmund Rychter, Poznań, Ostrów Wielkop.

Przedpłata na miesiąc grudzień 1936 roku za obs wydania razem w Poznaniu w ekspedycji z 3,20 w agencjach w mieście z 3,50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu z 3,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie z 4,10. kwartałnie z 12,30, pod opaską miesięcznie w Polsce z 5,00, w innych krajach z 7,00—9,50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiału poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedziele, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr., na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr., na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr., na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr., przed wiadomościami potoczno-imi 200 gr od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stroża. do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do g. 11.10, w dni przedświą-teczne do godz. 10.45 większe dłużej według możności. „Drobne” ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówk.); słowo nagłówk.) (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałą wskutek matryce, wydawnictwo nie odpowiada.